

ΕΡΡΙΚΟΥ Α. ΣΚΑΣΣΗ

ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ ΕΝ ΤΩ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ-ΝΕΠΩΤΟΣ

BIOI

(ΕΚΛΟΓΑΙ)

ΔΙΑ ΤΗΝ Δ' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1951

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΝΕΠΟΤΟΣ
ΒΙΟΙ

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ

BIOI

Ε Ε Ρ Ι Κ Ο Υ Α . Σ Κ Α Σ Σ Η

ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ ΕΝ ΤΩΙ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΙ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ

BIOI

(ΕΚΛΟΓΑΙ)

ΔΙΑ ΤΗΝ Δ' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

Οργανισμός Εκδοσεως Σχολικων Βιβλιων
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1951

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Βίος Κορνηλίου Νέπωτος.

Ο Κορνήλιος Νέπως, ο υπινος εἶναι ἄγνωστον εἰς ἡμᾶς τὸ προωνύμιον καὶ διάγον γνωστὸς δὲ βίος, ἐγεννήθη περὶ τὸ 99 π. Χ. ἐν τῇ ἐντεῦθεν τῶν "Αλπεων Γαλατίᾳ. Ἡτο πρόσοικος τοῦ Πάδου ποταμοῦ (νῦν Po), ἀλλ᾽ ἐν τίνι ἀκοιβῶς πόλει ἐγεννήθη δὲν εἶναι μετὰ βεβαιότητος γνωστόν, πιθανῶς ἐν τῇ νῦν Ostiglia ἢ ἐν τῇ νῦν Pavia. Ἀπὸ τοῦ ἔτους 65 π. Χ. διέμενεν ἐν Ῥώμῃ, ἐπέτυχε δὲ νὰ κρατήσῃ ἑαυτὸν μακρὰν τῆς πολιτικῆς καὶ τῶν δικαιστηρίων. Ἀνῆκεν εἰς πλουσίαν οἰκογένειαν τῆς τάξεως τῶν ἱππέων, ἀλλ᾽ οὐδεμίαν ἦρξεν ἀρχὴν ἐξ ἐκείνων, αἵτινες ἔφερον εἰς τὴν Σύγκλητον.

Ο Νέπως κατάρθωσε νὰ ἀσκήσῃ ἐνωπὶς τὸ otium cum dignitate καὶ νὰ ἀσχοληθῇ κυρίως περὶ ἔργα ἀφορῶντα εἰς τὰ γράμματα, περιορισθεὶς εἰς φρόνιμον οὐδετερότητα, ἥτις προεφύλαττεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν μεταστροφῶν τῆς τύχης. Ἡδη εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐσχετίσθη ἐν Ῥώμῃ χάριν τῶν γραμμάτων πρὸς τὰ κυριώτερα μέλη τοῦ φιλολογικοῦ κύκλου. Ἡτο φίλος τοῦ ποιητοῦ Κατούλλου, ὅστις ἀφιέρωσεν εἰς αὐτὸν τὰ ποιήματά του, φίλος τοῦ Ἀττικοῦ καὶ τοῦ Κικέρωνος.

Ο Κορνήλιος Νέπως φαίνεται ὅτι ἔζησεν διάγονον μετὰ τὸ ἔτος 27 π. Χ., δύποτε συνετάχθη τὸ τέλος τῆς βιογραφίας τοῦ Ἀττικοῦ. Ἡτο τότε γέρων καὶ δὲν εἶναι πιθανὸν ὅτι ἐπέζησε πολὺ μετὰ ταῦτα.

2. "Ἐργα Κορνηλίου Νέπωτος.

Ο Νέπως συνέταξεν ἔργα ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἴστορίαν καὶ τὴν ὁμαϊκὴν ἀρχαιολογίαν, ἐπίσης δὲ καὶ σύγγραμμά τι γεωγραφικόν. Τὰ ἔργα τοῦ Νέπωτος γραφέντα διὰ τὸ πολὺ κοινὸν ἔτυχον καλῆς ὑποδοχῆς καὶ ἵκανῶς διεδόθησαν διὰ τὸ ἀπλοῦν τοῦ ὑφους, τὴν ποικιλίαν τῶν ὑποθέσεων, δισαύτως δὲ καὶ διὰ τὴν ἡμίοπλαστικὴν ἀξίαν, μολο-

νότι τὸ διασωθὲν μέρος τῶν ἔργων αὐτοῦ δὲν εἶναι καὶ τόσον μεγάλης ἴστορικῆς σπουδαιότητος, καθότι ὁ Νέπως δὲν εἶναι ἴστορικὸς μεγάλης περιωπῆς, ἀλλὰ ἀπλῶς ἐκλαϊκευτής ἡθικῶν ἀρχῶν καὶ ἀξιωμάτων.

A) Ἀ πολεσθέντα ἔργα:

1. Χρονικά (Chronicōn libri ή Chronica), εἰς τοία βιβλία. Περιλαμβάνουσι περιληπτικῶς ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων τὰ κυριώτερα γεγονότα τῆς Ἰταλικῆς ἴστορίας ἐν σχέσει πρὸς τοὺς ἄλλους λαούς.

2. Παραδείγματα (Exempla), εἰς πέντε τοῦλάχιστον βιβλία, ἥτοι: συντομογὴ ἀνεκδότων (ἡθικοῦ περιεχομένου) καὶ ἀξιοθεάτων. Ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ, ὅπερ ἵσως συνετάχθη μετὰ τὸ 43 π.Χ., παρέβαλλεν ὁ Νέπως τὰ ἥθη τῶν ἀρχαίων Ρωμαίων πρὸς τὰ τῶν συγγρόνων.

Διὰ τῶν δύο τούτων ἔργων ἀπέκτησεν ὁ Νέπως φήμην συγγραφέως, διότι εἰσήγαγεν εἰς τὴν Ῥώμην τὸ νέον τοῦτο εἴδος τῆς Ἑλληνικῆς γραμματείας.

3. Βίος Μάρκου Ποροκίου Κάτωνος τοῦ Τιμητοῦ κατὰ παράκλησιν τοῦ Ἀττικοῦ. Ἡ σφράγιμη ἐπιτομὴ (ἰδ. κατωτ.) δὲν πρέπει νὰ συγχέεται πρὸς τὸ ἔργον τοῦτο.

4. Βίος Μάρκου Τυλίλιον Κικέρωνος. Οὗτος συνετάχθη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κικέρωνος (43 π. Χ.) καὶ ἥτο ἀναμφιβόλως ὁ πανηγυρικὸς αὐτοῦ.

Διὰ τῶν δύο τελευταίων ἔργων ὁ Νέπως μετεφύτευσεν εἰς τὴν Ῥώμην, παρακινηθεὶς βεβαίως ὑπὸ τοῦ Ἀττικοῦ, ἐλληνιστικὴν ἰδία φιλολογίαν, εἰ καὶ ὑπῆρχον ἐκεῖ πλούσια σπέρματα εἰς τὰ ἐπικήδεια ἐγκώμια (laudationes funebres).

5. Βιβλία ἀνταλλαγεισῶν ἐπιστολῶν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Κικέρωνος.

6. Σύγγραμμα γεωγραφικόν.

7. Βίοι ἐπιφανῶν ἀνδρῶν (de viris illustribus) Ρωμαίων καὶ ἔνων (βασιλέων, στρατηγῶν, νομομαθῶν, ὁγητῶν, ποιητῶν, φιλοσόφων, ἴστορικῶν καὶ γραμματικῶν) εἰς δέκα καὶ ἕξ τοῦλάχιστον βιβλία ἀφιερωμένα εἰς τὸν Ἀττικόν, καί, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ἐν παραληλισμῷ πρὸς ἄλληλους, καθὼς ἔποαξε μετὰ ἓνα περίπου αἰῶνα ὁ Πλούταρχος.

*Ἐκ πάντων τούτων σόζονται ὑπὸ τὸ δῆνομα τοῦ Νέπωτος τὰ ἔξης:

B) Σφεζόμενα ἔργα:

1. De excellentibus ducibus exterarum gentium. Τὸ βιβλίον τοῦτο μετὰ μικρὸν προοίμιον περιέχει 25 κεφάλαια, ὃν τὰ δέκα ἔννεα ἀναφέρονται εἰς βίους Ἑλλήνων στρατηγῶν, ἵνα (τὸ 14ον) εἰς τὸν βίον τοῦ ἐκ Καρίας Δατάμου, τὸ 21ον κεφ. ἀναφέρεται, ὅλως συντομώτατα, εἰς βασιλεῖς (Κῦρον, Δαρεῖον, Φίλιππον, Ἀλέξανδρον τὸν Μέγαν, Διονύσιον τὸν Πρεσβύτερον, Ἀντίγονον, Δημήτριον, Λυσίμαχον, Σέλευκον καὶ Πτολεμαῖον), τὸ 22ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀμύλα*, τὸ 23ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀννίβα*, τὸ 24ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Κάτωνος καὶ τὸ 25ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀττικοῦ.

Οἱ δύο τελευταῖοι βίοι εἶναι ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ Νέπωτος de historicis latinis, τὸ δόπιον ἀποτελεῖ μέρος τοῦ ἔργου de viris illustribus. Τοῦτο ὡριμάτω ἀπὸ τῆς ἐλληνικῆς φιλολογίας, ἀλλ' ὁ Νέπως εἶχεν εἰς αὐτὸν προδρόμους ἐν Ῥώμῃ τὸν M. T. Varro καὶ τὸν Santra.

2. Ὁλίγα ἀποσπάσματα.

Γνησιότης τῶν βίων. Ἐγεννήθη ζήτημα, ἂν οἱ σφεζόμενοι βίοι εἶναι γνήσιοι ἢ ἐπιτομὴ τοῦ ἔργου de viris illustribus τοῦ Νέπωτος ἢ τέλος ἂν εἶναι ἔργον ἐλλού συγγραφέως (τοῦ Αἰμιλίου [;] Πρόβου ή τοῦ Γαῖου Ιουλίου Υγίνου).

Γλῶσσα τοῦ Νέπωτος. Ἡ γλῶσσα εἶναι σχετικῶς δόκιμος, ἀλλὰ δὲν εἶναι καὶ καθ' ὅλα ὑπόδειγμα ἀκριβῆς δορυφορείας, ὡς ἡ τοῦ Κικέρωνος καὶ τοῦ Καίσαρος.

Πηγαί. Πρὸς σύνταξιν τοῦ βιβλίου de excellentibus ducibus exterarum gentium ἔσχεν ὑπὸ ὅψιν ὁ Νέπως τὸν Θουκυδίδην, [τὸν Ξενοφῶντα ἢ μᾶλλον] τὸν γράφαντα τὸ Ἀγησιλάου ἐγκώμιον, τὸν Θεόπουμπον, τὸν Δείνωνα, τὸν Τίμαιον, τὸν Πολύβιον, τὸν Βλίθωνα καὶ τὸν Ἀττικόν, ὅστις τελευταῖος ἐγράψε (47 π. X.) Χρονικὸν (liber an-

* *Ο Νέπως ἔχοινεν ἐπωφελές νὰ μὴ παρέλθῃ ἐν σιγῇ τὸν Ἀμύλαν καὶ τὸν Ἀννίβαν, διότι οὗτοι, κατὰ γενικὴν διμολογίαν, ὑπερέβαλλον πάντας τοὺς ἐν τῇ Ἀφρικῇ κατά τε τὴν μεγαλοψυχίαν καὶ τὴν πανουργίαν. *Ἐκ τῶν βίων ὅλων ἔξεχουσι κυρίως ὁ βίος τοῦ Θεμιστοκλέους, τοῦ Ἀλκιβίαδου, τοῦ Ἐπαμεινάνδου, τοῦ Ἀννίβα καὶ τοῦ Ἀττικοῦ.

nalis) περιέχον τὴν ὁμαῖκὴν ἴστορίαν μέχρι τοῦ 54 π. Χ. (Hn 13, 1. A 18, 1). ‘Ο Νέπως ἵσως ἔλαβεν ὑπὸ ὅψιν καὶ ἄλλους, οὓς ὅμως δὲν ἀναφέρει, οἷον τὸν Ἡρόδοτον, παρὰ τοῦ ὅποιου πολλά, ὡς εἰκός, ἥδυνατο νὰ ἀντλήσῃ.

Γενικῶς ὁ Νέπως εἶναι μέτριος ὡς ἴστορικὸς καὶ συγγνάκις περιπτει εἰς ἀναρριβείας. Δίκαιον ὅμως εἶναι νὰ τονισθῇ ὑπὲρ αὐτοῦ ὅτι πρῶτος ἐκ τῶν ὁμαίων ἴστορικῶν ἐπραγματεύθη ἴστορίαν ἔχνων.

‘Ως πρὸς τὸν βίον τοῦ Ἀττικοῦ ὁ Νέπως διηγεῖται ὃ τι εἶχεν ἤδει καὶ ἀκούσει ἔξ αὐτοῦ τοῦ στόματος τοῦ φίλου του (A 13, 7).

ΜΕΡΟΣ Α'

ΚΕΙΜΕΝΟΝ*

HAMILCAR

Hamilcar, Hannibalis filius, cognomine Barca, Karthaginien- 1
sis, prino Poenico bello, sed temporibus extremis, admodum adu-
lescentulus in Sicilia praeesse coepit exercitui. cum ante eius² 247*
adventum et mari et terra male res gererentur Karthaginiensium,
ipse ubi affuit, numquam hosti cessit neque locum nocendi dedit,
saeppeque e contrario occasione data lacesivit semperque su-
perior discessit. quo facto, cum paene omnia in Sicilia Poeni
amisissent, ille Erycem sic defendit, ut bellum eo loco gestum
non videretur. interim Karthaginenses classe apud insulas³
Aegates a C. Lutatio, consule Romanorum, superati statuerunt 241
belli facere finem eamque rem arbitrio permiserunt Hamil-
caris. ille etsi flagrabat bellandi cupiditate, tamen paci serviund-
um putavit, quod patriam exhaustam sumptibus diutius ca-
lamitates belli ferre non posse intellegebat, sed ita ut statim⁴
mente agitaret, si paulum modo res essent refectae, bellum reno-
vare Romanosque armis persequi, donicum aut virtute vicissent
aut victi manus dedissent. hoc consilio pacem conciliavit, in quo⁵
tanta fuit ferocia, cum Catulus negaret bellum compositurum,
nisi ille cum suis, qui Erycem tenerent, armis relicitis Sicilia de-
cederent, ut succumbente patria ipse peritrum se potius dixerit,
quam cum tanto flagitio domum rediret: non enim suaे esse
virtutis arma a patria accepta adversus hostes adversariis tra-
dere. huius pertinaciae cessit Catulus.

* Τὸ κείμενον εἶναι κατὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Alfred Fleckeisen. Αἱ ση-
μειούμεναι ἐν τοῖς περιθωρίοις χρονολογίαι ἀφορῶσιν εἰς τὰ ἐν ταῖς ἀντι-
στοίχοις γραμμαῖς τοῦ κείμενου ἀναφερόμενα γενονότα.

2 At ille ut Karthaginem venit, multo aliter ac sperarat rem publicam se habentem cognovit. namque diurnitate externi mali tantum exarsit intestinum bellum, ut numquam *in pari*
 2 periculo fuerit Karthago nisi cum deleta est. primo mercennarii milites, quibus adversus Romanos usi erant, desciverunt, quo-
 rum numerus erat viginti milium. ii totam abalienarunt Afri-
 3 cam, ipsam Karthaginem oppugnarunt. quibus malis adeo sunt Poeni perterriti, ut etiam auxilia ab Romanis petierint; eaque impetrarunt. sed extremo, cum prope iam ad desperationem
 4 pervenissent, Hamilcarem imperatorem fecerunt. is non solum
 239 hostes a muris Karthaginis removit, cum amplius centum milia facta essent armatorum, sed etiam eo compulit, ut locorum angustiis clausi plures fame quam ferro interirent. omnia oppida abalienata, in eis Uticam atque Hippone, valentissima totius
 5 Africae, restituit patriae. neque eo fuit contentus, sed etiam fines
 237 imperii propagavit, tota Africa tantum otium reddidit, ut nullum
 in ea bellum videretur multis annis fuisse.

3 Rebus his ex sententia peractis fidenti animo atque infesto
 237 Romanis, quo facilius causam bellandi reperiret, effecit ut imperator cum exercitu in Hispaniam mitteretur. eoque secum duxit
 2 filium Hannibalem annorum novem. erat praeterea cum eo adulescens illustris, formosus, Hasdrubal; huic ille filiam suam
 3 in matrimonium dedit. de hoc ideo mentionem fecimus, quod Hamilcare occiso ille exercitui praefuit resque magnas gessit et
 228 princeps largitione vetustos pervertit mores Karthaginiensium
 220 eiusdemque post mortem Hannibal ab exercitu accepit imperium.

4 At Hamilcar, posteaquam mare transiit in Hispaniamque
 221 venit, magnas res secunda gessit fortuna: maximas bellicosissimasque gentes subegit, equis, armis, viris, pecunia totam locu-
 2 pletavit Africam. hic cum in Italiam bellum inferre medita-
 retur, nono anno postquam in Hispaniam venerat, in proelio
 3 pugnans adversus Vettones occisus est. huius perpetuum odium
 218 erga Romanos maxime concitasse videtur secundum bellum
 Poenicum. namque Hannibal, filius eius, assiduis patris obtestationibus eo est perductus, ut interire quam Romanos non experiri malleat.

HANNIBAL

Hannibal, Hamilcaris filius, Karthaginiensis. si verum est, 1246 quod nemo dubitat, ut populus Romanus omnes gentes virtute superarit, non est infitiandum Hannibalem tanto praestitisse ceteros imperatores prudentia, quanto populus Romanus antecedit fortitudine cunctas nationes. nam quotienscumque cum eo congressus est in Italia, semper discessit superior. quod nisi domi civium suorum invidia debilitatus esset, Romanos videtur superare potuisse. sed multorum obtrectatio devicit unius virtutem.

Hic autem velut hereditate relictum odium paternum erga Romanos sic conservavit, ut prius animam quam id deposuerit, qui quidem, cum patria pulsus esset et alienarum opum indigeret, numquam destiterit animo bellare cum Romanis. nam ut 2 omittam Philippum, quem absens hostem reddidit Romanis, omnium iis temporibus potentissimus rex Antiochus fuit. hunc tanta cupiditate incendit bellandi, ut usque a rubro mari arma conatus sit inferre Italiam ad quem cum legati venissent Romani, qui de eius voluntate explorarent darentque operam consiliis clandestinis ut Hannibalem in suspicionem regi adducerent, tamquam ab ipsis corruptus alia atque antea sentiret, neque id frusta fecissent idque Hannibal comperisset seque ab interioribus consiliis segregari vidisset, tempore dato adiit ad regem, 3 eique cum multa de fide sua et odio in Romanos commemorasset, hoc adiunxit 'pater meus' inquit 'Hamilcar puerulo me, utpote non amplius novem annos nato, in Hispaniam imperator profiscens Karthagine Iovi optimo maximo hostias immolavit. quae divina res dum conficiebatur, quaesivit a me vel 4 lēmne secum in castra proficiendi. id cum libenter accepissem atque ab eo petere coepissem ne dubitaret ducere, tum ille, faciam, inquit, si mihi fidem quam postulo dederis. simul me ad aram adduxit, apud quam sacrificare instituerat, eamque ceteris remotis tenentem iurare iussit numquam me in amicitia cum Romanis fore. id ego iusurandum patri datum usque ad 5 hanc aetatem ita conservavi, ut nemini dubium esse debeat, quin reliquo tempore eadem mente sim futurus. quare si quid 6

amice de Romanis cogitabis, non imprudenter feceris, si me celeris; cum quidem bellum parabis, te ipsum frustraberis, si non me in eo principem posueris.

3 Hac igitur qua diximus aetate cum patre in Hispaniam profectus est, cuius post obitum, Hasdrubale imperatore suffecto, equitatu omni praefuit, hoc quoque imperfecto exercitus sum mam imperii ad eum detulit. id Karthaginem delatum publice comprobatum est, sic Hannibal minor quinque et viginti annis natus imperator factus proximo triennio omnes gentes Hispaniae bello subegit, Saguntum, foederatam civitatem, vi expugnavit, tres exercitus maximos comparavit. ex his unum in Africam misit, alterum cum Hasdrubale fratre in Hispania relictum, tertium in Italiam secum duxit. ut saltum Pyrenaeum transiit, quacumque iter fecit, cum omnibus incolis conflinxit: neminem nisi victum dimisit. ad Alpes posteaquam venit, quae Italiam ab Gallia seiungunt, quas nemo umquam cum exercitu ante eum praeter Herculem Graium transierat (quo facto is hodie saltus Graius appellatur), Alpicos conantes prohibere transitu concidit, loca patefecit, itinera muniit, effecit ut ea elephantes ornatus ire posset, qua antea unus homo inermis vix poterat repere. hac copias traduxit in Italiamque pervenit.

4 Conflixerat apud Rhodanum cum P. Cornelio Scipione consule eumque pepulerat. cum hoc eodem Clastidii apud Padum decernit sauciumque inde ac fugatum dimittit. tertio idem Scipio cum collega Ti. Longo apud Trebiam adversus eum venit. cum iis manum conseruit, utrosque profligavit. inde per Ligures Appenninum transiit, petens Etruriam. hoc in itinere adeo gravi morbo afficitur oculorum, ut postea numquam dextro aequo bene usus sit. qua valetudine cum etiamnum premetur lecticaque ferretur, C. Flaminium consulem apud Trasumenum cum exercitu insidiis circumventum occidit, neque multo post C. Centenium praetorem cum delecta manu saltus occupantem. hinc in Apuliam pervenit. ibi obviam ei venerunt duo consules, C. Terentius et L. Aemilius. utriusque exercitus uno proelio fugavit, Paulum consulem occidit et aliquot praef-

terea consulares, in eis Cn. Servilium Geminum, qui superiore anno fuerat consul.

217

Hac pugna pugnata Romam proiectus nullo resistente in 5 216 propinquis urbi montibus moratus est. cum aliquot ibi dies castra habuisset et Capuam reverteretur, Q. Fabius Maximus, dictator Romanus, in agro Falerno ei se obiecit. hic clausus lo-2 corum angustiis noctu sine ullo detrimento exercitus se expedit-
vit Fabioque, callidissimo imperatori, dedit verba. namque ob-
ducta nocte sarmenta in cornibus iuvencorum deligata incendit
eiusque generis multitudinem magnam dispalatam immisit. quo
repentino visu obiecto tantum terrorem iniecit exercitui Roma-
norum, ut egredi extra vallum nemo sit ausus. hanc post rem 3
gestam non ita multis diebus M. Minucium Rufum, magistrum
equitum pari ac dictatorem imperio, dolo productum in proe-
lium fugavit. Ti. Sempronium Gracchum, iterum consulem, in 212
Lucanis absens in insidias inductum sustulit. M. Claudium Mar-
cellum, quinques consulem, apud Venusiam pari modo interfe-
cit. longum est omnia enumerare proelia. quare hoc unum satis 4
erit dictum, ex quo intellegi possit, quantus ille fuerit: quam-
diu in Italia fuit, nemo ei in acie restitit, nemo adversus eum
post Cannensem pugnam in campo castra posuit.

Hinc invictus patriam defensum revocatus bellum gessit 6
adversus P. Scipionem, filium eius *Scipionis*, quem ipse primo 203
apud Rhodanum, iterum apud Padum, tertio apud Trebiam
fugarat. cum hoc exhaustis iam patriae facultatibus cupivit 2
impraeuentiarum bellum componere, quo valentior postea con-
grederetur. inde colloquium convenit, condiciones non conve-
nerunt. post id factum paucis diebus apud Zamam cum eodem 3 202
conflixit; pulsus (incredibile dictu) biduo et duabus noctibus
Hadrumentum pervenit, quod abest ab Zama circiter milia pas-
suum trecenta. in hac fuga Numidae, qui simul cum eo ex acie 4
excesserant, insidiati sunt ei, quos non solum effugit, sed etiam
ipsos oppressit. Hadrumenti reliquos e fuga collegit, novis dilecti-
bus paucis diebus multos contraxit.

Cum in apparando acerrime esset occupatus, Karthagi-7
nienses bellum cum Romanis composuerunt. ille nihilo setius 201

200 exercitui postea praefuit resque in Africa gessit [itemque Mago
 2 frater eius] usque ad P. Sulpicium C. Aurelium consules. his
 200 enim magistratibus legati Karthaginienses Romam venerunt,
 qui senatu populoque Romano gratias agerent, quod cum iis
 pacem fecissent, ob eamque rem corona aurea eos donarent si-
 mulque peterent, ut obsides eorum Fregellis essent captivique
 3 redderentur. his ex senatus consulto responsum est: munus
 eorum gratum acceptumque esse; obsides, quo loco rogarent,
 futuros; captivos non remissuros, quod Hannibalem, uius
 opera susceptum bellum foret, inimicissimum nomini Romano,
 etiamnum cum imperio apud exercitum haberent itemque
 4 fratrem eius Magonem. hoc responso Karthaginienses cognito
 Hannibalem domum et Magonem revocarunt. huc ut rediit, rex
 factus est, postquam imperator fuerat, anno secundo et vice-
 simo: ut enim Romae consules, sic Karthagine quotannis an-
 5 nui bini reges creabantur. in eo magistratu pari diligentia se
 Hannibal praebuit, ac fuerat in bello. namque effecit ex novis
 vectigalibus non solum ut esset pecunia, quae Romanis ex foe-
 dere penderetur, sed etiam superesset, quae in aerario repa-
 neretur. deinde [anno post praeturam] M. Claudio L. Furio
 consulibus Roma legati Karthaginem venerunt. hos Hannibal
 ratus sui exposcendi gratia missos, priusquam iis senatus dare-
 tur, navem ascendit clam atque in Syriam ad Antiochum per-
 7 fugit. hac re palam facta Poeni naves duas, quae eum com-
 prehenderent, si possent consequi, miserunt, bona eius publi-
 carunt, domum a fundamentis disiecerunt, ipsum exulem iudi-
 carunt.

8 At Hannibal anno quarto, postquam domo profugerat L.
 193 Cornelio Q. Minucio consulibus, cum quinque navibus Africam
 accessit in finibus Cyrenaeorum, si forte Karthaginienses ad
 bellum inducere posset Antiochi spe fiduciaque, cui iam persua-
 serat ut cum exercitibus in Italiam proficeretur. huc Mago-
 nem fratrem excivit. id ubi Poeni resciverunt, Magonem eadem,
 qua fratrem, absentem affecerunt poena. illi desperatis rebus
 cum solvissent naves ac vela ventis dedissent, Hannibal ad
 Antiochum pervenit. de Magonis interitu duplex memoria

prodita est: namque alii naufragio, alii a servulis ipsius interfectum eum scriptum reliquerunt. Antiochus autem si tam in gerendo bello consiliis eius parere voluisse, quam in suscipiendo instituerat, propius Tiberi quam in Thermopylis de summa imperii dimicasset. quem etsi multa stulta conari videbat, tamen nulla deseruit in re. praefuit paucis navibus, quas ex Syria iussus erat in Asiam ducere, iisque adversus Rhodiorum classem in Pamphylio mari conflixit. in quo cum multitudine adversariorum sui superarentur, ipse quo cornu rem gessit fuit superior.

Antiocho fugato verens ne dederetur, quod sine dubio accidisset, si sui fecisset potestatem. Cretam ad Gortynios venit, ut ibi quo se conferret, consideraret. vidi autem vir omnium callidissimus in magno se fore periculo, nisi quid providisset, propter avaritiam Cretensem: magnam enim secum pecuniam portabat, de qua sciebat exisse famam. itaque capit tale consilium. amphoras complures complet plumbo, summas operit auro et argento. has praesentibus principibus deponit in templo Diana, simulans se suas fortunas illorum fidei credere. his in errorem inductis statuas aeneas, quas secum portabat, omni sua pecunia complet easque in propatulo domi abicit. Gortyni templum magna cura custodiunt, non tam a ceteris quam ab Hannibale, ne ille inscientibus iis tolleret sua secumque duceret.

Sic conservatis suis rebus omnibus Poenus illusis Cretenisibus ad Prusiam in Pontum pervenit. apud quem eodem animo fuit erga Italiam neque aliud quicquam egit quam regem armavit et exacuit adversus Romanos. quem cum videret dominis opibus minus esse robustum, conciliabat ceteros reges, adiungebat bellicosas nationes. dissidebat ab eo Pergamenus rex Eumenes, Romanis amicissimus, bellumque inter eos gerebatur et mari et terra; sed utrobique Eumenes plus valebat propter Romanorum societatem. quo magis cupiebat eum Hannibal opprimi, quem si removisset, faciliora sibi cetera fore arbitrabatur. ad hunc interficiendum talem iniit rationem. classe paucis diebus erant decreturi, superabatur navium multitu-

dine: dolo erat pugnandum, cum par non esset armis. impetravit quam plurimas venenatas serpentes vivas colligi easque
 5 in vasa fictilia conici. harum cum effecisset magnam multitudinem, die ipso, quo facturus erat navale proelium, classiariorum convocat iisque praecipit, omnes ut in unam Eumenis regis concurrent navem, a ceteris tantum satis habeant se defendere. id illos facile serpentium multitudine consecuturos. rex autem in qua nave veheretur, ut scirent, se facturum: quem si aut cepissent aut interfecissent, magno iis pollicetur praemio
 11 fore. tali cohortatione militum facta classis ab utrisque in proelium deducitur. quarum acie constituta, priusquam signum pugnae daretur, Hannibal, ut palam faceret suis, quo loco
 2 Eumenes esset, tabellarium in scapha cum caduceo mittit. qui ubi ad naves adversariorum pervenit epistulamque ostendens se regem professus est quaerere, statim ad Eumenem deductus est, quod nemo dubitabat quin aliquid de pace esset scriptum. tabellarius ducis nave declarata suis eodem, unde erat egresus, se recepit. at Eumenes soluta epistula nihil in ea repperit nisi quae ad irridendum eum pertinerent. cuius *rei* etsi causam mirabatur neque reperiebat, tamen proelium statim committere
 4 non dubitavit. horum in concursu Bithyni Hannibalis praecepto universi navem Eumenis adorintur. quorum vim rex cum sustinere non posset, fuga salutem petiit, quam consecutus non esset, nisi intra sua praesidia se recepisset, quae in
 5 proximo litore erant collocata. reliquae Pergamenae naves cum adversarios premerent acrius, repente in eas vasa fictilia, de quibus supra mentionem fecimus, conici coepta sunt. quae iacta initio risum pugnantibus concitarunt, neque quare id fieret poterat intellegi. postquam autem naves suas oppletas conspexerunt serpentibus, nova re perterriti, cum, quid potissimum vitarent, non viderent, puppes verterunt seque ad sua castra nautica retulerunt. sic Hannibai consilio arma Pergamenorum superavit, neque tum solum, sed saepe alias pedestribus copiis pari prudenter pepulit adversarios.

12 Quae dum in Asia geruntur, accidit casu ut legati Prusiae Romae apud T. Quintium Flamininum consularem cenarent,

atque ibi de Hannibale mentione facta ex iis unus diceret eum in Prusiae regno esse. Id postero die Flamininus senatui detulit. 2 patres conscripti, qui Hannibale vivo numquam se sine insidiis futuros existimarent, legatos in Bithyniam miserunt, in eis 189 Flamininum, qui ab rege peterent, ne inimicissimum suum secum haberet sibique dederet. his Prusia negare ausus non est; illud recusavit, ne id a se fieri postularent, quod adversus ius hospitii esset: ipsi, si possent, comprehendenderent: locum, ubi esset, facile inventuros. Hannibal enim uno loco se tenebat, in castello quod ei a rege datum erat muneri, idque sic aedificarat, ut in omnibus partibus aedificii exitus haberet, scilicet verens ne usu veniret, quod accidit. huc cum legati Romanorum 4 venissent ac multitudine domum eius circumdedisset, puer ab ianua prospiciens Hannibali dixit plures praeter consuetudinem armatos apparere. qui imperavit ei, ut omnes fores aedificii circumiret ac propere sibi nuntiaret, num eodem modo undique obsideretur. puer cum celeriter, quid vidisset, renuntiasset om-5 nesque exitus occupatos ostendisset, sensit id non fortuito factum, sed se peti neque sibi diutius vitam esse retinendam. quam ne alieno arbitrio dimitteret, memor pristinarum virtutum venenum, quod semper secum habere consuerat, sumpsit. 183

Sic vir fortissimus, multis variisque perfunctus laboribus, 13 anno acquievit septuagesimo. quibus consulibus interierit, non convenit. namque Atticus M. Claudio Marcello Q. Fabio La-beone consulibus mortuum in annali suo scriptum reliquit, 183 at Polybius L. Aemilio Paulo Cn. Baebio Tamphilo, Sulpicius autem Blitho P. Cornelio Cethego M. Baebio Tamphilo. 181 atque hic tantus vir tantisque bellis districtus nonnihil temporis 2 tribuit litteris. namque aliquot eius libri sunt, Graeco sermone confecti, in eis ad Rhodios de Cn. Manlii Volsonis in Asia rebus gestis. huius belli gesta multi memoriae prodi-3189 derunt, sed ex eis duo, qui cum eo in castris fuerunt simulque vixerunt, quamdiu fortuna passa est, Silenus et Sosylus Lacedaemonius. atque hoc Sosylo Hannibal litterarum Graeca-rum usus est doctore.

C A T O

234 1 M. Cato, ortus municipio Tusculo adulescentulus, prius quam honoribus operam daret, versatus est in Sabinis, quod ibi heredium a patre relictum habebat. inde hortatu L. Valerii Flacci, quem in consulatu censuraque habuit collegam, ut M. Perpenna censorius narrare solitus est, Romam demigravit in
 217 2 foroque esse coepit. primum stipendium meruit annorum decem septemque. Q. Fabio M. Claudio consulibus tribunus militum in Sicilia fuit. inde ut rediit, castra secutus est C. Claudii Neronis, magnique opera eius existimata est in proelio apud
 214 3 Senam, quo cecidit Hasdrubal, frater Hannibal. quaestor ob
 204 4 tigit P. Africano consuli, cum quo non pro sortis necessitudine
 199 vixit: namque ab eo perpetua dissensit vita. aedilis plebei fac
 198 4 tus est cum C. Helvio. praetor provinciam obtinuit Sardi
 198 niam, ex qua quaestor superiore tempore ex Africa decedens
 Q. Ennium poëtam deduxerat, quod non minoris aestimamus
 quam quemlibet amplissimum Sardiniensem triumphum.

199 2 Consulatum gessit cum L. Valerio Flacco. sorte provinciam
 2 nactus Hispaniam citeriorem ex ea triumphum deportavit. ibi
 cum diutius moraretur, P. Scipio Africanus consul iterum,
 194 cuius in priore consulatu quaestor fuerat, voluit eum de provin
 cia depellere et ipse ei succedere, neque hoc per senatum effi
 cere potuit, cum quidem Scipio principatum in civitate obti
 neret, quod tum non potentia, sed iure res publica administra
 batur. qua ex re iratus senati *consulatu* peracto privatus in
 3 urbe mansit. at Cato, censor cum eodem Flacco factus, severe
 184 praefuit ei potestati. nam et in complures nobiles animadvertisit
 et multas res novas in edictum addidit, qua re luxuria re
 4 primeretur, quae iam tum incipiebat pullulare. circiter annos
 octoginta, usque ad extremam aetatem ab adulescentia, rei
 publicae causa suspicere inimicitias non destitit. a multis tenta
 tus non modo nullum detrimentum existimationis fecit, sed,
 quoad vixit, virtutum laude crevit.

3 In omnibus rebus singulari fuit industria: nam et agricola
 sollers et peritus iuris consultus et magnus imperator et pro
 Ψηφιοποίηθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

babilis orator et cupidissimus litterarum fuit. quarum studium 2 etsi senior arripuerat, tamen tantum progressum fecit, ut non facile reperiri possit neque de Graecis neque de Italicis rebus, quod ei fuerit incognitum. ab adulescentia confecit orationes. senex historias scribere instituit. earum sunt libri septem. primus continet res gestas regum populi Romani, secundus et tertius unde quaeque civitas orta sit Italica, ob quam rem omnes Origines videtur appellasse. in quarto autem bellum Poenicum est primum, in quinto secundum. atque haec omnia 4 capitulatim sunt dicta. reliqua quoque bella pari modo persecutus est usque ad praeturam Ser. Galbae, qui diripuit Lusitanos: atque horum bellorum duces non nominavit, sed sine nominibus res notavit. in eisdem exposuit, quae in Italia Hispanisque [aut fierent aut] viderentur admiranda: in quibus multa industria et diligentia comparet, nulla doctrina.

150

5

ATTICUS

1 T. Pomponius Atticus, ab origine ultima stirpis Romanae generatus, perpetuo a maioribus acceptam equestrem obtinuit dignitatem. patre usus est diligente et, ut tum erant tempora, diti in primisque studio litterarum. hic, prout ipse amabat litteras, omnibus doctrinis, quibus puerilis aetas impertiri debet, filium eruditivit. erat autem in puero praeter docilitatem ingenii summa suavitas oris atque vocis, ut non solum celeriter acciperet quae tradebantur, sed etiam excellenter pronuntiaret. qua ex re in pueritia nobilis inter aequales ferebatur clariusque ex splendescerat, quam generosi condiscipuli animo aequo ferre possent. itaque incitabat omnes studio suo, quo in numero fuerunt L. Torquatus, C. Marius filius, M. Cicero: quos consuetudine sua sic devinxit, ut nemo iis perpetua *vita* fuerit carior.

2 Pater mature decessit. ipse adulescentulus propter affinitatem P. Sulpicii, qui tribunus plebei interfactus est, non expertus fuit illius periculi: namque Anicia, Pomponii consobrina, nupserat Servio, fratri Sulpicii. itaque imperfecto Sulpicio pos-
88 teaquam vidi Cinnano tumultu civitatem esse perturbatam neque sibi dari facultatem pro dignitate vivendi, quin alterutram partem offenderet, dissociatis animis civium, cum alii Sul-
lanis, alii Cinnanis faverent partibus, idoneum tempus ratus studiis obsequandi suis Athenas se contulit. neque eo setius adulescentem Marium hostem iudicatum iuvit opibus suis,
88 cuius fugam pecunia sublevavit. ac ne illa peregrinatio detri-
mentum aliquod afferret rei familiari, eodem magnam partem fortunarum traiecit suarum. hic ita vixit, ut universis Ath-
eniensibus merito esset carissimus. nam praeter gratiam, quae iam in adulescentulo magna erat, saepe suis opibus inopiam eorum publicam levavit. cum enim versuram facere publice necesse esset neque eius condicionem aequam haberent, semper se interposuit, atque ita ut neque usuram umquam ab iis acceperit
5 neque longius, quam dictum esset, debere passus sit. quod utrumque erat iis salutare; nam neque indulgendo inveterascere

eorum aes alienum patiebatur neque multiplicandis usuris crescere. auxit hoc officium alia quoque liberalitate: nam universos frumento donavit, ita ut singulis seni modii tritici darentur, qui modus mensurae medimus Athenis appellatur.

His autem sic se gerebat, ut communis infimis, parcipibus videretur. quo factum est ut huic omnes honores, quos possent, publice haberent civemque facere studerent: quo beneficio ille uti noluit [quod nonnulli ita interpretantur, amitti civitatem Romanam alia ascita]. quamdiu affuit, ne qua sibi statua poneretur, restitit, absens prohibere non potuit. itaque aliquot ipsi et Phidiae locis sanctissimis posuerunt: hunc enim in omni procuratione rei publicae actorem auctoremque habebant potissimum. igitur primum illud munus fortunae, quod in ea urbe natus est, in qua domicilium orbis terrarum esset imperii, ut eandem et patriam haberet et domum; hoc specimen prudentiae, quod, cum in eam se civitatem contulisset, quae antiquitate, humanitate doctrinaque praestaret omnes, unus ei fuit carissimus.

tranquillatis autem rebus Romanis remigravit Romam, ut opinor L. Cotta, L. Torquato consulibus: quem discedentem sic universa civitas Atheniensium prosecuta est, ut lacrimis desiderii futuri dolorem indicaret.

Habebat avunculum Q. Caecilium, equitem Romanum, familiarem L. Luculli, divitem, difficillima natura: cuius sic asperitatem veritus est, ut, quem nemo ferre posset, huius sine offensione ad summam senectutem retinuerit benivolentiam. quo facto tulit pietatis fructum. Caecilius enim moriens testamento adoptavit eum heredemque fecit ex dodrante: ex qua hereditate accepit circiter centiens sestertium. erat nupta soror Attici Q. Tullio Ciceroni, easque nuptias M. Cicero conciliarat, cum quo a condiscipulatu vivebat coniunctissime, multo etiam familiarius quam cum Quinto, ut iudicari possit plus in amicitia valere similitudinem morum quam affinitatem. utebatur autem intime Q. Hortensio, qui iis temporibus principatum eloquentiae tenebat, ut intellegi non

posset, uter eum plus diligeret, Cicero an Hortensius: et, id quod erat difficillimum, efficiebat ut, inter quos tantae laudis esset aemulatio, nulla intercederet obtrectatio essetque talium virorum copula.

6 In re publica ita est versatus, ut semper optimarum partium et esset et existimaretur, neque tamen se civilibus fluctibus committeret, quod non magis eos in sua potestate existimabat esse, qui se his dedissent, quam qui maritimis iactarentur. honores non petiit, cum ei paterent propter vel gratiam vel dignitatem: quod neque peti more maiorum neque capi possent conservatis legibus in tam effusis ambitus largitionibus neque *geri* e re publica sine periculo corruptis civitatis moribus. 3 ad hastam publicam numquam accessit. nullius rei neque praes neque manceps factus est. neminem neque suo nomine neque subscribens accusavit, in ius de sua re numquam iit, iudicium 4 nullum habuit. multorum consulum praetorumque praefecturas delatas sic accepit, ut neminem in provinciam sit secutus, honore fuerit contentus, rei familiaris despicerit fructum: qui ne cum Quinto quidem Cicerone voluerit ire in Asiam, cum apud eum legati locum obtainere posset. non enim decere se arbitrabatur, cum praeturam gerere noluisset, asseclam esse praetoris. 5 qua in re non solum dignitati serviebat, sed etiam tranquillitati, cum suspiciones quoque vitaret criminum. quo fiebat ut eius observantia omnibus esset carior, cum eam officio, non timori neque spei tribui viderent.

13 Neque vero ille minus bonus pater familias habitus est quam civis. nam cum esset pecuniosus, nemo illo minus fuit emax, minus aedificator. neque tamen non in primis bene habi- 2 tavit omnibusque optimis rebus usus est. nam domum habuit in colle Quirinali Tamphilianam, ab avunculo hereditate relictam, cuius amoenitas non aedificio, sed silva constabat: ipsum enim tectum antiquitus constitutum plus salis quam sumptus habebat: in quo nihil commutavit, nisi quid vetustate 3 coactus est. usus est familia, si utilitate iudicandum est, optima, si forma, vix mediocri. namque in ea erant pueri littera-

tissimi, anagnostae optimi et plurimi librarii, ut ne pedisequus quidem quisquam esset, qui non utrumque horum pulchre facere posset, pari modo artifices ceteri, quos cultus domesticus desiderat, apprime boni. neque tamen horum quem-⁴ quam nisi domi natum domique factum habuit: quod est signum non solum continentiae, sed etiam diligentiae. nam et non intemperanter concupiscere, quod a plurimis videas, continentis debet duci, et potius industria quam pretio parare non mediocris est diligentiae. elegans, non magnificus, splen-⁵ didus, non sumptuosus: omnisque diligentia munditiam, non affluentiam affectabat. supellex modica, non multa, ut in neutram partem conspici posset. nec praeteribo, quamquam nonnullis⁶ leve visum iri putem, cum in primis laetus esset eques Romanus et non parum liberaliter domum suam omnium ordinum homines invitaret, non amplius quam terna milia peraeque in singulos menses ex ephemeride eum expensum sumptui ferre solitum. atque hoc non auditum, sed cognitum praedicamus:⁷ saepe enim propter familiaritatem domesticis rebus interfuius.

Nemo in convivio eius aliud acroama audivit quam anag-¹⁴ nosten, quod nos quidem iucundissimum arbitramur; neque umquam sine aliqua lectione apud eum cenatum est, ut non minus animo quam ventre convivae delectarentur: namque eos² vocabat, quorum mores a suis non abhorrent. cum tanta pecuniae facta esset accessio, nihil de cottidiano cultu mutavit, nihil de vitae consuetudine, tantaque usus est moderatione, ut neque in sestertio viciens, quod a patre acceperat, parum se splendide gesserit neque in sestertio centiens affluentius vixerit, quam instituerat, parique fastigio steterit in utraque fortuna. nullos habuit hortos, nullam suburbanam aut maritimam sump-³ tuosam villam, neque in Italia, praeter Arretinum et Nomentanum, rusticum praedium, omnisque eius pecuniae redditus constabat in epiroticis et urbanis possessionibus. ex quo cognosci potest usum eum pecuniae non magnitudine, sed ratione metiri solitum.

Mendacium neque dicebat neque pati poterat. itaque eius comitas non sine severitate erat neque gravitas sine facilitate,

ut difficile esset intellectu, utrum eum amici magis vererentur an amarent. quidquid rogabatur, religiose promittebat, quod non liberales, sed leves arbitrabatur polliceri quod praestare non possent. idem in tenendo, quod semel annuisset, tanta erat cura, ut non mandatam, sed suam rem videretur agere. numquam suscepti negotii eum pertaesum est: suam enim existimationem in ea re agi putabat, qua nihil habebat carius. quo fiebat ut omnia Ciceronum, M. Catonis, Q. Hortensii, A. Torquati, multorum praeterea equitum Romanorum negotia procuraret. ex quo iudicari potest non inertia, sed iudicio fugisse rei publicae procreationem.

16 Humanitatis vero nullum afferre maius testimonium possum, quam quod adulescens idem seni Sulla fuit iucundissimus, senex adulescenti M. Bruto, cum aequalibus autem suis Q. Hortensio et M. Cicerone sic vixit, ut iudicare difficile sit, cui aetati fuerit aptissimus. quamquam eum praecipue dilexit Cicero, ut ne frater quidem ei Quintus carior fuerit aut familiarior. ei rei sunt indicio praeter eos libros, in quibus de eo facit mentionem, qui in vulgus sunt editi, sedecim volumina epistularum, ab consulatu eius usque ad extremum tempus ad Atticum missarum: quae qui legat, non multum desideret historiam contextam eorum temporum. sic enim omnia de studiis principum, vitiis ducum, mutationibus rei publicae perscripta sunt, ut nihil in eis non appareat et facile existimari possit, prudentiam quodam modo esse divinationem. non enim Cicero ea solum, quae vivo se acciderunt, futura praedixit, sed etiam, quae nunc usu veniunt, cecinit ut vates.

17 De pietate autem Attici quid plura commemorem? cum hoc ipsum vere gloriantem audierim in funere matris suaे, quam extulit annorum nonaginta cum ipse esset septem et sexaginta, se numquam cum matre in gratiam redisse, numquam cum sorore fuisse in simultate, quam prope aequalem habebat. quod est signum aut nullam umquam inter eos querimoniam intercessisse, aut hunc ea fuisse in suos indulgentia, ut, quos amare deberet, irasci eis nefas duceret. neque id fecit natura solum, quamquam omnes ei paremus, sed etiam doc-

trina: nam principum philosophorum, ita percepta habuit praecepta, ut iis ad vitam agendam, non ad ostentationem uteretur.

Moris etiam maiorum summus imitator fuit antiquitatisque 18 amator, quam adeo diligenter habuit cognitam, ut eam totam in eo volumine exposuerit, quo magistratus ordinavit. nulla 2 enim lex neque pax neque bellum neque res illustris est populi Romani, quae non in eo suo tempore sit notata, et, quod difficultimum fuit, sic familiarum originem subtexuit, ut ex eo clarorum virorum propagines possimus cognoscere. fecit hoc 3 idem separatim in aliis libris, ut M. Bruti rogatu Iuniam familiam a stirpe ad hanc aetatem ordine enumeraverit, notans, quis a quo ortus quos honores quibusque temporibus cepisset: pari modo Marcelli Claudii Marcellorum, Scipionis Cornelii et 4 Fabii Maximi Fabiorum et Aemiliorum, quibus libris nihil potest esse dulcius iis, qui aliquam cupiditatem habent notitiae clarorum virorum. attigit poëticen quoque, credimus, ne eius ex-5 pers esset suavitatis. namque versibus *de iis*, qui honore rerumque gestarum amplitudine ceteros populi Romani praestiterunt, exposuit ita, ut sub singulorum imaginibus facta magistratus-6 que eorum non amplius quaternis quinisve versibus descripserit: quod vix credendum sit tantas res tam breviter potuisse declarari. est etiam unus liber Graece confectus, de consulatu Ciceronis.

Haec hactenus Attico vivo edita a nobis sunt. nunc, 19 quoniam fortuna nos superstites ei esse voluit, reliqua persequemur et, quantum potuerimus, rerum exemplis lectores docebimus... suos cuique mores plerumque conciliare fortunam. namque hic contentus ordine equestri, quo erat ortus, in affinitatem pervenit imperatoris divi filii, cum iam ante familiaritatem eius esset consecutus nulla alia re quam elegantia vitae, qua ceteros ceperat principes civitatis dignitate pari, fortuna humiliores. tanta enim prosperitas Caesarem est consecuta, 3 ut nihil ei non tribuerit fortuna, quod cuiquam ante detulerat, et conciliarit, quod nemo adhuc civis Romanus quivit consequi. nata est autem Attico neptis ex Agrippa, cui virginem filiam 4 collocarat. hanc Caesar vix anniculam Ti. Claudio Neroni,

Drusilla nato, privigno suo, despondit: quae coniunctio necessitudinem eorum sanxit, familiaritatem reddidit frequentiorem.

20 quamquam ante haec sponsalia non solum cum ab urbe abasset, numquam ad suorum quemquam litteras misit, quin Attico scriberet, quid ageret, in primis quid legeret quibusque in locis et quandiu esset moraturus, sed etiam, cum esset in urbe et propter infinitas suas occupationes minus saepe, quam vellet, Attico frueretur, nullus dies temere intercessit, quo non ad eum scriberet, cum modo aliquid de antiquitate ab eo requireret, modo aliquam quaestionem poëticam ei proponeret, interdum iocans eius verbosiores eliceret epistulas. ex quo accidit, cum aedis Iovis Feretrii in Capitolio, ab Romulo constituta, vetustate atque incuria detecta prolaberetur, ut Attici admonitu Caesar eam reficiendam curaret. neque vero a M. Antonio minus absens litteris colebatur, adeo ut accurate ille ex ultimis terris, quid ageret, curae sibi haberet certiorem facere Atticum. hoc quale sit, facilius existimabit is, qui iudicare poterit, quantae sit sapientiae eorum retinere usum benivolentiamque, inter quos maximarum rerum non solum aemulatio, sed obtrectatio tanta intercedebat, quantum fuit [incidere] necesse inter Caesarem atque Antonium, cum se uterque principem non solum urbis Romae, sed orbis terrarum esse cuperet.

21 Tali modo cum septem et septuaginta annos complesset atque ad extremam senectutem non minus dignitate quam gratia fortunaque crevisset (multas enim hereditates nulla alia re quam bonitate consecutus est) tantaque prosperitate usus esset valetudinis, ut annis triginta medicina non indiguisse, natus est morbum, quem initio et ipse et medici contempserunt: nam putarunt esse tenesmon, cui remedia celeria faciliaque proponebantur. in hoc cum tres menses sine ullis doloribus, praeterquam quos ex curatione capiebat, consumpsisset, subito tanta vis morbi in imum intestinum prorupit, ut extremo tempore per lumbos fistulae puris eruperint. atque hoc priusquam ei accideret, postquam in dies dolores accrescere febresque accessisse sensit, Agrippam generum ad se arcessi iussit et cum eo L. Cornelium Balbum Sextumque Pediaceum. hos ut ve-

nisse vidit, in cubitum innixus "quantam" inquit "curam diligentiamque in valetudine mea tuenda hoc tempore adhibuerim, cum vos testes habeam, nihil necesse est pluribus verbis commemorare. quibus quoniam, ut spero, satisfeci, me nihil reliqui fecisse, quod ad sanandum me pertineret, reliquum est ut egomet mihi consulam. id vos ignonare nolui: nam mihi stat alere morbum desinere. namque his diebus quidquid cibi sumpsi, ita produxi vitam, ut auxerim dolores sine spe salutis. quare a vobis peto, primum ut consilium probetis meum, deinde ne frustra cohortando impedire conemini".

Hac oratione habita tanta constantia vocis atque vultus, ut 22 non ex vita, sed ex domo in domum videretur migrare, cum qui-2 dem Agrippa eum flens atque osculans oraret atque obsecraret, ne id quod natura cogeret ipse quoque sibi acceleraret, et, quoniam tum quoque posset temporibus superesse, se sibi suisque reservaret, preces eius tacitura sua obstinatione depressit. sic cum biduum cibo se abstinuissest, subito febris decessit le-3 viorque morbus esse coepit. tamen propositum nihilo setius peregit. itaque die quinto, postquam id consilium inierat, pridie kal. Apriles Cn. Domitio C. Sosio consulibus decessit. elatus₄ est in lecticula, ut ipse praescripserat, sine ulla pompa funeris, comitantibus omnibus bonis, maxima vulgi frequentia. sepultus est iuxta viam Appiam ad quintum lapidem in monumento Q. Caecilii, avunculi sui.

ΜΕΡΟΣ Β'

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΜΙΛΚΑΣ

Κεφάλαιον 1.

1. Hannibal] τοῦ πάππου τοῦ περιφήμου Ἀννίβα. Οἱ ἀρχαῖοι συχνάκις ἔδιδον εἰς τὸν ἔγγονον τὸ ὄνομα τοῦ πάππου. cognomine] ἀφαιρ. τῆς ἀναφορᾶς. temporibus] (ἐνν. belli) ἀφαιρ. χρονική. admodum] ἐπιτείνει τὸ ἐπίθετον adulescentulus = peradulescentulus.

2. cum] σύνδ. χρον. = ἐν φ. eius] γεν. ὑποκειμ. et mari et terra] (συνήθως terra marique) τὸ πρῶτον δὲν ἀληθεύει, διότι οἱ Καρχηδόνιοι εἶχον ἥδη ἐπανακτήσει τὴν κυριαρχίαν τῆς θαλάσσης. male] = non feliciter. ubi] ἔνθα, δόπου. locum] = facultatem, occasionem (βλάβης τῶν Καρχηδονίων). Ἡ μεταφορὰ ἐλήφθη ἐκ τῶν μονομάχων, οἵτινες ἀποκαλύπτοντες μέρος τοῦ σώματος παρουσίαζον οὕτω εἰς τὸν ἀντιπάλους των τὴν θέσιν, ἵνα οὗτοι ἡδύναντο νὰ πλήξουν. saepeque] τὸ -que = ἀλλά. occasione data] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. quo facto] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = οὖ γενομένου, οὖ ἔνεκα, δηλ. τοῦ μὴ ὑποχωρῆσαι ποτε πρὸ τοῦ ἐχθροῦ. cum amisissent] δηλ. πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Ἀμίλκα. eo loco] ἀντὶ in eo loco. ut... gestum non videretur] gestum (ἐνν. esse). Ὑπερβολικὴ ἔκφρασις. Οἱ δύο ἀντίπαλοι στρατοί, ὁχυρωμένοι ἔκαστος ἐντὸς χαρακωμάτων, δὲν ἐπεχείρουν νὰ συνάψουν ἀποφασιστικὴν μάχην, εἰς τρόπον ὅστε εἰς τὸ μέρος τοῦτο δὲν ἐφαίνετο ὅτι διεξήγετο πόλεμος.

3. a C. Lutatio... superati] ποιητ. αἴτιον = ὑπὸ τοῦ... consule] παράθεσις εἰς τὸ Lutatio. bellandi] γεν. ἀντικειμενική. cupiditate] ἀφαιρ. τῆς αἰτίας. serviundum] ἐνν. esse. serviundum = servien-

dum. Ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ putavit. quod... intellegebat] διότι... κατενόει. sumptibus] ἀφαιρ. ferre] Ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ posse, ὅπερ Ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ intellegebat.

4. sed ita... ut] συμπλήρωσον sed p a c i s e r v i u n d u m p u t a v i t... ita ut...] εἰδογάσθη ὑπὲρ τῆς εἰδότης, ἀλλὰ μὲ τὴν ὑστεροβουλίαν (ἐπιφύλαξιν) νά... Τὸ ita ut περιορίζει τὸ serviundum putavit. Κατὰ τὸ στάδιον τῶν διαπραγματεύσεων συνέλαβε τὸ σχέδιον νά...—armis] ἀφαιρ. vicissent... dedissent] ὑποκείμ. Romani. manus] ἡ φράσις manus (αἰτ. πληθ.) dare ἐλήφθη ἀπὸ τῶν ἀγώνων τῶν μονομάχων, οἵτινες νικώμενοι ἀνέτεινον τὰς κεῖσας, ἵνα περιβληθοῦν διὰ κειροπέδης.

5. hoc consilio] =hac mente. in quo] =in qua re (=ἐν ταύτῃ τῇ διαπραγματεύσει). tanta... ferocia] ἀφαιρ. τῆς ἴδιοτητος. cum... negaret] se compositurum (e s s e). nisi] =si non. cum] πρόθεσις. armis relictis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. Sicilia] ἀφαιρ. decederent] ἐτέθη ὁ πληθ., διότι ἐννοοῦνται καὶ οἱ στρατιῶται (=cum suis), δηλ. ille et sui. ut... (dixerit)] ὕστε... εἰπεν· Ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ tanta... ferocia· ἡ δὲ λογικὴ θέσις τοῦ ut εἶναι πρὸ τοῦ cum... negaret.—armis relictis... succumbente patria] ἀφαιρετικαὶ ἀπόλυτοι. ipse] ἥδυνατο νὰ τεθῇ καὶ ipsum διὰ νὰ συμφωνήσῃ μὲ τὴν ἀκολουθοῦσαν αἰτιατ. se.—potius... quam rediret] =quam ut t. Τὸ ἀποτελεσματικὸν ut παρελείφθη, διότι τὸ quam Ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ potius. cum tanto flagitio] δηλοῖ τρόπον. domum] οἴκαδε. suae virtutis] ὑπον. ἡ λέξις negotium: (εἰπεν) ὅτι δὲν εἶναι ἔδιον. pertinaciae] δοτική. cessit] ὑπεκώρησε παρασχών ὅρους δλιγώτερον σκληροὺς καὶ ἐπιτρέψας νὰ ἀποσυρθοῦν ἔχοντες τὰ ὅπλα καὶ τὰς ἀποσκευὰς αὐτῶν.

Κεφάλαιον 2.

1. ut. .venit] ὧς... ἥλθε. se habentem] μετοχὴ κατηγορηματικὴ Ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ cognovit (=vidit). externi] ἀντίθ. τοῦ intestini. malii] =belli (ad versus Romanos). intestinum bellum] ὁ «ἄσπονδος» οὗτος πόλεμος διήρκεσεν ἀπὸ τοῦ 241-238 π.Χ. tantum... ut... fuerit] (προκ. ὑπο.) τοσοῦτον... ὕστε ὑπῆρξε. nisi cum]... εἰ μὴ ὅτε...

2. mercennarii] οὗτοι ἦσαν "Ιβηροες, Γαλάται, Λίγυες, Ἐλληνες. erat] ἀνήρχετο, συνεποσοῦτο εἰς... ipsam] αὐτὴν ταύτην.

3. quibus] (ἀφαιρ.)=his a u t e m. etiam] καί, ἔτι. u t...petierint]

ώστε ἐξήτησαν . . . auxilia] οὐχὶ στρατόν, ἀλλὰ σῖτον καὶ τὸ δικαίωμα νὰ στρατολογηθοῦν ἀνδρες ἐκ τῆς Ἰταλίας. extremo] ἀνταποκρίνεται εἰς τὸ προηγούμενον primo (§2). cum... pervenissent)] ἀφοῦ (ἐπειδή) ... περιῆλθον. imperatorem] κατηγοροῦ.

4. non solum... sed etiam] οὐ μόνον... ἀλλὰ καὶ. cum] = εἰ καί, καίτοι. milia] ἥσαν 20000 μισθοφόροι καὶ 800000 Καρχηδόνιοι. armatorum] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ milia. eo... ut] εἰς τοσοῦτον... ὅστε. locorum angustiis] = a n g u s t i s l o c i s clausi. fame] ἐτρέφοντο κατ' ἀρχὰς ἐκ τῶν νεκρῶν τῆς μάχης, ἐκ τῶν αἰχμαλώτων καὶ τῶν δούλων καὶ τέλος ἀλληλοσπαρασσόμενοι. in eis] μεταξὺ τούτων. patriae] δοτ.

5. neque] = ἀλλὰ δέν. eo] (οὐσιαστικῶς) = hac re, δηλ. μὲ τὴν ἐκ νέου κατάκτησιν τῶν πόλεων τούτων. tota Africa] (ἀφαιρ.) δὲν πρέπει τὰ λεγόμενα νὰ νοηθοῦν κατὰ γράμμα. otium] = pacem. reddidit] = restituit (= ἀποκατέστησε). multis annis] ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν. nullum... bellum videretur] ἰδ. 1, 2 εἰς τὸ τέλος. Ὅπερβολικῶς ἐλέχθη τοῦτο ὑπὸ τοῦ Νέπωτος.

Κεφάλαιον 3.

1. ex sententia] ἡ πρόθεσις εκ δηλοῦ συμφωνίαν. Ἡ φράσις αὗτη ἱσοδυναμεῖ πρὸς τὸ feliciter, bene=εὐτυχῶς. rebus... peractis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. fidenti animo...] ἀφαιρ. τῆς συνοδείας καὶ τοῦ τρόπου. Romanis] δοτ. quo] = u t eo ἵνα... bellandi] ἐνν. cum Romanis. imperator] κατηγορ. eoque] καὶ ἐκεῖσε. annorum] γεν. τῆς ἴδιότητος.

2. cum eo] παρ' αὐτῷ. illustri] = illustri loco natus, ἐξ εὐγενοῦς γένους (οἰκογενείας).

3. de hoc] = de Hasdrubale. Hamilcare occiso] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = post mortem Hamilcaris μετὰ τὸν φόνον τοῦ Ἰμίλκα. Οὗτος ἐφορεύθη εἰς τινα μάχην κατὰ τὸ 228 π.Χ. ille] = Hasdrubal. Οὗτος εἶχε τὴν ἀρχηγίαν τοῦ στρατοῦ ἀπὸ τοῦ 228 - 220 π. Χ. Hamilcare occiso] ἀφαιρ. ἀπόλ. magnas] ὑπέταξε πολλοὺς Ἰσπανικοὺς λαοὺς εἰς τὸν Καρχηδόνιον καὶ ἔκτισε τὴν Carthago nova (νῦν Καρθαγηνη). princeps] (= primus) πρῶτος ἦτο δ ὁ ποιῶς... largitione] αἱ ἀθέμιτοι αὗται γενναιοδωρίαι προίρχοντο ἐξ Ἰσπανικῶν λαφύρων.

Κεφάλαιον 4.

1. mare] = fretum Gaditanum τὸν πορθμὸν τῶν Γαδείζων (τὸ

στενὸν τοῦ Γιβραλτᾶρ). secunda fortuna] ἀφαιρ ἀπόλ. equis, armis, viris, pecunia] ἀφαιρετικὰ δργανικά. viris] ἔξαναγκάζων τοὺς ὑποτεταγμένους λαοὺς νὰ παρέχουν εἰς τοὺς Καρχηδονίους ἄνδρας χάριν στρατιωτικῆς ἀνάγκης.

2. hic] ἀντωνυμία. cum] συνδ. χρον. nono anno postquam] ἵδ. A 22, 3. occisus est] οὗτος κατέλιπε τέσσαρα τέκνα, περὶ ὃν λέγεται ὅτι συγνάις τὰ ἀνέτρεφεν ὡς λεοντιδεῖς διὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ λαοῦ.

3. erga] = in, adversus. odium] ὑποκείμ. concitasse] = concitatisse ἔνεκα τοῦ μίσους δπερ ἐνέπνευσεν εἰς τὸν υἱὸν κατὰ τῶν Ῥωμαίων καὶ τοῦ ὅρκου τὸν ὅποῖον παρ' αὐτοῦ ἀπήτησε. bellum] ἀντικείμ. assiduis] περὶ τούτου ἵδ. Ἀνν. 2,3-6. patris] γεν ὑποκειμενικὴ εἰς τὸ obtestationibus.

ΑΝΝΙΒΑΣ

Κεφάλαιον 1.

1. Hannibal... Karthaginiensis] μᾶλλον εἶναι ὡς τίτλος, ὡς ἐπιγραφή: ἵδ. Ἀμύλη. 1, 1. si verum est ... ut populus Romanus... superarit] ἀντὶ τοῦ συνηθεστέρου si verum est populum Romanum superasse. Ἡ διὰ τοῦ ut εἰσαγομένη πρότασις ἐπέχει θέσιν ὑποκειμένου = (τὸ) ὅτι... quod] = de quo, de qua re. non est infinitandum] οὐδεὶς δύναται νὰ ἀρνηθῇ, πᾶς τις διφείλει νὰ διμολογήσῃ. ceteros] συνηθεστέρον τίθεται ἢ δοτ. ceteris. prudentia] ἀφαιρ. antecedat] ἢ ὑποτακτικὴ ἀναγκαία, διότι ἔξαρτάται ἐκ τῆς ἀπαρεμφατικῆς προτάσεως (praestitisse). Τὸ antecedat θὰ μεταφρασθῇ ὡς ἐὰν ᾧτο ἐνεστῶς τῆς δριστικῆς.

2. cum eo] = cum populo Romano. congressus est] ὑποκείμ. Hannibal. semper] κυρίως fere semper σχεδὸν πάντοτε. quod nisi] ὡς τὸ quod si ἐν ἀρχῇ τῆς φράσεως χρησιμεύει ὡς συνδετικὸν = ἐὰν δὲ δὲν... domi] οἶκοι, ἐν Καρχηδόνι. civium] τὸ κόμμα τοῦ Ἀννωνος κατεπολέμει τὴν οἰκογένειαν τοῦ Βάρκα καὶ ἐπομένως κατέλιπε τὸν Ἀννίβαν ἀνευ βοηθείας, ἔρματον τῆς τύχης του. invidia] ἀφαιρ. αἰτίου. videtur... potuisse] = potuisset. Ἡ ἔννοια: πρόπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ὁ μόνος, δεστις θὰ ἥδυντατο νὰ καταβάλῃ τοὺς Ῥωμαίους.

3. hereditate relictum] = hereditarium. paternum.] τὸ παρὰ τοῦ πατρός· ἵδ. Ἀμίλχ. 4, 3. sic... ut... deposuerit] οὗτω... ὕστε... παρέδωσε (κατέθεσε). quam] ἡ. id] δηλ. o d i u m. qui quidem (quidem=γε)... destiterit] ἀναφ. αἰτιολ.=cum... is. cum] σύνδ. χρον. patria] ἀφαιρ. εἰς τὸ pulsus esset. animo] ἐπειδὴ δὲν ἦδύνατο πλέον νὰ καταπολεμῇ τοὺς Ἦρωαίους ἐκ τοῦ πλησίον (corpore), κατεπολέμει τούτους μακρόθεν ἔξεγείρων τοὺς ἔχθρούς αὐτῶν.

Κεφάλαιον 2.

1. absens] ἀπών, μακρόθεν. Εὑρίσκετο τότε ἐν Ἰταλίᾳ μακρὰν τοῦ Φιλίππου, ἐν τούτοις κατώρθωσε νὰ πείσῃ αὐτὸν διά τινος τῶν ἀπεσταλμένων του. hostem] κατηγορούμενον. omnium] συνάπτεται μὲ τὸ potentissimus. tanta... ut... conatus sit] διὰ τοσαύτης... ὕστε... ἐπεχείρησε.

2. ad quem] = et ad eum. cum... venissent... fecissent... compерисset... vidisset] ἀφοῦ ἥλθον... ἐποδέξαν... ἔμαθε... παρετήρησε. Κατὰ τὸ 192 π. X. qui] ἀναφορ. τελικὴ πρότασις = ut ii. eius] = Antiochi. consiliis clandestinis] (ἀφαιρ.). "Ἡθελον δι' αὐτῶν νὰ καταστήσουν τὸν Ἦρωαν ὑποπτὸν εἰς τὸν βασιλέα. ut... adducerent] ἔξαρτᾶται ἐκ τοῦ darent operam. tamquam] ἐνν. si = ὡς ἐάν, ὅσει· συνάπτεται μὲ τὸ corruptus sentiret. ab ipsis] ποιητ. αἰτιον. alia atque antea] ὅτι δηλ. συνεφιλιώθη πλέον μὲ τοὺς Ἦρωαίους. sentiret] ἔφρόνει. neque] συνδέει τὸ venissent μὲ τὸ fecissent = et (cum) non... id] τὴν ἄφιξιν αὐτῶν. idque] = et (cum) id. seque] = et (cum) se. tempore dato] ἀφαιρετικὴ ἀπόλυτος = occasione data.

3. adiit] εἶναι τὸ κύριον δῆμα τῆς ὅλης προηγουμένης § 2. cum... commemorasset] ἀφοῦ... multa] (σύστοιχον ἀντικείμ.) = πολλὰς ἀναμνήσεις. in] ἐναντίον. hoc] οὖσιαστ. τόδε. inquit] πλεονάζει ἐφ' ὅσον προηγεῖται τὸ adiunxit. puerulo me] (ἀφαιρ. ἀπόλυτος) ὅντος ἔμοι... utpote... nato] (ἀναφέρεται εἰς τὸ puerulo) = ἄτε γεγονότος. imperator] (κατηγορ.) ὡς στρατηγός. proficiscens] ἐνταῦθα (=profecturus). Iovi optimo maximo] (τυπικὴ ἐπίκλησις τοῦ Διὸς εἰς τὰς ἴκεσίας καὶ τὰς θυσίας)· ἵδ. Πίρακα ιστορικὸν καὶ γεωγρ. λ. Iuppiter.

4. quae... dum conficiebatur] dum a u t e m h a e c... conficiebatur. Συνίθως μετὰ τὸ τοιοῦτον dum τίθεται ἐνεστώς, ἀδιαφόρως πρὸς τὸν χρόνον τοῦ δήματος τῆς κυρίας προτάσεως. a mē] ἵδ. Λεξιλ.

λ. quaero. vellemne] δύο λέξεις : vellem καὶ -ne=ἐὰν ἥθελον. in castra]=ad bellum. cum... accepissem atque...coepissem] ἀφοῦ... ἔδέχθην καί... ἤρχισα. ab eo] id. Λεξιλόγ. λ. peto. ne] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ petere. ducere] ἐνν. me secum. dederis] τετελ. μέλλ. δστις μεταφράζεται δι' ἀπλοῦ. simul] ἐπίρρ. iussit] (me) tenentem eam (a r a m) iurare. Σήμερον δρυιζόμεθα ἐπιθέτοντες τὴν κεῖσα ἐπὶ τοῦ ἵεροῦ Εὐαγγελίου. instituerat]=cooperat.

5. usque ad] τότε ἦγε τὸ δῶρον ἔτος τῆς ἡλικίας. ut nemini dubium esse debeat]=ut nemo dubitare debeat = ὅστε πᾶς τις ὀφείλει νὰ γνωρίζῃ σαφῶς ὅτι θά... quin... sim futurus] (ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ nemini dubium esse)=ὅτι θὰ εἴμαι, ὅτι θὰ ἔχω...

6. si quid] = si aliquid. feceris... celaris... posueris] τετελεσμένοι μέλλοντες· celaris=celaveris. cum...] (ἀλλ ἐπειτα) ὅταν. Τὸ quidem χρησιμεύει ἐνταῦθα διὰ νὰ ἔξαρῃ τὸ ἀντίθετον. te ipsum] σὲ αὐτὸν (σὲ τὸν ἄδιον). in eo] (οὐδ. οὐσ.)=in ea re, δηλ. in bello parando. principem] (κατηγορ.)=ducem.

Κεφάλαιον 3.

1. qua] ἀντὶ quam. Ἐγινεν ἔλεις πρὸς τὸ hac aetate. post obitum]=post mortem. idè 'Αμίλκ. 3, 3. imperatore] (κατηγορ. εἰς τὸ suffecto)=ώς στρατηγοῦ. id] (οὐσ.)=ἡ ἐκλογὴ τοῦ Ἀννίβα ὑπὸ τοῦ στρατοῦ. delatum]=cum delatum esset.

2. annis] (ἄφαιρ. ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ minor) ἀντὶ annos ἔνεκα τοῦ natus· ὁ Ἀννίβας τότε ἦτο 26 ἔτῶν. foederatam] (ἐνν. cum Romanis). Τὸ Σάγουντον κατελήφθη διὰ πραξικοπήματος ὑπὸ τοῦ Ἀννίβα παρὰ τὴν πρὸς τοὺς Ρωμαίους συνθήκην, ἥτις ἡσφάλιζε τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτοῦ.

3. ex his] ἐμπροσθέτως ἀντὶ horum. Μὲ τὸ unus τίθεται ἀντὶ γενικῆς διαιρετικῆς ἢ πρόθεσις ex, de, inter. ut] εὐθὺς ὡς.

4. nemo umquam] ἐν τούτοις οἱ παρὰ τὸν Ροδανὸν κατοικοῦντες Γαλάται πολλάκις εἶχον διαβῆ ταύτας. cum exercitu] ἡ πρόσθ. δηλοῦ συνοδείαν. quo facto] μεθ' ὁ γεγονός, οὗ ἔνεκα. is] καθ' ἔλειν πρὸς τὸ saltus ἀντὶ id (=τὸ μέρος τοῦτο). hodie] (ἀκόμη) σήμερον. prohibere] ἐνν. se. utl ὅστε. ea] ἐπίρρ. κατὰ παράλειψιν τῆς ἀφαιρ. via. qua] (ἀφ.) ἐνν. via. repere] τὸ δῆμα τοῦτο κυριολεκτεῖται ἐπὶ τῶν δυσβάτων με-

ρῶν. copias] ἀνεγχώρησεν ἐκ τῆς Ἰσπανίας ἔχων 50000 πεζοὺς καὶ 9000 ἵπτεῖς, πάντας παλαιμάχους. Ὅπελείφθησαν δικαὶοις ἐκ τούτων μόνον 35000 ἄνδρες. Προσέτι μεγάλην φθορὰν ἔπαθεν εἰς ζῆτα καὶ εἰς ἀποσκευάς. in Italiāmque] τὸ -que προσετέθη εἰς τὴν δευτέρων λέξιν, διότι ἡ πρόθεσις in εἶναι μονοσύλλαβος.

Κεφάλαιον 4.

1. apud Rhodanum] ἡ μάχη αὕτη, ἀν ἀληθεύῃ, φαίνεται ὅτι ἦτο οὐχὶ σημαντική. Scipione] ὁ Σκιπίων εἶχεν ἀποβιβασθῆ εἰς Μασσαλίαν δπως ἐμποδίσῃ τὸν Ἀννίβαν νὰ διαβῇ τὸν ποταμὸν Ῥοδανόν, ἀλλ᾽ ὑστέρησε, διότι ἥδη ὁ Ἀννίβας ενῷσκετο ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς δύναμης τοῦ ποταμοῦ. pepulerat] κατ' ἀλλους δύμως, εἰς τὴν ἀσύμμαντον ταύτην ἀψιμαχίαν τοῦ ἵππικοῦ, ἀνεδείχθησαν νικηταὶ οἱ Ῥωμαῖοι. cum hoc eodem]=cum Scipione. Clastidii] (ad Clastidium παρὰ τὸ Κλ.). Ἡ δευτέρα αὕτη μάχη δὲν ἔγινεν ἐνταῦθα, ἀλλὰ παρὰ τὸν Τίκινον, μεθ' ἥν ὁ Ἀννίβας ἐκνοίευσε τὴν μνημονευομένην πόλιν. decernit... dimittit] ἴστορ. ἐνεστ. (ὑπόκ. Hannibal).

2. tertio]=tertium. cum] πορθ.=μετά. collega] ἀφαιρ. manum] ἴδ. Λεξ. ὁ. consero. utrosque] ἀντὶ utrumque (ἔτεθη ὁ πληθυντικός, ἐπειδὴ πρόκειται περὶ στρατευμάτων καὶ τοῦ μὲν καὶ τοῦ δέ). per Ligures]=per fines Ligurum διὰ τῆς χώρας τῶν Λιγύων.

3. hoc in itinere] διὰ τῆς λιμνώδους κοιλάδος τῆς μεταξὺ Ἀργον καὶ Ἀνσερος (νῦν Σερέχιο). ut] ἔξαρτ. ἐκ τοῦ adeo. dextro] ἐνν. oculo. aequo] ἐνν. atque sinistro. usus sit] μεταφράζεται δι' ἀριστου τῆς Ἑλλην. γλώσσης. ἴδ. Ἀμ. I, 5. lectica] ἀφαιρ.=διὰ (ἢ ἐπὶ) φορείου. post] ἐπίσης. praetorem] ἐνν. ο c c i d i t . . (κυρίως ἥτο legatus pro praetore). Οὗτος σταλεὶς μετὰ ἵππικοῦ ὑπὸ τοῦ ἐτέρου ὑπάτου Σερβιλίου εἰς βοήθειαν τοῦ Φλαμινίου κατεπολεμήθη εἰς τὴν Ὁμβρικὴν μετὰ τὴν μάχην καὶ ὅχι κατέχων τὰς στενὰς διόδους (προβλ. ἀνωτέρῳ : saltus occupantem). cum delecta manu] ἴδ. ἀνωτ. 3, 4 cum exercitu.

4. hinc] ἐδῶ ἀριστῶς θὰ ἐπρεπεν ὁ Νέπως νὰ ἀναφέρῃ τὰ περὶ Φαβίου καὶ Μινουκίου ἐκτιθέμενα ἐν τῷ ἐπομένῳ κεφαλαίῳ. utriusque] ἐκατέρου, δηλ. ἀμφοτέρων. exercitus] αὐτ. πληθυντ. uno proelio] δηλ. apud Cannas ἢ Cannensi (216 π.Χ.). Paulum]=L. Aemilium Paulum. in eis] (καὶ) μεταξὺ τούτων.

Κεφάλαιον 5.

1. *pugna pugnata*] (ἀφαρό. ἀπόλυτος). *pugnat pugnare* (σύ-
στοιχον ἀντικείμενον) = πόλεμον πολεμεῖν. Γίνεται σύγχυσις, διότι
πλησίον τῆς Ἀρώμης ἔφθασε κατὰ τὸ ἔτος 211 π.Χ. *nullo* (=nemine)
resistente] ἄνευ ἀντιστάσεως. *urbi*] = Romae. *in propinquisi*] πλη-
σίον τοῦ σημερινοῦ Τενέρον. Οἱ Ἀννίβας διαβάσας τὸν Ἀνίωνα
ἔστρατοπέδευσεν ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὅχθης τοῦ ποταμοῦ, εἰς ἀπόστασιν
40 παλαῶν σταδίων, ἥτοι δύο περίπου ὠρῶν ὁδὸν ἀπὸ τῆς Ἀρώμης.
Τοῦτο ὅμως ἔγινε κατὰ τὸ ἔτος 217 π. Χ. πρὸ τῆς μάχης παρὰ τὰς
Κάννας. *aliquot dies*] τοιοῦτον ἥτο τὸ στρατηγικὸν σχέδιόν του.

2. *hic*] ἐνταῦθα. *clausus*] ὑποκείμ. Hannibal. *locorum angus-
tiis*] ἵδε Ἀμίλικ. 2, 4. *exercitus*] γεν. Συνάπτεται μὲ τὸ detrimento.
dedit verba] = feffelit (ἐξφρ. δημώδης τῶν λατίνων κωμικῶν). Εἶναι
ἐπεξήγησις τοῦ se expedivit. *incendit . . . immisit*] κυρίως incendi
(παθητ. ἀπαριφ.) et immitti (παθητ. ἀπαριφ.) i u s s i t. eiusque
generis] δηλ. iuvencorum ἔχοντων sarmenta in cornibus. *vallum*
δηλ. c a s t r o r u m. ut... nemo sit ausus] ὀστε... οὐδεὶς ἐτόλμησε.

3. *post*] ἡ σύνταξις : non ita multis diebus post hanc rem ges-
tam. Τὸ ita περιορίζει τὴν ἔννοιαν τοῦ multis. pari ac dictatorem]
=pari ac d i c t a t o r f u i t. Τοῦτο συνέβη κατ' ἔξαρξειν, διότι
ὁ δῆμος εἰς τὰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις δὲν συνεμερίζετο τὸ σχέδιον
τῆς βραδύτητος τοῦ Φαβίου (ὅστις ἔνεκα τούτου ἐπωνομάσθη Cunc-
tator = Μελλητής). *productum fugavit*] = produxit et fugavit.
iterum] κυρίως μετὰ τὴν δευτέραν ὑπατείαν αὐτοῦ· ὅθεν ἐπρεπε νὰ
τεθῇ bis consulem. *in Lucanis*=in Lucania. Οἱ κάτοικοι ἀντὶ τῆς
χώρας. *absens*] ἀπὼν ὁ Ἀννίβας, δηλ. ἄνευ προσωπικῆς ἐπεμβά-
σεως, πόρων διὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Μάγωνος. *inductum sustulit*]
induxit et sustulit. *quinquiens*] κυρίως διαρκούσης τῆς πέμπτης
ὑπατείας αὐτοῦ· ὅθεν ἐπρεπε νὰ τεθῇ quintum consulem (=τὸ
πέμπτον ὑπατον ὅντα). *pari modo*] ὅμοιως, δηλ. i n i n s i d i a s
i n d u c t u m.

4. *longum est*] θὰ ἡ το μακρόν (=longum esset «μακρὸν
ἄν είη»). *hoc unum*] τοῦτο (*καὶ*) μόνον. *ex quo*] = u t e x e o . . .
possit. *quantus ille fuerit*] παρακείμ. ὑποτακτ., διότι εἶναι πλαγία
ἐρώτησις = ὅπόσον μέγας . . . *quamdiu*] περὶ τὰ 16 ἔτη. *nemo*]

τοῦτο εἶναι ὑπερβολή. in acie] εἰς μάχην ἐκ παρατάξεως (ἥς ἀντίθετος εἶναι ἡ ἐκ συναντήσεως). adversus eum] (ἀπέναντι αὐτοῦ). κατ' αὐτοῦ. in campo] = in loco maxime idoneo proeliis = εἰς πεδίον ἀνοικτὸν τὰ μάλιστα κατάληλον πρὸς μάχας.

Κεφάλαιον 6.

1. invictus] τοῦτο δὲν εἶναι κατὰ πάντα ἀκριβές, διότι δὲ Ἀννίβας εἶχεν ὑποστῆ ἥττας καὶ ἴδιᾳ παρὰ τὴν Νῶλαν τῆς Καμπανίας. defensum] ὑπτιον α' πρὸς δίγλωσσιν τοῦ σκοποῦ (ἀντιστοιχοῦν μὲ τελικὴν μετοχὴν τῆς ἔλλην. γλώσσης). Συνάπτεται μὲ τὸ revocatus. gessit] ὑποκ. Hannibal. P. Scipionem] οὗτος βραδύτερον καὶ μετὰ τὴν κατανίκησιν τοῦ Ἀννίβα ἔλαβε τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ Ἀφρικανοῦ. fugārat] ὑπερσυντέλικος=fugaverat....

2. cum hoc] δηλ. S c i p i o n e. exhäusertis facultatibus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. quo] = u t e o ἵνα... congrederetur] συμπλήρωμα. cum Romanis.

3. post id factum] (οὖσ.)=quo facto· ἰδ. Ἀμίλκ. 1, 2. paucis diebus]=non ita multis diebus. apud Zamam] πιθανῶς ὅχι μακρὰν τῆς Σίκκης. incredibile] ἀναφέρεται εἰς τὸ τάχος τῆς φυγῆς, ἥτοι εἰς τὸ Hadrumetum pervenit. Hadrumetum] τοῦτο ἀπεῖχεν ἀπὸ τῆς Ζάμας 100000 ὁμαϊκῶν βημάτων (περίπου 150 χλμ.). ab ἦ πρόθεσις εἶναι ἀναγκαία, διότι δοίεται ἡ ἀπόστασις (milia passuum trecenta) ἐνὸς τόπου ἀπὸ ἄλλου. Ὁ ὑπολογισμὸς τῆς ἀποστάσεως ἀφίσταται πολὺ τοῦ πραγματικοῦ.

4. quos] = s e d e o s, e t e o s, ἀ λ λ ἀ τούτους, καὶ τούτους. effugit] προξ. Hadrumeti] (γεν. τοῦ τόπου) ἐν Ἀδρυμήτῳ. e fuga] ἀνήκει εἰς τὸ collegit.

Κεφάλαιον 7.

1. in apparando] (ἀπολύτως), κατὰ παράλειψιν τοῦ bellum ἢ copias (=in apparatu belli = εἰς τὴν ἢ περὶ τὴν παρασκευὴν τοῦ πολέμου). usque ad... consules] = usque ad consulatum P. Sulpicii (et) C. Aurelii.

2. his... magistratibus] (ἀφαιρ. ἀπόλ.)=his c o n s u l i b u s. qui (u t i i) agerent... donarent... peterent] = ἵνα οὗτοι...

cum iis] δηλ. Cart h a g i n i e n s i b u s : cum iis καὶ οὐχὶ se-cum, διότι οἱ πρέσβεις ὅμιλοιν ἔξ ὀνόματος τῶν Καρχηδονίων καὶ οὐχὶ δι' ἴδιον λογοιασμόν· προβλ. κατωτ. eorum ἀντὶ sui. ob eam-que rem] τὸ que ἀνήκει εἰς τὴν πρόθεσιν = et ob eam rem. co-rona áurea] (ἀφαιρ. δόγαν.). Τοῦτο ἦτο ἔνδειξις τῆς ἀξίας καὶ τῆς νίκης. eos] δηλαδὴ R o m a n o s. eorum] ἀντὶ suos, δηλ. τῶν Καρχηδονίων. Fregellis (ἀφαιρ. πρὸς δήλωσιν τῆς ἐν τόπῳ στάσεως =ἐν Φρεγέλλαις). essent] (ἴνα) μείνουν, κρατηθοῦν ἐν . . .

3. his] = legatis Carthaginiensibus (δοτ.). ex] ἡ πρόθ. δη-λοῖ συμφωνίαν· ἵδε 'Αμ. 3, 1. quo loco rogarent, futuros] ἥτοι=eo-loco futuros (e s s e) quo (loco) rogarent (u t e s s e n t). remis-suros] ἐνν. se esse. Τὸ ὑποκείμενον se ἔξαγεται ἐκ τοῦ responsum est (a Romanis, δηλ. Romani responderunt). quod... haberent] διότι . . . εἶχον. foret] = esset. nomini Romano] ἐντονώτερον τοῦ Romanis ἢ populo Romano. etiamnum] ἀντὶ τοῦ etiamtum.

4. responso cognito] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. domum] οἴκαδε εἰς τὴν Καρχηδόνα. revocarunt] = revocaverunt. huc] = domun. ut] σύνδ. χρον. (εὐθὺς) ὡς. Ἡ σύνταξις: anno secundo et vicesimo postquam imperator fuerat, rex factus est περὶ τοῦ rex ἰδ. Λεξιλόγιον. ut] ὥσπερ.

5. pari diligentia] (ἀφαιρ. ἴδιότ.) = se pariter diligentem. pari-ac] τῆς αὐτῆς καὶ . . . (ἵδε Λεξιλόγιον. λ. par). effecit ut] ἡ σύντα-ξις: effecit ut ex novis vectigalibus non solum esset pecunia quae (= e i u s g e n e r i s u t ἢ u t e a ἴνα . . .) pendere-tur, sed etiam superesset, quae . . . (ut=u t e a) reponeretur. ex vectigalibus] ἡ πρόθ. δηλοῖ τὴν αὐτίαν ἔξ ἡς προέρχεται τι. esset] (ἴνα) ὑπάρχῃ. ex foedere] ἡ πρόθεσις δηλοῖ συμφωνίαν. superesset] ὑποκείμ. pecunia.

6. consulibus] (ἀφαιρετ. ἀπόλ.) ὑπάτων (δ ν τ ω ν). Roma] ἀφαιρ. ἐκ τῆς Ρώμης. Carthaginem] εἰς τὴν Καρχηδόνα. hos] (l e g a-t o s) ὑποκείμ. τοῦ missos (esse). ratus] μτχ. προκι. μὲ σημασίαν ἐνεστῶτος = νομίζων. exposcendi gratia] ἡ γενικὴ τοῦ γερουνδίουν, ἀκολουθούσης τῆς λέξεως gratia ἡ causa, δηλοῖ τὸ τελικὸν αἴτιον. prius quam. . . daretur] πρὸν ἡ ... δοθῇ. senatus daretur] = aditus (εἰσοδος πρὸς ἀκρόασιν) ad senatum daretur. ascendit] συνηθέστερον τίθεται τὸ conscendit.

7. re palam facta] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = re cognita ἢ nuntiata. Τὸ palam κεῖται ἀντὶ κατηγορούμενου. quae... comprehendenderent] = eius generis ut (*īra*) eae comprehendenderent. si possent consequi] (*ēvv.* ε u m), ἐὰν (*θά*) ἡδύναντο νὰ προφθάσουν (*αὐτόν*). publicarunt] = publicaverunt. domo] ἀπὸ τῆς Καρχηδόνος.

Κεφάλαιον 8.

1. quarto anno] ἵδ. Att. 22, 3. Africam] = in Africam. si forte] ἀν τυχόν... μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι Ἰσως θά... Antiochi] γεν. ἀντικειμ. Ὁ Ἀννίβας ἔλεγεν εἰς τὸν Ἀντίοχον ὅτι ἔχοειάζοντο μόνον 10000 πεζοῦν καὶ 1000 ἵππεις καὶ 100 πλοῖα. in] ἐναντίον. huc] = in fines Cyrenaeorum.

2. ubi] σύνδ. χρον. eadem, qua... poena] ἀφαιρ. absentem] ἀπόντα· ὅθεν ἐρήμην. illi] ὄνομ. πληθ. = Hannibal et Mago. desperatis rebus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. cum] σύνδ. χρον. ἀφοῦ. naufragio] ὑπονοεῖται κατὰ ζεῦγμα τὸ periisse (ὅ. pereō). a servulis] ποιητικὸν αἴτιον. ipsius] ἀντὶ suis ἢ suis ipsius (δηλ. Magonis), τῶν ἴδιων αὐτοῦ. interfectum] ἑνν. eum esse. Ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ scriptum reliquerunt· ἵδ. Λεξιλογ. λ. *relinquo*.

3. autem] δέ, ἀλλά. in gerendo bello... in suscipiendo] ἑνν. bello = κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου... κατὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ πολέμου. consiliis] ἵδε ἀριστέως § 1: *in Italiam*. Ὁ Ἀννίβας μίαν καὶ μόνην γνώμην εἶχε, νὰ καταπολεμηθοῦν οἱ Ῥωμαῖοι ἐντὸς τῆς Ἰταλίας. eius] τοῦ Ἀννίβα. instituerat] (συμπλήρ. π. α τ ε ρ ε). Ὁ Ἀντίοχος εἶτε ἀλλοθεν πεισθεὶς εἶτε καὶ ἐκ ματαιοδοξίας ἀγόμενος παρήκουσε τὰς συμβουλὰς τοῦ Ἀννίβα καὶ ἐπολέμησεν ἐν Ἑλλάδι νικηθεὶς κατὰ τὸ ἔτος 191 π. Χ. εἰς τὰς Θερμοπύλας ὑπὸ τοῦ Ἀκιλίου Γλαβρίωνος. *propius Tiberi*] (ἢ δοτ. μὲ τὸ *propius* σπανιωτέρᾳ ἀντὶ αἰτιατικῆς) = *propius Romae* (δοτικ.) = potius prope Tiberim δηλ.. εἰς τὴν Ἰταλίαν. *dimicasset*] = dimicavisset. Ὁ ὑπερσυντέλ. τῆς ὑποτακτικῆς δηλοῖ τὸ ἀπροαγματοποίητον εἰς τὸ παρελθόν. quem] (*Antiochum*) = (ἀλλὰ) τοῦτον.

4. paucis navibus] δοτ. εἰς τὸ *praefuit*. in Asiam] = εἰς τὴν (Μικρὰν) Ἀσίαν. in Pamphylio mari] παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἐνδρυμέδοντος. in quo] = in qua re. ipse] αὐτὸς οὗτος. quo cornu] ἀφαιρ. δργαν. = eo cornu in quo. rem gessit] = pugnavit ἐπολέμησεν.

Τῆς ἄλλης πτέρυγος τὴν διοίκησιν ἐνεπιστεύθη εἰς τινα ἐκ Συρίας, ἵνεκα τῆς προδοσίας τοῦ δότοίου ἡ νίκη μετέστη πρὸς τὸ μέρος τῶν Ρωμαίων.

Κεφάλαιον 9.

1. *fugato] (ἀφαιρ. ἀπόλ.). Ὁ Ἀντίοχος ἡττηθεὶς παρὰ τὸ δόρος Σίπιλον τῆς Μαγνησίας ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ ἀνέλαβεν ἐκτὸς τῶν ἄλλων δοῶν νὰ παραδώσῃ καὶ τὸν Ἀννίβαν. verens ne] φοβούμενος δ Ἀννίβας μή(πως), μὴ θέλων νὰ... dederetur] δηλ. Romanis. quod] δπερ, δηλ. ἡ παράδοσις. Cretam] εἰς Κρήτην. ut] ἵνα· ἡ σύνταξις: ut ibi consideraret, quo (=quem in locum εἰς ποῖον μέρος) se conferret (ὑποταπ. ἀπορηματική).*

2. *nisi] = si non. quid] ἀντὶ aliquid. de qua] δηλαδὴ pecunia. Συνάπτεται μὲ τὸ exisse famam.*

3. *plumbo... auro... argento] ἀφαιρ. τῆς ὥλης. summas] (ἐνν. a m p h o r a s) = τὴν ἐπιφάνειαν, «τὸ ἄνω μέρος». praesentibus principibus] (ἀφαιρ. ἀπόλυτος) = παρόντων, ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν... suas... sua]. Ἐτέθη suas... sua διότι ἀναφέρεται εἰς τὸν Ἀννίβαν. illorum... his] ἀμφότερα ἀναφέρονται εἰς τὸν Γορτυνίους καὶ εἰς τὸν principes... inductis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος χρονική. domi] (πτῶσις τοπ.). Ἐὰν ἡ λέξις αὕτη ἔξηρτάτο ἐκ τοῦ in propatulo ἔπειτε νὰ τεθῇ δ τύπος τῆς γενικῆς domus (κατὰ τὴν τετάρτην κλίσιν).*

4. *magna cura] ἀφαιρ. τροπ. inscientibus iis] ἀντὶ iis δροθότ. se = ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῶν. ne tolleret... duceret] ἐνν. e a s, ἦτοι amphoras ἵνα μὴ σηκώσῃ καὶ ἀποκομίσῃ.*

Κεφάλαιον 10.

1. *conservatis... illusis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. rebus] = fortunis, pecunia. Poenus] ἐτέθη τὸ ἐθνικὸν ἀντὶ τοῦ Hannibal ἐπίτηδες, διότι καὶ οἱ Καρχηδόνιοι ἐφημίζοντο ὡς πονηροὶ καὶ δόλιοι, ὡς καὶ οἱ Κρῆτες. Ὁ Ἀννίβας ἀπατήσας τούτους ἔθεσεν εἰς ἐφαρμογὴν τὴν παροιμίαν «πρὸ Κρήτα κοητίζειν». pervenit] προκμ. exacuit] ἐντονώτερον τοῦ excitavit. neque... quicquam egit] τὸ egit ἡ τὸ ἀντίστοιχον fecit (=ἐπραξε) δύναται καὶ νὰ παραλειφθῇ, πρβλ.. τὸ «οὐδὲν ἄλλο ἦ».*

2. *quem] = s e d eum. cum] σύνδ. αἰτιολογ. conciliabat... adiungebat] δηλ. ei ἡ illi (=Prusiae). παρατατ. ἀποπείρας=προσεπά-*

θει (ἐπεζήτεινά...). ceteros reges] δηλ. τῆς Μ. Ἀσίας. ab eo] = a Prusia. amicissimus] (ἐπιθετικῶς) φίλτατος. utrobiique] ἐπανάληψις τοῦ et mari et terra.

3. quo] = et ea re igitur. quem] = qui a ᾧ nām eum (δηλ. Eumenem). removisset] = sustulisset ἥθελεν ἀρει, παραμερίσει.

4. ad] ἡ πρόθεσις ad δηλοῖ σκοπόν. classe] ἵδε Ἀμίλχ 1, 3. paucis diebus] ἐντὸς δλίγων ἡμερῶν. erant decreturi] ἔμελλον νὰ ... superabatur] ἦτο ἀσθενέστερος (ἐνν. Hannibal ab Eumene). cum] σύνδ. αἰολογ. par] συμπλήρωσ, δσον τὸ δυνατόν. vivas] (κατηγορ.). Συνάπτεται μὲ τὸ colligi.

5. cum] σύνδ. χρον. die ipso quo] καθ' ἦν ἀριθμῶς ἡμέραν. facturus erat] ἔμελλε νά... omnes ut] ἐντονώτερον τοῦ ut omnes. unam] μόνην, μόνον. a ceteris] ἀνήκει εἰς τὸ se defendere. tantum satis habeant] τὸ tantum εἶναι πλεονασμὸς μὲ τὸ satis habeant. consecuturos] ἐνν. esse. Ἡ σύνταξις : (dicit) illos (δηλ. classiarioris) consecuturos (esse) facile id.

6. rex] προηγεῖται ἡ λέξις αὗτη χάριν μεγαλυτέρας ἀντιθέσεως πρὸς τὸ ceteris. in qua] ἡ πρόθεσις ἵνα περιττεύει. facturum] ἐνν. esse. Ἡ σύνταξις : (dicit) se facturum (esse) ut scirent in qua nave rex veheretur. fore] = futurum esse. Ἡ σύνταξις : pollicetur (i d) fore iis (qui aut cepissent aut interfecissent) magno praemio (praemio = δοτ. τοῦ σκοποῦ = θὰ εἶναι πρὸς μεγάλην ἀμοιβὴν ἢ μεγάλη ἀμοιβή).

Κεφάλαιον 11.

1. cohortatione facta] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. ab utrisque] ἵδε 4, 2. quarum] δηλ. classium ἢ navium utriusque classis. daretur] ἵδε 7, 6. esset] ἦτο.

2. qui] = is a utem. ubi] σύνδ. χρόν. regem] ἀντικ. τοῦ quae- rere. quod] διότι.

3. soluta epistula] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. Τὸ δ. solvo ἀρμόζει κάλλιστα. Κατὰ τὴν τότε συνήθειαν αἱ ἐπιστολαί, καὶ μάλιστα αἱ μυστικαί, οὖσαι πινακίδια κηρωτά, προσηρμούζοντο ἀνὰ δύο καὶ περιεδένοντο διὰ ταινίας (linum) διασταυρουμένης, ἵς τὰ ἄκρα συνενούμενα ἐσφραγίζοντο διὰ κηροῦ. quae... pertinerent] ἐτέθη ὑποτακτική, διότι ἡ πρότασις εἶναι ἀποτελεσματική = πράγματα τοιαῦτα ὅστε... ειμ] ἀντὶ se. cuius

τε ι] ἡ ὄνομαστ. quae τε s. neque] ἀλλὰ δὲν (χωρὶς ὅμως νά...).

4. Hannibal] γεν. ὑποκειμενική. universi] ἵδε 10, 5 : omnes. quorum] = horum auctem. fuga] ἀφαιρ. δόγαν. praesidia] = castra nautica (ἵδε κατωτ. § 6). cum] σύνδ. αἰτιολ.

5. in] εἰς, ἐναντίον. conici coepta sunt] (ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων τοῦ Ἀννίβα) νὰ διπτωνται ἥρχισαν. ‘Ο τύπος coeptus sum τίθεται, δταν τὸ ἀπαρέμφ. ἔχη (ώς ἐδῶ τὸ conici) παθητικὴν σημασίαν. iacta] = cum iacerentur, ἐνῷ ἐρρίπτοντο. neque ... poterat] ἀλλὰ δέν ... ἢτο δυνατόν. quare... fieret] διὰ τί... intellegi] (ἀποροσώπως). Πρέπει νὰ ἔπαναληφθῇ ἡ δοτικὴ pugnantibus (=a pugnantibus).

6. oppletas] ἐνν. esse. serpentibus] ἀφαιρ. τῆς ὕλης. Συνάπτεται μὲ τὸ oppletas. cum] σύνδ. αἰτιολ. vitarent] ἔποεπε, ὕφειλον νά... ἵδε 9, 1 : conferret. puppes] ἐπὶ στρατιωτῶν θὰ ἔτιθετο τεργα.

7. consilio] = dolo. Μετεχειρίσθη τέχνασμα, καθότι ἀριθμητικῶς ἥτο κατώτερος· ἵδε 10, 4 : superabatur. arma] = exercitum. ‘Η λέξις ἔτεθη ἐπίτηδες πρὸς δήλωσιν τῆς ὑπεροχῆς τοῦ ἐχθροῦ ὅχι μόνον εἰς ἀριθμὸν ἀνδρῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς πολεμικὴν παρασκευήν. alias] ἐπίρρο. pedestribus] = terrestribus. Ταῦτα εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς classiarios· ἵδε 10, 5. prudentia] ἀφαιρ.

Κεφάλαιον 12.

1. dum geruntur] ἐν ᾧ χρόνῳ ἐπράττοντο. accidit] προκι. legati] κυρίως οὐχὶ οἱ πρέσβεις τοῦ Προυσίου ἀλλὰ οἱ πρέσβεις τοῦ Εὑμένους ἐλθόντες εἰς Ῥώμην ἔπεισαν τὴν Σύγκλητον νὰ ζητήσῃ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Ἀννίβα. Romae] = ἐν Ῥώμῃ. apud] εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ... consularem] = qui consul fuerat. ibi] = in cena. mentione facta] μετοχὴ ἀπόλυτος = μνείας γενομένης. eum] = Hannibalem. in Prusiae regno] τοῦτο ἐγνώριζεν ἡ Σύγκλητος.

2. qui... existimarent] = cūm ii (ἐπειδή...). Οἱ πρέσβεις, κατ' ἄλλους συγγραφεῖς, εἶχον σταλῆ μὲ ἄλλον σκοπόν. Hannibale vivo] ἀφαιρ. ἀπόλ. se] (αἴτιατ. πληθ.). ὑποκείμ. τοῦ futuros (εσσε). sine insidiis] ἄνευ (ἐκτὸς) ἐπιβουλῆς, ἀσφαλεῖς. Οἱ Ῥωμαῖοι τὸν Ἀννίβαν, καίπερ ὄντα γέροντα καὶ ἔξοριστον, ἐφοβοῦντο ὡς τὸ πῦρ. qui]

q u i p r e qui διότι οὗτοι. suum] τὸν ἔαυτῶν δηλ. τῶν Συγκλητικῶν, ἐπομένως τῶν Ὄρωμαίων. secum] παρ' ἔαυτῷ (τῷ Προυσίᾳ). Ἡ σε ἀναφέρεται εἰς τὸ προσεχὲς ὑποκείμενον, ἥτοι εἰς τὸ ὑποκείμενον τοῦ haberet. sibique] = sed Romanis. Τὸ -que = ἄλλα. dederet] ἔξαρτάται ἐκ τοῦ νοούμενου ut ὅπερ περιέχεται ἐν τῷ προηγουμένῳ ne = utque sibi (= legatis ἢ patribus conscriptis) eum dederet.

3. negare] ἀπολύτως = νὰ δώσῃ ἀρνητικὴν ἀπάντησιν. illud] μόνον τοῦτο, δηλ. ne . . . postularent. recusavit] κατ' ἄλλους ὅμως, ὅπερ ἀπίθανον, μάτην ἵκετευτικῶς παρεκάλεσε. id] ὑποκ. τοῦ fieri (=ut fieret). a se] ποιητ. αἴτ. = a Prusia προβλ. κατ. a rege. quod] ὅπερ esset] (κατὰ τὴν γνώμην του) ἥτο. ipsi] = λεγατι. comprehendere] ὑποτ. προτρεπτικὴ ἴσοδυναμοῦσα πρὸς προστακτ. τοῦ εὐθέος λόγου. Ο εὐθὺς λόγος: comprehendite, si potestis. inventuros] (ἐνν. εσσε). Τὸ ὑποκείμ. eos ἢ (illos). Τὸ locum . . . inventuros ἔξαρτάται ἐκ τοῦ νοούμενου dixit. Ο Προυσίας ὑπῆρξε ταυτοχόρως δειλὸς καὶ ὑποκριτής. in castello] τοῦτο ὡνομάζετο Λίβυσσα. muneri] ὃς δῶρον. ἵδε 10, 6: praemio. exitus] αἱτ. πληθυντ. Φέρεται ὅτι εἶχεν ἐπτὰ ὑπογείους ἔξόδους. haberet] ὑποκείμ. Hannibal. usu] ἀφαιρ. (ἢ δοτ. ἀντὶ usui). usu venit = fieri solet.

4. cum] σύνδ. χρον. ab ianua] συνάπτεται μὲ τὸ prospiciens. plures praeter consuetudinem] πλείονας τοῦ συνήθους, ἀσυνήθως, ἐκτάκτως. qui] = et is, tunc is (δηλ. Hannibal). ei] δηλ. πρετο. sibi] = Hannibali. num] εἰσάγει πλαγίαν ἐρώτησιν = ἀρά γε, ἔάν.

5. cum . . . renuntiasset . . . ostendisset . . .] ἀφοῦ . . . (τί εἶχεν λέει quid vidisset). occupatos] ἐνν. εσσε. sensit] ὑποκ. Hannibal. factum] ἐνν. εσσε. se] ὑποκείμ. τοῦ peti. Ετέθη ἐν ἀρχῇ, διότι τονίζεται. neque . . . esse retinendam] καὶ ὅτι δὲν ἥτο δυνατὸν αὐτὸς νά . . . (καὶ ὅτι δὲν ἐπρεπεν αὐτὸς νά . . .). quam] = hanc auctem (ἐνν. vitam). alieno] = aliorum. virtutum] τῶν ἡρωϊκῶν ἐργων. Ο πληθυντικὸς ἐτέθη, διότι νοοῦνται διάφοροι περιστάσεις, καθ' ἃς ἡ ἀνδρεία αὐτοῦ ἔξεδηλώθη. secum] μεν' ἔαυτοῦ. Λέγεται ὅτι τὸ δηλητήριον ἔφερεν ἐντὸς τοῦ δακτυλίου του.

Κεφάλαιον 13.

1. variisque] τὸ -que = καὶ μάλιστα. adquievit] δηλ.. morte (εὐφημισμός, προβλ. καὶ τὸ ἡμέτερον ἀνεπαύθη, δηλ.. ἀπέθανε). sep- ψηφιοποίηθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

*tuagesimo] κατὰ προσέγγισιν, διότι, κατὰ τὰ ἀνωτέρω (κεφ. 2, 3)
λεγόμενα, ἀπέθανεν, ὅπερ καὶ πιθανώτερον, εἰς ἥλικίαν 63 ἐτῶν.
mortuum] ἐνν. e u m e s s e . . . in annali suo] ἐνν. l i b r o .
Τοῦτο ἐδημοσιεύθη τὸ ἔτος 47 π. X. καὶ περιελάμβανε τὴν ἴστοριαν
τῆς Ἀράβωνος ἀπὸ τῶν ἀρχῶν μέχρι τοῦ 54 π. X. (ἴδε β. Ἀττικοῦ 18,
1. 2). scriptum] ἵδε 8, 2.*

2. atque] ἐπιπροσθέτως. tantus] τὸ tantus μετὰ τὸ hic ἐμηνύεται ἐνταῦθα διὰ τοῦ μέγας. districtus] εἰ καὶ ἦτο . . . καίπεοῶν. nonnihil] ἀρκετὰ πολύ. temporis] γεν. διαιρετική. litteris] (δοτ.) εἰς τὴν συγγραφικήν. sunt] ὑπάρχουν. confecti = scripti. in eis] μεταξὺ τούτων. ad Rhodios] ἐνν. liber.

3. *huius*] = Hannibal. Ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ *gesta* (=res gestas) belli. *memoriae*] δοτ. ex eis] ἐκ τούτων. *duo*] (*κυρίως*) δύο. *simul*] ἐνν. c u m H a n n i b a l e. *fortuna*] ἡ εὐτυχία. *doctore*] κατηγοροῦ.

Κ Α Τ Ω Ν

Κεφάλαιον 1.

1. M. Cato] 234 - 149 π. X. ortus municipio Tusculo] = ortus ἦ oriundus (a) Tusculo καταγόμενος ἐκ Τούσκου, Τουσκουλανὸς τὴν πατρίδα. adulescentulus] νεώτατος (ῶν). in Sabinis] = in finibus Sabinorum ἦ in agro Sabino. quod] διότι. in consulatu] ἵδε καὶ 11, 4: in concursu. censuraque] = et in censura. ut] ὥσπερ. in foro- que] τὸ que ἀνήκει κυρίως εἰς τὴν προόθεσιν = et in foro· προβλ. *'Ann.* 3, 4: in Italiamque. esse] = versari νὰ εἶναι, νὰ διατρέψῃ (ἀσκούμενος εἰς τὴν δικανικὴν καὶ τὴν πολιτικὴν).

2. annorum] γενικὴ τῆς ἰδιότητος (ἵδε *'Αμίλκ.* 3, 1) εἰς τὸ νοούμενον cum esset (= ὕν). decem septemque] septendecim. Ἡ ἡμικία αὗτη ἦτο ἡ νόμιμος διὰ τὴν ἔναρξιν τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας. consulibus] ἀφαιρ. ἀπόλ. = ὑπάτων (ὅντων) ... ut] σύνδ. χρον. (εὐθὺς) ὡς. magni] μεγάλως. apud Senam] ἡ μάχη εἶναι γνωστοτέρα ὡς μάχη τοῦ Μεταύρου (207 π. X.).

3. P. Africano] οὗτος τότε δὲν εἶχεν ἀκόμη λάβει τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ *'Αφρικανοῦ. consuli]* κυρίως ἀνθυπάτω μετὰ ὑπατικῆς ἔξουσίας (204 π. X.). cum quo] = quōcum, cum eo tamen. pro] ἀναλόγως πρός. perpetua . . . vita] ἀφαιρ. χρον. dissensit] ὡς λόγος τῆς διαφωνίας φέρεται ὅτι δὲ Κάτων ἐθαύμαζε τὸν Φάβιον Μάξιμον, δὲν δὲ Σκιπίων δὲν ἤγάπα, καὶ τοῦ δποίου ἐπεθύμει οὗτος νὰ μειώσῃ τὴν δόξαν. plebei] (γεν. τοῦ plebes) = plebis (οὗ ἡ ὀνομ. plebs). Κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ὑπῆρχον δύο aediles curules καὶ δύο aediles plebei (ἢ plebi [= γεν. κατὰ συναίρεσιν]).

4. praetor] ὡς στρατηγός, στρατηγὸς (ῶν). ex qua] σύνδεσον μὲ τὸ deduxerat (ἐνν. R o m a m). quod] αἴτιατ. *'Αναφέρεται εἰς τὰ προηγούμενα. minoris]* ἡ ἄφιξις τοῦ Ἐννίου εἰς τὴν *'Ρώμην* ὠφείλετο μᾶλλον εἰς τὴν τύχην ἢ εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Κάτωνος πρὸς τὴν ποίησιν, ἦν καὶ περιεφρόνει. *'Ο Ἐννιος* ἔγινεν αἴτια νὰ ἀγαπήσουν οἱ *'Ρωμαῖοι* τὰ γράμματα καὶ τὸ ὠραῖον. quam] ἡ. amplissimum] ἡ λέξις αὗτη ἀναφέρεται εἰς τὴν ἔξωτερην μεγαλοπρέπειαν τῶν θριάμβων. *Sardinensem]* ἐπιτευχθέντα ἐξ εὐκαιρίας καθηπτοάξεως τῆς Σαρδηνίας^ψ (μετονομή Χ. από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Κεφάλαιον 2.

1. sorte] *iδ.* 1, 3. Τοῦτο συνέβη διαρκοῦντος τοῦ ὑπατικοῦ ἔτους καὶ κατὰ διαταγὴν τῆς Συγκλήτου. provinciam] ὡς ἐπαρχίαν. nactus] = postquam nactus est. Τοῦτο ἔγινε διαρκούσης τῆς ὑπατείας αὐτοῦ (*iδὲ καὶ 2, 2: consulatu peracto*). ex] ἡ πρόθεσις δηλοῖ τὴν αἵτιαν ἔξ ής ἀπορρέει τι.

2. cum] σύνδεσμος αἰτιολογ. diutius] μακρότερον χρόνον (ἢ ὅσον δύναμις ἐπέτρεπε). cuius] ἀναφέρεται εἰς τὸ consulatu καὶ εἰς τὸ quaestor. ipse] αὐτὸς οὗτος. neque] = sed non (ἄλλα δέν). per se-
natum] = κωλυούσης τῆς Συγκλήτου, ἥτις, κατὰ κανόνα, ἀπεφάσιζε περὶ τῆς τύχης τῶν ἐπαρχῶν. cum quidem] εἰ καὶ μάλιστα, (εἰ καὶ ἄλληθᾶς). quod] τὸ quod αἰτιολογεῖ τὸ neque efficere potuit. qua ex re] δι' ὅ. privatus] κατηγορούμενον· ἀντὶ δηλ. νὰ μεταβῇ ὡς ἀνθυπάτος νὰ διοικήσῃ ἐπαρχίαν. potentia... iure] ἀφαιρ. δργαν. in urbe] κατ' ἔξοχὴν διὰ τῆς λέξεως urbs ἐδηλοῦτο ἡ Ἀρόμη.

3. censor] ἡ ἀρχὴ τοῦ τιμητοῦ, ἡ τιμητεία, ἐτάσσετο ἰεραρχιῶς μετὰ τὴν ὑπατείαν καὶ τὴν στρατηγίαν, ἀλλὰ μὲ τὸν χρόνον ἀπέβη τὸ τιμιώτατον τῶν ἀξιωμάτων τῆς ἐλευθέρας πολιτείας (τ. ἔ. τῆς Ἀρόμης ἐπὶ τῶν ὑπάτων). severe praefuit] ὅθεν καὶ ἡ ἐπωνυμία Cen-
sorius· *iδὲ 1, 1. in... nobiles*] ἔξεδιώξει τινας τούτων ἐκ τῆς Συγ-
κλήτου. novas] ἐνῷ ἡ ἀνωτάτη τάξις κακῶς ἀπεδέχθη τὰ κολαστικὰ τῆς τρυφῆς μέτρα, τούναντίον δι λαὸς ἐπεδοκίμασε ταῦτα καὶ ἀνήγειρε πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ἀνδριάντα μὲ δραίαν ἐπιγραφήν. in] ἐναντίον. ani-
madvertit] ἡ ἐπιτίμησις τῶν τιμητῶν ἐλέγετο animadversio ἢ nota
censoria. qua re] ἵνα (ἀντὶ quibus rebus) = ut ea re. luxurial
αὕτη εἰχεν αἰτίαν τὸν εἰσρεύσαντα εἰς Ἀρόμην πλοῦτον ἐκ τῶν εὐτυχῶν ἔξωτερικῶν πολέμων.

4. circiter annos octoginta] ἡτοι εἰς ἡλικίαν 85 ἐτῶν περίπου. Τὸ λεγόμενον ἐνταῦθα εἶναί πως ὑπερβολικὸν καὶ πρέπει νὰ νοηθῇ διὰ χρονικὴν περίοδον μόνον τοῦ δημόσιου βίου αὐτοῦ. ad extremam aetatem] εἰς βαθύτατον γῆρας κατηγόρησε τὸν Γάλβαν. a multis]
ποιητ. αἴτιον λέγεται δι 44κις (ἢ κατ' ἄλλους 50κις) ἐνίκαθη καὶ το-
σάκις ἡμφώθη. non modo nullum... sed] οὐ μόνον οὐδεμία...
ἄλλα τούνα ^{Ψεύτιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής}

Κεφάλαιον 3.

1. in omnibus rebus] ἐν παντί, εἰς ὅλα. singulari industria] ἀφαιρ. ἴδιότητος. et-et-et-et-et] πολυσύνδετον. Δύναται νὰ μεταφρασθῇ μόνον τὸ τελευταῖον et. agricola] ἔγραψε μάλιστα ἐξ Ἑλληνικῶν πηγῶν καὶ σύγγραμμα γεωπονικὸν de re rustica ἢ de agri cultura (περὶ γεωργίας), δπερ μόνον ἐκ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Κάτωνος σώζεται ἀκέραιον καὶ εἶναι τὸ ἀρχαιότατον πεζὸν λατινικὸν ἔγραφον. peritus iurisconsultus] = i u r i s p e r i t i s s i m u s. Διέπρεψεν ὡς δικανικὸς δῆτωρ. imperator] ὁ Κάτων ὑπατος ἐκπορίευσε μέγα μέρος τῆς Ἰσπανίας, ἔπειτα δὲ συνώδευσεν εἰς τὴν Ἐλλάδα πρὸς ἀπόκρουσιν τοῦ Ἀντιόχου τὸν ὑπατὸν Γλαβρίωνα, φανεῖς εἰς αὐτὸν χρησιμώτατος· ἵδε καὶ Ἀνν. 8, 3: Thermopylis. probabilis orator] ὁ Κάτων, διὰ τὴν ἐποχήν του, ἵτο δῆτωρ δόκιμος, ἀξιος ἐκτιμήσεως. cupidissimus litterarum] ἡ γενικὴ εἶναι ἀντικειμενική.

2. senior] ἀρχετὰ γέρων, γέρων πως. Ὁ Κάτων πολὺ ἀργὰ ἔλαβεν εἰς χεῖρας βιβλίον, καθότι ἐθεώρει τὴν Ἐλληνικὴν μόρφωσιν ὡς ἐπιβλαβῆ εἰς τὰ δωμαῖκὰ ἥθη. possit] ἀντὶ posset. Ἐνεστὼς τῆς ὑποτακτικῆς, διότι ἡ πρᾶξις τῆς δευτερευούσης προτάσεως θεωρεῖται ἐκ τοῦ χερόνου καθ' ὃν ἔγραψεν ὁ Νέπως. Ὡς ὑποκείμενον τοῦ possit πρέπει νὰ νοηθῇ τὸ οὐδέτερον τῆς ἀροίστου ἀντωνυμίας εἰς ὃ ἀναφέρεται ἡ ἐπομένη ἀναφορικὴ πρότασις. quod .. de Graecis, de Italicis] ἐπέχουν θέσιν γεν. διαιρετικῆς εἰς τὸ νοούμενον οὐδέτερον τῆς ἀροίστου ἀντωνυμίας (π. χ. id ἢ aliquid ἢ quiddam). quod ei fuerit incognitum] = quod ille non investigaverit et scierit, δπερ ἐκεῖνος δὲν ἡρεύνησε καὶ ἐμαθε. Τίθεται ὑποτακτικὴ (fuerit), διότι ἔξαρτᾶται ἐκ τῆς ὑποτακτικῆς (possit).

3. orationes] ἐδημοσίευσε πλείστους, περὶ τοὺς ἐκατὸν πεντήκοντα, λόγους δητορικούς, ἔνεκα τῆς μακρᾶς καὶ περιπετειώδους αὐτοῦ δράσεως, ἐπίσης ἔξεφώνησε πολιτικοὺς καὶ δικανικοὺς λόγους, ὡν ἐλάχιστα μόνον ἀποσπάσματα σώζονται. historias] ἴστορικὸν ἔγραφον (ἐπιγραφόμενον Origines). sunt] ὑπάρχουν. primus] ἐνν. liber. unde orta sit] τὰς «Κτίσεις». omnes] δηλ. libros. Origines] «Ἀρχάς». Ἐκλήθησαν οὕτω εἴτε διότι περιέγραψε τὰς κτίσεις, ἢτοι τὴν ἀρχὴν καὶ ἕδουσιν πλείστων Ἰταλικῶν πόλεων (βιβλ. II. III.), εἴτε διότι ἀπ' ἀρχῆς (ab origine) ἐπραγμάτεύθη τὴν πάτριον ἴστορίαν. Τὸ ἔγραφον τοῦτο ἵτο οὐ μόνον

τὸ ἀρχαιότατον λατινικὸν ἴστορικὸν ἔργον, ἀλλὰ καὶ τὸ πρῶτον ἄξιον λόγου δημιούργημα τῆς δωμαϊκῆς πεζογραφίας. Δυστυχῶς ὅμως δὲν σφέζεται. est] ὑπάρχει, περιέχεται, περιλαμβάνεται.

4. *bella reliqua]* τοὺς πολέμους τοὺς μετὰ τὸν δεύτερον Καρχηδονιακὸν πόλεμον. *diripiuit]* οὗτος, καίπερ ἐγγυηθεὶς τῷ (150 π. Χ.) τὴν ἀσφάλειαν τῆς ζωῆς 30.000 Λυσιτανῶν, ὅπως πεισθοῦν νὰ παραδοθοῦν, διέταξεν, ἀτίμως φερόμενος, τοὺς μὲν τούτων νὰ σφάξουν, τοὺς δὲ νὰ πωλήσουν. Κατηγορηθεὶς ὑπὸ τοῦ Κάτωνος ἡθωφώθη ὅπερ ἦτο νέα ἀτιμία. *atque]* καὶ δή. *non nominavit]* ὁ Νέπως ἐμνημόνευσε τοὺς ἐκάστοτε εἰς τὰς ἐπαρχίας πειπομένους ἀρχοντας μόνον διὰ τῶν δηλωτικῶν τοῦ ἄξιωματος τῶν ἀρχόντων λέξεων (π.χ. *consul*, *praetor* κ. τ. τ.). *res]* αὐτ. πληθ. τὰ γεγονότα. *in eisdem]* δηλ. *I i b r i s*. *fierent., viderentur]* (πλαγία ἐρώτησις εἰς τὸ *exposuit*). τὸ πρῶτον δ. ἀναφέρεται εἰς πᾶν δ. τι ἦτο ἄξιον θαυμασμοῦ, τὸ δεύτερον εἰς πᾶν δ. τι ἦτο ἄξιοθέατον (π. χ. τοπεῖα, μνημεῖα κτλ.). *admiranda]* κοινὸν εἰς ἀμφότερα τὰ δήματα. Διηγεῖται π. χ. περὶ τῶν ὑπερβολικῶς παχέων χοίρων τῶν Ἰνσούρων τῆς *Gallia cisalpina*, περὶ δόους ἐξ ἄλατος ἐν Ἱσπανίᾳ κ. τ. τ. *in quibus]* ἐνν. *I i b r i s*.

5. . . . .

ΑΤΤΙΚΟΣ

Κεφάλαιον 1.

1. ab] ἡ πρόσθεσις δηλοῖ τὴν ἀπωτέραν καταγωγήν. Ἰσχυρίζοντο ὅτι κατήγοντο ἀπὸ τὸν Rompus, υἱὸν τοῦ Νομᾶ... perpetuo] συνάπτεται μὲ τὸ obtinuit. equestrem] ἵππικόν. Καὶ ὅμως ἥδύνατο νὰ γίνῃ συγκλητικός, ἐὰν ἥθελε προηγουμένως νὰ ἀποκτήσῃ ἀρχὰς δημοσίας.

2. usus] ἵδε *Arr. 13,3* τέλ. ut tum erant tempora] ὅσον διὰ τὴν ἑποχήν του. filium erudivit] δηλ. ε ρ u d i e n d u m c u r a v i t (=ἐπεμελήθη τῆς ἐκπαίδευσεως τοῦ υἱοῦ).

3. erat in puer] εἰς τὸν νεανίαν ἦτο, εἶχεν ὁ νεανίας. quae tradebantur] (ἀντικείμ. τοῦ acciperet καὶ pronuntiaret)=πᾶν τὸ παραδιδόμενον, διδασκόμενον. oris] (ὄνομαστ. os), τῆς προφορᾶς. clariss... quam... possent] =λαμπρότερον ἡ ὥστε νὰ δύνανται νὰ...

4. quo] ἀντὶ quorum. filius] δηλαδὴ ὁ υἱὸς τοῦ ὀνομασιοῦ στοκτηγοῦ Γαΐου Μαρίου. quos]=καὶ ὅμως τούτους. devinxit] ἐνν. sibi. fuerit] ὑπῆρξε.

Κεφάλαιον 2.

1. pater] ἦτο τραπεζίτης. decessit] ἐνν. de vita. adulescentulus] ὡς νεανίας (23 ἔτῶν). plebēi tribunus] ὃν δήμαρχος. Περὶ τοῦ plebei ἡδ. Κάτ. 1, 3. namque] αἰτιολογεῖ τὴν λέξιν affinitatem. Servio] δοτική.

2. Interfecto Sulpicio] μετοχὴ ἀπόλυτος χρον. =μετὰ τὸν φόνον τοῦ Σ. vivendi] facultatem vivendi. quin] =χωρὶς νά... dissocia-tis animis] μετοχὴ ἀπόλυτος αἰτιολογική, ἐπειδί... cum] χρον. ἐν ᾧ studiis] δοτ. εἰς τὸ obsequendi. Athenas] εἰς Ἀθήνας. Αὕτα εἶχον ἥδη περιέλθει διὰ τοῦ Σύλλα εἰς τοὺς Ρωμαίους. Ἐκεῖ διατρίψας ἀπὸ τοῦ 86 - 65 προσέλαβε τὴν ἐπωνυμίαν Ἀττικός. iuvit] ἡ ὑποστήριξις ἐν τούτοις ἔγινε δύο ἔτη πρὸ τῆς εἰς Ἀθήνας ἀφέξεως αὐτοῦ. adulescentem Marium] τὸν νέον Μάριον. hostem iudicatum] ἐνν. patriae. Παράθεσις μὲ ἐνδοτικήν σημασίαν. cuius] =διότι τούτου. fugam] τὴν φυγὴν (ἔνεκα τῆς προγραφῆς αὐτοῦ). pecunia] ἀφαρ. τοῦ δογάνου.

3. aliquod] τὸ aliquod μετὰ τὸ πεῖναι ἐντονώτερον τοῦ quod. eodem] εἰς τὰς Ἀθήνας (ἄλλα καὶ ἀλλαχοῦ, π. χ. εἰς τὴν Ἡπειρον). hic] ἐνταῦθα. ita... ut esset] οὕτως... ὥστε νὰ εἶναι.

4. eorum = Atheniensium. adulescentulo] οὗσ. opibus] ἀφαιρ. διὰ τῶν χρημάτων καὶ τῆς χρηματικῆς πίστεως αὐτοῦ. cum] = ὅσακις, ἔαν. eius] δηλ. versurae facienda. se interposuit] παρενεβλήθη, ἐμεσίτευσε. atque ita] καὶ δὴ οὕτως. acceperit] (προκ. ὑποτ.) ἐδέχθη. quam dictum esset] ἡ ὑποτακτικὴ ἀναγκαία, διότι δηλοῦ ἀόριστόν τι = ἡ ὅσον (ἐκάστοτε) προσδιωρίζετο, τοῦ ἐκάστοτε δριζομένου, τοῦ χρονικοῦ δρίου τῆς ἀποδόσεως τοῦ δανείου. passus sit] παρεδέχθη, ὑπέμεινε. debere] ὀφείλειν, ὀφειλέτας εἶναι. Συμπλήρωσον εος, δηλ. Athenienses, διότι ἐβοήθει ἔξι ίδιων χρηματικῶν μέσων.

5. indulgendo] ἀφαιρ. γερουνδίου πρὸς δήλωσιν τοῦ ὀργάνου = indulgentiā suā. neque] ἐνν. patiebatur. multiplicandis usuris] =multiplicando (ἀφαιρ. ὄργ.) usuras διὰ τῆς ἐπισωρεύσεως τόκων. 'Ο κανονικὸς τόκος ἦτο τότε 1 % τὸν μῆνα (ήτοι 12 % ἐτησίως).

6. alia] σύναψον μὲ τὸ liberalitate. singulis] εἰς ἔκαστον. seni] ἀντὶ sex ἔξ. Athenis] (ἀφαιρ.) ἐν ταῖς Ἀθήναις.

Κεφάλαιον 3.

1. hic] ἐν ταῖς Ἀθήναις. gerebat] ὑποκείμ. Atticus. communis... par] ἐνν. esse. quo] =eo i g i t u r. honores quos possent] ἐτέθη ὑποτακτικῇ, διότι δηλοῦται σκέψις ἀλλοτρία (ἐδῶ τῶν Ἀθηναίων) = πάσας τὰς δυνατὰς τιμάς.

2. affuit] δηλ. A t h e n i s. ne] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ὁήμ. restitut (resisto). ne . . . qua] =aliqua. sibi] δοτ. ἡθική. absens] ἀφοῦ ἀνεχώρησε, μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του. aliquot] δηλ. e f f i g i e s, s t a t u a s. ipsi] = Attico. Phidiae] ποῖον Φειδίαν ἐννοεῖ ὁ συγγραφεὺς ἀγγωνιστον. "Ισως πρόκειται περὶ Ἀθηναίου τινός, δοτις θὰ εἴχε καὶ οὗτος εὐεργετήσει τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν. locis] ἀφαιρ. posuerunt ὑποκείμ. Athenienses. hunc] τὸν Φειδίαν.

3. illud—hoc] ὑποκείμ. τοῦ ὑπονοουμένου fuit. munus fortunae —specimen prudentiae] κατηγορούμενον. quod natus est] ἐπεξήγησις τοῦ illud. quod] (τὸ γεγονός) δτι. in ea ... urbe] = in tali urbe (δηλ. Romae ἐν τῇ Ἦρῳ) in qua esset = ut in ea ... esset = ἐν

τοιούτου εἴδους πόλει, ὥστε ἐν ταύτῃ νὰ εἶναι...—orbis terrarum] ἔξαρταται ἐκ τοῦ imperii, ὅπερ πάλιν ἔξαρταται ἐκ τοῦ domicilium. eandem] δηλ. utbem. Ἀντικείμ. τοῦ haberet. patriam... et domum] κατηγορ. Ἡ ἐν Ἀθήναις διαμονή του ὑπῆρξε τυχαία καὶ προσωρινὴ καὶ διὰ τοῦτο ὁ Ἀττικὸς διέμεινε δωματίος πολίτης. quod] (τὸ γεγονός) ̄τι. Σύναψιν πρὸς τὸ ἐνν. f u i t. doctrinal] ἀφαιρ. Τοῦτο ἀντιτίθεται πρὸς τὸ natura: ἵδε 17, 3. omnes] ἢ omnibus. unus] (πλεοναστικὴ ἐπίτασις τοῦ ὑπερθετικοῦ carissimus) = μόνος, ὑπὲρ πάντα ἀλλον. ei] (=civitati Atheniensium) δοτ. εἰς τὸ carissimus. ἵδε 2, 4: gratiam.

Κεφάλαιον 4.

5. tranquillatis rebus] ἀφαιρ. ἀπόλ. (χρον.), ἀφοῦ... consulibus] ἀφαιρ. ὑπάτων δύντων. desiderii] (γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ dolorem) = τῆς (μελλοντικῆς) ἀπουσίας του, τῆς ἀπομακρύνσεώς του, διὰ τίν...

Κεφάλαιον 5.

1. natura] ἀφαιρ. τῆς ἴδιότητος. cuius] = οὗ, τούτου λοιπόν ut] Ἡ σύντ.: ut benivolentiam huius, quem nemo ferre posset (ἱδύνατο) ad summam senectutem (δηλ. Caeciliai) sine offendione (huius) retinuerit (διετήσθε). quem... posset] ἐτέθη ὑποτακτ., διότι ἔξαρταται ἐξ ἀλλης ὑποτακτ. (retinuerit). huius] γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ offendione. quo facto] καὶ διὰ τοῦτο. tulit] ὑποκ. Atticus.

2. testamento] ἀφαιρ. δογαν. adoptavit] ἔκτοτε (ἀπὸ τοῦ 58 π. X.) ωνομάζετο Q. Caecilius Q. f. Pomponius Atticus. soror Attici] = Pomponia.

3. Q. Tullio Ciceroni] μὲ τὸν ἀδελφὸν δηλ. τοῦ δίκτορος. easque = καὶ μάλιστα (κατὰ λέξιν = καὶ τοῦτο τὸν γάμον). conciliārat] = conciliaverat. cum quo] ἀντὶ quocum. etiam] ἔτι, ἀκόμη. ut] = ita ut. εἰς τρόπον ὥστε. iudicari] (ἀπροσώπως) = νὰ κρίνῃ (νὰ ἰδῃ) τις. possit] ἐτέθη ἐνεστώς, διότι τὸ λεγόμενον ἵσχε καὶ ὅτε ἔγραφεν ὁ συγγραφεύς.

4. utebatur intime Q. Hortensiοι] ὅτι ἐπιστήμοις φίλοις τοῦ ...

autem] δέ, πρὸς τούτοις. *iis temporibus*] δηλ. ἀπὸ τοῦ 89—68 π.Χ. *intellegi*] (ἀπροσ). = νὰ κατανοηθῇ, νὰ κατανοήσῃ τις. *inter quos*] δηλ. *inter eos, inter quos. essetque*] = atque (ut) esset (ὑποκ. εἶναι ὁ Ἀττικός). *taliū*] τοιούτων, οὕτω μεγάλων. *copula*] κατηγορ.

Κεφάλαιον 6.

1. *in re publica*] εἰς τὸν δημόσιον βίον. *optimarum partium* = *optimatiū* (*τῆς συντηρητικῆς συγκλητικῆς μερίδος*). *neque tamen*] = χωρὶς ἐν τούτοις νὰ . . . quod] διότι. Ἡ σύντ.: quod existimabat eos, qui se dedissent his (δηλ. *civilibus fluctibus*) esse non magis *in sua potestate* quam qui iactarentur *maritimis* (δηλ. *fluctibus*). Τολμηρὰ μεταφορὰ ἀλλὰ συνήθης. *in suā potestate*] κύριοι ἔαυτῶν, εἰς κατάστασιν νὰ πράττουν ὅ τι θέλουν.

2. *cum*] εἰ καὶ (=quāmvis). *capi...geri*] = ἀπόκτησις...διαχείρισις. *more maiorum*] ἐντίμως (ώς οἱ παλαιότεροι) ἄνευ δηλ. τεχνασμάτων καὶ δωροδοκιῶν κατὰ τὸν χρόνον τῶν ἐκλογῶν πρὸς διαφθορὰν τοῦ φρονήματος τῶν ἐκλογέων καὶ ἀγορὰν τῆς ψήφου των. *quod... possent*] (ὑποκ. *honores*) = διότι ἥσαν (κατὰ τὸν Ἀττικὸν) δυνατὰ (ἥτο δυνατόν). Ἡ ὑποτακτικὴ διότι δηλοῖ τὸ ὑποκειμενικόν. *conservatis legibus*] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = ἄνευ τῆς παραβάσεως τῶν νόμων, μετὰ σεβασμοῦ πρὸς τοὺς νόμους. *in largitionibus*] (δ προσδιορισμὸς οὗτος ἀνήκει καὶ εἰς τὸ *neque peti more maiorum*) = ἐν μέσῳ . . . tam] ἐπιτείνει τὸ effusi. *e re*] πρὸς ὄφελος τῆς . . . Τὸ *res* ἐνταῦθα δηλοῖ τὰ συμφέροντα τοῦ κράτους. *corruptis moribus*] ἀφαιρ. ἀπόλυτος (αἰτιολογικῇ).

3. *praes - manceps*] ὁ μισθωτὸς ἢ ὁ ἐργολάβος (*manceps*) ὥφειλε νὰ καταβάλῃ χορηματικήν τινα ἐγγύησιν ἢ τούλαχιστον ἀξιόχρεων ἐγγυητὴν (*praes*).

4. *praefecturas*] ἐπαρχιακὰ διοικήσεις (προσενεγκθείσας παρὸν πάταν καὶ πραιτώρων). Τὰ διοικητικὰ ταῦτα λίαν προσοδοφόρα ὑπουργήματα ἦσαν κατότερα τῆς *legatio* καὶ τῆς *quaestura*. *sic accepit ut... sit secutus*] οὕτως ἐδέχθη ὡστε οὐδένα ἴκολούθησε . . . (τυπικῶς μόνον ἐδέχθη, οὐχὶ ἐνεργῶς ἐδέχθη). *honore*] ἀφαιρ. εἰς τὸ *contentus*, qui ne quidem] ἀναφ. συμπερασμ. = ὅστις ὑπῆρξε τοιοῦτος ὡστε οὐδὲ . . . ἡθέλησε. *Cicerone*] Ὁ Κάϊντος Κιζέρων (ἰδὲ 5, 3)

ἐχρημάτισεν ἐπὶ τριετίαν 61 — 59 π. Χ. διουκητής τῆς ἐπαρχίας Ἀσίας. *cum* ἀν καὶ (ἡδύνατο). *cum* ἀφοῦ (ἡρνήθη).

5. *qua in re* — *in quo dióti ἐν τούτῳ, dióti πράττων οὗτο*. Ἀναφέρεται εἰς δλόκληρον τὴν § 4. *cum* αἴτιολ. *criminum* αἴτιάσεων (δυναμένων νὰ παράσχουν λαβὴν κατηγορίας). Ο Κόιντος Κικέρων π.χ. ἡ πειλήθη πρὸς στιγμὴν διὰ παράνομον ἀργυρολογίαν. *quo fiebat ut* τούτου ἔνεκα. *cum* αἴτιολ. *officio* δοτ. *non timori* οὐχὶ εἰς φόβον πρὸς τοὺς ἴσχυροτέρους του. *spei* καλυτέρας σταδιοδομίας ἢ κερδῶν μεγαλυτέρων. *tribui* = esse tribuendum...

Κεφάλαιον 13.

1. *neque vero... minus... quam* ἀλλὰ δέν... δλιγώτερον... δσον. *pater familiās* = pater familiae. Τὸ familias εἶναι ἀρχαῖος τύπος τῆς γεν. τοῦ ἐν. *cum* ἀν καὶ (=quamvis). *illo* β' δρος συγκρ. = *quam ille*. *neque tamen non* καὶ ἐν τοσούτῳ (μ' ὅλα ταῦτα). Τὸ neque non ἀντὶ τοῦ et δηλοῦ ἴσχυρότερον τὴν κατάφασιν. *bene habitavit* εὑμαρῶς κατώκησε (εἴχε ὡραῖο σπίτι).

2. *ab avunculo* ἵδε 5, 1 καὶ 2. *cuius* = eius a u t e m τούτου δέ. *aedificio—silvā* (ἀφαιρ.) σύναψον πρὸς τὸ constabat. *tectum* τὸ μέρος ἀντὶ τοῦ δλου = domus. *salis—sumptūs* γεν. διαιρ. si *quid* = si aliquid. *coactus est* συμπλήρωσον c o m m u t a r e.

3. *usus est familiā... optimā* (ἀφαιρ.) ἔσχεν οἰκογένειαν... ἀρίστην. Τὸ ἔχειν ὑπηρετικὸν προσωπικὸν καὶ δούλους ὠραίους (πρβλ. κατωτ. forma) ἐθεωρεῖτο τότε ζήτημα πολυτελείας. *utilitate—forma* ἀφαιρ. τοῦ κατά τι. *si formā* συμπλ. i u d i c a n d u m e s t. in eā = in Attici familiā. *anagnostae et librarii* προσδιορισμὸς τοῦ pueri (δοῦλοι). *qui non... posset* = talis ut non ... posset τοιοῦτος ὕστε νὰ μή... *utrumque horum* δηλ. ἀνάγνωσιν καὶ ἀντιγραφήν. *artifices* ἐν. in eā erant.

4. *horum* γεν. διαιρ. *domi* εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἀττικοῦ. *natum* γνωστὸν εἶναι ὅτι ως δοῦλοι ἐθεωροῦντο καὶ τὰ τέκνα τῶν δούλων. *concupiscere* ὑποκ. τοῦ *debet duci. quod* = id quod (ἀντικείμ. τοῦ concup.). *a plurimis* συμπληρ. fieri, τ. ἔ. *concupisci. videoas* ὑποτακτ. δυνητική. Ἐπὶ ἀρχίστου ὑποκειμένου τίθεται τὸ β' ἐν. πρόσωπον = videre aliquis potest δύναται τις νὰ ἰδῃ. *continentis* = proprium (=ἰδιον) *continentis* (=ἐγκρατοῦς). *industriā* ἀφαιρ. *pretio*

(ἀφαιρ.) δι' ἀγορᾶς, διὰ χρημάτων. parare] συμπλ. αἱ ι γ υ i d. non mediocris] = magna. est diligentiae] τὸ est κεῖται ἐλλειπτικῶς ἀνευ οὐσιαστικοῦ τινος, est s i g n u m (σημεῖον) diligentiae = προδίδει οἰκονομίαν.

5. elegans — magnificus — splendidus — sumptuosus] συμπλήρωσον erat.

6. nec praeteribo] σύναψον πρὸς τὸ εἰς τὸ τέλος εὐρισκόμενον solitum (ἐνν. esse), τὸ δποῖον ἐπέχει θέσιν ἀντικειμένου=ὅτι συνήθως ἔδαπάνα. quamquam] μὲν ὑποτακτ. πολὺ σπάνιον. visum iri] σπάνιος τύπος. putem] ὑποτακτ. δυνητικὴ = putare possum. cum] μολονότι. laetus] = splendidus. domum suam] εἰς τὸν οἰκόν του. teria milia] ἐνν. sestertium=3000 σηστερτίων. expensum ferre] ἡ λέξις expensum μένει ἀμετάβλητος. sumptui] δοτ. τοῦ σκοποῦ (τοῦ προορισμοῦ).

7. hoc] (οὐσιαστικῶς)=τὸ γεγονὸς τοῦτο. auditum] ἐξ ἀκοῆς, ἐκ φήμης. cognitum] ἐξ ιδίας ἀντιλίψεως. praedicamus—interfuimus] ἀντὶ α' ἐν. προσ. familiaritatem] δηλ. cum eo (=Attico). rebus] πτώσ. δοτικ. (ὑποθέσεις).

Κεφάλαιον 14.

1. ocroāma] εἶδος συστοίχου ἀντικειμ. εἰς τὸ audivit. Εἰς τὸ προκειμένον χωρίον πρόκειται μόνον περὶ τῶν ἀναγνωστῶν, ὡς δηλοῖ τὸ ἐπόμενον quam anagnostem=prae ter anagnostem. nos quidem]=ego quidem ἐγὼ τουλάχιστον. aliqua] οὐχὶ ulla διότι τὸ non unquam sine ισοδυναμεῖ πρὸς τὸ semper cum. apud eum] παρ' αὐτῷ (σ πίτι τον). cenatum est] (ἀπόσ.) = ἐδείπνησαν. animo] ἀφαιρ. διὰ τοῦ πνεύματος.

2. eos... quorum]=tales ut eorum. abhorrent] ὑποτακτική, διότι ἡ πρότασις ἔχει ἀποτελεσματικὴν σημασίαν. a suis] συμπλήρωσον διὰ τοῦ τοι i b u s. cum] εἰ καὶ (=quamvis). accessio] τοῦτο συνέβη ἔνεκα τῆς κληρονομίας. tantā] ἀφαιρ. ut se gesserit—vixerit—steterit] μετάφρασον δι' ἀορίστων=ῶστε...—in sestertio viciens]=in viciens centenis milibus sestertium ὡς ἄγνωστος μὲ περιουσίαν... 2.000.000 σηστερτίων. in sestertio centiens]=in centiens centenies milibus sestertium=10.000.000 σηστερτίων. quam... instituerat]=

solito, τοῦ συνήθους. fastigio] ἀφαιρ. in utraque fortuna] καὶ ὅτε δηλαδὴ εἶχε 2.000.000 καὶ ὅτε εἶχε 10.000.000 σηστερτίων.

3. hortos] μεγάλους κήπους (πάρκα) ὡς καὶ πολυτελεῖς ἔξοχικὰς οἰκίας ἐφιλοδόξουν νὰ ἔχωσιν οἱ πλούσιοι Ἡρακλεῖοι. eius] = Attici. omnis] σύναψιν πρὸς τὸ redditus. urbanis] δηλ. τῆς Ἡράκλειας. possessionibus] δηλ. οἰκίαι, καταστήματα (tabernae), ἐργαστήρια, ἄτινα οὗτος ἔξεμίσθου. Ὁ Ἡρακλεὺς ἀπέκτησεν δισαύτως ἀξιόλογα προσοδοφόρα κτήματα εἰς τὴν Ἡπειρον (πρὸς. in Epiroticis) πλησίον τῆς Χαονικῆς πόλεως Βουνθρωτοῦ ἐπὶ τοῦ Θυάμιδος ποταμοῦ (τῷ 70 περίπου ἦ 69 π. Χ.), ἐπίσης εἰς τὴν νῆσον Κέρκυραν καθὼς καὶ εἰς τὰ Σύβοτα. eum] τὸν Ἡρακλεόν· σύναψιν πρὸς τὸ solitum (ἔνν. esse). usum... pecuniae] ἀντικ. τοῦ metiri. non magnitudine sed ratione] (ἀφαιρ.) οὐχὶ ἀναλόγως τοῦ ποσοῦ ἀλλ᾽ ἀναλόγως τοῦ δρυθοῦ μέτρου (τῆς καλῆς χρήσεως). Ἐκ τῆς διεξοδικότητος τοῦ συγγραφέως περὶ τῆς οἰκονομίας τοῦ Ἡρακλεοῦ δύναται τις νὰ συμπεράνῃ πόσον ἐσπάνιζεν ἡ ἴδιότης αὕτη εἰς τοὺς Ἡρακλείους.

Κεφάλαιον 15.

1. pati] ἔνν. in alio. itaque] = et ita καὶ οὕτω. difficile intellectu] δύσκολον νὰ ἔννοιήσῃ τις. quidquid] αἴτ. τοῦ συστοίχ. ἀντικειμένου εἰς τὸ rogabatur = si quid rogabatur. promittebat] ἀπολύτως ἀνευ ἀντικειμ. quod] διότι. quod.. non possent] ἀντικειμ. τοῦ polliceri. Τίθεται ἡ ὑποτακτική, διότι quod = tale ut id non...

2. idem] δι αὐτός, δισαύτως. quod] = si quid ἔάν τι, δισάκις τι. adnuisset] ἡ ὑποτακτ. δηλοῦ τὸ ἀριστον καὶ τὴν ἐπανάληψιν. tantā... curā] ἀφαιρ. τῆς ἴδιότητος. eum] ἡ ἀντικ. εἶναι τὸ λογικὸν ὑποκειμ. τοῦ pertaesum est. suam] ἀντί γεν. ἀντικειμ. sui = τὴν γνώμην, ἦν εἶχον περὶ αὐτοῦ, δηλ. τὴν ὑπόληψίν του. quā] δηλ. existimatione (β' ὅρος τῆς συγκρίσεως).

3. quo fiebat ut] ἵδε 6, 5. Ciceronum] = Marci et Quinti Ciceronis. ἵδε 5, 3. iudicari] ἀπροσώπως. inertia — iudicio] ἀφαιρ. fugisse] ὡς ὑποκειμ. ἔνν. eum (Atticum).

Κεφάλαιον 16.

1. adulescens] νέος ὕν. Ὁ μὲν Σύλλας ἦτο τότε δῆ ἐτῶν, ὁ δὲ Ἡρακλεὺς 27 ἐτῶν. idem] δι αὐτός ἀνθρωπος, διμοίως. senex] (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ adulescens) = cum senex esset. Εἶχε τότε ὁ Ἡρα-

κὸς ἡλικίαν 66 ἔτῶν καὶ ὁ Βροῦτος 42 ἔτῶν. cui aetati] (δοτ. ἡθικὴ) δὴ. τῶν νέων, τῶν γερόντων, τῶν διηλίκων. fuerit aptissimus] = προσημοσθη (συνεφώνησε) καλύτερον.

2. quamquam] ὁ σύνδεσμος οὗτος ἐν τῇ ἀρχῇ προτάσεως χρησιμεύει ἀπλῶς, ἵνα προσθέσῃ ἐπεξηγητικὴν ἢ περιοριστικὴν παρατήρησιν εἰς τὰ προηγούμενα = ἐν τούτοις, ἀλλ᾽ ὅμως. eum] τὸν Ἀττικόν. ei] τῷ Μ. Κικέρωνι. ut] tam praecipue ut... fuerit τόσον... ὕστε... ὑπῆρξε.

3. ei rei] δὴ. εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Κικέρωνος πρὸς τὸν Ἀττικόν. indicio] δοτ. σκοποῦ. eos libros] πρόκειται περὶ τῶν δύο βιβλίων τοῦ Κικέρωνος ἄπερ ἐπιγράφονται de amicitia (=περὶ φιλίας) καὶ de senectute (=περὶ γήρατος). de eo] = de Attico. sedecim volumina] Ἡ «συναγωγὴ» τῶν πρὸς Ἀττικὸν (424 τὸν ἀριθμὸν) ἐπιστολῶν διεσώθη μέχρις ἡμῶν εἰς 16 βιβλία. ab consulatu] ἀπὸ τοῦ 63 π. Χ. Τοῦτο δὲν ἀλληλεύει κατὰ πάντα διότι ἔχουμεν ἐπιστολὰς τοῦ 68—64 καὶ 61—44 π. Χ. eius] = Ciceronis. ad extremum tempus] ἐνν. vita e Ciceronis, μέχρι τοῦ 44 π. Χ., ἥτοι δλίγον πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Κικέρωνος. missarum] πεμφθεισῶν· ἡμεῖς θὰ ἔλεγομεν: γραφεισῶν. quae] δὴ. volumina. qui legat] = si quis ea legat ἐάν τις ἦθελεν ἀναγνώσει. non desideret] δὲν ἦθελεν ἐπιθυμήσει, δὲν ἦθελεν αἰσθανθῆ τὴν ἔλειψιν συνεχοῦς ἴστορίας τῶν χρόνων τούτων.

4. principum] δὴ. τοῦ Καίσαρος, τοῦ Πομπηίου, τοῦ Ἀντωνίου, τοῦ Ὁκταβίου. vitiis] = de vitiis. Τὰ σφάλματα ταῦτα, ἵδια τὰ πολιτικὰ καὶ στρατηγικά, ἔγιναν κατὰ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον τὸν μεταξὺ Καίσαρος καὶ Πομπηίου. in eis] δηλαδὴ voluminibus. nihil.. non] = πᾶν. appareat—possit] τίθεται ἐνεστώς, διότι ἡ ἐνέργεια παρίσταται ὡς συμβαίνουσα καὶ καθ' ὃν χρόνον ἔγραφε ταῦτα ὁ Νέπως. prudentiam] δὴ. Ciceronis. divinationem] τέχνην τοῦ μαντεύειν τὸ μέλλον. vivo se] ἀφαιρ. ἀπόλ. (χρον.). Τὸ se ἀντὶ eo. futura] συμπλ. esse ὅτι θὰ συμβοῦν. usu] (δοτ. ἢ ἀφαιρ.). ἵδε Ἀνν. 12, 3 καὶ λεξιλόγιον. cecinit] τὸ δῆμα cano κυριολεκτεῖται ἐπὶ προφητειῶν, ἃς οἱ μάντεις (vates) ἔλεγον ἐν στίχοις.

Κεφάλαιον 17.

1. quid] (=cur) τί, διατί; plura] σύστοιχ. ἀντικείμεν. commemo-rem] ὑποτακτικὴ ἀπορη(μα)τική. cum] αἰτιολ. hoc] (σύστοιχον ἀντικ.

τοῦ gloriantem) = τοῦτο ἥ μὲ τοῦτο (δηλ. se numquam... redisse... fuisse). ipsum] = Atticum. redisse] = rediisse. aequalem] ἐνν. sibi. ipse] δηλ. Atticus. gloriantem] μτχ. κατηγορηματικὴ (ἀντὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου gloriari) πρὸς ἔξαρσιν τῆς πρᾶξεως. extulit] (δ. effero) = sepeliendam curavit. annorum] γεν. τῆς Ἰδιότητος.

2. Hunc] = Atticum. ea indulgentia] ἀφαιρ. Ἰδιότ. ἐπέχουσα θέσιν κατηγορουμένου = τοιαύτης... in] (=erga) ἐπὶ φιλικῆς ἐννοίας. ut] ἥ σύνταξις: ut duceret nefas irasci eis quos amare deberet... (τίθεται ὑποτακτ. deberet, διότι ἔξαρτάται ἐκ τῆς ὑποτακτικῆς duce-reτ... καὶ δηλοῖ τὴν σκέψιν τοῦ Ἀττικοῦ). nefas] ὡς ἔξωτεροί κευσις τῆς impietas.

3. neque id] καὶ μάλιστα τοῦτο δέν... naturā — doctrinā] ἀφαιρ. αἰτίου=ἐκ φύσεως, ἔξ ἀγωγῆς. quamquam...] μολονότι (τοῦτο δὲν ἔχει μεγάλην σημασίαν, διότι) δλοι ὑπακούομεν εἰς αὐτήν. eī] δηλ. naturae. iis] (ἀφαιρ.) δηλ. praeceptis. ad ostentationem] δηλ. scientiae= πρὸς ματαίαν ἐπίδειξιν γνώσεων.

Κεφάλαιον 18.

1. moris] ἀντὶ morum. summus] μέγιστος, τὰ μάλιστα, εἰς μεγιστον βαθμόν. antiquitatis] γεν. ἀντικειμ. Ὁ χρόνος, δν ὑπέκλεπτεν δ Ἀττικὸς ἀπὸ τῶν ἐμπορικῶν ἀσχολιῶν, ᾧτο καθ' δλοκληρίαν ἀφιερωμένος εἰς τὰ γραμματα, εἰς τὴν ἴστορίαν (ἰδὲ κατωτέρω), εἰς τὴν ἐλληνικὴν φιλολογίαν καὶ εἰς τὴν φιλοσοφίαν (ἰδὲ καὶ 3, 3 ἐν τέλει). volume] ἰδὲ Ἀνν. 13, 3: in annali suo. exposuerit] ἔξεθηκε. magistratus] (αἰτιατικὴ πληθ.) ἐνν. c u r ũ l e s τοὺς τῆς περιπορφύρου ἐσθῆτος ἀξιωθέντας, τ. ἔ. τοὺς ὑπάτους, τοὺς στρατηγούς. Ὁ αռηλίς τοῦ Ἀττικοῦ ἐφθανεν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τοῦ 54 π. X.

2. est] ὑπάρχει. quae] = ut ea. in eo] δηλ. v o l u m i n e, l i b r o. ex eo] δηλ. v o l u m i n e, l i b r o. possimus] ἰδ. ἀνωτ. 16, 4.

3. hoc idem] αὐτὸ τοῦτο, ἐντελῶς τὸ αὐτό, δηλ. τὴν ἔρευναν περὶ τοῦ γενεαλογικοῦ δένδρου τῶν διακερομένων τῆς Ῥώμης οἰκογενειῶν. ut] (οὕτως), ὥστε. M. Brutus] Marci Iunii Brutus. rogatū] ἰδ. Ἀνν. 11, 4. Iuniam familiam] εἰς ταύτην ἀνήκεν δ Βροῦτος. ad] μέχρι. ordine] ἥ λέξις αὗτη ἀναπτύσσεται διὰ τῶν ἐπομένων=ἐν (χρονολογικῇ) τάξει: ἰδὲ § 1: ordinavit. quis...] πλαγία ἐρώτησις. Ἐννοεῖ

τοὺς ἔχοντας ἀξιώματα. (Ἡ ἀντων. ἀναφέρεται εἰς τὸ ὅνομα=τίς; πῶς ὠνομάζετο;). a quo... quibusque]=a quo... et a quibus· ἵδε λεξιλόγ. ἡ. orior. ortus] ἵδε Κάτ. 1, 1. quibusque temporibus] καὶ κατὰ τίνας χρόνους καὶ πότε.

4. pari modo] συμπλ. ὡς ἔξῆς : pari modo M. Claudii (rogatū hoc idem fecit de) Marcellorum (familiā); Scipionis Corn... et F. Max. (rogatū de) Fabiorum et Aemiliorum (f a m i l i ā). quibus (libris)] β' ὅθ. τῆς συγκρ. εἰς τὸ dulcius=iis igitur libris. iis] δοτ. ἥθική. notitiae virorum] virorum γεν. ἀντικ.=noscendi claros viros.

5. quoque] ὡσαύτως, καί. credimus] ἀντὶ credo ἐγὼ ὁ Κορνήλιος Νέπως (διὰ τοῦτο τὸ δῆμα ἐτέθη παρενθετικῶς). eius] δηλ. τῆς ποιητικῆς. ceteros] ὅλους τοὺς ἄλλους : Ἡ δοτικὴ συνηθεστέρα· ἵδε. Hn. 4, 1, 1. A 3, 3.

6. exposuit ἐνν. eos ἢ e o r u m v i t a m. singulorum] ἐκάστου. sub... imaginib[us]] αἱ εἰκόνες αὗται, καθὼς καὶ οἱ στίχοι, εὐρίσκοντο εἰς τὸ Ἀμάλθειον (=τὸ ἱερὸν τῆς Νύμφης Ἀμαλθείας) εἰς τὸ τῆς Ἡπείρου κτῆμα αὐτοῦ· ἵδε 14, 3. facta magistratūsque] τὰ πολιτικὰ ἀξιώματα καὶ στρατιωτικὰ κατορθώματα. quaternis quinisve] (δύο λέξεις : quinis καὶ -ve) δι' ὅχι περισσότερον τῶν τεσσάρων ἢ πέντε. descripserit] (ὑποτ.) περιέγραψε. quod] τὸ ἀναφορικὸν συνάπτει τὴν φράσιν πρὸς τὴν προηγουμένην καὶ προεξαγγέλλει τὸ περιεχόμενον τῆς ἀκολουθούσης συμπληρωματικῆς προτάσεως. sit] (ὑποτακτικὴ δυνητική)= ἥθελεν εἶναι. res... declarari] ἀναφέρεται εἰς τὸ quod vix... (τοῦτο δὲ μόλις... ὅτι κατέστη δυνατόν). est] ὑπάρχει, κατέχομεν. Ἐδημοσιεύθη τῷ 60 π. X. Δὲν πρέπει νὰ συναφθῇ τὸ est πρὸς τὸ confectus. liber βιβλίον, «ὑπόμνημα». confectus]=scriptus.

Κεφάλαιον 19.

1. haec hactenus] ἐνν. dixi (ἀπὸ τοῦ 1^{ου}—19^{ου} κεφ.). vivo] ἀφαιρ. (ἵδε 16, 4). edita sunt] ἡ συμπλήρωσις καὶ ἡ ἔκδοσις τοῦ ὅλου ἔργου ἔγινεν δλίγον πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Ἀττικοῦ. nunc] τώρα, δηλ. μετὰ τὸν θάνατον (32 π. X.) τοῦ Ἀττικοῦ. ei]=Attico. reliqua] τὰ ἀπὸ τοῦ 19^{ου} κεφ. μέχρι τέλους τοῦ 22^{ου}. Ἡ προσθήκη αὕτη ἔγραφη μεταξὺ τοῦ 29 καὶ 27 π. X. quantum] τὸ quantum ἐπὶ ἐννοίας περιοριστικῆς συντάσσεται πάντοτε μεθ' ὅριστικῆς. potuerimus]

(τετελ. μέλλ. [Οἱ Λατῖνοι ἦσαν ἀκοιβέστεροι περὶ τὴν χρῆσιν τῶν χρόνων τοῦ δήματος])=κατὰ τὸ δυνατόν, δσον δυνάμεθα. docebimus] ἀντὶ docebo. supra] δὲ Νέπως ἐν κεφ. 11,6 τοῦ βίου τοῦ Ἀττικοῦ ἔδιήλωσεν, ὡς καὶ ἐνταῦθα, ὅτι τὰ ἥθη διαπλάττουν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ (plerumque) τὴν τύχην εἰς ἔκαστον ἄνθρωπον.

2. equestri] ἰδ. ἀντ. 6,2. quo] ἀφαιρ. καταγωγῆς. imperatoris] τοῦ Ὁκταβιανοῦ Αὐγούστου, τοῦ πρώτου αὐτοκράτορος τῆς Ῥώμης ἀπὸ τοῦ 29 π.Χ. divi filii] divi Caesaris filii=νιοῦ τοῦ θεοῦ Καίσαρος. cum... esset consecutus] ἀφοῦ ἐπέτυχε. iam ante] ἥδη πρότερον. quam] ἡ. elegantia] (ἀφαιρ.) μὲ τρόπους εὐγενεῖς καὶ ἐκλεκτούς dignitate pari] ἀφαιρ. ἴδιοτ.=οἵτινες ἦσαν (μὲν) ἀξίας. fortunā] ἀφαιρ. τοῦ κατά τι. humiliores ἦτον λαμπροί (συμπλήρωσον φαμ Octavianus erat). Οὗτοι ἄρα (Σύλλας, Κικέρων, Καίσαρ, Βρούτος, Πομπίλιος, Ἀντώνιος) ἦσαν dignitate pari ἀλλὰ non fortunā.

3. enim] αἰτιολογεῖ τὸ humiliores. prosperitas] ἡ εὐτυχία τούτου ὑπῆρξε παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις παροιμιώδης. Καὶ πράγματι δὲ Αὔγουστος ἐμεινε μόρος κύριος τοῦ ρωμ. κράτους μετὰ τὴν ἐν Ἀκτίῳ ναυμαχίαν καὶ τὸν θάνατον τοῦ Ἀντωνίου. Δικαίως ἄρα ἀπεκαλεῖτο Fелиx Caesarem]=δὲ Ὁκταβιανός, ἀφοῦ ἔλαβε τὸν τίτλον Caesar καὶ εἴτα τὸν τίτλον Augustus, ἐκαλεῖτο Caesar Augustus. est consecuta]=tantam prosperitatem Caesar consecutus est. nihil... non... quod] πᾶν... ὅπερ, πᾶν... ὅ τι. ei] δηλ. Caesar. quod... detulerit] (ἡ ὑποτακτ. καθ' ἔλειν πρὸ τὸ tribuerit)=detulit. Ομοίως conciliārit=conciliavit. quivit] δοιστ. (θὰ ἤδυνατο νὰ τεθῇ non quierit). conciliārit] (=conciliaverit) ἐνν. nisi ei nō... quod... quod nemo... consequi τ. ἐ. τὴν μοναρχίαν.

4. Attico] δοτική ἥθική. neptis] ἡ Ἀγριππīνα (κατ' ἄλλους Βιψανία) ἡ μετέπειτα σύζυγος τοῦ Γερμανικοῦ. Ταύτης ἡ διμόνυμος θυγάτηρ ὑπῆρξεν ἡ περίφημος μήτηρ τοῦ Νέοωνος. cui]=Agrippae. virginem] παράθεσις εἰς τὸ filiam. Ἡ λέξις virgo δηλοῖ ὅτι ἡ κόρη τοῦ Ἀττικοῦ ἥρχετο εἰς πρῶτον γάμον. hanc] = neptem. Caesar]=Octavianus. Drusillā nato]=Drusillae filio.

Κεφάλαιον 20.

1. quamquam...misit... intercessit] τὸ quamquam (ἐν τούτοις,

ἀλλ' ὅμως) περιορίζει τὴν προηγουμένην ἔννοιαν: quae coniunctio... frequentiorem. Τὸ ὑποκείμ. γενικῶς εἶναι ὁ Ὁκταβιανός. ante] (ἥδη) πρό. cum] (ἰδὲ 2, 4) ὀσάκις, ἐάν. ab urbe] ἀπὸ τῆς Ῥώμης. quin] χωρὶς νά· ἰδὲ 2, 2. Attico] δοτ. mitteret] δηλ. 1 i t t e r a s. quid ageret... moraturus] (πλάγ. ἐρωτήσεις) τί ἔποιαττε (πῶς ᾧτο, πῶς εἶχε)...

2. in urbe] ἰδὲ § 1 = Romae. quam vellet] ἢ ὅσον ἥθελε. temere] (προηγουμένης ἀρνήσεως)=facile (=εὐκόλως). Attico] ἀφαιρ. εἰς τὸ fruor. quo (=ut eo die) non scriberet]=quin scriberet χωρὶς νὰ γράψῃ. cum] ὀσάκις. quaestionem poeticam] ζήτημα ἀφορῶν εἰς τὴν ποιητικὴν φιλολογίαν (εἴτε τὴν ἐλληνικὴν εἴτε τὴν ὁμαλίαν). esset moraturus] ἔμελλε νὰ διατρίψῃ.

3. ex quo] ἦξ οὖ, κατ' ἀκολουθίαν τούτου. cum (ἐπειδὴ) prolaberetur ut...] ἀναστροφὴ τῶν συνδέσμων. Ἡ σύντ.: accidit ut... curaret, cum... prolaberetur. vetustate... incuria] σύναψιν πρὸς τὸ detecta (ἰδ. Λεξιλ. detego).

4. M. Antonio] οὗτος διώκει τότε ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ἐνῷ δὲ Ὁκταβιανὸς ἐν τῇ Δύσει. Οἱ Ἀντώνιος ἐπέζησε τοῦ Ἀττικοῦ. minus] σύναψιν πρὸς τὸ colebatur. absens] μακρὰν τοῦ Ἀντωνίου, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἀπουσίας τοῦ Ἀντωνίου (ἰδὲ 3, 2 καὶ Ἀνν. 5, 3). Οἱ Ἀττικὸς διέτροψε τότε ἐν Ῥώμῃ, δὲ ὁ Ἀντώνιος ἐν Αἰγύπτῳ. accurate] σύναψιν πρὸς τὸ certiorem facere. sibi] πλεονάζον ἔξαρσει ἔτι μᾶλλον τὴν ἔννοιαν. Ἡ σύνταξις: adeo ut ille curae (δοτ.) sibi habēret, ex ult. t. certiorem fac. Atticum quid ageret (δὲ Ἀντ.).

5. hoc (ὑποκ.) quale (κατηγ.) sit] τοῦτο ὅποιας σπουδαιότητος (σημασίας) εἶναι, τοῦτο τί δηλοῖ, τί ἀξίζει (τί θέλει νὰ πῇ). quantae sit sapientiae] πόσον σοφὸν εἶναι (ἰδὲ 13, 4 ἐν τέλει). eorum] γεν. πτητικὴ τοῦ Αὐγούστου καὶ τοῦ Ἀντωνίου. usum] τὰς φιλικὰς σχέσεις. maximarum rerum...] de maximis rebus inter se aemulabantur et obtrecabant. quantam] (δηλ. aemulationem et obtrecationem). fuit necesse] ἐνν. i n c i d e r e. cum] αἰτιολ. se] ὑποκ. τοῦ esse.

Κεφάλαιον 21.

1. cum complesset] (χρον.) ἀφοῦ συνεπλήρωσεν. Ἡτο συνήθεια εἰς Ῥώμην νὰ ἐνθυμῶνται οἱ πλούσιοι κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς διαθήκης των ἀνδρας διακρινομένους διὰ χρηστοήθειαν, ἔστω καὶ ἀν οὗτοι τοῦ esse.

ενδίσκοντο μακράν τῆς Ἀρώμης. ad]—usque ad. ut... non indigis-set] ὅστε... δὲν εἶχε χρειασθῆ. medicina] ἀφαιρ. annis triginta] (ἀφαιρ.) ἀπὸ τριάκοντα ἐτῶν.

2. tenesmon] τεινεσμόν· αὐτ. ἐνικοῦ μετὰ ἐλλην. καταλήξεως (-on==-ov). Ἡ ἐπὶ τρίμηνον ἀνυπαρξία πόνων φαίνεται δηλοῦσα ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἑλαφρᾶς δυσεντερίας. cui] (δοτικὴ ἡθικὴ μετὰ τῆς ἐν-νοίας τῆς ἀπομακρύνσεως)=χάριν τοῦ δποίου καὶ πρὸς ἀπομάκρυνσιν τοῦ δποίου. facility] (εὔκολα), ἀνώδυνα. proponebantur] προετείνοντο (γενικῶς ὑπὸ τῶν ἴατρῶν).

3. in hoc] δηλ. μοτριβο. cum] χρον. quos] eos (dolores) quos. ex] ἵδ. Κάτ. 2, 1. tanta vis morbi]=morbus tantā vi. fistulae pu-ris] μετὰ τὴν φλόγωσιν τοῦ ἀπευθυνμένου παρουσιάσθησαν πυρός συρίγγια. ut... eruperint] ὅστε ἔξεσπασαν.

4. hoc] (οὖσιαστικῶς), τοῦτο, δηλ. ἥ ἐμφάνισις συριγγίων (=ut per lumbos fistulae puris erumperent). ei] = Attico. priusquam... accideret] ποὺν συμβῆ.

5. ut] (εὐθὺς) ὡς. innixus—inquit] στηριχθεὶς—εἶπεν: ἐστηρίχθη καὶ εἶπε. quantam... adhibuerim] πλαγία ἐρώτησις. Ἐξαρτ. ἐκ τοῦ commemorare. hoc tempore] κατὰ τὸν τελευταῖον τοῦτον καιρόν. cum] αἰτιολ. testes] κατηγ. nihil] ἐντονώτερον τοῦ non. quibus] δοτ. καὶ ἐπειδὴ δὲ ὑμῖν (= et quoniam vobis). ut spero] παρενθετικῶς = ὡς ἐλπίζω... satisfeci] ἴκανοποίησα, ἐποίησα ὅστε νὰ πιστεύσετε (=persuasi). me nihil reliqui fecisse] = me nihil reliquisse, ni-hil praetermissee (ὅτι) οὐδὲν ἔγὼ παρέλιπον (παρημέλησα). quod... pertinēret]=tale ut pertineret. ut mihi consulam] περὶ ἐμαυτοῦ νὰ λάβω πρόνοιαν (ἀπαλλασσόμενος δηλ. τῶν βασάνων τὰ δποῖα ὑπέστην μέχρι τοῦδε ἀφίνων νὰ παρατείνεται ὁ βίος μου ἐκ τῆς πρὸς ὑμᾶς ἀγά-πης μου). ignorare nolui] λιτότης (δὲν ἡθέλησα νὰ ἀγνοῆτε) = ἡθέ-λησα νὰ γνωρίζετε. mihi stat desinere] (ἀπροσώπως). alere] ἐξαρτᾶ-ται ἐκ τοῦ desinere.

6. his diebus] κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας, τώρα τελευταίως. quid-quid] = si quidquid. cibi] γενικὴ διαιρετική. ita] οὕτω, μόνον ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην. ut auxerim] ὅστε ηὔξησα. deinde] ἔπειτα (ἔλιθη. δὲν ἔγκρινετε τὴν ἀπόφασίν μου). frustra] σύναψον πρὸς τὸ co-nemini. dehortando (ἀφαιρ.). impedire] διὰ τοῦ ἀποτρέπειν (προσπα-θοῦντες νὰ μὲ ἀποτρέψετε) νὰ ἐμποδίσετε ἐμὲ ἀπὸ τῆς ἀποφάσεώς μου.

Κεφάλαιον 22.

1. habitā] (ἀφαιρ. ἀπόλ.). depressit] δηλ. Atticus. constantiā] ἀφαιρ. τροπ. vultūs] εἶναι πτώσεως γενικῆς. ut] ὥστε. ex vita] ἐν νόησον πάλιν τὸ migrare (=discedere ἢ excedere ἀποχωρεῖν). Οἱ ἀρχαῖοι τὸν θάνατον ἐθεώρουν ὡς ἀποδημίαν.

2. cum quidem] ἐνῷ μάλιστα, καὶ δὴ ἐνῷ. quod] ἀντικείμ. τοῦ cogeret. et... reservaret] (ἐνγόνησον τὸ ut, ὅπερ ἐξάγεται ἐκ τοῦ προ-ηγούμενου ne)=et ut... reservaret. tum quoque] ἀκόμη τώρα, δηλ. εἰς ἦν κατάστασιν ἦτο.. superstesse]=superstitem (=ἐπιζῶντα) esse. eius] δηλ. Agrippae. taciturnā suā obstinatione] διὰ τῆς σιωπηρᾶς αὐτοῦ ἵσχυρογνωμοσύνης, διὰ τῆς ἐπιμόνου αὐτοῦ σιωπῆς. depressit] διέκοψε.

3. cum] χρον.=ἀφοῦ. se] πλεονασμός. inierat] ὑπερσ. τοῦ ὁ. ineo. pridie Kal(endas) Aprilis] τῇ 31 Μαρτίου τοῦ 32 π. X. consulibus] (ἀφαιρ.) ὑπάτων (ὄντων).

4. in lecticulā] τὸ ἀπέριττον φορεῖον δηλοῖ ὅτι ἔλειπεν ἀπὸ τῆς ἐκφορᾶς πᾶν τὸ ἐπιδεικτικὸν καὶ πομπῶδες. ut] ὥσπερ. frequentiā] ἀφαιρ. Appiam] οἱ Ὁρμαῖοι ἐθάπτοντο κατὰ μῆκος τῶν γειτονικῶν ὁδῶν τῆς Ὁρμης, ὡς ἡ Ἀππία. lapidem] αἱ ἀποστάσεις ἐπὶ Αὔγούστουν ὑπελογίζοντο ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς τῆς Ὁρμης [forum], ἐνθα ὑπῆρχεν δὲ πρῶτος χρυσοῦς μιλιοδείκτης.

Μ Ε Ρ Ο Σ Γ'

ΠΙΝΑΞ ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ

Aegātes, īum, θηλ. Αἴγουσαι. Ἡσαν τρεῖς νῆσοι πρὸς Δ τῆς Σικελίας.

Aemilius (L. Aem. Paulus). Λεύκιος Αἰμίλιος Παῦλος : 1) όωματος ὑπατος, δόστις ἐφονεύθη κατὰ τὴν μάχην παρὰ τὰς Κάννας (τῷ 216 π. Χ.) Ηπ 4, 4.—2) όωματος ὑπατος (τῷ 182 π. Χ.) Ηπ 13, 1.

Aemiliū, ὅρυμ, οἱ ἀνίκοντες εἰς τὴν γενεὰν τῶν Αἰμιλίων Α 18, 4. Afrīca, ae, θηλ. Ἀφρική, ἐπὶ τῶν όωματῶν χρόνων ἡ βόρειος παράλιος χώρα, ἡ περιοχὴ τῆς Καρχηδόνος Ημ 2, 2.

Africānus, ἐπωνυμία τῶν Σκιπιώνων· ἵδ. Scipio.

Agrippa (Marcus Vipsanius), Μᾶρκος Οὐψάνιος (Βιψάνιος) Ἀγρίππας. Διεκρίγετο ὡς ἀριστος στρατηγὸς καὶ πολιτικός. Συνεζεύχθη περὶ τὸ τέλος τοῦ βίου του (27 π. Χ.) τὴν νεαρὰν χήραν Ἰουλίαν, θυγατέρα τοῦ Αὐγούστου.

Alpes, īum, θηλ. Ἀλπεις, δῷη τῆς Β Ἰταλίας.

Alpīci, ὅρυμ, ἀ. οἱ κάτοικοι τῶν Ἀλπεων.

Anicīa, ae, Ἀνικία: ἐξαδέλφη τοῦ Τίτου Πομπωνίου Ἀττικοῦ· ἵδε καὶ Sulpicius.

Antiochus, Ἀντίοχος ὁ Γ', ὁ καλούμενος Μέγας, βασιλεὺς τῆς Συρίας (223—187 π. Χ.).

Antonīus (Marcus), Μᾶρκος Ἀντώνιος: εἰς τῶν τριῶν ἀνδρῶν (*triūvir*) μετὰ τοῦ Λεπίδου καὶ τοῦ Ὀκταβιανοῦ.

Appennīnus, i, ἀ. τὰ Ἀπέννινα δῷη.

Appīa (via), Ἀπτία ὁδός. Ἡ μεγάλη μεσημβρινὴ ὁδός, ἡς τὴν κατασκευὴν ἤρχισε (τῷ 312 π. Χ.) ὁ τιμητὴς (*censor*) Ἀπτίος Κλαύδιος Καῖκος. Ἡτο ἡ λαμπροτάτη τῶν ὁδῶν τῆς Ρώμης καὶ διὰ τοῦτο ἐκαλεῖτο βασίλισσα τῶν ὁδῶν (*regīna viarum*) καὶ ἔφθανε μέχοι τῆς πόλεως Καπύης, βραδύτερον δικινοῦ ἐπὶ Αὐγούστου κατέληγεν εἰς τὸ Βρενδήσιον (νῦν Πρίντεζι). Ἐκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ ἐφίκανὸν διάστημα ἀπὸ τῆς Ρώμης ὑπῆρχον οἰκογενειακοὶ τάφοι, ὃν σφύζονται ἔτι λείψανα.

Apulīa, ae, θηλ. Ἀπουλία: χώρα ἐπὶ τῆς ΝΑ πλευρᾶς τῆς Ἰταλίας, ἐπὶ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους.

Arrētīnus Ἀρρητῖνος, τοῦ Ἀρρητίου, παρὰ τὸ Ἀρρητίου, πόλιν τῆς Ἐτρουοίας (vñ Arrezo).

Asīa, ae, θηλ. (^o Ασία) : 1) ἡ νῦν ἀπὸ τοῦ Δ' μ. Χ. αἰῶνος καλουμένη Μ. Ἀσία (^o Α ν α το λ ᷄) Ηп 8, 4. — 2) ἡ ὁμ. ἐπαρχία (ἀπὸ τοῦ 130 π. Χ.) Ἀσία A 6, 4.

Athēnae, ārum, θηλ. Ἀθῆναι.

Attīcus (T. Pomponīus Atticus) ἰδ. C 3, 5 Ηп 13, 1 καὶ A 1 καὶ ἔξῆς.

Aurēlius Cotta (C.) Γάιος Αὐρήλιος Κόττας, ὁμαλος ὑπατος μετὰ τοῦ Σολτικίου (200 π. Χ.) Ηп 7, 1.

Baebīus, Baibīos: ὄνομα ὁμ. οἰκογενείας. ἰδ. Tamphilus.

Balbus (L. Cornēlius), Βάλβος (ὑπατος τῷ 40 π. Χ.) ἀλλοτε φίλος τοῦ Καίσαρος καὶ νῦν τοῦ Ὀκταβιανοῦ.

Barca, ae, ἄ. Βάρκας (λ. Φοινικική, ἰδ. λ. Hamilcar ἐν τέλει). Προσωνυμία τοῦ Ἀμύλκα καὶ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ.

Bithyni, ὄρυ, ἄ. Βιθυνοί, κάτοικοι τῆς Βιθυνίας.

Bithynia, ae, θηλ. Βιθυνία, χώρα ἐπὶ τῆς ΒΔ παραλίας τῆς Ἀσίας. Blitho, ἰδ. Sulpicius.

Brutus (Marcus Iunius), Μᾶρκος Ἰούνιος Βροῦτος: υἱὸς τοῦ M. Βρούτου καὶ τῆς Σερβίλίας, ἀδελφῆς τοῦ Κάτωνος (τοῦ Uticensis). Οὗτος μετὰ τοῦ Κασσίου ὑπῆρξεν ὁ ἀρχηγὸς τῆς συνωμοσίας κατὰ τοῦ Καίσαρος.

Caecilius (Quintus), πλούσιος ὁμαλος ἱππεύς, θεῖος τοῦ Ἀττικοῦ.

Caesar, āris Καίσαρ : 1) C. Iulius Caesar, ἐπιφανέστατος στρατιωτικὸς καὶ πολιτικὸς (ἐγεννήθη τῇ 12 Ἰουλίου τοῦ 100 π. Χ., ἐδολοφονήθη δὲ τῇ 15 Μαρτίου τοῦ 44 π.Χ.). Μετὰ θάνατον ἀπενεμήθη αὐτῷ ὁ τίτλος *divus* (θεός), δστις τίτλος εἰς τοὺς ἔπειτα χρόνους ἐδίδετο εἰς δλους σκεδὸν τοὺς αὐτοκράτορας A 19, 2. — 2) Caesar (C. Octavius). Ἐγεννήθη τὸ ἔτος 63 π.Χ. καὶ ἀπέθανε τῷ 14 μ.Χ. Ἐλαβε τὸν τίτλον τοῦ *imperator* τῷ 29 π. Χ. καὶ κατόπιν τὴν προσωνυμίαν Augustus. Ἡτο υἱὸς τῆς Ἀτίας, ἀνεψιᾶς τοῦ Γαίον Ἰούλιον Καίσαρος. Υἱοθετηθεὶς παρ' αὐτοῦ προσέλαβε τὸ ὄνομα Γάιος Ἰούλιος Καίσαρ Ὀκταβιανός.

Cannensis, e, τῶν Καννῶν, πολίχνης τῆς Ἀπουλίας. pugna Cannensis ἡ παρὰ τὰς Κάννας μάχη.

Capitolium, ἕντερον Καπιτόλιον, ὑδταύρων Επιποδεικάποδοι Καπιτολίτιοις A 20, 3.

Capūa, ae, θηλ. Καπύη, πρωτεύουσα τῆς Καμπανίας.

Cato, δημι: 1) M. Porcius Cato, Μάρκος Πόρκιος Κάτων, ὁ πρεσβύτερος, ή Censorius· ἵδ. βιογρ. Κάτωνος.—2) M. Porcius Cato ὁ νεώτερος, ὁ ἐπονομασθεὶς ἐκ τῆς πόλεως Ὑτίκης Uticensis (Ὑτίκαιος) διότι ηὗτοκτόνησεν ἐκεῖ (τῷ 46 π. Χ.) δισέγγονος τοῦ προηγουμένου A 15, 3.

Catūlus (C. Lutātius), Λουτάτιος Κάτλος, ὁ ωμ. ὑπατος (242 π. Χ.).

Centenīus (C.), Γάιος Κεντένιος. Ἡτο praetor (legatus pro praetore) τοῦ ὑπάτου Σερβιλίου.

Cethēgus (P. Cornelius), Πόπλιος Κορονήλιος Κέθηγος, ὁ ωμ. ὑπατος (181 π. Χ.) Hn 13, 1.

Cicero, δημι: 1) Marcus Tullius Cicero, Μάρκος Τύλλιος Κικέρων, ὁ γνωστὸς ὁ ωμ. πολιτικός, ὁ οὖτος καὶ φιλόσοφος, σύγχρονος καὶ φίλος τοῦ Ἀττικοῦ (ἐγεννήθη τῷ 106 π. Χ., ἐφονεύθη τῇ 7 τοῦ Δεκεμβρ. τοῦ 43 π.Χ.) A 1, 4. 5, 4. 19, 3.—2) Quintus Tullius Cicero, Κόιντος Τύλλιος Κικέρων, ἀδελφὸς τοῦ προηγουμένου, γαμβρὸς (τῷ 68 π.Χ.) τοῦ Ἀττικοῦ A 5, 3. 6, 4. 16, 2.—Πληθ. Cicerōnes = M. καὶ Q. Tullius Cicero A 15, 3.

Cinnānus, Κιννανός, τοῦ Κίννα. Ὁ Λεύκιος Κορονήλιος Κίννας, ἐκβληθεὶς ἐκ Ῥώμης ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Σύλλαν καὶ συναθροίσας στρατὸν εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν καὶ ἔλαβε μέρος εἰς τὴν ἐπὶ πέντε ἥμέρας διαρκέσασαν σφαγὴν τῶν πολιτῶν.

Clastidīum, ᾧ, οὐ. Κλαστίδιον (νῦν Casteggio), πόλις τῆς ἐντὸς τῶν Ἀλπεων Γαλατίας ποδὸς Β τῆς Γενόας (νῦν Genova).

Claudiūs: 1) M. Claudius Marcellus, Μάρκος Κλαύδιος Μάρκελλος, ὁ ωμ. ὑπατος (196 π.Χ.) Hn 7, 6.—2) C. Claudius Nero, Γάιος Κλαύδιος Νέρων (ὑπατος τῷ 207 π.Χ.), νικητὴς τοῦ Ἀσδρούβα παρὰ τὴν Σύνην C 1, 2.—3) Ti(berius) Claudius Nero, Τιβέριος Κλαύδιος Νέρων (υἱὸς τῆς Λιβίας Δρουσίλλης συζευχθείσης εἰς δεύτερον γάμιον μετὰ τοῦ Αὐγούστου), ὁ μετέπειτα (14—37 μ.Χ.) αὐτοκράτωρ Τιβέριος A 19, 4.

Cornēlīus (C.) Γάιος Κορονήλιος, ὁ ωμ. ὑπατος (193 μ. Χ.) Hn 8, 1· ἵδε Cethegus καὶ Scipio.

Cotta (C. Aurelius), Κόττας, ὁ ωμ. ὑπατος τῷ 65 π.Χ. A 4, 5.

Crēta, ae, θηλ. Κρήτη· Cretenses, ὕμιν, ἀ. οἱ κάτοικοι τῆς Κρήτης, οἱ Κρῆτες. Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής.

Cyrēnai, ὅρμη, ἀ. οἱ κάτοικοι τῆς Κυρήνης (πρωτευούσης τῆς Κυρηναϊκῆς ἐν τῇ ΒΑφρικῇ, πρὸς Δ τῆς Αἰγύπτου), οἱ Κυρηναῖοι.

Diāna, ae, Ἀρτεμις, θυγάτηρ τοῦ Διός καὶ τῆς Λητοῦς. Ἐτιμᾶτο ὡς θεὰ τῆς θήρας. Ταυτίζεται πρὸς τὴν Ἀρτεμιν τῶν Ἑλλήνων.

Domitius (Cn. = Γναῖος), Δομίτιος, ὁ ωμ. ὑπατος (32 π. X.).

Drussilla, ae, ἴδ. Claudius ἀρ. 3.

Ennīus (Q.=Quintus), Κόιντος Ἐννιος, ὁ δημιουργὸς τῆς ὁμοιώσεως. λογοτεχνίας. Ἐγενήθη τὸ 239 π. X. ἐν τῇ πόλει Rudiae (νῦν Ruggia) τῆς Καλαβρίας, ἔγραψε καὶ ἐπικὸν ποίημα ἐπιγραφόμενον Annales (=Χρονικά), ἐν τῷ διπέρα αποτεύθη τὴν ἴστορίαν τῶν ἥρωων ἀπὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Αἰνείου εἰς τὴν Ἰταλίαν μέχρι τῶν ἑαυτοῦ χρόνων.

Epiroticus, Ἡπειρωτικός, ἐπὶ τῆς Ἡπείρου κείμενος.

Eryx, ἔρις, ἀ. Ἐρυξ, πόλις καὶ δῆρος πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Σικελίας (νῦν [Μοντε] San Giuliano).

Etruria, ae, ὁ. Ἐτρουρία (νῦν Τοσκανα), χώρα ἐπὶ τῆς δυτικῆς παραλίας τῆς Ἰταλίας.

Eumēnes, is, Εὐμένης, βασιλεὺς τῆς Περγάμου (197 - 159 π. X.).

Fabius: 1) Quintus Fabius Maximus Verrucosus (ὁ ἐπικληθεὶς Cunctator=Μελλητής), ὑπατος τῷ 214 π. X., δονομαστὸς στρατηγὸς κατὰ τὸν δεύτερον Καρχηδονιακὸν πόλεμον Ηπ 5, 1 καὶ ἔξῆς, C 1, 2. Πληθυντ. Fabii, ὅρμη, ἀ. τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας τῶν Φαβίων A 18, 4. 2) Fabius Labeo, Φάβιος Λαβέων, ὁ ωμαῖος ὑπατος τῷ 183 π. X. Ηπ 13, 1.

Falernus (ager), ὁ Φαλερονὸς ἀγρός, παρὰ τὴν δυτικὴν παραλίαν τῆς Ἰταλίας ἐν τῇ Καμπανίᾳ, δονομαστὸς διὰ τὸν οἶνον.

Feretrius, Juppiter Feretrius, Ζεὺς ὁ Φερετριος, ὁ Ὑπέρομαχος, Ζεὺς ὁ νικητὴς (κυρίως=ὅτιες τῶν σκύλων, τῶν λαφύρων). Ὁ ναὸς τούτου ἴδρυθη ὑπὸ τοῦ Ἅρωμάλου ἐπὶ τοῦ Καπιτωλίου.

Flaccus, ἴδ. Valerius.

Flamininus (Titus Quintius), Τίτος Κοΐντιος Φλαμινῖος, ωμαῖος ὑπατος (τῷ 198 π. X.), νικητὴς τοῦ Φιλίππου, βασιλέως τῆς Μακεδονίας, παρὰ τὰς Κυνὸς κεφαλὰς (197 π. X.), ἐλευθερωτὴς τῶν Ἑλλήνων.

Flaminius (C.), Τάτος Φλαμινῖος, ωμαῖος ὑπατος (217 π. X.).

Fregellae, ἄριτμ, θ. Φρεγέλλαι (νῦν C e p r a n o), πόλις τῆς Ἰταλίας ἐν Λατίῳ ΝΑ τῆς Ρώμης.

Furīus (C.), Γάιος Φούριος, δωμαῖος ὑπατος (196 π. X.).

Galba, ae (Servius Sulpicius), Σέρβιος Σολπίκιος Γάλβας, δωμαῖος praetor ἐν Ἰσπανίᾳ (151 π. X.).

Gallia, ae θ. Γαλατία, Γαλλία. Αὕτη ᾧτο διηρημένη εἰς δύο μέρη α) εἰς Gallia transalpina (τὴν σημερινὴν Γαλλίαν) Ηπ 3, 4. καὶ β) εἰς Gallia cisalpina (τὴν σημερινὴν βόρειον Ἰταλίαν).

Gortynīi, ὅριον ἀ., Γορτύνιοι οἱ κάτοικοι τῆς Γόρτυνος (ὄνομαστ. Γόρτυν), πόλεως τῆς Κρήτης.

Gracchus (Tiberius Sempronius), Τιβέριος Σεμπρόνιος Γράγχος (Γράγχος), δωμαῖος ὑπατος τῷ 215 καὶ 213 π. X. Ἐφονεύθη τῷ 212 π. X. πολεμῶν κατὰ τοῦ Ἀννίβα.

Graecus, ἔλληνικός, ἔλλην Ηπ 13, 2. C 3, 2.

Grāius (προφ. Grajus) saltus, «Γραίγαιαι Ἀλπεις» (ἐκ τοῦ Κελτικοῦ Kraig=φαιός βράχος). Τὸ σημεῖον τῆς διαβάσεως εἶναι ὁ αὐχὴν (ἢ κλεισώρεια) τοῦ μικροῦ Ἀγίου Βερνάρδου (ὕψ. 2188 μ.), κατ' ἄλλους ὁ αὐχὴν τοῦ ὁρούς Genèvre (ὕψ. 1860 μ.). «Οτι ἐκλήθησαν οὕτω (τ. ἐ. Γράιαιαι Ἀλπεις ἐκ τοῦ graius=graecus) ἀπὸ τοῦ ἔλληνος Ἡρακλέους εἶναι μῆθος.

Hadrūmētum, i, οὐ. Ἄδρυμητον, πόλις παράλιος τῆς ἐπαρχίας Ἀφρικῆς ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρχηδόνος (νῦν S u s a).

Hamilcar, āris, Ἀμύλας, ὁ πατὴρ τοῦ Ἀννίβα καὶ στρατηγὸς (247—229 π. X.) κατὰ τὸν α' Καρχηδόνα. πόλεμον. Ὁνομα πολλῶν ὀνομαστῶν Καρχηδονίων. (Ἔντεις εἶναι Φοινικική καὶ δηλοὶ τὸν ὑπηρέτην ἢ τὸ δῶρον τοῦ Melqart Μελκάρτ, δηλαδὴ τοῦ Βήλου, πολιούχου θεοῦ τῆς Τύρου, οὗ ἢ λατρεία διεδόθη καὶ εἰς τὴν Καρχηδόνα). Ὁ Ἀμύλας ἐπεκαλεῖτο Barag (B a r a k ἢ B a r e a = ἀστραπή, τὸ ἀστράπτον ξύφος).

Hannibal, ālis, Ἀννίβας (246—183 π. X.). Ὁνομα πολλῶν Καρχηδονίων στρατηγῶν. (Ἔντεις εἶναι Φοινικική καὶ δηλοὶ τὸ δῶρον τοῦ θεοῦ. Περὶ τοῦ baal (Βάαλ = Βῆλος) ἴδ. Iuppiter.

Hasdrūbal, ālis, Ἀσδρούβας: 1) γαμβρὸς ἐπὶ θυγατρὶ τοῦ Ἀμύλα καὶ διάδοχος ἐν τῇ ἀρχῇ (229/228—221 π. X.) Ημ 3, 2. Ηπ 3, 1. — 2) νεώτερος ἀδελφὸς τοῦ Ἀννίβα φονευθεὶς (207 π. X.) παρὰ τὴν Σύρην Ηπ 3, 3. C 1, 2.

Helvītus (C.) Γάιος Ἐλβιος, σύναδελφος τοῦ Κάτωνος ἐν τῇ ἀγορανομίᾳ (199 π.Χ.).

Hercūles, is, Ἡρακλῆς, υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀλκμήνης, ὄνομαστὸς ἐθνικὸς ἥρως τῶν Ἑλλήνων. **Hercules Grāius** (=Graecus?)· ἡ ίστορία ἐνταῦθα τοῦ Ἡρακλέους εἶναι καθαρὸς μῦθος.

Hippo, spīs, ἄ. Ἰππὼν (βασιλικός), πόλις ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρχηδόνος (νῦν Βούρα).

Hispania, ae, θηλ. Ἰσπανία (ἢ σημερινὴ Ἰσπανία μετὰ τῆς Πορτογαλίας). Πληθυντ. Hispaniae (C 3, 4) αἱ δύο Ἰσπανίαι. τ. ἔ. α) Hispania citerior (Tarracōnēsis) νοτιοδυτικὴ Ἰσπανία, ἐκεῖθεν καὶ νοτιοδυτικῶς τοῦ ποταμοῦ Ἰβηρος (νῦν Ἐβρος) καὶ β) Hispania ulterior (Lusitania καὶ Baetica) βορειοανατολικὴ Ἰσπανία, ἐντεῦθεν καὶ βορείως τοῦ Ἰβηρος.

Hortensīus (Quintus Hortensius Hortālus), Κόιντος, Ὁρτί(ν)σιος Ὁρταλος (114—50 π. X.), ἦτο πρὸ τῆς ἀκμῆς τοῦ Κικέρωνος ὁ μεγαλύτερος ὅντως τῆς Ῥώμης (ἀπὸ τοῦ 89—68 π. X.).

Italīa, ae, θηλ. Ἰταλία, Italicus, ἴταλικός.

Iuppīter (καὶ Iūpīter), γεν. Iovis (πρόφ. Jovis), υἱὸς τοῦ Κρόνου καὶ τῆς Ῥέας, ὁ μέγιστος καὶ ἴσχυρότατος θεὸς τῶν Ῥωμαίων (ταυτίζεται πρὸς τὸν Δία τῶν Ἑλλήνων) A 20, 3.—Ἐπίσης κείται ἀντὶ τοῦ Baal (=Ἡλιος) τοῦ μεγίστου θεοῦ τῶν Φοινίκων καὶ τῶν Καρχηδονίων Hn 2, 3· ἵδ. Feretrius.

Karthaginiensis, e καὶ Carthaginensis, Καρχηδόνιος Hn 6,2 (οὐσ.) Hn 1, 1. Οὐσ. πληθυντ. οἱ Καρχηδόνιοι. Hm 1, 3. 2, 3. Hn 7, 1. ἔξ.

Karthāgo (καὶ Carthago), ḡnis θηλ. Καρχηδών. Ὄνομαστὴ καὶ ἐμπορικὴ πόλις τῆς βορείου παραλίας τῆς Ἀφρικῆς, ἀποικία τῆς Τύρου. Ἐκτίσθη περὶ τὸ 888 π. X. (σήμερον σφέζονται ἐρείπια παρὰ τὴν Μετσα ἐν Τύνιδι), ἀντίζηλος τῆς Ῥώμης, κατεστράφη τῷ 146 π. X. ὑπὸ τοῦ Ποπλίου Κορνηλίου Σκιπίωνος τοῦ Ἀφρικανοῦ.

Labēo, ἵδ. Fabius ἄρ. 2.

Lacedaemomīus, Λακεδαιμόνιος, ἐκ Λακεδαιμονος (Σπάρτης).

Ligūres, um, ἄ., Λίγυνες, Λιγυστῖνοι, λαὸς ἐπὶ τῆς ΒΔ ἀκτῆς τῆς Ἰταλίας πρὸς Ν τῶν Ἀπεννίνων παρὰ τὴν Γενόαν (νῦν Γεπονα).

Longus (Tiberius Sempronius), Τιβέριος Σεμπρόνιος Λόγγος (ὑπάτος τῷ 218 π. X. καὶ 194 π. X.)

Lucullus (Lucius Licinius), Λεύκιος Λικίνιος Λούκουσλλος, ὁ ωμαῖος

ῦπατος (74 π. X.) καὶ στρατηγὸς τὸν περισσότερον χρόνον ἐν τῷ Μιθριδατικῷ πολέμῳ (77—63 π. X.), γνωστὸς διὰ τὰ πλούτη καὶ τὴν ἀχαλίνωτον πολυτέλειαν Α 5,1.

Lusitāni, orum, ἀ. οἱ κάτοικοι τῆς Λυσιτανίας (τῆς σημερινῆς Πορτογαλίας), οἱ Λυσιτανοί· *īd.* Hispania.

Lutatius (L. Lutatius Catulus), Γάιος Λουτάτιος Κάτλος, ὁ ωμαῖος ὕπατος τῷ 242 π. Χ. Ημ 1, 3,5.

Mago, ὅπις, Μάγων, ἀδελφὸς τοῦ Ἀννίβα.

Marcellus, Μάρκελλος (τὸ πλῆρες Marcus Claudius Marcellus), 1) ὁ ωμ. ὕπατος τῷ 212 π. X., περίφημος στρατηγὸς ἐν τῷ δευτέρῳ Καρχηδονιακῷ πολέμῳ, πορθητὴς τῶν Συρακουσῶν Ηπ 5,3. C 1,2.—2) ὁ ωμαῖος ὕπατος τῷ 183 π. X., Ηπ 13,1. — 3) γαμβρὸς τοῦ Ὀκταβιανοῦ, ὕπατος τῷ 50 π. X. Ἀπέθανε δλίγον πρὸ τοῦ 40 π. X. — Πληθ. Marcelli, orum, ἀ. ἡ γενεά, ἡ οἰκογένεια τῶν Μαρκελλῶν Α 18, 4.

Marcius (C.), Γάιος Μάριος, ὁ ωμαῖος ὕπατος (τῷ 82 π. X.), υἱὸς τοῦ Γ. Μαρκίου (γνωστοῦ ἀντιπάλου τοῦ Σύλλα [ἴδ. Sulla]), νικητοῦ τῶν Κίμβρων (101 π. X.) καὶ τῶν Τευτόνων (102 π. X.) Α 1, 4, 2, 2, 15, 3.

Maximus, *īd.* Fabius.

Minucius: 1) Quintus Minucius Thermus, Κόιντος Μινούκιος Θέρμος, ὁ ωμαῖος ὕπατος 193 π. X. Ηπ 8, 1.—2) Marcus Minucius Rufus, ἵππαρχος ὑπὸ τὸν δικτάτωρα Φάβιον Μάξιμον ἐν τῷ δευτέρῳ Καρχηδονιακῷ πολέμῳ Ηπ 5,3.

Nero, *īd.* Claudius ἀρ. 2 καὶ 3.

Nōmentānus, Νωμεντιανός, τοῦ Νωμέντου (νῦν Μεντανα), πόλεως τῆς χώρας τῶν Σαβίνων δλίγον ΒΔ τῆς Ῥώμης. — **Nomen-tanum** (praedium), κτήμα ἐν τῇ περιοχῇ τῆς χώρας τῶν Σαβίνων.

Numidae, ārum, ἀ. Νομιάδες, λαὸς τῆς Β Ἀφρικῆς.

Octavius, *īd.* Caesar 2.

Padus, ἀ. Πάδος, ποταμὸς τῆς Β Ἰταλίας (νῦν Po), πηγάζων ἐκ τῶν Ἀλπεων καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος.

Pamphylium mare, οὖν, Παμφυλία θάλασσα, τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς Μεσογείου θαλάσσης.

Paulus, *īd.* Aemilius.

Peducaeus (Sextus), Σέξτος Πεδουκαῖος, παλαιὸς φίλος τοῦ Τίτου Πομπωνίου Ἀττικοῦ.

Pergamēnus, Περγαμηνός, τῆς πόλεως Περγάμου (νῦν P e r g a m a), ἡ ὅποιά ἐγένετο ἡ πρωτεύουσα τοῦ μετέπειτα Περγαμηνοῦ βασιλείου ἐν Μ. Ἀσίᾳ Hn 10, 2. 11, 5. Οὖσ. Pergamēni, ὅρυμ, ἀ. οἱ κάτοικοι τῆς Περγάμου, οἱ Περγαμηνοί Hn 11, 7.

Perpenna, ae, (Marcus), Μάρκος Περπέννας, ἐπιφανὴς ὁμομαῖος ὑπάτος (τῷ 92 π. X.), τιμητὴς (τῷ 86 π. X.).

Phidas, ae Φειδίας τις (ἰδ. βίον Ἀττικοῦ 3, 2).

Philippus, Φίλιππος ὁ Ε', βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας ἀπὸ τοῦ 221—179 π. X., πατήρ τοῦ Περσέως.

Poenus, συνήθως κατὰ πληθ. Poeni, ὅρυμ, ἀ. Φοίνικες=Καρχηδόνιοι (ώς ἄποικοι ἐκ Φοινίκης) Hm 1, 2. 2, 3. Hn 1, 1. Poenus (=Hannibal) Hn 10, 1. Poenīcus, a, um Καρχηδονιακός.

Pontus, Πόντος, ὁ Εὔξεινος Πόντος (νῦν Μαύρη Θάλασσα) μετὰ τῶν ἐπαρχιῶν τῶν μεσημβριῶν ἀκτῶν καὶ ἵδια τῆς Βιθυνίας, τοῦ βασιλείου τοῦ Προυσίου.

Prusia (καὶ Prusias), ae, Προυσίας ὁ Α', βασιλεὺς τῆς Βιθυνίας, γαμβρὸς ἐπ' ἀδελφῇ Φιλίππου τοῦ Ε' (ἀποθανὼν ὀλίγον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀννίβα).

Pyrenaeus saltus, ἀ. τὰ Πυρηναῖα: σειρὰ ὁρέων μεταξὺ τῆς σημ. Γαλλίας καὶ Ισπανίας.

Quirinālis collis, ἀ. ὁ Κυρινάλιος λόφος, ὁ βορειότατος τῶν ἑπτὰ λόφων τῆς Ρώμης (νῦν Μ o n t e c a v a l l o). Ἐπὶ τούτου ἔκειτο ὁ ναὸς τοῦ Κυρίνου (δηλαδὴ τοῦ μετὰ θάνατον ἀποθεωθέντος Ρωμύλου).

Rhodānus, i, ἀ. ὁ Ροδανός, (νῦν R h ô n e), ποταμὸς τῆς Γαλατίας (Γαλλίας) ἐκβάλλων εἰς τὴν Μεσόγειον.

Rhodiī, ὅρυμ, ἀ. οἱ ὁρδίοι. Οὖτοι ἦσαν σύμμαχοι τῶν Ρωμαίων.

Roma ae, θ. Ὁρμη, πρωτεύουσα τοῦ Λατίου καὶ διοκλήρου τοῦ ὁμαϊκοῦ βασιλείου.

Romānus, Ὁρμαῖος· οὖσ. Romāni, ὅρυμ, ἀ. οἱ Ὁρμαιοί.

Romūlus, Ὁρμύλος, πρῶτος ἰδρυτὴς καὶ βασιλεὺς τῆς Ρώμης.

Rubrum mare, οὐ. ἡ Ἐρυθρὰ θάλασσα (νῦν Ἀραβικὸς καὶ Περσικὸς κόλπος).

Sabīni, ὅρυμ, ἀ. Σαβῖνοι, λαὸς τῆς Κεντρικῆς Ἰταλίας πρὸς Α τοῦ Λατίου. in Sabinis=ἐν τοῖς Σαβίνοις, τ. ἐ. ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Σαβίνων C 1, 1.

Saguntum, i. οὐ. Σάγουντον, πόλις τῆς Ισπανίας βιορείως τῆς Βα-

lencia (νῦν ἔρείπια μόνον παρὰ τὴν Μυτριέδρο), κυριεύθεισα ὑπὸ τοῦ Ἀννίβα τῷ 219 π. Χ. Ην 3,2.

Sardinia, αε, θ. Σαρδώ, Σαρδηνία, Σαρδηνία : νῆσος πρὸς Δ τῆς Ἰταλίας. Sardiniensis, ε, ἀφορῶν εἰς τὴν Σαρδηνίαν.

Scipio δηνις : 1) P. Cornēlius Scipio, Πόπλιος Κορνήλιος Σκυπίων, ὕπατος τῷ 218 π.Χ. καὶ ἀντίπαλος τοῦ Ἀννίβα Ην 4,1.—2) P. Cornelius Scipio Africānus maior (235 — 184 π. Χ.), υἱὸς τοῦ προηγούμενου, νικητὴς τοῦ Ἀννίβα παρὰ τὴν Ζάμαν τῷ 202 π. Χ. Ην 6, 1. 3.—3) Scipio Cornelius, ὁ ὑπὸ τοῦ Γαῖον Μετέλλου Πίου νιοθετηθεὶς καὶ διὰ τοῦτο φερόμενος ὑπὸ τὸ δόνομα Q. Caecilius Metellus Pius Scipio (ὕπατος τῷ 52 π.Χ.), πενθερὸς τοῦ Πομπηίου Α 18,4.

Sēna, αε, θ. Σήνη, μικρὰ παραθαλάσσιος πόλις τῆς Ὄμβρικῆς ἐπὶ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους (νῦν S i n i g a g l i a) παρὰ τὸν ποταμὸν Μέταυρον.

Serviliūs (τὸ πλῆρες Gn[aeus] Serviliūs Gemīnus), Γναῖος Σερβίλιος Γέμινος, δωμαῖος ὕπατος τῷ 216 π.Χ.

Sicilia, αε, θ. Σικελία.

Silēnus, Σιληνὸς ὁ Καλακτῖνος (=ἐκ τῆς Καλῆς ἀκτῆς τῆς Σικελίας), ἔλλην ἴστορικός, ἀκόλουθος τοῦ Ἀννίβα, συγγραφεὺς τῶν Σικελικῶν καὶ τῶν Ἰστορικῶν.

Sosīus (C.), Γάιος Σόσιος, δωμαῖος ὕπατος τῷ 32 π. Χ.

Sosylus, Σωσύλος (καὶ Σώσιλος) ὁ Ἰλιος ἢ κατ' ἄλλους ἐκ τῆς Λακεδαιμονίους (Σπάρτης), ἔλλην ἴστορικός, ἀκόλουθος τοῦ Ἀννίβα.

Sulla, αε, (C. Cornelius), Γάιος Κορνήλιος Σύλλας, ὁ γνωστὸς δωμαῖος δικτάτωρ τῷ 82 π. Χ., ἐχθρὸς τοῦ Γ. Μαρίου. Sullānus ὁ τῷ Σύλλᾳ ἀνήκων, τοῦ Σύλλα.

Sulpiciūs : 1) P. Sulpicius Galba, Πόπλιος Σολπίκιος Γάλβας, δωμαῖος ὕπατος τῷ 200 π.Χ. Ην 7, 1.—2) P. Sulpicius Rufus, δήμαρχος τῷ 88 π.Χ. προγραφεὶς καὶ φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Σύλλα. Ὁ ἀδελφὸς τούτου Servius Sulpicius Rufus, ἦτο δονομαστὸς δήτωρ καὶ νομομαθῆς, σύζυγος τῆς Ἀνικίας, διατελέσας ὕπατος τῷ 51 π. Χ. Α 2, 1. 2.—3) Sulpicius Blitho, Σολπίκιος Βλίθων, δωμαῖος χρονογράφος Ην 13, 1.

Syria, αε, θ. Συρία, χώρα τῆς Ἀσίας μεταξὺ τοῦ Εὐφράτου καὶ τῆς Μεσογείου.

Tamphiliānus, ο ανήκων τῷ Ταμφιλῷ. Tamphiliāna (domus), θ.

- οἰκία φέρουσα τὸ δόνομα τοῦ πρώτου ἴδιοκτήτου αὐτῆς Ταμφίλου,
δοτις ἀνῆκεν εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν διωνύμων ὑπάτων.
- Tamphīlus**, Τάμφιλος, Cn. Baebius καὶ M. Baebius (δωμαῖοι ὑπα-
τοι τῷ 182 καὶ 181 π. Χ.) Hn 13, 1.
- Terentīus** (τὸ πλῆρες C. Terentius Varro), Γάιος Τερέντιος Οὐάρρων
(Βάρρων), δωμαῖος ὑπατος τῷ 216 π.Χ.
- Thermopylæ, ārum, θ.** Θερμοπύλαι. Hn 8, 3.
- Tibēris, is** (αἱτ. Tiberim, ἄφαιρ. Tiberi) ἀ. Τίβερις (νῦν Τεύερε)-
πηγάσων ἐκ τῶν Ἀπεννίνων διέρχεται διὰ τῆς Ρώμης.
- Torquātus**, 1) **Manlius Torquatus**, Λεύκιος Μάνλιος Τορκουάτος,
δονομαστὸς δῶμ. δήτωρ, ὑπατος τῷ 65 π.Χ. A 1,4. 4, 5.—2) **Au-
lius Manlius Torquatus**. Αὖλος Μάνλιος Τορκουάτος, ἀδελφὸς τοῦ
προηγούμενου, φίλος τοῦ Κικέρωνος καὶ τοῦ Ἀττικοῦ A 15,3.
- Trasumēnnus**, i, ἀ. (κατὰ ποράλειψιν τῆς λέξεως lacus ἀρσ.=λίμνη),
Τρασυμέν(n)η, λίμνη τῆς Ἐτρουσίας (νῦν l a g o d i P e r u g i a).
- Trebīa, ae, ἀ.** Τρεβίας (νῦν T r e b b i a), παραπόταμος τοῦ Πάδου
διαρρέων τὴν Πλακεντίαν (νῦν P i a c e n z a).
- Tullīus**, Τύλλιος· *id.* Cicero.
- Tuscūlum**, i, οὐ. Τοῦσκλον (νῦν F r a s c a t i), πόλις τοῦ Λατίου,
14 χιλι. μακρὰν τῆς Ρώμης.
- Utīca, ae, θ.** Ὑτίκη (Ούτικη), πόλις τῆς B Ἀφρικῆς ἐν τῇ περιοχῇ
τῆς Καρχηδόνος (νῦν H e n s c h i r b u S c h a t e r).
- Valerīus (C. Valerius Flaccus)**, Γάιος Οὐαλέριος (Βαλέριος) Φλακ-
κος, συνάδελφος τοῦ Κάτωνος καὶ ἐν τῇ ὑπατείᾳ (τῷ ἔτει 195 π.Χ.)
καὶ ἐν τῇ τιμητείᾳ (τῷ 184. π. Χ.). C 1, 1. 2, 1.
- Venusīa, ae, θ.** Οὐενουσία (Βενουσία, νῦν Venosa), πόλις τῆς N
Ἴταλίας (^oἈπουλίας), πατρὶς τοῦ δωμαίου ποιητοῦ Ορατίου.
- Vettōnes, um, ἀ.** οἱ Οὐέττωνες (Βέττωνες), λαὸς τῆς Λυσιτανίας κα-
τοικῶν τὴν ΒΔ Ἰσπανίαν (τὴν νῦν Πορτογαλίαν).
- Vipsanīus, *id.* Agrippa.**
- Volso (γεν. Volsōnis)**, Cn. Manlius Volso (ἢ Vulso), Γναῖος Μάνλιος
Οὐόλσων (Βόλσων), δωμαῖος ὑπατος (τῷ 189 π.Χ.) νικητὴς τῶν
Γαλατῶν τῆς M. Ἀσίας. Hn 13, 2.
- Zama, ae, Ζάμα, ίσχυρὰ πόλις τῆς Νομιδίας πρὸς τὰ ΝΔ τῆς Καρ-
χηδόνος. Hn 6, 3.**

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΝ *

ἄ ἡ ἄb (abs παρὰ τῷ Νέπωτι μόνον ἐν συνθέσει, π.χ. abstineo ἐκ τῆς προσθ. abs καὶ τενεο), πρόθεσις μετ' ἀφαιρ. 1) τοπικῶς ἀπό, ἐκ, Hm 2, 4. Hn 2, 1. 2, 2. 6, 3. 7, 7. A 20, 1. Μετὰ τῆς ἐννοίας τῆς ἀμύνης ἀπό τινος (ἡμεῖς λέγομεν : ἐναντίον τινός) Hn 9, 4. 10, 5. 2) χρονικῶς ἀπό, ἐκ C 2, 4. 3, 3. A 5, 3. 16, 3. 18, 3 (a stirpe). 3) πρὸς δήλωσιν τῆς καταγωγῆς ἢ τοῦ γένους ἀπό, ἐκ A 1, 1. 18, 3 (a quodque ortus=et a quod ortus). 4) πρὸς δήλωσιν ἐκπορεύσεως ἐνεργείας, a patriā, ἢ a maioribus, a patre accipio παρὰ τῆς πατρίδος ἢ παρὰ τοῦ πατρὸς παραλαμβάνω Hm 1, 5 A 1, 1. 14, 2. 5) πρὸς δήλωσιν τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου=ὑπό, παρὰ (+γεν.) Hn 2, 2. C 2, 4 κ.ά. A 13, 2. 19, 1. 20, 4. ab-alieno, 1. (ἀποξενῶ). 2) ἀφίστημι, ἀποσπῶ ἐγείρων εἰς ἀπο-

στασίαν, καθιστῶ ἔχθρόν. Hm 2, 2. oppida abalienāta πόλεις ἐπαναστᾶσαι, ἀποσκιρτήσασαι Hm 2, 4.

ab-est, ἵδ. absum.

ab-horrēo, ᾧι, —, 2. (ἀποστρέφομαι). 2) δὲν συμφωνῶ, εὐδίσκομαι εἰς ἀσυμφωνίαν (ἀντίφασιν), διαφέρω.

ab-ic̄io (πρόφερε ab-jicio ἐκ τῆς ab καὶ iācio), iēci, iectum, 3. (ἀπορρίπτω). 2) ἀπορρίπτω, (βίπτω τι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ὃς εὐτελοῦς ἀξίας [παραπετῶ]).

abs-tīnēo (abs καὶ tēnēo), tīnūi, —, 2. ἀπέχω. me cibo (ἀφαιρ.) ἀπέχομαι τῆς τροφῆς, ἐγκρατεύομαι, νηστεύω.

ab-sens, ἵδ. absum.

ab-sum, afūi, abesse εἴμαι ἀπών, ἀποδημῶ, ἀπονοιάζω, A 20, 1. ἀπέχω, εἴμαι μαραζάν Hn 6, 2. absens ἀπών Hn 2, 1. 8, 2. A 3, 2. 20, 4.—2)

* Τὰ οὖσιαστικά, ὧν δὲν σημειοῦται τὸ γένος, εἰναι θηλυκά. Τῶν εἰς -a, ut ἐπιθέτων ἐσημειώθη μόνον ὁ τύπος τοῦ ἀρσενικοῦ. Οἱ ἀναγραφόμενοι μεθ' ἔκαστον ὅημα ἀριθμοὶ δηλοῦσι τὰς συζυγίας. — Οἱ ἀρχικοὶ χρόνοι πολλῶν συνθέτων ὄημάτων ἐσημειώθησαν ἐν τοῖς ἀπλοῖς. — Τῶν ὅημ. τῆς 1ης συζυγίας ἐσημειώθη μόνον ὁ ἐνεστάς τῆς ὅριστ. — Ἐκάστης λέξεως ἡ πρώτη σημασία ἐτέθη ἐντὸς παρενθέσεως, ἐκτὸς ἀν ἡ λέξις ἀπαντᾶ ἐν τῷ κειμένῳ μετά τῆς σημαίας ταύτης. Τὰ μαραζά καὶ βραχέα φωνήντα δὲν ἐσημειώθησαν πανταχοῦ, ἀλλὰ μόνον ἔνθα ἐθεωρήθη ἀναγκαῖον.

Hm=Hamilcar, Hn=Hannibal, C=Cato, A=Atticus.

ἀπών (ἄνευ συνδομῆς, συμπράξεως) Ηп 5,3.

ac (οὐδέποτε πρὸ φων. καὶ τοῦ h) ἥ atque (πρὸ φων. καὶ σπανίως πρὸ συμφ.) καί, καὶ δή. multo aliter ac πολὺ ἄλλως ἥ. alia atque antea ἄλλα (διαφορετικὰ) ἥ πρότερον (ἄλλα καὶ πρότερον).

ac-cēdo, 3. προσέρχομαι. ad hastam publicam προσέρχομαι εἰς δημοσίαν πρᾶσιν (εἰς δημοπρασίαν), ἀγοράζω δημόπρατα, λαμβάνω μέρος εἰς δημιοπρασίαν (ιδ. hasta). 2) Africam (=ad Africam) προσορμίζομαι εἰς τὴν Ἀφρικήν. 3) παρουσιάζομαι, ἐμφανίζομαι. A 21, 4.

ac-celēro, 1. ἐπιτυγχάνω, ἐπισπεύδω.

accēpi, id. accipio.

acceptus, εὐπρόσδεκτος.

accessiō, ǒnis, (ἐπ)αὔξησις.

ac-cido (ad καὶ cādo), accidit,—, 3. (προσπίπτω). 2) accidit συμβαίνει.

ac-cīp̄io (ad καὶ cāp̄io), accēpi, acceptum, 3. (παρα)λαμβάνω, δέχομαι. 2) λαμβάνω, εἰσπράττω A 2,4. 3) λέγω ναί, συγκατανεύω, παραδέχομαι Hп 2,4. 4) ἀντιλαμβάνομαι, (κατα)νοῶ, μανθάνω A 1,3. 5) dignitatem παραλαμβάνω τὸ ἀξίωμα. 6) κληρονομῶ A 14, 2.

ac-cresco, 3. ἐπαυξάνω, ἐπανένομαι.

accurāte, ἐπίρρο. ἀκριβῶς, ἐπιμελῶς, λεπτομερῶς.

ac-cūso, 1. γράφομαι, μηνύω τινὰ (ῶς ἔνοχον δημοσίου ἀδικήματος). in iudicio publico ἐν δημοσίᾳ δίκῃ· id. suus.

ac-cēs, ēi (τάξις μάχης), παράταξις, μάχη Hп 6,4. 2) ναυτικὴ παράταξις Hп 11,1. 3) in aciē «κατὰ στόμα», κατὰ μέτωπον Hп 5,4.

acquiēvi, id. acquiesco.

ac-quiesco, ēvi ētum, 3. (ἀναπάνομαι). 2) (κατ' εὐφημισμὸν) ἀποθνήσκω, «ἀναπαύομαι».

acrīter, ἐπίρρο. (δξέως). 2) δραστηρίως, ἐντόνως. Συγκρ. ἐπίρρο.

acrīus, ὑπερθ. ἐπίρρο. accerrīme (acer, acris, acre δοιμύς, δξύς).

acroāma, ǎtis, oǔ (πληθ. ǎta, δοτ. ἀφαιρ. ǎtis), ἀκρόαμα [ἐκ τοῦ ἀκροῖσθα] = πᾶν τὸ μετὰ τέρψεως ἀκούμενον (εἴτε τοῦτο ἀναγινώσκεται, εἴτε ἀπαγγέλλεται, εἴτε κρούεται, εἴτε ἄδεται), ώς π.χ. ἀνάγνωσμα, σκηνικὴ παράστασις, ἀπαγγέλια, μέλος, ἄσμα. 2) ἀντὶ τοῦ προσώπου, ὅπερ ἀναγινώσκει (διηγεῖται ἡδέως, ἀπαγγέλλει κλπ. [μάλιστα ἐν τοῖς δείπνοις]), ὁ ἀναγινώσκων, ὁ ἀπαγγέλων, ὁ μουσικός, ὁ ἀοιδός.

actor, ǒris, ǎ. (πράκτωρ), 2) ὁ ἐκτελῶν τὸ ἀποφασισθέν, ἐκτελεστής, ὁ ἔργων ὑποστηρικτής. id. auctor.

ad, πρόθ. μετ' αἰτ. πρός, εἰς Hп 2,1. 2,4. liber ad Rhodios (ἐνν.

σετίρτυς γεγομένον) βιβλίον ἀπευθυνόμενον πρὸς τοὺς Ὅρδιοντας, ἀφιερωμένον τοῖς Ὅρδιοις Α 22,4.—2) χρονικῶς μέχρι Α 5,1, 18,3. usque ad μέχρι Ην 2,3. 7,1, Κ 2,4.—3) πρὸς δίλωσιν σκοποῦ Α 17,3.

addīdi, ἴδ. ad-do.

ad-do, addīdi (ἐκ τοῦ addedi), addītum (ἐκ τοῦ ad—dātum), 3, προστίθημι, προσθέτω.

ad-dūco, 3. ad aram προσάγω, ὁδηγῶ εἰς τὸν βωμόν. in suspicio-nem καθίστημι τινα εἰς ὑποψίαν, καθιστῶ τινα ὑποπτὸν.

ad-ēo, adīi, adītum, adīre, προσέχομαι.

adēo, ἐπίρρο. εἰς τοσοῦτον, εἰς τοῦτο. 2) οὕτω, (τόσον)

ad-hībeo (ἐκ τοῦ ad-häbeo), būi, bītum, 2. (προσέχω). curam χρῶμαι θεραπείᾳ [κάνω κοῦρα].

adhuc, ἐπίρρο. μέχρι τοῦ νῦν.

adīi, ἵδε ὅημα ad-ēo.

ad-iungo, nxi, nctum, 3. προστίθημι, συνάπτω.

adiunxi, ἴδ. adiungo.

ad-ministro, 1, διοικῶ.

admirandum, i, οὐ. θαυμάσιον (τὸ ἀξιοθαύμαστον, τὸ ἀξιοσημείωτον).

admōdum, (ἐκ τοῦ ad καὶ mōdus= μέχρι τοῦ ἀπαιτουμένου μέτρου) πάνυ, μάλα, λίαν.

admōnitus, ūs, ἄ. (admonēo παραιγῶ) παραιγόμεσις, admonitū

(μετὰ γενικῆς) τῇ παραινέσει (τινός).

ad-opto, 1. νίοθετῶ.

ad-orīor, adortus sum, adorīri, 4. ἀποθ. προσβάλλω.

ad-sum, affūi (ad-fui), adesse, παραγίγνομαι, παρενορίσκομαι.

adulescens, ntis, ἄ. (κυρίως μτχ. ἔνεστ. τοῦ ὁ. adolesco αὐξάνομαι), δέ νέος ἀνήρ (ἀπὸ 17-42 ἔτῶν) Ηm 3,2. Α 16,1.—2) ἐπιθετικῶς νέος, ἐν νεανικῇ ἥλικιᾳ A 2,2.

adulescentīa, ae, παιδικὴ ἥλικια.

adulescentūlus, i, ἄ, μειοαὖ, νεανίας, (νέος ἀνήρ) A 2,1. 2,4 (ἔνθα πρόκειται περὶ νέου ἔχοντος ἥλικίαν 23 περίπου ἔτῶν). 2) ἐπίθ.

admodum adulescentūlus πολὺ νεαρός Ηm 1,1.

adventus, ūs, ἄ. ἀφιέις.

adversarīus (ἐπίθ. ἀντίπαλος). 2) οὖσ. ἄ. ὁ πόλεμος, ὁ ἐχθρός.

adversus, πρόθ. (κυρίως τὸ adversus εἶναι μετοχὴ = ἐστραμμένος πρός τι), ἀπέναντι ἀντικρύ. 2) τοπικῶς ἐχθρικῶς καὶ μεταφορικῶς ἐναντίον, παρὰ + αἰτ.

aedēs (ἀρχαιότ. τύπος aedis), is, ναός.

aedificāram=aedificavēram

aedificātor, ūris, ἄ. (ὁ οἰκοδόμος)

2) ὁ φιλοικοδόμος, ὁ ἀγαπῶν νὰ οἰκοδομῇ δραίας καὶ μεγαλοπρεπεῖς κατοικίας.

aedificīum, ūi, οὐ. οἰκοδόμημα Ηm 12,3.

aedifico, 1. οἰκοδομῶ, κατα-
σκευάζω.

aedilis, is ἀ. ὁ ἀγορανόμος.

aedilis plebēi (plebei εἶναι γεν. [=plebis] ἐξ ὀνομαστικῆς plebes) ὁ δημοτικὸς ἢ ταπεινότερος ἀγορανόμος.

aedis, ἴδ. aedes.

aemulatio, ὅnis, ἀνταγωνισμός,
ἀμιλλα (εὐγενής), ἀντίθ. obtrec-
tatio.

āēnēus (ἐκ τοῦ aes, aeris οὐ. χαλ-
κός), χαλκοῦς.

aequālis, e, (όμηλιξ). 2) οὖσ. ἀ.
ὅ δηλιξ.

aequē, ἐπίρρο. ἐπίσης, ὠσαύτως.

aequus, δμαλός, Ἰσος. 2) ἀπαθής,
ἀτάραχος A 1, 3. 3) condicio
παραδεκτός, δίκαιος (λογικός, συμ-
φέρων) δρος (τόκος).

aerarīum, ᾧ, οὐ. ταμιεῖον, ταμεῖον
(τοῦ κράτους).

aes, aeris, οὐ. χαλκός. 2) χρῆμα
aes alienum τὸ χρέος (κατὰ λέξιν
=χρῆμα ἔνον).

aestīmo, 1. (τιμῶ). 2) magni aestīmo
μεγάλως ἐκτιμῶ. minōris
aestīmo δλιγώτερον ἐκτιμῶ.

aetas, ētis (αἰών). 2) ἡλικία, ἔτος,
βίος. puerīlis aetas παιδικὴ ἡλι-
κία. extrema aetas ἐσχάτη ἡλικία,
βαθὺ γῆρας. haec aetas οὗτος ὁ
χρόνος, ὁ παρὼν χρόνος Hm 2,5.
affēci, ἴδ. affīcio.

affecto, 1. (ἐπιχειρῶ). 2) ἐπιδιώκω.

af-fēro (ad-fero), attuli allātum

afferre, 3. (προσφέρω). 2) testi-
monium δίδω, (ἀνα)φέρω ἀπό-
δειξιν (τεκμήριον).

af-fīcio (ad καὶ fācio), fēci, fec-
tum, 3. οὕτω διατίθημι τινα. 2)
aliquem poenā τιμωρῶ τινα. af-
fīcior morbo (ἀφαιρ.) περιπίπτω
νόσῳ, νοσῷ. affīcior morbo osu-
lorum περιπίπτω νόσῳ τῶν ὀφθαλ-
μῶν, περιπίπτω ὀφθαλμίᾳ.
affīnitas, ētis, κηδεστία, συγγένεια
ἐκ γάμου.

affūit, ἴδ. adsum.

afluentia, ae, καὶ affluentia (ἀφθο-
νία). 2) περίσσεια μετὰ πολυτε-
λείας, περιπτή πολυτέλεια.

afluentius, συγκρ. τοῦ ἐπιφρήμα-
τος afluenter (ἀφθόνως) πολυτε-
λέστερον (μὲ περισσότερο λοῦσσο).

ager, agri, ἀ. ἀγρός, χώρα.

agīto, 1. (ἐλαύνω) 2) mente ἐν τῷ νῷ
κινῶ, κατὰ νοῦν ἔχω, διανοοῦμαι.
āgo, ēgi, actum, 3. (ἄγω). 2) ἐπιτε-
λῶ, κατορθῶ, Hn 10, 1. 3) πράττω.
A 20, 1. 20, 4. meam rem διεξά-

γω ὑπόθεσίν μου. bellum πόλε-
μον, (τὰ τοῦ πολέμου) διενεργῶ
(ἐπὶ στρατηγοῦ), πολεμῶ. gratias
χάριτας διμολογῶ, εὐχαριστῶ. ad
vitam agendam πρὸς τὸ διαγαγεῖν
τὸν βίον, πρὸς τὸ πρακτικὸν μέρος
τοῦ βίου. 4) existimatio agitur
ἡ ὑπόληψις διακυβεύεται (παίζε-
ται) A 15, 2.

agricōla, ae, ἀ (ἀγρονόμος, γεω-
τόκος), γερονός

- alias, ἐπίρρο. ἄλλοτε.
 aliēnus, ἀλλότριος, ξένος.
 aliquis, aliqua, aliquod, ἀντων.
 ἀδόρ. ώς ἐπιθετ. τις, τι A 2,3.14,1.
 18,4. Συγκεκομμένος τύπος quis,
 qua, quod A 3, 2. 3, 3. 2) ἀντων.
 ἀδόρ. ώς οὐσ. aliquis, aliquid τις, τι
 Hn 11, 2 A 20, 2. Συγκεκομμένος
 τύπος, quis, quid Hn 2,6. 9,2.
 aliquot, ἄκλ. πληθυντ. τινές, τινά.
 aliter ἐπίρρο. ἄλλως. aliter ac
 ἄλλως ἢ.
 alīus, alīa, alīud (γεν. alīus, δοτ.
 alī) ἄλλος, διάφορος. alīi—alīi οἱ
 μὲν—οἱ δέ.
 alo, alīi, altum, 3. (τρέφω). 2)
 morbum τρέφω, παρατείνω, ὑπο-
 θάλπω τὴν νόσον.
 alter, altēra, altērum, ὁ (ἔτερος).
 2) ὁ δεύτερος.
 alterūter, ūtra, ūtrum ὁ (ἔτερος).
 alterūtra pars τὸ ἔν ἢ τὸ ἄλλο
 κόμιμα (μερίς).
 amātor, ὅris, ἀ. (ἔραστής). 2) φί-
 λος, θαυμαστής, λάτρις, ἔραστής.
 ambītus, ūs ἀ. (ἐκλογικὴ περιο-
 δεία). 2) παράνομος σπουδαχή.
 (ἐκλογικὰ παραβάσεις).
 amīcē, ἐπίρρο. φιλικῶς.
 amicitia, ae, φιλία.
 amīcus, ἐπίθ. φίλος.
 amisissēm, iδ. amitto.
 a-mitto, 3. (ἀποπέμπω). 2) ἀπόλ-
 λυμ [χάρω], ἀποβάλλω.
 āmo, 1. ἀγαπῶ. Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Επαγγελματικού Λόγου in ali-
- amoenītas, tātis, (χάρις). 2) τερ-
 πνότης (εὔμορφιά).
 amphōra, ae, ἀμφορεύς, (εἶδος ύ-
 δοίας μετὰ στενοῦ λαιμοῦ καὶ δύο
 λαβῶν ἢ ὥτιων).
 amplitūdo, īnis, (εὔρυτης). 2)
 λαμπρότης, σπουδαιότης.
 amplīus, ἐπίρρο. πλέον (θετ. amplē
 ἀφθόνως). amplius centum mi-
 lia ἀντὶ amplius q u a m centum
 milia πλέον ἢ ἐκατὸν χιλιάδες.
 non amplius novem annos οὐχὶ
 πλέον ἢ ἐννέα ἔτη.
 amplius, (ἀφθονος). 2) μέγας κατὰ
 τὴν ἐσωτερικὴν ὅψιν ἢ ἀξίαν, με-
 γαλοπεπτής.
 ān, μόρ. ἢ (εἰσάγει τὸ β' μέρος
 πλαγίας ἐρωτήσεως).
 anagnostes, ae, (αἰτ. ἐν. anagnos-
 tem καὶ anagnosten), ἀ. ἀναγνώ-
 στης. Πληθ. -ae. Οἱ ἀναγνῶσται
 ἡσαν πεπαιδευμένοι δοῦλοι, Ἐλ-
 ληνες ὧς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Ἀνεγί-
 νωσκον ἐν ὕδατι ἀναπαύσεως τῶν
 Ρωμαίων ἢ διαρκοῦντος τοῦ δεί-
 πνου. Ἡ ἀντίστοιχος λατ. λέξις
 εἶναι lector (= ἀναγνώστης).
 angustīae, ārum, πληθ. (τὰ στενὰ)
 angustiae locorum τὰ στενά, τὸ
 στενὸν πέρασμα, ἢ στενοχωρία,
 τὸ στενόπορον, ἢ κλεισώρεια.
 anīma, ae, (πνεῦμα, ἀναπνοή).
 2) ψυχή, ζωή.
 animadverto (animum adverto),
 verti, versum, 3. (προσέχω τὸν

quem ἐπιτιμῶ τινι.
anīmus, i. ἀ. (ψυχή). 2) νοῦς, φρόνημα, διάθεσις. animo aequo πράως (ἄνευ ἀντιδράσεως). animo fidenti atque infesto φρονήματι θαρροῦντι καὶ ἔχθρικῷ (μετ' αὐτοπεποιθήσεως καὶ μίσους). animo... ventre πνευματικῶς ... διὰ σωματικῶν ἀπολαύσεων ἵδ.bello.
annālis, is, ἀ. (ἐνν. liber καὶ συνηθέστ. κατὰ πληθ.) βίβλος χρονική, τὰ χρονικά, ἡ ἴστορία.
appicūlus, ἐνὸς ἔτους.
an-nuo (ad-nuo), nūi, —, 3. (κατανεύω), ὑποσχνοῦμαι, συγκατανεύω.
annus, i. ἀ. ἔτος. multis annis ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν Hm 2, 5. anno quarto (nono) postquam τρία (δύο τὰ) ἔτη ἀφοῦ Hn 8, 1. Hm 4, 2.
annūus, ἐνιαύσιος, ἐπὶ (δι') ἐν ἔτος.
ante, I. πρόθ. μετ' αἰτ. πρὸ A 3, 3. 2) χρον. Hn 1, 2. A 20, 1. ante eum πρὸ αὐτοῦ (πρὸ τῆς ἐποχῆς του) Hn 3, 4.—II. ἐπίρρο. χρονικόν πρότερον A 19, 2. 3.
antēā (ante eā), ἐπίρρο. πρότερον.
ante-cēdo, 3. (προβαίνω). 2) προέχω, ὑπερέχω (εἶμαι ἀνώτερος).
antiqūtas, ētis, ἀρχαιότης, ἀρχαῖοι χρόνοι A 3, 3. 2) πᾶν τὸ ἀφορῶν εἰς τὴν ἀρχαίαν ἴστορίαν, (ἴστορία τῶν ἀρχαίων χρόνων), ἀρχαιολογία A 18, 1, 20.

antiquūtus, ἐπίρρο. ἀρχαιόθεν.
ap-pārēo, ūi, ūtum, 2. ἀναφαίνομαι, ἐμφανίζομαι Hn 12, 4. φανερός καθίσταμαι, εἰς φῶς ἔρχομαι A 16, 4.
ap-pārō (ad-pārō), 1. παρασκευάζω. appellasse=appellavisse.
appello, 1. καλῶ, δινομάζω.
ap-prīme (ad-prīmus), ἐπίρρο. μετ' ἐπιθ. θετικοῦ βαθμοῦ, ἐν πρώτοις, πρώτιστα (ὅλως ἴδιαιτέρως).
aptus, ἀρμόδιος, ἐπιτίθειος.
apud, πρόθ. μετ' αἰτ. παρά τινα, παρά τι. 2) παρά τινι Hn 10, 1.—apud exercitum ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρατοῦ Hn 7, 3.
ara, ae, θ. βωμός.
arbitriūm, ūi, oū. (διαιτησία). 2) κρίσις, γνώμη Hn 1, 3. 3) βούλησις, αὐθαιρεσία (ἀπεριόριστος ἴσχυς) Hn 12, 5.
arbitrōr, 1. ἀποθ. (ἀτακουστῶ). 2) θεωρῶ ὃς ἀληθές, πιστεύω, φρονῶ A 15, 1.
arcessi, παθ. ἀπομφ. ἵδ. arcesso.
arcesso, ūvi, ūtum, 3. μεταπέμπομαι (στέλλω καὶ προσκαλῶ).
argentūm, i, oū. (ἀργυρος). 2) νομίσματα ἀργυρᾶ, ἀργύριον.
arma, ūrum, oū. πληθ. (ὅπλα). 2) ὅπλα, πόλεμος.
armo, 1. (ὅπλις). 2) παρέχω ἐνοπλὸν δύναμιν Hn 10, 1.—2) ὃς οὖσ. **armāti**, ūrum, ἀ. οἱ ἐνοπλοι.
ar-rīp̄io (ad-rāp̄io), ūp̄i, ūptum, ūp̄i (ἀρρύπτω); 2) aliquid μετὰ

ζήλου ἐπιλαμβάνομαι, ἀφοσιοῦμαι
εἰς τι.

arripīi, *ιδ.* *arripio*.

artifex, *artifīcis*, *ἀ.* (*ὅ μετερχόμενος τέχνην τινά*), *τεχνίτης*.

a-scendo (*ad καὶ scando*), *ndi,*
nsum, *3.* (*ἀναβαίνω*). *2)* *ἐπιβαίνω*.

ascītus, *ιδ.* *ascisco*.

a-scisco (*ad-scisco*), *īvi,* *ītum*,
3. (*δέχομαι*). *1)* *civitatem δέχομαι*
(ἄλλην) πολιτείαν (*τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου ἐν ἄλλῃ πόλει*).
2) *δυστροπία*.

assēcla, *ae,* *ἀ.* (*ἀντὶ assec[ū]la ἐκ τοῦ assēquor*), *ὅ ἀκολουθῶν τινα,*
δὲ ὑπὸ τὰς διαταγάς τινος ὡν (*ῶς ἐπὶ τὸ πλεῖστον λέγεται περὶ τοῦ ἀκολούθου τοῦ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Πρωμαίου στρατηγοῦ*).

assidūus, *συνεχής*.

at, *σύνδ.* *ἄλλα,* *δέ.*

atque, *ιδ.* *ac.*

at-tingo (*ad-tango*), *tīgi*, *tactum*,
3. (*ἐφάπτομαι*). *2)* *ἄπτομαι, ἀσχολοῦμαι* (*ἔρασιτεχνικῶς*) *περὶ τι.*
āuctor, *ōris*, *ἀ.* (*ὅ αἴτιος [ἐπὶ καλοῦ]*), *ὅ συμβουλῆς ὑποστηρικτής,*
ὅ σύμβουλος. *ιδ.* *actor*.

āudeo, *āsus sum*, *2.* (*ἡμιαποθετικὸν*) *τολμῶ.* *negare ausus non sum* *δὲν τολμῶ νὰ εἴπω* (*τὸ* *ὄχι*).

āudio, *īvi*, *ītum*, *4.* *ἀκούω.* *2)* *ἐξ ἀκοῆς* *ἢ ἐκ φήμης γιγνώσκω* A13, 7.

āugēo, *āuxi*, *āuctum*, *2.* *αὔξω, αὔξάνω.* *augeo officium αὐξάνω τὴν*

ἐξυπηρετικότητα, τὴν καλωσύνην.
āutēus, *χρυσοῦς.*

āurum, i, οὐ. (*χρυσός*). *2)* *χρυσᾶ νομίσματα, χρυσίον.*

āusus, ιδ. *audeo.*

aut, σύνδ. *ἢ.*

autem, σύνδ. *δέ.*

auxīlīum, ἕι, οὐ. (*ἐπικουρία*). *2)* *πληθυντικῶς*: *auxilia, ὅρυμ, οὐ.*
βοήθεια, ἐπικουρικὰ στρατεύματα Hm 2,3.

avaritīa, ae, φιλαργυρία.

avuncūlus, i, ἀ. *θεῖος* (*πρὸς μητρός*)*μητροάδελφος* (*ἀδελφὸς τῆς μητρός*).

B

bellicōsus, πολεμικός.

bello, 1 πολεμῶ. *anīmo bellare*
μετὰ σπουδῆς καὶ ζήλου, μετὰ πνευματικῆς δραστηριότητος πολεμῶ.
bellum, i, οὐ. *πόλεμος.*

bēnē, ἐπίρρ. (καλῶς). 2) *εὐμαρῶς,*
μετ' ἀνέσεως (κόμμοδα).

beneficīum, ἕι, οὐ. (*εὐεργεσία*).
2) *τιμή, γέρας, τιμητικὴ διάκρισις.*

benivolentīa, ae, εὔνοια, εὐμένεια
usus benivolentiaque, αἱ καλαὶ φιλικαὶ σχέσεις, ἢ ἐκ τῆς φιλίας εὔνοια.

bidūum, i, οὐ (*χρόνος δύο ἥμερῶν bis καὶ dies*). *2)* *alīt.* *biduum* *ἐπὶ δύο ἥμέρας.* *Ἄφαιρε.* *biduo μετὰ δύο ἥμέρας.*

bini, ae, a, (ἀριθμ. διανεμητ.) *ἀνὰ δύο, δύο.*

bonītas ātis, χρηστότης, εὐθύτης.
bonus, (ἀγαθός, συγκρ. melior, ἀ-

μείνων, ὑπερθ. *optimus* ἄριστος). καλός, χρηστός, ἐνάρετος. 2) δραστήριος, ἐπιτήδειος Α 13, 3. Πληθ. *boni*, *ōrum*, ἀ. «οἱ ἀγαθοί, οἱ ἄριστοι»—*optimates* (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ *vulgaris*), ἡ καλὴ κοινωνία, (οἱ καὶ αὐτὸς πρός εἰ πολίται [ἀπὸ ἀπόψεως γένους καὶ καὶ ἀρχῶν]) Α 22, 4.—Οὖσ. *bignum*, *i.*, οὐ. καὶ πληθ. *bona*, *ōrum*, περιουσία (τὰ καὶ αἱ αἱ).

*brevi*ter, ἐπίρρη. βραχέως, διὰ βραχέων.

C

C. συντετμημένον (ἀντὶ *Caius* ὅπερ προφέρεται *Gaius*), Γάιος.

cādo, *cecīdi*, *cāsum*, *3.* (πίπτω). 2) πίπτω ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, ἀποθνήσκω, φονεύομαι.

caducēus, *i.*, *ἀ.* κηρύκειον. Σύμβολον τοῦ Ἐρμοῦ καὶ τῶν κηρύκων εἰς ἔνδειξιν προτάσεων καὶ συμβιβασμοῦ. Ἡτο δάρδος (ἔλαίας) εἰς τὸ ἄκρον τῆς ὁποίας περιειλίσσοντο δύο ὅφεις (προβλ. τὴν λευκὴν σημαίαν τῶν νεωτέρων στρατῶν).

calamītas, *ātis*, φθορά.

callidus, πανούργος.

campus, *i.*, *ἀ.* τὸ πεδίον, πεδιάς, (καὶ μποσ).

cāno, *cecīni*, —, *3* (ἄδω). 2) προφητεύω, προμαντεύω.

cāpio, *cēpī*, *captum*, *3.* λαμβάνω. *dolores* αἰσθάνομαι πόνους, (ἀλγηδόνας ἔνεκα τῆς θεραπευτικῆς διαιτῆς). *honores* καθίσταμαι εἰς ἀρχὴν τιμητικήν, καταλαμβάνω (ἐπιτυγχάνω) ἀρχὰς (τιμάς). 2) συλλαμβάνω, αἴχμαλωτίζω, κατακτῶ, κερδίζω, θέλγω, (τραυμᾶ) Α 19, 2.

capitulātim, ἐπίρρη. κεφαλαιωδῶς. *dicere* κατὰ κύρια κεφάλαια ἐκθέτω.

captīvus, *i.*, *ἀ.* ὁ ἐν πολέμῳ ἀλούς, διαχαλάωτος (πολέμου).

carior, συγκρ. τοῦ *carus*.

carus, προσφιλής, ἀγαπητός.

castellum, *i.*, οὐ. φρούριον.

castrum, *i.*, οὐ. (δχνρὰ θέσις, φρούριον). 2) πληθ. *castra*, *ōrum*, οὐ. στρατόπεδον Ηπ 5, 4. C 1, 2. *castra nautīca* ναυτικὸν στρατόπεδον, ναύσταθμος (χαράκωμα πρὸς προστασίαν τῶν εἰς τὴν ξηρὰν ἀνειλκυσμένων νεῶν) Ηπ 11, 6. 3) πόλεμος, στρατεία Ηπ 2, 4, 13, 3.

casūs, *ūs*, *ἀ.* (πτῶσις). 2 σύμπτωμα. *casū* (ἀφαιρ.) τύχη, κατὰ τύχην.

cáusa, *ae*, αἰτία, λόγος Ηπ 11, 3. ἀφορμὴ Ηπ 3, 1. *causā* (ἀφαιρ. ἐπιτασσομένη γενικῆς) ἔνεκα· *rei publicae causā* τῆς πολιτείας ἔνεκα, ἐν τῷ συμφέροντι τῆς πολιτείας.

cecīdi, *īd.* *cado*. *cecīni*, *īd.* *canō*.

cēdo, *cessi*, *cessum*, *3.* (χωρῶ). 2)

ἀναχωρῶ, καταλείπω *hosti*, ὑπο-
χωρῶ τῷ πολεμίῳ (τ. ἔ. κάμπτο-
μαι πρὸ τῶν ὑπερτέρων δυνάμεων
τοῦ ἔχθροῦ). *pertinaciae* (δοτ.)
ὑποχωρῶ εἰς τὴν ἴσχυρογνωμο-
σύνην.

celaris=*celavēris*, ἵδ. *celo*.

celer, *celēris*, *celēre* (*ταχύς*). 2)
(ἐπὶ φρομάκου) *ταχέως* ἐνεργῶν,
φέρων ἀποτέλεσμα ἵδ. *facilis*.

celerīter, ἐπίρρ. *ταχέως*.

cēlo, 1. (*ἀπο*)*κρύπτω* (*τινά τι, ἢ*
τι ἀπό τινος).

cēno, 1. *δειπνῶ*. *apud aliquem*
δειπνῶ παρά *τινι*. *cenātum est*
(ἀπροσώπως) *δεῖπνον* ἐγένετο, ἐ-
δείπνησαν.

censor, *ōris*, ἀ. ὁ *τιμητής*.

censorīus, *ÿi*, ἀ. ὁ *χρηματίσας τι-*
μητής, ὁ *διατελέσας τιμητής*.

censūra, *ae*, *τιμητεία*.

centiens, *ἀριθμ.* ἐπίρρ., *ἐκατον-*
τάκις.

centum, *ἀριθμ.* ἄκλ., *ἐκατόν*. *am-*
plius centum milia=*amplius*
q u a m centum milia πλέον ἢ
ἐκατὸν χιλ., *πλείονες τῶν 100 χιλ.*

certus, (*βέβαιος*). 2) *συγκρ.* *cer-*
tior. *certiorem facio aliquem*
βεβαιότερον καθίστημι τινα, *πλη-*
ροφορῶ τινα (*γραπτῶς* ἢ *προφο-*
ρικῶς).

cessi, ἵδ. *cedo*.

(*cetērus*, *ἔτερος*), *cetēra*, *cetē-*
rum. (*Ἄντι τοῦ cetērus λέγεται*
reliquus). 2) *ἐπίθ.* *λοιπὸς Hn*

1, 1. A 13, 3. 3) *οὐσ.* *ceteri*, ἀ.
οἱ ἄλλοι *Hn* 9, 4. 10, 3. *Μετὰ*
γενικῆς διαιρετικῆς A 15, 5.
cibus, *i*, ἀ. *τροφή*, *τρόφιμα*.
circ̄ter, *ἐπίρρ.* *περὶ + αἰτ.*, *πε-*
ρίπον.

circumdēdi, *προκι. τοῦ circumdo*.

circum-do, 1. *περιβάλλω*.

circum-eo, *ἵι* *ἴτυμ*, *circumire*,

περιέρχομαι, *ἐρευνῶ*, *περιπολῶ*.

circumīrem, ἵδ. *circumeo*.

circum-vēnio, 4. (*ἐχθρικῶς περι-*
έρχομαι), *κυκλῶ*. *circumvenior*
insidiis (*ἀφαιρ.*) *κυκλοῦμαι* δι'
ἐνεδρῶν, *ἐμπίπτω* ἐνέδραις.

citerīor, ἀ. *καὶ θ.*, *ius*, *οὐ (γεν.*
-iōris) ὁ ἐπὶ τάδε, ὁ ἐντεῦθεν. *ci-*
terior Hispania ἵδ. *Πίν.*

civīlis, *e*, (*πολιτικός*). 2) *τοῦ πο-*
λιτικοῦ βίου.

civis, *is*, ἀ. *πολίτης*.

civītas, *ātis*, *πόλις* (*ἐν τῷ συνόλῳ*)
(*κράτος*) C 3, 3. 2) *πόλις Hn* 3,
2. 3) *πολιτεία*, *πόλις A 3, 3. 4)*
πόλις (*δῆμος, κοινότης*) A 4, 5.

clam, *ἐπίρρ.* *κρύφα*.

clandestīnus, (*κρυπτός*), *ιυστικός*,
κρύφιος.

clārē, *ἐπίρρ.* *λαμπρῶς*.

clarīus, *συγκρ.* *τοῦ clarus*.

clārus, *ἐνδοξός*.

classiarīus (*ἀνήκων τῷ στόλῳ*). 2)
οὐσ. *πληθ.* *classiarīi*, ἀ. *οἱ ναυ-*
τικοὶ στρατιῶται, «οἱ ἐπιβάται».
classis, *is*, *στόλος*. *classe κατὰ*
θάλασσαν.

- cláudo, cláusi, cláusum, 3. (πε-
ρι)κλείω.
- láusus, ἴδ. claudio.
- coactus, ἴδ. cogo.
- coepi, coepisse, (ὅ. ἐλλειπτικόν),
ἡρξάμην. morbus levior esse
coepit ἢ νόσος ἥρχισε νὰ εἶναι
ἐλαφροτέρα (μᾶλλον ὑποφερτή);
ἥρχισε νὰ ἐνδίδῃ (νὰ δεικνύῃ ση-
μεῖα ὑποχωρήσεως). conīci (πρόφ.
conjīci) coepita sunt νὰ φίπτων-
ται (νὰ φίπτωσιν) ἥρχισαν.
- cogīto, 1. σκέπτομαι, σκοπῶ. ami-
ce cogito ἔχω φιλικὰς διαθέσεις.
- cognītus, ἴδ. cognosco.
- cognōmen, īnis, οὐ. ἐπωνυμία,
ἐπωνύμιον.
- cognosco, ιδνί, ιδτυμ, 3. γιγνώ-
σκω. 2) γιγνώσκω ἐξ ἰδίας ἀντιλή-
ψεως, μανθάνω A 13, 7. 18, 1. 3)
ενδίσκω, βλέπω (δια πιστώνω)
Hm 2, 1.
- cognomīne, ἀφαιρ. τοῦ cognomen.
- cognōvi, ἴδ. cognosco.
- cogo, (ἐκ τοῦ co [ὅ. ἐν συνθέσει=]
cum πρόθ.) καὶ ἄρgo), cōēgi, cōac-
tum, 3. (συνάγω). 2) ἀναγκάζω.
- cohortatīo, ὅnis, (παραίνεσις). 2)
διαταγή, ὀδηγία (= praecepta)
Hn 11, 1.
- collēga, ae, ἀ. συνάρχων.
- col-līgo (cum καὶ lēgo), lēgi, lec-
tum, 3. (συνδέω). 2. συνάπτω,
συναθροῦζω.
- collis, is, ἀ. λόφος.
- col-lēco, 1. (con ἀντὶ com[=cum]
- καὶ 1δco τίθημι ἐν τόπῳ). 2) καθί-
στημι, τοποθετῶ, Hn 11, 4. 3)
δίδω τινὶ γυναικα (=in matri-
monium do) A 19, 4.
- colloquīum, ᾧ, οὐ. συνδιάλεξις
- colo, colūi, cultum, 3. ἐργάζο-
μαι. 2) color litteris (ἀφαιρ.)
τιμῶμαι δι' ἐπιστολῶν (λαμβάνω
μαργόθεν γραπτὸν τεκμήριον τῆς
ἐκτιμήσεώς).
- comītas, ētis, εὐπροσηγορία.
- comītor, 1. ἀποθ. (συνοδεύω). 2)
προπέμπω (εἰς τὸν τάφον). comi-
tantibus omnibus bonis προπεμ-
πόντων δλων τῶν καλῶν, τῇ συνο-
δείᾳ πάσης τῆς καλῆς κοινωνίας.
- com-memōro, 1. ἀναμιμνήσκω, Hn
2, 3. 2) μνημονεύω, ἀναφέρω,
ἐκθέτω A 21, 5.
- com-mitto, 3. συνάπτω, (ἀρχίζω)
Hn 11, 3. 2) me fluctibus civi-
libus (δοτ.) ἐμπιστεύω (δίδωμι)
ἐμαυτὸν τῇ πολιτικῇ δύνῃ, (ἀφίνω
τὸν ἑαυτόν μου νὰ παρασυρθῇ εἰς
τὸν κλύδωνα τοῦ πολιτικοῦ βίου).
- commūnis, e, κοινός. 2) εὐπροσή-
γορος, προσηγής, καταδεκτικός.
- com-mūto, 1. μεταβάλλω, ἀλλάσσω.
- com-pārēo, τρ̄i,—, 2. (κατα)φαί-
νομαι, (καταδεικνύομαι).
- com-pār̄to, 1 παρασκευάζω.
- com-pello, pūli, pulsum, 3. (συν-
ωθῶ). 2) ὀθῶ, ἄγω, περιάγω.
- com-pērio, pēri, pertum, 4. μαν-
θάνω, πληροφοροῦμαι.
- complēo, ēvi, ētum, 2. πληρῶ

- Hn 9, 3. 2) διαβιῶ, ζῶ, (συμ-
πληρῶ ἐν ζωῇ) A 21, 1.
complexem, ἵδ. compleo.
complūres, οὐδ. complūra, (γεν.
complurium, πλείονες). 2) ἀρκε-
τοὶ (ὅχι ὀλίγοι, κάμποσοι).
compōno, 4 (συντίθημι). bellum
τὸν πόλεμον καταπαύω (τελειώ-
νω) Hm 1, 5. Hn 6, 2. εἰρήνην
ποιοῦμαι Hn 7, 1.
compositūrus, ἵδ. compōno.
comprehendo, prehendi, pre-
hensum, 3. συλλαμβάνω.
com-prōbo, 1. (συνανῶ), ἐγκρίνω,
ἀποδέξομαι. publice comproba-
tum est δημοσίᾳ (ὑπὸ τοῦ κρά-
τους) ἀποδεκτὸν ἐγένετο (ἐνεκρί-
θη).
compūli, ἵδ. compello.
conātus, ἵδ. conor.
con-cīdo (con καὶ caedo), cīdi,
cīsum, 3. (κατακόπτω). 2) κατα-
σφάζω, φονεύω.
conciliātor, ὅρις, ἀ. δ πρωταίτιος
(γάμου), δ μεσίτης, δ προξενητής.
concilīo, 1. 1) συνάπτω διὰ φιλίας,
(ζητῶ νὰ κερδίσω τὴν φιλίαν, τὴν
συμμαχίαν) Hn 10, 2. 2) pacem
εἰρήνην ποιῶ (ώς μεσίτης). nuptias
συνάπτω γάμουν. fortunam δημι-
ουργῶ, παρασκευάζω (θεμελιῶ) τὴν
τύχην (τὴν εὐτυχίαν). 3) ἐπιδαιψι-
λεύω A 19, 3.
concitasse = concitavisse, ἵδ.
concito.
- concičto, 1. (παρορμῶ). 2) κινῶ,
διεγείρω, προκαλῶ.
con-cupisco, pīvi,—, 3. (con καὶ
cupio) ἐφίεμαι, ἐπιθυμῶ. non in-
temperanter concupiscere quod
a plurimis (ἐννοεῖται concu-
pisci) videas (=videat aliquis)
τὸ μὴ ἀμέτρως ἐπιθυμεῖν ὅπερ
ὑπὸ πλείστων (ὅτι ἐπιθυμεῖται)
δύνασαι νὰ ἔδης (δύναται τις νὰ
ἔδῃ).
con-curro, curri, cursum, 3. (συν-
θέω). 2) ταχέως φέρομαι, προσ-
βάλλω, συμπλέκομαι.
concurrus, ūs, ἀ. συμπλοκή, προσ-
βολή.
condicīo, ὅnis, (κατάστασις). 2)
ὅρος, ὅροι Hn 6, 2. A 2, 4. ἵδ.
aequus.
condiscipulātus, ūs, ἀ. συμμαθη-
τεία.
condiscipūlus i, ἀ. συμμαθητής.
confectum, ἵδ. conficio.
con-fēro, contūli collātum, con-
ferre, (συγκομίζω). 2) confero
me ζητῶ καταφύγιον, καταφεύγω
Hn 9, 1. μεταβαίνω A 2, 2. 3, 3.
conferrem, ἵδ. confero.
con-fīcio (con - fācio), fēci, fec-
tum, 3. (κατεργάζομαι). 2) τελῶ
Hn 2, 4. 3) librum (orationes)
βιβλίον (λόγους) ἐπεξεργάζομαι
(συγγράφω).
con-flīgo, flixi, flictum, 3. συμ-
πλέκομαι, συγκρούομαι.
confīxi, ἵδ. configo.

congrēdior (con-grādior), congressus sum, congrēdi, 3. ἀποθ. (συνέχομαι). 2) ἔρχομαι εἰς χεῖρας, συμπλέκομαι, συγκρούομαι.

congressus, ἵδ. congregdior.

con-icīo (πρόφερε conjicio), iēci, iectum, 3. (con καὶ iācio), ὁπτω (ἐντός).

coniunctē, ἐπίρρ. (συνδεδεμένως). 2) ἐν φιλικῷ δεσμῷ. Ὑπερθ. coniunctissime ἐν φιλικωτάτῳ δεσμῷ.

coniunctō, δpis, (σύνδεσμος), διὰ τοῦ γάμου σύνδεσμος, ἐπιγαμία, συγγένεια.

conor, 1. ἀποθ. πειρῶμαι. multa stulte conor πολλὰ ἀνοήτως ἐπιχειρῶ, κάμψω πολλάς ἀνοήτους ἀποπείρας.

con-scendo (con καὶ scando), scendi, scensum, 3. navem εἰσβαίνω ναῦν, ἐπιβαίνω νεώς.

conscriptus (παθ. μτχ. τοῦ conscribo, ἐγγράφω)=ἐγγεγραμμένος. patres conscripti=Senatores (=Συγκλητικοί).

consecutūrus, ἵδ. consequor.

con-sēquor, 3. ἀποθ. παρακολουθῶ, συνοδεύω A 19,3. 2) προφθάνω Hn 7,7. 3) (ἐπι)τυγχάνω Hn 10,5. A 19,2.21,1.

con-sēro, rūi, rtum, 3. (συνείρω) 2) manum συνάπτω μάχην.

con-servo, 1. διασώζω, φυλάττω.

res meas τὰ ἐμαυτοῦ πράγματα (τὴν ἰδιωτικὴν μονή τεσιονίαν)

Hn 10. 1. odium διατηρῶ τὸ μῆσος. iusiurandum διατηρῶ (σέβομαι) τὸν δόκον, δὲν παραβαίνω τὸν δόκον.

con-sidēro, 1. (κάμνω μελέτας ἐπὶ τῶν ἀστρων). 2) σκέπτομαι.

consilīum, ii, οὐ. συμβούλιον.

consilia interiora τὰ ἐνδότερα συμβούλια (τὰ ἴδιαίτερα καὶ ἐμπιστευτικὰ [μετὰ τοῦ βασιλέως] συμβούλια). consilia clandestīna μυστικὰ συμβούλια, κρύψιαι συνεννοήσεις. 2) πρόθεσις, σκοπός Hn 1, 5. 3) ἀπόφασις A 21, 6. 22,3. 4) δόλος, στρατηγικὴ ἐπιδεξιότης. (πολεμικὸν) τέχνασμα Hn 11,7.

consobrīna, ae, θυγάτηρ θείας πρὸς μητρός, (πρώτη) ἔξαδέλφη. conspexi· ἵδ. conspicio.

con-spīcīo (con καὶ τὸ ἄχο. specio), spexi, spectum, 3. καθορῶ. conspici in neutram partem νὰ διακρίνηται εἰς οὐδέτερον μέρος (νὰ μὴ κάμην ἐντύπωσιν ὑπερβολικῆς πολυτελείας ή ὑπερβολικῆς ἀπλότητος).

constantīa, ae, (εὐστάθεια) constantiā vocis atque vultūs (γεν.) μετ' εὐσταθείας τῆς φωνῆς καὶ τοῦ προσώπου, (χωρὶς νὰ ἀλλοιώσῃ τὴν φωνὴν καὶ τὸ πρόσωπον).

con-stitūo (con καὶ statūo), tūi, tūtum, 3. καθίστημι, ἰδρύω, ἐγείρω. 2 οἰκοδομῶ Hn 13,2.

con-sto, stīti,—,1. (συνέστηκα). 2) συνίσταμαι, προέρχομαι.

consuēram = consuevēram, ἵδ.
consuesco.

con-suesco, suēvi, suētum, 3.
εἰσθα, συνηθίζω.

consuetūdo, inis, ἔθος, ἔξις τοῦ
βίου A 14,2. 2) φιλόφρων ὁμι-
λητικότης, θέλγητρον τῆς συνα-
ναστροφῆς (ώραιοι τρόποι) A 1,4.

consul, ūlis, ἀ. ὑπατος. consule ἥ
consulibus(ἀφαιρ. ἀπόλυτος=γεν.

ἀπολύτῳ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης)
ὑπάτου ὅντος ἥ ὑπάτων ὅντων,
ἐπὶ τῆς ὑπατείας τοῦ... ἥ τῶν...

consulāris, is, ἀ. ὁ διατελέσας ὑ-
πατος, ὁ χοηματίσας ὑπατος.

consulātus, ūs, ἀ. ὑπατεία.

consūlo, lūi, ltum, 3. (βουλεύο-
μαι). 2) mihi consūlo, φροντίζω,
λαμβάνω πρόνοιαν ὑπὲρ ἐμοῦ,
βοηθῶ ἐμὲ αὐτὸν A 21,5.

consultum, i, οὐ. ἀπόφασις, δό-
γμα. senatūs consultum Συγκλή-
του δόγμα (ἀπόφασις).

consultus, (βεβουλευμένος). 2) iu-
ris consultus, ἀ. ὁ νομομαθής.
con-sūmo, 3. (κατ)αναλίσκω, δαπα-
νῶ. consūmor φθίνω, ἐκτίκομαι.

con-temno, mpsi, mptum, 3.
(καταφρονῶ). 2) morbum κατα-
φρονῶ τοῦ νοσήματος, δὲν λαμ-
βάνω τὸ νόσημα ὑπὸ σοβαρὰν
ἔποψιν (δὲν τοῦ δίδω σημασίαν).

contentus, εὐχαριστημένος. con-
tentus sum ἀρκοῦμαι, μένω εὐ-
χαριστημένος.

contextus, (συνεχής ὅρος τὸ ἕμα-

σμα). 2) συνεχής, ὀλόκληρος (ἄνευ
χάσματος), ἔχων ἀλληλουχίαν.

contīnens, ntis, (συνέχων). 2)
συνέχων, συγκρατῶν ἑαυτόν, με-
μετρημένος, (οἰκονόμος).

continentīa, ae, (ἐγκράτεια), τὸ με-
μετρημένον, οἰκονομία.

con-tīnēo (con καὶ tenēo), tinūi,
tentum, 2. (συνέχω). 2) περιέχω,
περιλαμβάνω.

contrā, ἐπίզο. ἐναντίον, κατὰ + γεν.

con-trāho, traxi, tractum, 3. (συ-
σπῶ). 2) συναθροίζω.

contrarīus (ἀντίος). 2) e contrari-
o τούναντίον.

contūli, ἵδ. confero.

con-vēnio, 4. συνέρχομαι. 2) non
convénit (ἐνν. i n t e r s c r i p t o-
r e s) δὲν ὑπάρχει διμοφωνία[μεταξὺ
τῶν συγγραφέων] οἵ συγγραφεῖς
διαφωνοῦσι, δὲν γνωρίζομεν ἐπα-
κοιβῶς). colloquium convénit
(ποκμ.) συνέντευξις συνεφωνίθη,
συνεφώνησαν (ῶρισαν) συνέντευ-
ξιν. condiciones non convenē-
runt (ἐνν. i n t e r e o s) οἵ δορι
δὲν συνεφωνίθησαν, περὶ τῶν
δορῶν δὲν ἔμειναν σύμφωνοι.

convīna, ae, ἀ. (ὁ συμβιῶν). 2) ὁ
συμπότης, ὁ συνδαιτιμών, ὁ σύν-
δειπνος.

convivīum, ūi οὐ. (ἡ συμβίωσις).
2) ἐστίασις, συμπόσιον.

con-vōco, 1. συγκαλῶ.

copīa ae (ἀρθρον/ά). 2) copiae

(πληθ.) στρατός, (στρατιωτ. δύναμις).

copūla, ae, σύνδεσμος, ἔνωτικός κρίκος, δεσμὸς (φιλίας).

cornu, ūs, oὐ. κέρας, κέρατον (ζῷου) Hn 5, 2. 2) κέρας (πτέρων στόλου) Hn 8, 4.

corōna, ae, (κορώνη). 2) στέφανος.

cor-rumpo (con καὶ rumpo), rūpi, ruptum, 3. (φθείρω). 2) διαφθείρω (χρήμασι), δεκάζω.

corruptus, lđ. corrumpro.

cottidiānus, ὁ καθ' ἡμέραν, καθημερινός, συνήθης.

credo, dīdi, dītum, 3. ἐμπιστεύω Hn 8, 3. 2) πιστεύω, quod vix credendum (=credibile) sit ὅπερ (=καὶ τοῦτο) μάλις ἥθελεν εἶναι πιστευτόν. 3) παρενθετικῶς: νομίζω, πιθανῶς, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, A 18, 5.

creō, 1. (δημιουργῶ). 2) ἀποδείκνυμι, ἐκλέγω.

cresco, crēvi, crētum, 3. αὐξάνω. 2) crēvit virtutum laude ηὔξησε (ηὔξηθη, ἐμεγαλύνθη) διὰ τοῦ ἐπαίνου τῶν ἀρετῶν, τῆς ἀτομικῆς ἀξίας.

crēvi, lđ. cresco.

crimen, ūnis, oὐ., (κρῖμα, ἔγκλημα). 2) πληθ. αἱ αἰτιάσεις, αἱ ἐνοχοποιήσεις.

cubītus, i, ἀ. (καὶ cubītum, i, oὐ. κύβιτον) ἀγκών.

cūius, γεν. τοῦ qui.

cultus, ūs, ἄρ. (περιποίησις τοῦ

σώματος καὶ τῆς ζωῆς). 2) cultus domesticus ἡ τοῦ οἴκου ἔξυπηρέτησις (διότι ὅλα ἐγίνοντο ἐν τῷ οἴκῳ, ἀρτος, εἰδὴ ἐνδυμασίας, ὑποδήσεως). cultus cotidianus ὁ καθημερινὸς (συνίθης), βίος (ἐν τῷ οἴκῳ), ὁ καθημερινὸς τρόπος τοῦ ζῆν.

cum, I πρόθ. μετ' ἀφαιρετικῆς, μετὰ (+γεν.), σύν. τοπικῶς: 1) πρὸς δήλωσιν τοῦ ὅμοος Hm 1, 5. 4,2. Hn 8,1. ὅθεν erat cum eo ἦτο μετὰ τούτου (ἀνεστρέφετο αὐτόν) Hm 3,2. 2) πρὸς δήλωσιν ἐχθρικῆς διαθέσεως = ἐναντίον Hn 4,1. 3) πρὸς δήλωσιν τοῦ δι' οὗ τις εἶναι ἐφωδιασμένος Hn 7,5. 11, 1. 12,5.

cum, II σύνδ. 1) χρον. (τότε) ὅτε, ἀφοῦ Hm 2,1. 2) (χρον.: καὶ αἰτιολ. ἄμα), A 20, 2. 3) (χρον. καὶ ὑποθ. ἄμα), ὅταν, ἐὰν Hn 2, 6.

4) μετὰ πρτ. ἢ ὑπερσ. ὑποτακτ. ἐν ϕ, ἀφοῦ (συγχάνεις ἀπαντᾶ=cum historicum). 5) αἰτιολογ., ἐπειδὴ Hn 10, 4. 11,6. C. 2,2 (cum moraretur). A 2,2. 6,5. 17,1. 20,3 20,5. 21,2. 6) ἐνδοτικόν, εἰ καί, ἀν καί, καίτοι Hm 2,4. Hn 1,3. 8,4. C 2,2. A 6,2. 13,1. 14,2. cum quidem εἰ καὶ μάλιστα A 22,2. 7)

ἐπὶ ἀοίστου ἐπαναλήψεως, δσάκις, (ἐὰν) A 2,4. 20,1.2.

cunctus, σύμπας.

cupidītas ἄτις, ἐπιθυμία τοῦ πολεμεῖν, τὸ φιλοπόλεμον, cupididi-

tas notitiae clarorum virorum
ἥ ἐπιθυμία τῆς γνώσεως τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν (ἥ γεν. notitiae κεῖται ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ noscendi γεν. γερουνδίου=τοῦ γνωρίσαι). cupidus, (ἐπιθυμητικός). cupidissimus litterarum fuit ἔνθερμος φύλος τῶν γραμμάτων ὑπῆρχεν (ἡγάπα νὰ ἀναγιγνώσκῃ συγγραφεῖς).

cupio, pīvi (ἢ ii), pītum, 3. ἐπιθυμῶ.

cura, ae, φροντίς, πρόνοια Hn 9,4. A 21,5. 2) φροντίς, εὐσυνεδησία A 15,2. ἥ (ἐξ ὑποχρεώσεως) φροντίς A 20,4.

curatō ǒnis, (φροντίς). 2) (ἰατρική) θεραπεία, (κοῦρα).

cūro, 1. φροντίζω, ἐπιμελοῦμαι. curo aedem reficiendam (γερουνδίβον) ἐπιμελοῦμαι (φροντίζω) περὶ τῆς ἐπισκευῆς τοῦ ναοῦ.

custodīo, īvi, ītum, 4. φυλάττω.

D

darem, iδ. do.

datus, iδ. do.

dē, πρόθ. μετ² ἀφαιρ. ἐκ, ἀπό. 1) τοπ. ἐκ, ἀπὸ C 2, 2. 2) ἀντὶ γεν. διαιρετικῆς C 3, 1. A 14, 2 (πολλάκις). 3) περὶ + γεν. Hn 2, 2, 2, 6. A 6, 3. 18, 6.

debēo (de-habeo), būi, bītum, 2 ὀφείλω, καθῆκον ἔχω. nemini dubium esse debet οὐδενὶ ἀμφίβολον νὰ εἶναι ὀφείλει (πρέπει). 2)

ἀπολύτως : ὀφείλω, γρεωστῷ A2,4. debilišto, 1. (ἀσθενῶ [=όω] τινα, πηρῶ). 2) ἀναχαιτίζω τινὰ ἐν τῇ δράσει. debilitor ἔξασθενῶ [-έω]. de-cēdo, 3. ἀποχωρῶ, (καταλείπω τὴν ἐπαρχίαν ἅμα τῇ λῆξει τοῦ στρατηγικοῦ ἢ τοῦ ὑπατικοῦ ἔτους) C 1, 4. 2) ἀναχωρῶ Hn 1, 5. 3) ἀποχωρῶ τοῦ βίου, ἀποθνήσκω A 2, 1. 22,3. 4) (ἐπὶ ἀψύχων π.χ. ἐπὶ πυρετοῦ) ἀρχίζω νὰ ὑποχωρῶ, ἐλαττοῦμαι A 22, 3.

decem, δέκα.

decēo, decēi,—, 2. (δοκέω). 2) ἀποσώπως· decet πρέπει, ἀριόζει, εἶναι πρέπον.

de-cerno, decrevī, decretūm, 3. (δοκεῖ μοι, ἀποφασίζω). 2) διαλύω διὰ τῶν ὅπλων τὴν διαφοράν, ἀποφασίζω διὰ τῶν ὅπλων. cum hoc (ἀφαιρετ. ἀρσεν.) decernit πρὸς τοῦτον (ἐναντίον τούτου, τούτῳ) συνάπτει (ἀποφασιστικὴν) μάχην. classe erant decreturi διὰ τοῦ στόλου (διὰ ναυμαχίας) ἔμελον νὰ ναυμαχήσωσι.

de-clāro, 1. φανερὸν ποιῶ, δηλῶ, ἀποκαλύπτω Hn 11,2. 2) δῆλον καθίστημι, δηλῶ, περιγράφω A 18, 6.

decretūrus, iδ. decerno.

dedērem, iδ. dedo.

dedēris, iδ. do.

dedi, iδ. do.

- de-do, dedīdi, dedītum, 3. παραδίδωμι, παραδίδω.
- de-dūco, 3. (κατάγω). 5) συμπαραλαμβάνω ὡς συνοδὸν C 1, 4. 2) ἄγω, φέρω Hn 11, 1.
- deductus, iδ. deduco.
- deduxi, iδ. deduco.
- de-fendo, ndi, nsum, 3. ὑπερασπίζω.
- defensum (ὕπτιον τοῦ defendo) Hn 6, 1.
- de-fero, 3. (κατάγω). 2) προσφέρω, ἀπονέμω Hn 3, 1. A 6, 4. 19, 3. 3) (παρα)δίδω A 4, 2. 4) γνωστοποιῶ Hn 3, 1. 12, 2.
- de-hortor, 1. ἀποθετ. ἀποτρέπω dehortando impedio διὰ τῆς ἀποτροπῆς (ἀποτρέπων) καλύω.
- déinde (déin-de), ἐπίρρη. ἔπειτα. primum . . . deinde πρῶτον . . . ἔπειτα, (πρῶτον... δεύτερον).
- delātus, iδ. defero.
- de-lecto, 1. (ἐφελκύω). 2) delector non minus animo quam ventre εὐφροάνομαι ὅχι δλιγώτερον [= καὶ] διὰ τοῦ πνεύματος ἢ [=καὶ] διὰ τῆς κοιλίας.
- delectus (μτχ. παθ. τοῦ deligo, lēgi, lectum, 3. ἐκλέγω) ἐκλελεγμένος, ἐκλεκτός.
- delēo, ēvi, ētum, 2. καταστρέφω, ἀφανίζω.
- de-līgo, 1. ἐπιδέω, προσδένω.
- de-mīgro, 1. μετοικῶ.
- de-pello, depūli, depulsum, 3. ἀποδιώκω.
- de-pōno, 3. (καταθέτω πρὸς ἀσφαλεστέραν φύλαξιν), τοποθετῶ Hn 9, 3. 2) animam παραδίδω τὸ πνεῦμα (καταλείπω τὴν ζωήν), ἀποθνήσκω. odium καταθέτω, ἀποβάλλω (ἀφίνω, δὲν ἔχω πλέον) τὸ μῖσος.
- de-porto, 1. (κατακομίζω). 2) triumphum κατάγω θρίαμβον.
- de-prīmo (de καὶ prēmo), depressi, depressum, 3. καταπιέζω. 2) καταστέλλω, διακόπτω A 22, 2.
- descisco, scīvi (συνηθ. descīi), scītum, 3. μεθίσταμαι, ἀποσκιρτῶ.
- descīvi, iδ. descisco.
- de-scribo, 3. περιγράφω, versibus (ἀφαιρ.) διὰ στίχων (ἐν ποιήσει).
- de-sēro, serūi, sertum, 3. ἀπολείπω, παρατίθεμαι εἰς τὸ μέσον (ἀφίνω τὰ κρύα τοῦ λουτροῦ).
- desideriūm, ii, οὐ. πόθος (λυπηρὰ ἀνάμνησις τῆς ἀπουσίας τινός).
- desidēto 1. ποθῶ, ἐπιθυμῶ A 16, 3. 2) ἀπαιτῶ, ἐπιζητῶ A 13, 3.
- de-sīno, desīi, desītum, 3. παύω, παύομαι.
- desisto, destīti, —, 3. παύω, παύομαι, ἀφίσταμαι (μτχ. μέλλ. destitūrus).
- desperatīo, ūnis, ἀπέλπισμός, ἀπόγνωσις.
- desperātus (παθητ. μτχ. τοῦ despēro, 1. (ἀπελπίζω) ἀπηλπισμένος, ἀπελπις. desperatis rebus(ἀφαιρ.).

ἐν ἀπελπιστικῇ καταστάσει τῶν πραγμάτων.

de-spício (de καὶ τὸ ἔχοντον spēcio βλέπω), spexi, spectum, 3. καταθεῶμαι. 2) καταφρονῶ, δὲν φροντίζω περί... A 6,4.

de-spondeo, spondi, sponsum, 2.

ἔγγυῶ, ὑπισχνοῦμαι, ἀρραβωνίζω.

destitērim, ἵδ. desisto.

destiți, ἵδ. desisto.

de-tēgo, texi, tectum, 3. (ἀποστεγάζω, ἀφαιρῶ τὴν στέγην, ἐρειπώνω) detectus ἡρειπωμένος.

detrimentum, i, οὐ. βλάβη, ζημία.

A 2, 3. 2) βλάβη, ἀπώλεια Hn 5, 2. 3) ἀπώλεια, μείωσις C 2, 4.

detūli, ἵδ. defero.

devīci, ἵδ. devinco.

de-vincio, vinxī, vinctum, 4. (δένω). 2) προσελκύω, «ἐπάγομαι».

de-vinco, 3. κατανικῶ, παραλύω, ἀποσυντίθημι.

devinxit, ἵδ. devincio.

dexter, ἔρα, ἔρυμ (ἢ dexter, dextra, dextrum), δεξιός.

dīco, dixi, dictum, 3. λέγω. 2) συμφωνῶ, ὅρίζω, προσδιορίζω (χρονικὸν ὅριον ἀποδόσεως [προσδιορίζω τὴν λῆξιν] τοῦ δανείου) A 2, 4.

dictātor, ὄρις, ἀ. δικτάτωρ (γεν. δικτάτωρος), στρατηγὸς αὐτοκράτωρ.

dictus, ἵδ. dico.

dies, diēi, ἀ. (καὶ ἐνίοτε θ. ἀλλ᾽ ἐν τῷ πληθ. πάντοτε γένους ἀρσ.) ἡμέρα.

paucis diebus (=post pauci-

cos dies ἢ paucis diebus post) μετ' ὀλίγας ἡμέρας. die quinto postquam... τὴν τετάρτην ἡμέραν ἀφοῦ ...—in dies ὁ σημέραι, ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν (καθημερινῶς). Ἰδὲ λ. ita.

difficilis, e, δύσκολος, χαλεπός. difficile est δύσκολον εἶναι. 2) δυσμεταχείριστος, παράξενος, ἴδιοτροπος A 5,1.

dignitas, ἀτις, (ἥ διὰ τῆς προσωπῆς ἀξίας ἀποκτηθεῖσα) ἐκτίμησις, τιμὴ A 21,1. 2) θέσις, τάξις, τὸ ἀξιώματα (τοῦ ἵππεως) A 1, 1. 6, 2. 5. 19, 2. pro dignitate ἀναλόγως τοῦ (ἵππικοῦ) ἀξιώματος (κατὰ τρόπον ἀξιον τῆς κοινωνικῆς θέσεώς του ὡς ἵππεως [καὶ ἀναλόγως τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ]), ἐλευθεροπρεπῶς.

dilectus, ūs, ἀ. στρατολογία.

dilexi, ἵδ. diligo.

dilīgens, ntis, (μιγ. τοῦ diligō).

ἐπιμελής τῶν συμφερόντων τῆς περιουσίας (ἐπὶ διαχειρίσεως χρηστοῦ οἰκογενειάρχου), οἰκονόμος. diligenter, ἐπίρρ. (προσεκτικῶς). 2) μετ' ἀκριβείας.

diligentia, ae, προσεκτικὴ (ἐπιμελημένη) καὶ ἀδιάλειπτος δραστηριότης, (φιλοπονία) Hn 7,5. C 3, 4. A 13,4. 2) οἰκονόμια, (φειδώ, διλιγάρκεια) A 13, 5. 3) ζασις (θέραπεία τοῦ ἀρρώστου) A 21,5.

di-ligo (dis καὶ lego), lexi, lec-

tum, 3. (ἐκλέγω). 2) ἀγαπῶ (ἔξ ἐκτιμήσεως), ἐκτιμῶ.

di-mīco, 1. ἀγωνίζομαι, μάχομαι.

di-mitto, 3. (διαπέμπω). 2) ἀπο-
πέμπω, ἀφίνω τινὰ νὰ ἀπέλθῃ

Hn 3, 3. 4, 1. 3) vitam alieno arbitrio (δοτ.) καταλείπω (ἀφίνω, παραιτῶ) τὴν ζωὴν τῇ ἀλλοτρίᾳ αὐθαιρεσίᾳ Hn 12,5.

di-ripiō (dis καὶ rāpio), ripūi,
reptum, 3. (διαρράζω). 2) πορ-

θῶ, ἔξολοθρεύω, ἐρημῶ, δηῶ,
λαφυραγωγῶ.

dis-cēdo, 3. ἀποχωρῶ. superior
ἀποχωρῶ (ἐκ τοῦ πεδίου τῆς μά-
χης) ἀνώτερος τ. ἔ. νικητής.

disiēci, ἰδ. disicio.

dis-īcio (πρόφερε dis-jicio [ἐκ τοῦ
dis καὶ iācio, πρόφ. jacio] δίπτω,
βάλλω), disiēci, disiectum, 3.
(διαρράπτω). 2) domum a funda-
mentis κατασκάπτω τὸν οἶκον
ἀπὸ θεμελίων (κατεδαφίζω).

dispalātus (μετοχὴ τοῦ ἀχρήστου
ἀποθετικοῦ ὅρμ. dispālōr, 1. δια-
σκορπίζω ἐμαυτόν), διεσπαρμένος.

dissensi, ἰδ. dissentio.

dis-sentio, 4. διαφωνῶ, ἀντιδο-
ξῶ, ζῶ ἐν διχονοίᾳ.

dis-sidēo (dis καὶ sēdeo), sēdi,
sessum, 2. (δύσταμαι, διέστηκα).

2) dissidebat ab eo διεφέρετο
αὐτῷ (εἴχε διαφορὰς πρὸς αὐτόν),
ἥτο πολέμιος αὐτοῦ.

dis-socīo, 1. (διαζεύγγυμι). 2) φέ-

ρω εἰς διχόνοιαν, διαρρῶ, διασπῶ.
dissociatis animis civium (ἀντὶ
dissociatis civibus) διχονοσάν-
των τῶν πολιτῶν, ἐπειδὴ οἱ πο-
λῖται διέστησαν (πολιτικῶς).

districtus (μτχ. παθ. τοῦ ὁ. di-
stringo, strinxi, strictum, 3. (σύ-
ρρων διαχωρίζω), ἀπὸ πολλῶν
πλευρῶν (πολλαπλῶς) ἀπησχολη-
μένος.

diti, δοτ. τοῦ dives.

dīū, ἐπίρρο. πολὺν χρόνον, συγκρ.
diutīus πλείονα χρόνον, μακρό-
τερον.

diuturnītas, ātis, μακροχρονιότης.

dives, ītis, πλούσιος (δοτ. dīti, ἀν-
τὶ τοῦ συνήθους divīti) A 1, 2.

divinatīo, ǒnis, μαντική.

divīnus θεῖος. divīna res (θεῖον
πρᾶγμα), ἡ θυσία, τὰ πρὸς τοὺς
θεούς (=sacrificium).

dīvus, i., (τιμητικὴ προσωνυμία).
ὁ ἀποθεωθείς, θεός. divi filius=

divi C a e s ā r i s filius A 19,2.

do, dēdi, dātum, dāre, 1. δίδω-
μι, παρέχω, δωρῶ. manūs (ἐνν.
v i n c u l i s) δίδω (προτείνω τὰς
χεῖρας εἰς δεσμά), δμολογῶ ὅτι
ἡττήθην. filiam δίδω τὴν θυγα-
τέρα ὡς γυναικα, ἐκδίδωμι τὴν
θυγατέρα. locum nocendi πα-
ρέχω εὐνοϊκὸν (χρονικὸν) σημεῖον
(=locum), λαβήν, εὐκαιρίαν πρὸς
βλάβην. operam ut... προσπαθῶ
νά... operam honoribus δίδω ἐπι-
μέλειαν ταῖς τιμαῖς, ἐπιδιώκω (πο-
τηφιοποίηθηκε ἀπό το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής)

λιτικὰ) ἀξιώματα. tempore dato εὐκαιρίας (εὐνοϊκῆς) δοθείσης (τυχούσης). do verba (φράσις τῶν κωμικῶν) παρέχω λόγους κενούς, φράσεις κενάς (ἐν ἀντιθέσει πρὸς ἔργα), ἐξαπατῶ (γε λάω· (πρβλ. τὸ ήμέτερον: αὐτά ῥαι λόγια). do vela ventis δίδω τὰ ἴστια τοῖς ἀνέμοις, ἀναπετάννυμι τὰ ἴστια, ἐκπλέω. senatus datur ἡ Σύγκλητος δίδεται (κυρίως: aditus ad senatum=ἡ εἰσοδος εἰς τὴν Σύγκλητον), ἐπιτρέπεται τινι νὰ τύκῃ ἀκροάσεως παρὰ τῆς Συγκλήτου. me do alicui rei, ἵδι committo 2. docēo, docūi, doctum, 2. διδάσκω. 2) διαφωτίζω.

docilītas, ātis, εὐμάθεια. docilitas ingenii ἀντιληπτικὴ ἴκανότης, εὔκολος ἀντίληψις.

doctor, ὅρις, ἄ. διδάσκαλος.

doctrīna, ae, (διδασκαλία). 2) παίδευσις (γενική), ἐπιστημονικὴ μέθοδος C 3, 4. 3) γνώσεις A 1,2. 4) μόρφωσις διανοίας, διάπλασις τῆς ψυχῆς, ἀγωγή, παίδευσις A 17, 3.

dodrans, ntis, ἄ. (κατὰ τὴν σημασίαν ἀπὸ τοῦ de—quādrans=1]4 ἔλαττον = libra ἡ ἀs librālis μεῖον 1]4, ἥτοι 3]4 τῆς libra. Mία libra=327.45 γραμμ). 2) heres ex dodrante κληρονόμος τῶν τριῶν μερῶν (δηλ. τῶν 3]4 τῆς περιουσίας) A 5,2.

dolor, ὅρις, ἄ. ἀλγηδών, πόνος A

21, 3. 4. 2) ἄλγος, λύπη, θλῖψις A. 4, 5.

dolus, i, ἄ. δόλος, τέχνασμα, ἀπάτη.

domestīcus, οἰκιακός, τοῦ οἴκου A 13,4. 13,7. 2) domesticae opes αἱ ἔδιαι (αὐτοῦ) δυνάμεις, αἱ δυνάμεις τοῦ βασιλείου (αὐτοῦ).

domi, ἵδι. domus.

domicilīum, ᾧ, οὐ. (κατοικία). 2) ἔδρα, διαμονή.

domus, ὕς, (δόμος) οἶκος Hn 7,7 A 22, 1. μόνυμος κατοικία A 3,3. οἶκος, οἰκία. Τύποι μετ' ἐπιφορματ. σημασίας: domi (πτώσ. τοπικῆς) ἐν τῇ πατρίδι Hn 1,2. A 3, 3. ἐν τῷ οἴκῳ Hn 9,3. A 13,4. domum εἰς τὸν οἶκον (οἰκίαν) A 13, 6. domo ἐκ τῆς πατρίδος Hn 8, 1.

donīcum, σύνδ. (ἀρχαικὸς τύπος ἀντὶ τοῦ donec), μέχρι τῆς ήμέρας καθ' ἥν, μέχρις οὖν.

dono, 1. δωροῦμαι (δωρῶ), dono aliquem aliquā re δωροῦμαι τινα πράγματι τινι, δωροῦμαι τινί τι.

dubīto, 1. ἀμφιβάλλω quod nemo dubitat (ἀντὶ d e q u a r e nemo dubitat) περὶ οὖν οὐδεὶς ἀμφιβάλλει. non dubito (μεθ' ὑποτακτῆς) δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι (πιστεύω ὅτι). 2) non dubito μετ' ἀπαρεμφάτου (χρόνου ἐνεστῶτος) δὲν δκνῶ νά... δὲν διστάζω νά...

dubīus, ἀμφιβολος, sine dubio ἀνευ ἀμφιβολίας, ἀναμφιβόλως.

duco, duxi, ductum, 3. ἄγω Hn 3, 3. 8, 4. 2) ἀγειν μεθ' ἑαυτοῦ, Hn 2, 4 (κατ' ἔλλειψιν τοῦ πε secum ἐμὲ μεθ' ἑαυτοῦ), ἀπάγω (παίρνω καὶ φεύγω) Hn 9, 4. 3) νομίζω, θεωρῶ. con inentis debet duci ἐγκρατοῦς (μεμετοημένου ἀνδρὸς γνώρισμα ὀφείλει) πρέπει νὰ θεωρῆται. nefas duco μετ' ἀπαρεμφ.=θεωρῶ ἀσεβές, θεωρῶ (ώς) ἱεροσυλίαν νά..

dulcis, e, (ἡδύς). 2) τερπνός.

dum, σύνδ. μετ' ἐνεστ. δριστικῆς· ἐνῷ, ἐν φιλούντως Hn 12, 1. Μετὰ παρατατικοῦ ἀντὶ ἐνεστῶτος Hn 2,3.

duo, duae, duo, δύο.

duplex, ὕcis (διπλοῦς). 2) διπλοῦς, διάφορος (δύο ἐκδοχῶν).

dux, ducis, ἀ. (δόηγός). 2) ἀρχηγός, ἡγεμών.

duxi, ἵδ. duco.

E

ē (οὐδέποτε πρὸ φωνήεντος ἢ τοῦ h) καὶ ex (πρὸ φων. καὶ συμφ.).

πρόθ. μετ' ἀφαιρ. 1) τοπικῶς. ἐκ, ἀπὸ Hn 6, 4 A 21, 1. 2) πρὸς δήλωσιν τῆς καταγωγῆς ἢ τοῦ γένους: ἀπό, ἐκ A 19, 4. 3) ἀντὶ γεν. διαρ. Hn 3, 3. 12, 1. 13. 3. A 5, 2 (ex hereditate). 4) πρὸς δήλωσιν αἰτίας ἢ ἀποτελέσματος: ἔνεκα, ἐκ, διὰ Hn 7, 5. C 2, 1. 2,2 A 1, 3. 20, 3. 21, 3. 5) πρὸς

δήλωσιν συμφωνίας: συμφώνως πρὸς Hm 3, 1. Hn 7, 3. 7, 5. A 5, 2 (ex dodrante). 6, 2 (ἰδ. res publica). 13, 6. 6) πρὸς δήλωσιν ἐπιρρηματικῆς σχέσεως Hn 1, 2 (e contratio). ex quo=οὗτον Hn 5, 4.

eā, ἐπίρρη. (ἐννοεῖται parte ἢ viā) ἐκείνη, κατ' ἐκείνην τὴν δόδον. eamque=et eam, ἵδ. is.

eandem, αἰτ. τοῦ eādem, ἵδ. idem ēdictum, i, οὐ. διάγραμμα, διάταξις (ἔδικτον, ἥδικτον). Ἀναλαμβάνοντες τὴν ἀρχὴν οἱ τιμηταὶ ἐδημοσίευν διάγραμμα εἴτε παραλαμβάνοντες τοῦτο τελείως ἀμετάβλητον παρὰ τῶν προκατόχων (edictum tralaticium διάγραμμα παραδιδόμενον), εἴτε προσθέτοντες εἰς τοῦτο νέας ἰδίας διατάξεις. Ὁ τιμητὴς Κάτων ἀναλαβὼν τὴν ἀρχὴν προσέθηκε πολλὰς νέας διατάξεις κυρίως πρὸς περιστολὴν τῆς πολυτελείας.

ēdo, edīdi, edītum, 3. ἐκδίδω. in vulgum ἐκδίδω εἰς τὸ δημόσιον, δημοσιεύω.

ef-fēro (παλαιότερον ec - fero), extūli, elātum, efferre, ἐκφέρω, 2) ἐκφέρω, ἐκκομίζω, κηδεύω A 17, 1. 22,4

ef-fīcīo (ex καὶ fācio), fēci, fecitum, 3. (ἐξεργάζομαι). 2) κατορθῶ C 2, 2. efficīo ut ἐνεργῶ νά.. 3) κανω προμήθειαν, συναθροίζω (=collīgo) Hn 10,5.

ef-fūgīo, 3. (ἐκφεύγω). 2) διαφεύγω τινὰ (τὰς ἐνέδρας τινός).

effūsus (κυρίως: παθ. μτχ. τοῦ ef-fundo ἐκχέω)=ἐκχυτος. 2) ἀμετρος, ἄνευ μέτρου (εἰς εὐρεῖαν κλίμακα), ὑπερβολικός.

egi, ἰδ. ago.

egō, ἐγώ.

egōmet (ego ἐγὼ καὶ τὸ ἐγκλιτικὸν -met) ἐγὼ αὐτός.

e-grēdīor (e καὶ grādīor), egressus sum, egrēdi, 3. ἀποθ. ἐξέρχομαι.

ei, δοτ. τῆς ἀντων. is, ea, id.

eius, γεν. τῆς ἀντωνυμίας is.

eiusdemque = et eiusdem, ἰδ. idem.

elātus, ἰδ. effero.

elēgans; ntis, φιλόκαλος, κομψός. elegantia, ae, (κομψότης). 2) elegantia vitae (κομψότης τοῦ βίου), εὐγενής διαγωγὴ (συμπεριφορά), λεπτοὶ τρόποι (λεπτότης τῶν τρόπων) ἐν ταῖς κοινωνικαῖς σχέσεσιν.

elephantus, i, ἀ. ἐλέφας.

elīcio (e καὶ lācio), cūi, cītum, 3. (ἐξάγω). 2) verbosiores epistles extorqueo=ἀποσπῶ, προκαλῶ ἐπιστολὰς σχοινοτενεστέρας (διεξοδικωτέρας τοῦ συνήθους).

eloquentia, ae, εὐγλωττία, δεινότης τοῦ λέγειν.

emax, ācis, (ῳνητικός). 2) ἔχων ἀγοριμανίαν, μανιώδης ἀγοραστής (ἀντίθ. vendax).

enim, σύνδ. (μετὰ μίαν ἢ πλείονας λέξεις ἐν δλον ἀποτελούσας), διότι (=γάρ).

e-pumētro, 1, ἀπαριθμῶ, διηγοῦμαι, «καταλέγω».

eō, ἐπίρρο. ἐκεῖσε Hm 3, 1. 2) eo —ut εἰς τοιαύτην κατάστασιν (τόσον)—ῶστε Hm 2, 3, 3) eo..ut εἰς τοιούτον (τοσοῦτον) σημεῖον ὕστε. ἔο, ἴι, (καὶ ἴνι), ἴτυμ, ἴτε, πορεύομαι. 2) ἀνέτως ὅδεύω (ἀντίθ.repo ἔρπω Hn 3,4. 3) eo in ius de τεῖαι τε μεταβαίνω εἰς τὸ δικαστήριον περὶ ὑποθέσεώς μου, καταγγέλλω τινὰ ὡς ἔνοχον ἰδιωτικοῦ ἀδικήματος, (καθίστημι τινα εἰς δίκην).

ēo, ἀφαιρ. τοῦ is.

eōdem, ἀφαιρ. τοῦ idem.

eōdem, ἐπίρρο. εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, εἰς τὸ αὐτὸν μέρος Hn 11, 2. A 2, 3.

eōque=et eō, ἐπίρρο. Hm 3, 1.

ephēmēris, īdis, «ἔφημερίς», τὸ ἥμερολόγιον (ἥμερολογιακὸν βιβλίον τῶν καθ' ἥμέραν οἰκιακῶν ἔξοδων).

epistūla, ae (κάλλιον τοῦ epistola), ἐπιστολή, (ἔγγραφον).

eques, equītis, ἀ. (ἴπιεύς). 2) ἐν. καὶ πληθ. ὁ ἐκ τῆς τάξεως τῶν ἵππων.

equester, tris, tre, (ἴπιπος). 2) ὁ τῇ ἵππῳ (ἴπιάδι) τάξει ἀνήκων.

equitātus, ūs, ἀ. τὸ ἵππον, οἱ ἵππεῖς.

equus, i, ἄ. ἵππος.
 erga, πρόθεσις μετ' αἰτιατικῆς: (εἰς,
 πρός). 2) ἐναντίον, κατὰ + γεν.
 error, ὄτις, ἄ. πλάνη, ἀπάτη.
 erūdīo (e καὶ rūdis, τραχύς), īvi,
 ītum, 4. (ἐξημερώνω). 2) ἐκπαι-
 δεύω. erudivit filium ἐδίδαξε (διὰ
 διδασκάλων) τὸν υἱόν, (ἐπεμελήθη
 τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ υἱοῦ).

eruditus, (ἐξαισίως) μεμορφωμέ-
 νος.

e-tūmpo, rūpī, ruptum, 3. (ἐκρή-
 γνυμ). 2) (ἐπὶ ἀποστήματος):
 αἰφνιδίως ἀναφαίνομαι, ἐκσπῶ.
 et, σύνδ. καὶ. et—et καὶ—καί. 2)
 καί, ἀλλὰ (ὅταν προηγήται ἀρνη-
 σις) A 22,2.

etīam, σύνδ. ἔτι, καί. 2) πρὸς
 ἐπίρρωσιν τοῦ συγκριτικοῦ: ἔτι
 A 5,3. 3) ἀκόμη καὶ Hm 2,3.

etiamnum, ἐπίρρ. ἔτι καὶ νῦν,
 (καὶ τώρα ἀκόμη).

etsi, σύνδ. εἰ καί, καίτοι.

ex-acūo, cūi, cūtum, 3. (ἀκονῶ).
 2) παροξύνω, παρορμῶ.

ex-ardesco, exarsi, exarsum, 3.
 (ἐκκαίομαι). 2) bellum exarsit
 ὁ πόλεμος ἐξήρθη (ἀναψε).

exarsi, id. exardesco.

ex-ēdo, 3. (ἐξέρχομαι), ἀποχωρῶ.
 excellenter, ἐπίρρ. ἐξαιρέτως.

ex-cīo, cīvi (καὶ cīi), —, 4. (ἀνα-
 κινῶ). 2) καλῶ ἐσπευσμένως, με-
 τακαλῶ.

exemplum, i, οὐ. (ἐκ τοῦ eximo
 ἀντὶ ex-em-p-lum=τὸ ἐκλεγμέ-

vov), παράδειγμα. exempla re-
 rum παραδείγματα πραγμάτων,
 πρακτικὰ παραδείγματα, γεγονότα.
 ex-ēo, īre, ἐξέρχομαι. 2) fama exit
 φήμη διαδίδεται, (θρυλεῖται).

exercītus, ūs, ἄ. στρατός. Πληθ.
 -ūs=milites, copiae Hn 8,1.
 ex-háurio, háusi, háustum, 4.
 ἐξαντλῶ.

existimatio, ūnis, (γνώμη). 2) ὑπό-
 ληψις, τιμή.

exisse, id. exeo.

existīmo, 1. νομίζω Hn 12, 2.
 A 6,1, 2) ἐκτιμῶ magni aestimo
 μεγάλως ἐκτιμῶ C 1, 2. 3) συη-
 ματίζω γνώμην, σταθμῶ A 16,4.
 20,5. 4) θεωρῶ A 6,1.

exitus, ūs, ἐξόδος Hn 12, 3.

ex-pēdīo (ex καὶ pes πούς, κυρίως
 τὸν πόδα ἐκ τῆς πέδης ἀπαλλάσ-
 σω), īvi, ītum, 4. ἐκποδῶν ποι-
 οῦμαι). 2) expedīo me ἐκσφέζω
 ἐμαυτόν, ἀπαλλάττομαι, [ξεμπλέ-
 κω, γλυτώρω].

expendo, pendī, pensum, 3. (στα-
 thīo, ζυγίζω [κυρίως χρήματα]).
 ὅθεν πληρώνω, ἀποτίνω. 2) ali-
 quid expensum (μικρ. παθ. προμ.).
 fero sumptui ὡς ἀποτετισμένον
 (ἐξωφλημένον) φέρω τι εἰς τὰ ἐξο-
 δα, καταχωρίζω τι ἐν τοῖς οἰκια-
 κοῖς ἐξόδοις, χρεώνω (ἐν τοῖς λο-
 γιστικοῖς βιβλίοις) τὴν μερίδα τῶν
 (οἰκιακῶν) ἐξόδων, δαπανῶ.

expensum, id. expendo.

ex-perior, pertus sum, experīti,

4. ἀποθ. «πειρῶμαί τινος», ἀναμετροῦμαι πρός τινα.

ex-pers, pertis (*ex καὶ pars*), ἀμοιδος. *expers periculi ἀμοιδος* (ἐλεύθερος, ἀπηλλαγμένος) κινδύνου.

ex-plōto, 1. ἔξετάζω.

ex-pōno, 3. ἐκτίθημι, καθιστῶ γνωστόν, περιγράφω.

exposcendus, ἵδ. *exposco*.

ex-posco, poposci,—, 3. (ἔξαιτῶ)
2) αἰτῶ τινα ἔκδοτον, ἔξαιτοῦμαι (πρὸς τιμωρίαν) τὴν παράδοσίν τινος.

exposūi, ἵδ. *expono*.

ex-pugno, 1. (κερδαίνω μαχόμενος, κυριεύω διὰ πολιορκίας). 2) vi expugno «κατὰ κράτος αἵρω», κυριεύω ἔξ ἐφόδου (ἔξ ἐπιδροῦμης).

exque (ex καὶ que δύο λέξεις). exque eā ἀντὶ ex eāque ἵδ. is.

ex-splendesco, [exsplendūi], —,

3. (ἐκλάμπω) διαλάμπω.

externus, ἔξωτεροικός. *externum malum* (=externum bellum ἔξωτερικὸν κακόν) ἔξωτεροικὸς πόλεμος, ἢ μάστιξ τοῦ ἔξωτεροικοῦ πολέμου (ἀντίθ. *intestinum bellum*).

extra, πρόθ. μετ' αἰτ., ἐκτός.

extrēmo, ἐπίρρο. τελευταῖον Hm 2, 3.

extrēmus (ὑπερθ. τοῦ extērus ὁ ἔξω), τοπικῶς καὶ χρονικῶς : ἔσχατος. Συγκρ. *exterior*.

extūli ἵδ. *effero*.

exul, ūlis, ἄ. ὁ φυγάς, ὁ ἔξόριστος.

F

facīle, ἐπίρρο. εὐκόλως.

facīlis, e, εὐκόλος Hn 10, 3. 2) (ἐπὶ φαρμάκου) μὴ φέρων πόνους, ἀνώδυνος. A 21, 2 ἵδ. *celer*. **facilitas**, ἄτις, (εὐκολία τρόπων), πραότης.

faciō, fēci, factum, 3. ποιῶ. aliquem imperatorem ἀναγορεύω (ἀναδεικνύω) τινὰ στρατηγόν. cīvem παρέχω τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου, πολιτογραφῶ τινα. *librum ἐπεξεργάζομαι*, συγγράφω βιβλίον. **finem facio belli** τέρμα τοῦ πολέμου θέτω. mentionem μνείαν ποιοῦμαι. iter πορεύομαι (ἐπὶ στρατιωτικῆς πορείας). **progressum προοδεύω**. cohortationem δίδω διαταγήν (οδηγίας). **proelium navale** ναυμαχῶ. detrimen-tum existimationis ὑφίσταμαι ἀπώλειαν (μείωσιν) τῆς ὑπολήψεως. facio pacem εἰρήνην ποιοῦμαι. facio alicui potestatem mei δίδω λαβήν εἰς τινα εὐκόλου συλλήψεώς μου. ἵδ. *potestas*. nihil reliqui (γεν. διαιρ.) facio οὐδὲν λοιποῦ ποιοῦμαι, οὐδὲν παραλείπω, οὐδὲν παραμελῶ, [κάρω τὸ πᾶν]. aliquid pulchre θαυμασίως [διδαῖα] γνωρίζω τι. versūram διαπραγματεύμαι (συνάπτω) νέον δάνειον (πρὸς ἔξοφλησιν προ-

γενεστέρου δανείου). Οἱ τοιοῦτόν τι πράττοντες ἐντεβαντες creditorem (= ἥλιαστον δανειστήν). *palam* ποιῶ γνωστόν, διαδίδω. 2) ἀνατρέφω, μορφῶ. *domi factus* οἶκοι εἰλισμένοις, γεγυμνασμένοις. *facto*, ἵδ. *fio*. *quo facto οὐ* (= τούτου δὲ) γενομένου, μεθ' ὃ γεγονός, οὐδὲ ἔνεκα, διὰ τοῦτο. *factum*, *i*, οὐ. γεγονός, συμβάν, *Hn* 6,3 Πληθ. ἔργα, πράξεις *A* 18,6.

factūrus, ἵδ. *facio*.

factus, ἵδ. *facio* καὶ *fio*.

facultas, *ātis*, εὐκαιρία *Hn* 9, 1. 2) (ἐνδεχομένη περίπτωσις), ἡ δυνατότης *A* 2, 2. 3) πληθ. τὰ μέσα πρὸς καταβολὴν τῶν ἔξοδων, περιουσία, τὰ οἰκονομικὰ *Hn* 6, 2. *fāma*, *ae*, (φήμη). 2) διάδοσις, φρῆλος.

fames, *is*, πεῖνα.

familiā, *ae*, (ἐκ τοῦ *familius* οἰκέτης, ὑπηρέτης) τὸ σύνολον τῶν ὑπηρετῶν, [δούλων], οἱ ὑπηρέται, οἱ οἰκέται *A* 13, 3. 2) οἱ συγγενεῖς, [τὸ συγγενολόγῳ] *A* 18, 2. 18, 3. ἵδ. *pater familiās*.

familiāris, *e*, οἰκεῖος, ἔμπιστος *A* 16, 2. 1) *res familiāris*, τὰ πατρῷα, ἡ περιουσία *A* 2, 3. 2) οὐσ. ὁ ἔμπιστος φίλος. *A* 5, 1. 2) οὐσ. ὁ πιστὸς φίλος *A* 5, 1.

familiaritas, *ātis*, (σχέσις, οἰκογενειακή) οἰκειότης (αἱ καλοὶ σχέσεις).

familiariter ἐπίρρο. οἰκείως, στενῶς, συγκρ. *familiarius*.

familīas (γεν. — *familīae*) ἵδ. *pater familiās*.

fastigium, *ii*, οὐ (κορυφή). 2) ὕψος, περιωπή, (ἵδ. *sto*).

fāvēo, *fāvi*, *fāustum*, 2. (μετὰ δοτ.) εὔνοῶ.

febris, *is*, πυρετός. 2) ἐν τῷ πληθ. = πυρετοῦ προσβολαί.

fecero, ἵδ. *facio*.

feci, ἵδ. *facio*.

ferē, ἐπίρρο. σχεδόν, περίπου.

fēro, *tūli*, *lātum*, *ferre*, ὑποφέρω, ὑπομένω *A* 1,3. φέρω *Hn* 4,3. *calamitates belli* (ὑποφέρω) τὰ δεινὰ (τὰς συμφορὰς) τοῦ πολέμου. *fructum* κομίζομαι τὸν καρπὸν (τὴν ἀμοιβήν), ἀμείβομαι διὰ... (ἵδ. καὶ *fructus*). 2) ὑπομένω (ὑποφέρω) τινὰ (τὰς ἴδιοτοπίας τινὸς) *A* 5, 1. ἵδ. *nobilis* καὶ *expendo*.

ferocia, *ae*, (τὸ ἀτίθασον). 2) ἀγερωχία, εὐψυχία.

ferrum, *i* οὐ. (σίδηρος). 2) ἡ διὰ τῶν ὅπλων βίᾳ, τὰ ὅπλα.

fictilis, *e*, (πήλινος ἐκ τοῦ *tingo* πλάττω). *vas fictile* (πληθυντ. *vasa fictilia*) σκεῦος πήλινον, ἀγγεῖον κεράμειον.

fidens, *ntis* (χριστὸς μτχ. τοῦ *fido*) θαρρῶν, θαρραλέος. *fidens* *animus* ἡ αὐτοπεποίθησις. ἵδ. *animus*.

fides, *ei*, (πίστις). 2) ἔνορκος διαι-

βεβαιώσις, ὑπόσχεσις Hn 2, 4. 3. προστασία Hn 9, 3.

fīdūcīa, ae, πίστις, ἐμπιστοσύνη. spe fiduciāque (ἀντὶ spe fidei-
tissimā) διὰ σταθερᾶς ἐλπίδος.

filius, ii, ἀ. υἱός.

filia, ae, θυγάτηρ.

finis, is, ἀ. (ὅριον, δρόσημον).

2) πληθ. τὰ σύνορα, ἡ περιοχή.

3) τέλος, τέρμα Hn 1, 3.

fio, factus sum, fiēri (παθ. τοῦ facio) γίγνομαι. 2) συμβαίνω,
ἐπέρχομαι A 14, 12. domi factus
γεγυμνασμένος, μεμορφωμένος ἐν
τῷ οἴκῳ (οἰκοδόκατος) A 13, 4.

fistūla, ae, συριγξ. 2) συρίγγιον [φίστοντας], συριγγῶδες ἀπόστη-
μα. fistulae (πληθ.) puris συρίγ-
για πύου, συριγγώδη (πνοοδο-
οῦντα) ἀποστήματα.

flagitīum, ii, οὐ. αἰσχύνη, ὅνειδος,
ἀτιμία.

flagro, 1. φλέγομαι.

flēo, ēvi, ētum, 2. κλαίω. flens
atque osculans κλαίων καὶ φι-
λῶν, (ἐν μέσῳ δακρύων καὶ φι-
λημάτων).

fluctus, ūs, ἀ. κῦμα A 6, 1. 2) fluctūs (πληθ.) civīles ὁ πολιτικὸς
σάλσις, ἡ δίνη (τὰ νέφη) τοῦ πολι-
τικοῦ βίου, ὁ τῶν στάσεων χειμῶν
(καταιγίς). Ἰδ. committo.

foederātus, (σύμμαχος). 2) civitas
foederata πόλις ἔνσπονδος, πόλις
σύμμαχος (τοῖς Ἐρωμαίοις).

foedus, foedēris, οὐ. συνθήκη.

fore, μέλλ. ἀπομφ. τοῦ sum ἀντὶ futurum esse.

foret, πρ. ὑποτακτ. τοῦ sum ἀντὶ esset (forem,-es,-et, πληθ. -ent).

foris, is, θύρα, (συνήθως κατὰ πληθυντ. fores, ūm).

forma, ae, μορφή, ἔξωτερικὴ ὄψις,
τὸ ἔξωτερικόν.

formōsus, ὠραῖος (καλοκαμωμέ-
νος).

fortē, ἐπίρρ. (κυρίως ἀφαιρ. τοῦ fors τύχη) = διὰ τῆς τύχης. si forte (μεθ' ὑποτακτ.) ἀν τυχὸν (ἀντὶ expectantissi forte).

fortis, e, (ἰσχυρός). 2) γενναῖος,
ἀνδρεῖος. Ὑπερθ. fortissimus.

fortitūdo, dīnis, ἀνδρεία, θάρρος,
τόλμη.

fortūto, ἐπίρρ. ἀπὸ τύχης, τυ-
χαίως πως (τὰ κοντούροῦ).

fortūna, ae, είμαρμένη A 19, 1.
2) τύχη, εὐτυχία Hm 4, 1. 3)
α) τύχη, μοῖρα A 3, 3. 19, 2.
β) (ἰδίᾳ κατὰ πληθυντ.) ἡ περιου-
σία, τὰ ὑπάρχοντα Hn 9, 3. A 2, 3.
4, 2. 21, 1.

forum, i, οὐ. (ἀγορά). 2) ἡ ἀγορά
ὧς κέντρον πολιτικῆς καὶ δικαστι-
κῆς δράσεως. in foro esse coepit
ἐν τῇ ἀγορᾷ νὰ εἶναι ἥρχισεν, (ἥρ-
χισε τὴν πολιτικὴν δρᾶσίν του).

frater, tris, ἀ. ἀδελφός.

frequens, ntis, (πυκνός, πολυάρι-
θμος). 2) συχνός.

frequentīa, ae, (πυκνότης). 2)

frequentiā (ἀφαιρ.) vulgi, μετὰ συρροής τοῦ λαοῦ (τοῦ πλήθους). fructus, ūs, ἀ. καρπός. 2) fructus rei familiaris αὐξησίας τῆς ἀτομικῆς περιουσίας. fructus pietatis καρπὸς (κέρδος) τῆς εὐσεβείας, (ἀμοιβὴ διὰ τὴν εὐσέβειαν).

frumentum, i, οὐ. σῖτος. frūor, fructus sum, frūi, 3. ἀποθ. (καρποῦμαι). 2. alīquo εὐχαριστοῦμαι μὲ τὴν συναναστροφὴν (συντροφιά) τινος, (ἀπολαύω τινός, συναντῶμαι εὐχαρίστως μέ τινα). frustrā, ἐπίρρο. (ἐκ τοῦ fraus ἀπάτη), μάτην, frustra facio aliquid μάτην ποιῶ τι, ἀποτυγχάνω τοῦ σκοποῦ, ἀστοχῶ.

frustror (ἐκ τοῦ frustrā), —, 1. ἀποθ. (ματαιῶ). 2) me ipsum ἀπατῶ (ἔμε τὸν ἔδιον), ἐμαυτὸν ἀδικῶ, βλάπτω.

fuēram, id. sum.

fuērim, id. sum.

fūga, ae, φυγή.

fugāram = fugavērām, id. fugo.

fūḡo, fūgi, fugitum, 3. φεύγω.

2) rei publicae procurationem ἀπέχομαι τῆς διοικήσεως τῆς πολιτείας, (ἀπέχομαι τῶν κοινῶν).

fugisse, id. fugio.

fūgo, 1. τρέπω εἰς φυγήν.

fui, id. sum.

fundamentum, i, οὐ. θεμέλιον.

funus, funēris, οὐ. κηδεία, ἐκφορά, ταφή.

futūrus, id. sum.

G

gener, ēri, ἀ. γαμβρός, (οἱ ἀνὴρ τῆς θυγατρός) A 21,4.

generātus, (πεφυκώς). 2) ab aliquo καταγόμενος ἀπότινος=ortus.

generōsus, εὐγενής τὴν καταγωγήν. 2) γενναιόφρων, μεγαλόψυχος, ἵπποτικός A 3, 1.

gens, ntis, (γένος). 2) ἔθνος.

genus, genēris, οὐ. (γένος). 2) εἶδος.

gēro, gessi, gestum, 3. (φέρω—φορῶ.) 2) me παρέχω ἐμαυτόν, συμπεριφέρομαι. me splendide ζῶ μεγαλοπρεπῶς. rem πράττω τι (κατ' ἔξοχὴν τὰ τοῦ πολέμου), διοικῶ. res ἐπιχειρήσεις (στρατιωτικὰς) διεξάγω. bellum διεξάγω πόλεμον, πολεμῶ. consulatum (prætūram) ἀσκῶ τὴν ὑπατείαν (τὴν στρατηγίαν). honores διαχειρίζομαι τὰς τιμὰς (τὰς ἀρχάς, τὰ τιμητικὰ ἀξιώματα), περιβάλλομαι ἀρχήν. res geruntur male τὰ πράγματα διεξάγονται (ἔχουσι) κακῶς. res gestae (πληθ.). αἱ πρᾶξεις (κατ' ἔξοχὴν αἱ πολεμικαί), τὰ πολεμικὰ ἔργα, τὰ ἐν πολέμῳ ἔργα.

gestum, id. gero.

glorior, 1. ἀποθ. hoc (αἵτ.) καυχῶμαι, μέγα φρονῶ ἐπὶ τούτῳ.

graecē, ἐπίρρο. ἐλληνιστή.

graecus, ἐλληνικός. res graecae ἡ γραμματεία καὶ ἡ ἴστορία τῆς (ἀρχαίας) Ἑλλάδος.

Grāius, ἴδ. Πίνακα Ἰστορ. καὶ Γεωγραφ. λ. Hercules καὶ Graius saltus.

gratia αε., (χάρις). 2) δημοτικότης, εὔνοια (ἐξ ἐκτιμήσεως) A 2, 4. 6,2. 21,1. 3) καλὴ ἡ φιλικὴ συνενόησις, συμφιλίωσις A 17, 1. ἴδ. redeo.

grātus, (ἀρεστός). 2) εὐητός, ἐπιθυμητός.

gravis, ε, βαρύς, δεινός, δέξις.

gravitas, ātis, (βαρύτης). 2) δέξια, σοβαρότης.

H

habeo, ūi, ūitum, 2. ἔχω. aliquem collēgam ἔχω τινὰ (ώς) συνάρχοντα. aliquem actorem auctoremque ἔχω τινὰ ώς βοηθὸν ἐν τοῖς ἔργοις καὶ ἐν τῇ συμβουλῇ (συνεκτελεστὴν καὶ σύμβουλον, χειρας καὶ νοῦν). castra στρατοπεδεύω. 2) ἔχω ἐν ἔμοι, δεικνύω A 18, 4. 3) ποιῶ. hāc oratione habītā τούτου τοῦ λόγου γενομένου, ταῦτα εἰπών. iudicium nullum habere δὲν ἔγκαλοῦμαι εἰς δίκην, δικαστήσιον. 4) παρέχω. honores ἐπιδάψιλεύω τιμάς, τιμῆ. 5) ἔχω εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μου Hn7,3. A 13,4. 6) κρατῶ Hn 12,2. 7) cognitum habeo (ἐγνωσμένον ἔχω), γιγνώσκω κατὰ βάθος. perceptum habeo (ἐντονώτ. τοῦ percipio) νοῶ κατὰ βάθος. [γιγείνω]

A 17, 3. cognitum habeo (ἐντονώτ. τοῦ cognosco) ἔχω τινὸς ἀκριβῆ γνῶσιν, γνωρίζω τι κατὰ βάθος A 18, 1. 8) satis habeo + ἀπομφ. = ἀρκοῦμαι νά... 9) habeo (mihi curae [δοτ.]) + ἀπομφ. = φροντίζω (νά...), ἐπιμελοῦμαι. 10) θεωρῶ. habeor νομίζομαι [περνῶ]. 11) δεικνίω, φανερώνω A 13,2. 12) me habeo [=sum] (εἴμαι ἐν τινὶ καταστάσει), διάκειμαι, ἔχω Hn 2,1. 13) eius (τ. ἐνεργείᾳ) condicionem aequam habeo τούτου (τοῦ νέου δανείου) δόρον παραδεκτὸν (δίκαιον) συνάπτω.

habīto, 1. κατοικῶ. bene habīto καλῶς (ἀνέτως, μετ' ἀνέσεως) κατοικῶ (ἔχω ὥραῖο σπίτι).

hāc, ἐπίρρημα. ταύτῃ, διὰ ταύτης τῆς ὁδοῦ.

hactēnus, ἐπίρρημα. μέχρις ἐνταῦθα. **hasta**, αε (δόρυ). 2) hasta publica δημοπρασία (εἰς δόνομα καὶ διὰ λογαριασμὸν τοῦ Κρίτου). Κατὰ παλαιὸν ἔθος, δτε ἐπωλοῦντο λάφυρα πολέμου εἰς ἔνδειξιν ἐπηγνύετο δόρυ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Τὸ ἔθος τοῦτο διετηρούμην καὶ εἰς ἄλλας πωλήσεις, ἥτοι εἰς τοὺς πλειστηριασμοὺς τῆς περιουσίας προγραφούμενων πολιτῶν. Οἱ χρηστοὶ πολιται ἀπέφευγον κατὰ συνείδησιν νὰ μετέχωσι τοιούτων δημοπρασιῶν. ἴδ. accedo.

hered̄tas, ātis, πληροφορία.

heredēum, ῥι, οὐ. κληρονομία.
heredium a patre relictum κληρονόμημα ἀπὸ τοῦ πατρὸς καταλειφθέν (πατρικόν), μικρὸν πατρικὸν κτῆμα.

heres, ἔδις, ἄ. κληρονόμος.

hic, haec, hoc, (γεν. huius, δοτ. huic κτλ.), οὗτος, ὅδε.

hic, ἔπιρρ. ἐνταῦθα.

hinc, ἔπιρρ. ἐντεῦθεν.

his, δοτ. καὶ ἀφαιρ. τοῦ πληθ. τῆς ἀντωνυμ. hic, haec, hoc.

historia, ae, (ἱστορία). 2) συστηματικὴ ἴστοριά, contexta συνεχὴς ἴστοριά, ἴστορικὴ πραγματεία (ἀντίθετον: βιογραφία) A 16, 3. 3) historiae (πληθ.), τὰ ἴστορικὰ ἔργα C 3, 3.

hodīē, ἔπιρρ. σήμερον.

homo, hominis, ἄ. ἄνθρωπος (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ζῷον) Hn 3,4. 2) κατὰ πληθυντ. ἄνθρωποι (κόσμος) A 13,6.

honos, ὄρις, ἄ. τιμή, ἐκδήλωσις τιμῆς A 6,4. 2) ἥ (ἐκ τῶν ἀξιωμάτων) φήμη, υπόληψις A 18,5. 3) ἀρχή, πολιτικὸν ἀξιωμα, αἱ τιμαὶ C 1,1. A 6,2.

hortatū (ἀφαιρ. τοῦ οὖσιαστ. hortatus), μετὰ γεν.: τῇ προτροπῇ (τινος).

hortus, i, ἄ. (κῆπος). 2) πληθ. «παράδεισος», περιβόλος (πάρκο).

hospitium, ῥι, οὐ. φιλοξενία.

hostia, ae, ἱερεῖον, σφάγιον, θῦμα.

hostis, is, ἄ. (ό πολέμιος), ἔχθρος (τῆς πατρίδος).

hūc, ἔπιρρ. εἰς τοῦτον τὸν τόπον, εἰς τοῦτο τὸ μέρος.

huic, δοτ. ἐνικὴ τοῦ hic, haec, hoc. humanitas, ἄτις, φιλοφροσύνη, «εὔμουσία», εὐγένεια τρόπων ἀπορρέουσα ἐκ τῆς μορφώσεως καὶ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἀτόμου (διανοητικὴ καὶ ἡθικὴ ἀγωγή). 2) ἀνωτέρα, (ὑψηλή, λεπτή) μόρφωσις A 3,3. 3) λεπτότης τρόπων, κοινωνικότης, εὐγένεια A 16,1.

humīlis, e, (χαμηλός, χθαμαλός). 2) ταπεινός.

I

iācio (πρόφερε jacio), iēci, iactum, 3. δίπτω, βάλλω.

iacto, (θαμιστικὸν τοῦ iacio) (ὅτιπάζω). 2) δίπτω (ἔδω καὶ ἔκει).

iam (πρόφ. jam) ἔπιρρ., ἥδη.

ianūa, ae (πρόφ. janua) θύρα.

ibi, ἔπιρρ., αὐτοῦ, ἔκει. 2) ibi=in cēna ἐν τῷ δείπνῳ Hn 12,1.

īdem, eādem, īdem ὁ αὐτὸς (γεν. eiusdem, δοτ. eīdem). hic idem αὐτὸς οὗτος.

īdēō, ἔπιρρ. τούτου ἔνεκα). 2) īdeo ... quod τούτου ἔνεκα... (δι)ότι.

idonēus, ἔπιτήδειος, κατάλληλος. igītur, σύνδ. λοιπόν.

ignōro, 1. ἀγνοῶ, διατελῶ ἐν ἀγνοίᾳ.

iīs, δοτ. καὶ ἀφαιρ. τοῦ πληθ. τῆς ἀντωνυμ. is ea id.

ille illa, illud (γεν. illīus, δοτ. illi κτλ.) ἐκείνος.

ill-lūdo (in καὶ lūdo), lūsi, lūsum,
3. ἐμπαίζω.

illūstris, e, (φαεινός). 2) ἐπιφανής
(τὸ γένος) Hn 3,2. 3) res illūstris
ἔργον αἰγλῆν (ἔξοχον)
A 18,2.

illūsus, lđ. illudo.

imāgo, ḡin̄is, (εἰκών). 2) αἱ κήρυ-
ναι εἰκόνες τῶν προγόνων.

imitātor, ὅris, ἀ. μιμητής, ζηλωτής.

immīsi, lđ. immitto.

im-mitto, 3. («ἔω τρέχειν», «σεύω»).

2) «ἀνίημι», ἀφίνω ἐλεύθερον
νὰ δράμῃ, ἐξαπολύω, ἐξαποστέλλω.

immōlo, 1. (ἐκ τοῦ in καὶ mol-
la = κοιταὶ χονδροκοπανισμέναι,
ἄς μετεκειοίζοντο ἐν ταῖς θυσί-
αις), θυσιάζω, θύω.

im-pēdō (in καὶ pes), īvi, ītum,
4. ἐμ-ποδ-ίζω, κωλύω, ἀποτρέπω.

imperātor, ὅris, ἀ. ἀρχηγός, στρα-
τηγός Hn 5, 2. C 3, 1. 2) ὁ αὐ-
τοκράτωρ στρατηγός, δηλ. ὁ νι-
κητής καὶ τροπαιοῦχος στρατηγός
A 19,1.

imperīum, īi, o. (διαταγή). 2) ἀρ-
χηγία, στρατηγία Hm 3,3. Hn 7,3.
3) summa imperii (τὸ δλον τῆς
ἀρχῆς, ἡ ὑπερτάτη ἔξουσία, ἀρ-
χιστρατηγία. 4) ἔξουσία (τοῦ
διατάσσειν), δύναμις Hn 5,3. or-
bis (γεν.) terrārum, ἔξουσία τῆς
οἰκουμένης, κοσμοκρατορία. 5)
χώρα, βασίλειον, κράτος Hm 2,5.

im-pēro, 1. προστάσσω, διατάσσω
... alicui ut, προστάσσω τινὶ ἵνα,
(διατάσσω νά...).

im-pertīo, īvi, ītum, 4. (ποιῶ τινα
κοινωνόν τινος). 2) doctrīnis,
quibus puerilis aetas impertiri
debet, eruditivit δὰ τῶν γνώσεων,
πρὸς ἄς ἡ παιδικὴ ἡλικία γνώσι-
μος νὰ καθίσταται ὀφείλει, ἐξεπα-
δευσε, τ. ἔ. δι^τ ἐκείνων τῶν γνώ-
σεων, αἴτινες εἶναι τὸ ἀντικείμε-
νον τῆς διδασκαλίας τῶν παίδων.
impetrārim = impetravērim, lđ.
imperio.

impētro, 1. (ἐκτελῶ). 2) ἐπιτυγχά-
νω, κατορθώνω τὸ ἐπιζητούμενον.

impraeentiārum, (δημώδης ἐκ-
φρασις) ἐν τῷ παρόντι, τ. ἔ. in
praesentiā harum (τερυμ).

imprudenter, ἐπίqq. ἀφρόνως.

imus [(καὶ infīmus) ὑπερθ. τοῦ
συγκρ. (inferior), κατώτατος' lđ.
intestinum.

in, προθ. I (μετ' αἰτιατ.) εἰς. 2)
ἐναντίον Hn 2,3. C 2,3. 3) χον.

in singulos menses καθ' ἐκα-
στον μῆνα, μηνιαίως' lđ. dies. 4)
(ἀντὶ τοῦ ergā) πρὸς A 17, 2. II.
(μετ^τ ἀφαιρ.): 1) ἐπὶ τόπου· ἐν Hn
5, 1. 2, 3. 11,4. C 1, 1. 3, 5. A
18, 1. 2,3. 20,3. 2) ἐπὶ χρόνου·
κατὰ + αἰτ. Hn 4,3. C 1, 2, 2, 2.
A 1, 3. 17, 1. 21, 5. 3) πρὸς
δήλωσιν ἄλλων σχέσεων: α')
πρὸς δήλωσιν περιστάσεων, ὑφ'
ἄς διατελεῖ ἢ συνιβαίνει τι:

horum in concursu τούτων ἐν τῇ συμπλοκῇ. in omni procura-
tione ἐν πάσῃ διοικήσει. in simul-
tate esse διχονοῶ, διαφωνῶ. β')
πρὸς δήλωσιν προσώπων, οἵς ἀνή-
κει τι. erat in puerο ὑπῆρχεν ἐν
τῷ παιδὶ. in adulescentulo... erat
ἐν τῷ νεαρῷ (ἐν τῷ νέῳ ἀνδρὶ)
ὑπῆρχε. γ') πρὸς δήλωσιν τοῦ δι'
οὐ τις εἶναι ἐφωδιασμένος, ἢ τῆς
καταστάσεως, ἐν ᾧ τις ενδίσκεται:
in sestertio ὡς ἀνθρωπος μὲ πε-
ριουσίαν... [ἰδ. sestertius]. δ') πρὸς
δήλωσιν ἀριθμοῦ: in eis (ἀντὶ in
numero eorum) μεταξὺ τούτων
Hm 2,4. Hn 4,4. 12,2. 13,2. A
13,3. ε') πρὸς δήλωσιν πραγμά-
των, εἰς ὅν τὴν σχέσιν ἀφορᾷ τι :
pacem conciliavit, in quo (=
in qua re) εἰρήνην ἐποίησεν,
ἐν φράγματι, (ἀναφορικῶς πρὸς
τὴν ὁποίαν).

in-cendo (in καὶ cando), endi-
nsim, 3. ἀνάπτω Hn 5,2. 2)
ἔξαπτω Hn 2,1.

in-cido (in καὶ cado), cidi,—, 3.
(εἰσπίπτω). 1) εἰσχωρῶ.

in-cipio (in καὶ cāpio), cēpi, cēp-
tum, 3. (ἐπιχειρῶ). 2) ἀρχομαι.

in-cíto, 1. (ἐλαύνω τι). 2) προ-
τρέπω, παροτρύνω (εἰς ἄμιλλαν).

incognitus, ἄγνωστος.

incōla, ae, ἀ. κάτοικος.

incredibīlis, e, ἀπίστευτος. incre-
dibile dictū (β' ὑπτιον τοῦ ὁ.
Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

dīco) ἀπίστευτον εἰπεῖν, λόγου
κρείττον, πίστεως μεῖζον.

incuria, ae, ἀμέλεια, ἀφροντισία.
inde, ἐπίq. (ἐντεῦθεν). 2) μετὰ ταῦτα.
indicium, ii, οὐ. (ἐνδειξις). 2) τεκ-
μήριον.

indīco, 1. δηλῶ, φανερώνω, κατα-
δεικνύω, (προδίδω).

in-dīgēo (indu [=in] καὶ ἔγεο),
ui,—, 2. ἐνδεῶς ἔχω τινός, alie-
nārum opium ἐνδεῶς ἔχω (λαμ-
βάνω ἀνάγκην) ξένης βοηθείας.
medicinā (ἀφαιρ.). κάμνω χρῆσιν
(ἔχω χρείαν) φαρμάκων.

in-dīcō, 3. (εἰσάγω). 2) παρασύ-
ρω Hn 5,3. 3) προτρέπω Hn 8, 1.
4) in errorem εἰς πλάνην εἰσάγω,
(παρα)πλανῶ.

inductus, īd. induco.

indulgentia, ae, ἐπιείκεια (ὑποχρε-
ωτικοὶ τρόποι).

indulgēo, dulsi, [dultum], 2. (χα-
ρίζομαι). 2) εῖμαι (ὑπερβολικῶς)
ἐπιεικής, δὲν πιέζω τοὺς ὀφειλέ-
τας (νὰ καταβάλωσι τὸ χρέος των
εἰς τὴν λῆξιν τῆς προθεσμίας).

industrīa, ae, δραστηριότης, ἐνερ-
γητικότης C 3,1. 2) φιλοπονία C
3,4. 3) ἐθελοπονία A 13,4.

in-éo, ii, (σπανιώτ. īvi), ītum,
īre, (εἰσέρχομαι). 2) rationem
σκέπτομαι μέσον, μηχανῶμαι σχέ-
διον. consilium λαμβάνω ἀπόφα-
φασιν.

in-ermis, e (in καὶ arma), ἀσπλος.
inertia, ae, (ἐκ τοῦ iners [in στε-
ψη])

ρητ. καὶ ars τέχνη] ἄτεχνος). 2) ἦ πρὸς φυγοπονίαν δοπή, δραμυμία, δρκηρία.

in-féro, intūli, illātum, inferre, (εἰσφέρω). 2) bellum in Italiām μεταφέρω τὸν πόλεμον (τὸ θέατρον τοῦ πολέμου) εἰς τὴν Ἱταλίαν. arma Italiae (δοτ.) πολεμῶ κατὰ τῆς Ἱταλίας.

infestus, δυσμενής. animo infesto ἐν πνεύματι δυσμενεῖ, ἔχθρικῶς, μετὰ μίσους, μισῶν.

infīmi, δ̄tum, (ἰδ. imus), οὖσ. οἱ ταπεινότατοι (κατὰ τὴν τάξιν).

infinītus, (ἀπειρος). 2) ὑπέρμετρος.

in-fit̄or, 1. ἀποθ. (ἐκ τοῦ in-fittias, αἰτ. πληθ.), ἀρνοῦμαι.

ingenīum, ūi, οὐ. (φυή). 2) φυσικὸν δῶρον, εὑφυΐα, πνεῦμα.

inicio [πρόφ. injicio] (in καὶ iācio), iēci, iectum, 3. ἐμβάλλω, προξενῶ.

iniīi, iniēram, īd. ineo

inimicit̄ia, ae, ἔχθρα. Συνήθως ἐν τῷ πληθ.: ἔχθρικαὶ διαθέσεις.

inimīcus (in καὶ amīcus), ἔχθρικός. inimicissimus, (ἔχθιστος). 2) οὖσ. ὁ θανάσιμος ἔχθρός.

inīquus (in καὶ aequus ἄνισος). 2) ἄδικος.

initīum, ūi, οὐ. ἀρχή. initio (ἀφαιρ.) κατ' ἀρχάς.

in-nītor, innixus sum, innīti, 3. ἀποθ. στηοίζομαι.

innixus, īd. innitor.

inopīa, ae, ἔνδεια. inopia ru-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

blica ἔνδεια δημοσία, οἰκονομικὰ τοῦ κράτους δυσχέρεια.

inprīmis (in καὶ prīmus), ἐπίρρο. ἐν τοῖς πρώτοις, πρὸ πάντων, κατ' ἔξοχήν, ἵδια.

inquam, inquis, inquit, (ἐλλειπτικὸν ὅημα), λέγω, -εις, -ει.

in-scīens, ntis, ἀγνοῶν, ἐν ἀγνοίᾳ. inscientibus iis ἀγνοούντων τούτων, (ἐν ἀγνοίᾳ τούτων).

insidīae, ārum (πληθ.) ἐνέδρα Hn 4, 3. 5, 3. 2) δόλος, ἐπιβουλή Hn 12, 2.

insidīor, 1. ἀποθ. (μετὰ δοτ.), ἐνεδρεύω.

in-stitūo (in καὶ statūo), tūi, tūtum, 3. (ἰδούω). 2) ἀρχίζω, ἀναλαμβάνω. Hn 2, 4. C 3, 3. A 14, 2. 3) ἀποφασίζω Hn 8, 3.

instīla, ae, νῆσος.

intel-lēgo (inter-lego), exi, ectum, 3. ἐννοῶ (διὰ τῶν αἰσθήσεων ἢ τοῦ νοῦ), διακρίνω. 2) συμπεραίνω Hn 5, 4.

intemperanter, ἐπίρρο. ἀκράτως, ἀμέτρως.

inter, πρόθ. μετ' αἰτ. μεταξύ.

inter-cēdo, 3. (παρεμβαίνω). 2)

intercedit obtrectatio ἀναφύεται [ὑπάρχει ἡ τὸ μέσον] ἀνταγωνισμὸς (ζηλότυπος). querimonia ἀφοροῦ παραπόνων παρεμπίπτει, ἀναφύεται. 3) παρέοχομαι (περνῶ) A 20, 2.

intercessisse, īd. intercedo.

interdum, ἐπίρρο. ἐνίστε,

inter-έο, ἕτερος, διαφθείρομαι, ἀπόλη-
λυμαι *Hn* 2, 4. 4, 3. 2) φονεύο-
μαι *Hn* 13, 1.

interfēci, ἥδη. *interficio*.

inter-fīcio (inter καὶ fācio), fēci,
fectum, 3. (φθείρω). 2) ἀπο-
κτείνω. *interficiar* ἀποθνήσκω,
φονεύομαι.

interficiundus (= *interficiendus*,
ἥδη. *interficio*), φονευτέος. ad
hunc *interficiundum* πρὸς τὸ
φονεῦσαι τοῦτον, διὰ τὸν φόνον
τούτου.

interiērim, ἥδη. *intereo*.

intērim, ἐπίρρο. ἐν τῷ μεταξὺ^(χρόνῳ).

interiōr, ἀ. καὶ θ., *interius*, οὐ.
(γεν. *interiōris*), συγκρ. ἐνδότε-
ρος, ἥδη. *consilium*.

interiōrem, ἥδη. *intereo*.

interitūs, ūs, ἀ. ἀπώλεια, θάνα-
τος.

inter-pōno, 3. (τίθημι ἐν τῷ μέ-
σῳ). 2) με ἐπειβαίνω, (δανεί-
ζων χρήματα).

interpretor, 1. ἐρμηνεύω, ἐξηγῶ.

inter-sum, (ἐν τῷ μέσῳ εἰμί, παρ-
ευρίσκομαι), συμμερούμαι, συμμε-
τέχω, λαμβάνω ἐνεργὸν μέρος
(ἀναμειγνύομαι).

intestīnum, i, οὐ. ἔντερον. *intum*
intestīnum τὸ δούλων ἦ διεπευθυ-
σμένον ἔντερον, τ. ἔ. ἡ τελευταία
μοῖρα τοῦ πατέρος ἔντερον.

intestīnus (ἐκ τοῦ intus ἔντος·
πρβλ. ἔντοσθια ἐκ τοῦ ἔντος), ἐ-
Ψηφιοποίηθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σωτερικός, ἐμφύλιος (ἀντίθετον :
externus ἐξωτερικός).

intīme, ἐπίρρο. οἰκειότατα.

intra, προθ. μετ' αἰτ. (ἔνδον). 2)

ἐν τῇ σφαίρᾳ+γεν. *Hn* 11, 4.

in-vēniō, 4. (εὑρίσκω). 2) ἀνακα-
λύπτω, ἐξευρίσκω.

inventūrus, ἥδη. *invenio*.

in-veterasco (ἐναρκτικὸν τοῦ in-
vetέρο), rāvi,—, 3. ἐγγηράσκω.

2) (ἐπὶ χρέους) διαιτωνίζω, διαιτ-
νίζομαι, παλαιοῦμαι, χρονίζω *A*
2, 5.

invictus (in καὶ vinco), ἀήττη-
τος, ἀνίκητος.

invidīa, ae, φθόνος.

invīto, 1. καλῶ, προσκαλῶ.

iocor, 1. ἀποθ. (πρόφερε jocor),
ἀστειεύομαι. iocans παιίζων, χά-
ριν παιδιᾶς.

Iovi, δοτ. τοῦ Iuppiter.

ipse, ipsa, ipsum, αὐτός, αὐτὸς
οὗτος (δούλος). 2) μετὰ σημασίας
ἐπιρρηματικῆς: ἀκριβῶς *Hn* 10, 5.

irascor, irātus sum, irasci, 3.

ἀποθ. δργῆσομαι.

irātus, παρωργισμένος· ἥδη. irascor.

ire, ἐνεστ. ἀπομφ. τοῦ δήμ. eo.

ir-ridēo (in καὶ rideō), rīsi, rīsum,

2. ἐγγελῶ, μυκτηρίζω, σκώπτω.

is, ea, id, (γεν. eius, δοτ. ei),
οὗτος.

itā, ἐπίρρο. οὗτω, τόσον. non ita
multis diebus (ἀφαιρ. χρόνου)

οὐχὶ τόσον πολλὰς ἡμέρας ὕστε-
ρον, διλίγας ἡμέρας ἐπειτα.

Ψηφιοποίηθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

itaque, καὶ οὕτω (=et ita) A 15,1.2)
σύνδ. ὅθεν.

itemque = et item (ἐπίQQ.) ὡ-
σαύτως, ὡς καί.

iter (ἀντὶ it[en]er), γεν. itēnēris,
οὐ. πορεία, (πορεία τοῦ στρατοῦ).
itērum, ἐπίQQ. τὸ δεύτερον Hn 5,3.

C 2, 2. 2) Hn 6, 1.

itinēre, ἀφαιρ. τοῦ iter.

iubēo (πρόφ. jubeo), iussi, iussum,
2. κελεύω, διατάσσω, παραγγέλω.

iūcundus (πρόφ. jucundus), τεο-
πνός, τερψίθυμος A 14, 1. 2) εὖ-
χάριστος, προσφιλής A 16, 1.

iudīcium (πρόφ. judicium), ἕι, οὐ.
κρίσις. 2) δικαστήριον, δίκη A6,3·
habeo. 3) (κρίσις) iudicio (ἀφαιρ.)

ἐκ πεποιθήσεως, ἐσκεμμένως A15,3.

iūdīco (πρόφ. judico), 1. δικάζω,
καταδικάζω. 2) exulem iudico ali-
quem (κρίνω τινὰ ἔξοριστον), κα-
ταδικάζω τινὰ εἰς ἔξορίαν, ἔξορί-
ζω. hostem iudicatum (καίπερ)
κριθέντα (κηρυχθέντα) ἐχθρὸν (τῆς
πατρίδος) 3) κρίνω, ἀποφασίζω Hn
13, 4. A 13,3. 16,1. 20,5 4) συν-
άγω, συμπεριάνω A 15,3.

Iuppīter (πρόφερε Juppīter), γεν.
Iovis, δοτ. Iovi, αἰτ. Iovem, ἀ-
φαιρ. Iove, ἄ. Ζεύς. Iuppīter
optimus maximus Ζεὺς ἄριστος
μέγιστος.

iūro (πρόφ. juro), 1. ὅμνυω, ὁρ-
κίζομαι.

iūs (πρόφ. jus), iūris, οὐ. δίκαιον,
δικαιοσύνη. 2) δικαστήριον A 6, 3.

3) iuris consultus, ἀ. ὁ νομο-
μαθής, (δεινὸς νομικός).

iūs-iurandum, (γεν. iuris iurandi,
δοτ. iuri iurando, ἀφαιρ. iure
iurando), οὐ. ὅρκος (τῶν πολι-
τῶν). Ὁ ὅρκος τῶν στρατιωτῶν
ἐλέγετο sacramentum.

iussi, ἵδ. iubeo.

iuvencus, i., ἀ. (πρόφ. juvencus),
νέος ταῦρος, μόσχος.

iuvit, ἵδ. iupo.

iūvo (πρόφ. juvo), iūvi, iūtum,
1. βοηθῶ, ὑποστηρίζω.

iuxta (πρόφ. juxta), πρόθ. μετ.
αἰτ. = παρὰ + αἰτ., ἐπὶ + δοτ.,
πλησίον.

K

kālendae, ārum ἐκ τοῦ (calo=
καλῶ), καλάνδαι (καλένδαι) τ. ἔ.
ἡ πρώτη ἡμέρα ἐκάστου μηνός.
prīdie kal. (=kalendas) Aprīles
τῇ προτεραίᾳ τῶν καλανδῶν τοῦ
Ἄπριλίου (ἥτοι τῇ 31 Μαρτίου).

L

labor, ὄrīs, ἀ. μόχθος, ταλαιπωρία.
lacesto, īvi, ītum, 3. «καταπε-
ράζω», προκαλῶ.

lacrima, ae (δάκρυμα), δάκρυ.

lapis, īdis, ἀ (λίθος). 2) «ὅρος».
«στήλη», κατὰ παράλειψιν τοῦ
ἐπιθ. miliarīus (=ἔχων 1000), ὁ
μιλιοδείκτης λίθος, τὸ μιλιάριον
(=1000 ὁμιλίαντα βίματα). ἵδε
καὶ passus.

largitio, ōnis, (φιλοδωρία). 2) ἀθέμιτος γενναιοδωρία, δεκασμός, δωροδοκία (κατὰ τὰς ἐκλογάς).

láus, láudis, ἔπαινος, ἔπαινετική ἀναγνώρισις.

láutus, (κυρ. μτχ. τοῦ lavo λούω, ὅθεν λελουμένος, λον σμένος). 2) μεγαλοπρεπής. sum imprīmis

láutus ζῶ μεγαλοπρεπέστατα (ζῆν ἐν πᾶσι λαγῳσ), εἴμαι πολὺ γενναιόδωρος (ἐν τῇ ζῷῃ).

lectīca, ae, (ἐκ τοῦ lectus [λέκτων]), κλινίδιον, φορητὴ κλίνη, κοινὸν φορεῖον.

lecticūla, ae, (ὑποκοριστ. τοῦ lectīca), μικρὸν ἀπέριττον (ἀπλοῦν) φορεῖον.

lec̄t̄o, ōnis, ἀνάγνωσις, μάθημα. lector, ōris, ἀ. ἀναγνώστης.

legātus, i, ἀ. πρεσβευτής, ἀπόστολος Hn 7, 2. 12, 2. 12, 4. 2) ὁ μετὰ τὸν Ρωμαῖον ἐπαρχιακὸν διοικητὴν ὑπάλληλος, ὕπαρχος A 6, 4.

lēgo, lēgi, lectum, 3. ἀναγιγνώσκω. lēvis, e, (κοῦφος). 2) ὁ μὴ ἔχων βαρύτητα, ἀσήμιαντος, μηδαμινός, ἐλαφρός A 13, 6. 3) ἐπὶ νόσου: ἀνεκτός A 22, 3. 4) κουφόνους (ἐλαφρόμναλος), ἀστατος A 15, 1. lēvo, 1. ἀνακουφίζω.

lex, legis, νόμος.

libenter, ἐπίρρο. ἀσμένως.

līber, bri, ἀ. βιβλίον.

līberālis, e, (τοῦ ἐλευθέρου). 2) ἐλευθερίος, εὐγενής, ὑποχρεωτικός.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

līberalītas, atis, ἐλευθεριότης, γενναιοδωρία.

līberalīter, ἐπίρρο. φιλοξένως, ἐλευθερίως.

lībrarīus, ii, ἀ. (ἀντι)γραφεὺς βιβλίων. Δι’ αὐτῶν διεδίδοντο τὰ εἰς δίλγους τότε κυκλοφοροῦντα χειρόγραφα βιβλία.

littēra, ae, (γράμμα, στοιχεῖον ἀλφαβήτου). 2) πληθ. ἡ ἐπιστολή, 3) Graecae litterae τὰ ἑλληνικὰ γραπτὰ μνημεῖα, ἡ ἑλλην. γραμματεία. 4) γράμματα, ἐλευθέριοι τέχναι (σπουδαὶ) C 3, 1. A 1, 2. 5) ἡ συγγραφική, τὸ συγγράφειν Hn 13, 2.

litterātus (δεδιδαγμένος). 2) στοιχειωδῶς κατηρτισμένος ἐν τινι γλώσσῃ, (ἐγγράμματος).

lītus, ōris, οὐ ἀκτή, παραλία.

locuplēto, 1. πλούτιζω (τι διά τινος).

locus, i, ἀ. (πληθ. loca, orum, οὐ.) τόπος, μέρος Hm 1, 2. Hn 11, 1. A 20, 1. τόπος (διαμονῆς) Hn 12, 3. τοποθεσία, ἔδαφος (γαλλ. terrain) Hm 2, 4. Hn 3, 4. εύνοϊκὸν σημεῖον, εύκαιρία Hm 1, 2.

longē, ἐπίρρο. (μακράν). 2) πολὺν καιρόν. Συγκριτ. longīus (=diuitius).

longus, μακρός, σχοινοτενής.

lumbus, i, ἀ. ἴσχιον (νεφραμιά), τὸ κατώτατον μέρος τῶν νότων.

luxurīa, ae, τρυφή, πολυτέλεια.

M

magis, ἐπίρρημα μᾶλλον.

magister, tri, ἀ. (ἀρχων). 2) **māgister equitum** ὑπαρχος.

magistrātus, ūs, ἀ. ἀρχή. Πληθ. (αἱ ἀρχαὶ, οἱ ἀρχοντες), οἱ δύο ὕπατοι Hn 7,2. 2) ἡ ἀρχὴ τοῦ σωφέτου (ἐν Καρχηδόνι) Hn 7,5. 3) ἡ δημοσία (ἀνωτάτη) ἀρχή, ἀρχων A 18, 1. 4) τὸ δημόσιον ὑπούργημα A 18, 6.

magnifīcēs, μεγαλοπρεπής, (μεγαλοπετῶς ζῶν).

magnitūdo, ὕψη, (μέγεθος). 2) μέγα ποσόν A 14, 3. magnitūdo animi μεγαλοψυχία.

magnus, μέγας, ἐκτεταμένος A 12,2. 2) πολυάριθμος Hn 3, 2.

magna pecunia μεγάλη ποσότης χρημάτων, πολλὰ χρήματα. 3)

σημαντικός, σπουδαιος Hm 4,1 C 1, 2. 3, 1. A 2, 4. 16, 1. 20,5. Συγκριτ. maior ἀ. καὶ θ. maius

οὐ. (γεν. maiōris) μείζων. maiōres, um, ἀ. οἱ πρόγονοι. ὑπερθ.

maxīmus μέγιστος.

mālē, ἐπίρρημα κακῶς, οὐχὶ ἐπιτυχῶς.

mallem, προτ. ὑποτακτ. τοῦ δ. malo.

malo, malui, malle (māge [= magis]+volo), (μᾶλλον θέλω,) προτιμῶ.

mālum, i, οὐ. τὸ κακόν, τὸ δεινόν, malum extērnum δ (πλήρης δεινῶν) ἔξωτερικὸς πόλεμος Hm 2,1.

Πληθ. mala, δīrum, οὐ. ἡ δεινὴ θέσις Hm 2, 3.

manceps, cīpis, ἀ. (ὁ ἀγοράζων ἐν δημοπρασίᾳ τὰ δημόσια τέλη). 2) nullīus rei manceps οὐδενὸς πρόγματος (οὐδεμιᾶς ἐπιχειρήσεως) ἐργολήπτης, ἐργολάβος, (μισθωτής, ἐνοικιαστής).

mando (=manum do ἐγχειρίζω).

1. παραγγέλω, ἐντέλλομαι, ἐμπιστεύομαι εἰς τὴν φροντίδα τινός. mānēo, nsi, nsum, 2. μένω, παραμένω.

mansi, ἰδ. maneo.

manus, ūs χείρ' ἰδ. do. 2) δύναμις, στρατός Hm 4,3.

mare, is, οὐ. θάλασσα. et terra et mari καὶ κατὰ γῆν (κατὰ ξηρὰν) καὶ κατὰ θάλασσαν. 2) mare (=fretum) Hm 4,1.

maritīmus, παραθαλάσσιος. 2) θαλάσσιος A 6,1.

mater, tris, μήτηρ.

matrimonīum, ūi, οὐ. γάμος, συνουέσιον.

matūrē, ἐπίρρημα προώρως.

maxīmus, ἰδ. magnus.

medicīna, ae, φάρμακον, ιατρικόν.

medīcus, i, ἀ. ιατρός.

medimnus, i, ἀ. μέδιμνος (μέτρον Ἀττικόν). Γεν. πληθ. medimnum. Ο ἀττικός μέδιμνος ἦτο (=6 modii) περίπου λίτραι 52, 53.

mediōcris, e, μέτριος, (ἔτσι κι ἔτσι). A 13, 3. 2) μέτριος, μικρός, δλίγος A 13, 4.

medītor, 1. (προβλ. (μέδ-ομαι), ἀποθ. διανοοῦμαι (σχεδιάζω))

- mēmor, ὅρις, μνήμων.
- memorīa, ae, (μνήμη). 2) φήμη, διήγησις, διάδοσις, Hn 8, 2. 3) μνήμη, (οἱ ἐπιγιγνόμενοι) Hn 13, 3.
- mēndacīum, ii, οὐ. ψεῦδος.
- mens, mentis, νοῦς, διάνοια, φρόνημα.
- mensis, is, ἀ. μήν. in singulos menses καθ' ἔκαστον μῆνα, μηνιάως.
- mensūra, ae, μέτρον, τὸ μετρεῖν.
- mentiō, ənis, μνεία. mentione factā μνείας γενομένης.
- mercennariūs, μισθοφορικός.
- merēo, ii, ītum, 2. (ἀξιός εἰμι). 2) primum stipendium mereo τοῦ πρώτου (στρατιωτικοῦ) μισθοῦ εἶμαι ἀξιός, τελῶ (κάμνω) τὴν πρώτην στρατείαν.
- meritō, ἐπίρρ. δικαίως.
- met μόρ. ἐγκλιτ. γε.: ἰδ. egōmet.
- metiōr, mensus sum, 4. ἀποθ. μετρῶ.
- meus, ἐμός.
- mihi, δοτ. τοῦ ego.
- mīgro, 1. (μετοικῶ). 2) ex vitā μετοικῶ ἐκ τοῦ βίου, μεταλλάττω τὸν βίον (ἀποθνήσκω).
- miles, lītis, ἀ. στρατιώτης.
- mille, ἄκλ. χιλιάς, χίλιοι. Πληθυντ.
- milia passuum trecenta χιλιάδες βημάτων τριακόσιαι.
- minor, ἀ. καὶ θ., mīnus οὐ (γεν.). minōris· συγκρ. τοῦ parvus), μικρότερος. minor quinque et viginti annis natus (ἰδ. nascor)
- ἡσσων τῶν πέντε καὶ εἴκοσιν ἑτῶν γεγονώς, νεώτερος τῶν 25 ἑτῶν, μόλις είκοσιπενταετής.
- mīnus, συγκρ. ἐπίρρ. ἡττον, δλιγάγωτερον. minus robustus=ο ο robustus ὅχι τόσον ισχυρός, δλιγον ισχυρός.
- mīror, 1. ἀποθ. θαυμάζω, ἐκπλήττομαι, μετ' ἐκπλήξεως ἀναζητῶ.
- mīsi, ἰδ. mitto.
- mitto, mīsi, missum, 3. πέμπω, στέλλω, γράφω ἐπιστολήν, ἐπιστέλλω A 16, 3. 20, 1.
- moderatīo, ənis, μετριασμός, ἥ (ἐν τῇ βιοτικῇ οἰκονομίᾳ) μετριότης, περιορισμός.
- modīcus, μέτριος, (ὅσον πρέπει).
- modiūs, ii, ἀ. μόδιος (μέτρον στηρῶν, περίπον 8, 754 λίτρας=1) 6 τοῦ ἀττικοῦ μεδίμνου). Γεν. πληθ. (ώς ἐπὶ τὸ πολύ) modium.
- mōdō, ἐπίρρ. μόνον. modo — modo δτὲ μὲν—δτὲ δέ. non modo... sed etiam οὐ μόνον ἀλλὰ καί.
- mōdus, i, ἀ. τρόπος. 2) modus mensurae τὸ μέτρον (τοῦτο) τοῦ μετρεῖν (ἥτοι οἱ 6 μόδιοι) A 2, 6.
- mons, montis, ἀ. ὅρος.
- monumentum, i, οὐ. (μνημεῖον). 2) τάφος (=sepulcrum).
- morbūs, i, ἀ. νόσος. morbus occulorum νόσημα, νόσος τῶν ὁφθαλμῶν, ὁφθαλμία.
- mōrīor, mortūus sum, mōri, 3. ἀποθ. ἀποθνήσκω.
- morōr 1. ἀποθ. διατρίβω. cum diu-

utiūs morarētūr ἐπειδὴ μακρότερον (χρόνον ἢ δ σον δ νόμοις ἐπέτρεπε) διέτροιβε. 2) λαμβάνω, καταλαμβάνω θέσιν (ἐπὶ στρατηγῶν) Ηп 5, 1. 3) διατρίβω (ἐπὶ τόπου) Α 20, 1.

mors, mortis, θάνατος.

mos, moris, ἀ. ἔθος Α 6, 2. 2) πληθ. (ἡθικῶς) δ χαρακτήρ, τὸ ἔθος С 3, 5. Α 5, 3. 14, 2, 19, 1. 3) τὰ ἥθη (τοῦ ἔθνους ἢ τῆς χώρας) Ηп 3, 3. τὰ ἥθη (τῶν προγόνων) Α 18, 1.

multiplīco, 1. (πολλαπλασιᾶσθαι).

2) multiplicandis (ἀφαιρ.) usūris διὰ πολλαπλασιασμοῦ (ἐπισωρεύσεως) τόκων, ἐπισωρεύσει τόκων (ῶστε οὗτοι νὰ αὐξάνουν τὸ χρέος).

multitūdo, ὕνις, πληθύς, (μέγα) πλῆθος, σμῆνος (κοιπάδι).

multō, ἐπίρρο. πολλῷ, πολύ.

multus, πολύς Ηп 1, 2. 5, 3. 2) πολύς, ὑπερβολικὸς Α 13, 5. 3) οὖσ.

multa, στυπ, οὖ. πολλά Ηп 2, 3. 4. πολύς, μέγας С 3, 4.

munditīa, ae, (καθαριότης). 2) κουφότης, (ἀπλότης μετά καλαισθησίας).

municipiūm, ii, οὖ. ίσοτελής πόλις. Πόλις ἐκτὸς τῆς Ἀρώμης κειμένη, ίδια ἐν τῇ Ἰταλίᾳ, κατ ίδίους νόμους καὶ ὑπὸ ίδίους ἀρχοντας κυβερνωμένη. Οἱ πολῖται ταύτης εἶχον τὰ δικαιώματα τοῦ Ἀρωμαίου πολίτου.

munīo, īvi, ītum, 4. (διχυρῶ). 2)

itinera (τεχνικὸς ὅρος) = κατασκευᾶσθαι (ἀνοίγω), χαράττω ὅδοὺς (πρὸς δίοδὸν τοῦ στρατοῦ).

munīs, ītis, (λειτουργία, καθῆκον).

2) δῶρον, δωρεά Ηп 7, 3. 12, 3.

3) munīs fortunae εὔνοια τύχης, ἀγαθὴ τύχη.

murus, i, ἀ. (τοῖχος). 2) muri, τὰ τείχη τῆς πόλεως, τείχισμα.

mutatīo, ὄnīs, μεταβολή. rei publicae μεταβολὴ τῆς πολιτείας, πολιτικὴ ἀναστάτωσις (ταραχή).

mūtō, 1. μεταβάλλω, ἀλλάσσω.

N

nactus, id. nanciscor.

nam, σύνδ. διότι.

namque, σύνδ. διότι.

nanciscor, nactus sum, nancisci, 3. ἀποθ. λαγχάνω. sorte provinciam nactus Hispaniam κλήρῳ (δῆς) ἐπαρχίαν λαζῶν (ἀφοῦ ἔλαβε) τὴν Ἰσπανίαν. 2) morbum περιπίπτω εἰς νόσον (πρβλ. τὸ ἡμέτερον ποῦ τὴν πέτυχα τὴν ἀρρώστια).

narro, 1. διηγοῦμαι.

nascor, natus sum, nasci, 3. ἀποθ.

ex alīquo γεννῶμαι ἐκ τινος. natus Drusillā (ἀφαιρ. = Drusillae filius) ὁ ἐκ τῆς Δρουσίλλης γεννηθεὶς (οὐδὲς τῆς Δρουσίλλης).

natus γεγονώς. domī natus οἰκογενίς.

natīo, ὄnīs, ἔθνος.

natūra, ae, φύσις A 22,2. 2) χαρακτήρ, φύσις, ίδιοσυγκρασία A 17, 3.

natus, lđ. nascor.

naufragiūm, ii, οὐ. ναυάγιον.

náuticus, ναυτικός. castra nautica, τὸ δομητήριον τῶν νεῶν, νεώριον (σταθμός τῶν πλοίων, ὅστις ἀπετελεῖτο ἀπὸ δχυρώσεων μετὰ φρουρᾶς πρὸς φύλαξιν τῶν νεωλκουμένων πλοίων).

navalīs, e, ναυτικός. proelium navale ναυμαχία.

navis, is, ναῦς.

nē, (ἐπίρρ.). 2) σύνδ. ἵνα μή, ὅπως μή.

-nē, μόρ. ἐγκλιτ. εἰ, ἀν...

nēc ἢ nēque, σύνδ. οὔτε, μήτε, καὶ οὐ, καὶ μή, καὶ δέν, καὶ νὰ μή. necessere, ἄκλ. necessere est δεῖ, ἀνάγκη εἶναι.

necessitūdo, dīnis, (ἀνάγκη). 2) σύνδεσμος (ὑπηρεσιακός) C 1, 3.

Οἱ ταμίαι ἥσαν συνημμένοι πρὸς τοὺς ἀρχηγούς, ὑψῷ οὖς ὁ αἰλῆρος (=sors, τ. ἔ. ἡ τοῦ θείου κρίσις) εἶχεν αὐτοὺς ὑπηγμένους, δι' ἀρρώκτου ἥθικοῦ δεσμοῦ. Ὁ δεσμὸς οὗτος οὐδὲν διέφερεν ἐκείνου, ὁ δόποιος συνέδεε τὰ τέκνα πρὸς τοὺς γονεῖς. Διὰ τοῦτο ἡ τοιαύτη σχέσις, καθὼς ἡ συγγενική, ἐκαλεῖτο necessitūdo. 3) οἰκειότης, στενὸς δεσμὸς ἡ σχέσις μεταξὺ συγγενῶν, δεσμοὶ συγγενείας. A 19, 4.

nefās (nē καὶ fās), (μόνον κατ' ὄνομ. καὶ αἰτιατ.) τὸ ἀνόσιον, πᾶν ὃ τι ἀπαγορεύει ὁ θεῖος καὶ ὁ φυσικὸς νόμος, ιεροσυλία· lđ. duco ἐν τέλει.

nēgo, 1. ἀρνοῦμαι Hn 12, 3. λέγω ὅτι δέν... Hm 1, 5.

negdōtūm, ii (nec καὶ otium), ἀσχολία, ἔργον, ὑπόθεσις.

nēmo, γεν. nullīus, δοτ. nemīni αἰτ. nemīnem, ἀφαιρ. nullo (ἐκ τοῦ nē καὶ hēmo [=homo]), οὐδείς A 6, 3. 2) ἐπιθετικῶς=nullus A 19, 3.

neptis, is ἐγγόνη.

neque, lđ. nec. 2) neque multo post οὐ πολλῷ ὕστερον, μετ' οὐ πολύ.

néuter (nē-úter), néutra, néutrūm, οὐδέτερος. in néutram partem εἰς οὐδέτερον μέρος (δηλ. οὔτε πάρα πολὺ οὔτε πολὺ δλίγον). lđ. conspicio.

nihil, (γεν. nullīus rei, δοτ. nullī rei, ἀφαιρ. nullā re), οὐδέν.

nihil, ἐπίρρ. κατ' οὐδέν A 21, 5.

nihilo, ἐπίρρ. (κυρ. ἀφαιρ. τοῦ nihilm, i, οὐ. οὐδέν). nihilō setiūs οὐδὲν ἥττον.

ni-si, σύνδ. εἰμή, ἐὰν μὴ (=si non), nego nisi (=dic o non... nisi) λέγω ὅτι δέν... ἐὰν μή, λέγω ὅτι τότε μόνον ... ἐάν.

nob̄ilis, e, (γνωστὸς [ἐκ τοῦ nosco]). 2) οὐσ. πληθ. nob̄iles, iūm, ἀ. οἱ εὐγενεῖς. Οὕτως ἐκαλοῦντο ἐν

‘Ρώμῃ ἔκεινοι, ὃν οἱ πρόγονοι ἦρ-
ξαν ἀνωτέρας ἀρχάς C 2,3. 3) δύνο-
μαστός. *nobilis feror* φέρομαι,
θεωροῦμαι (ὢν νέος) διακεκριμένος
A 3, 1.

nocendus, *ἰδ.* *noceo*.

noceo, *εἴπι—*, 2. (μετὰ δοτ.) βλά-
πτω.

noctū, *ἐπίρρο*. *νύκτωρ*, (ἐν καιρῷ)
νυκτός.

nōlo (ἐκ τοῦ *ne-vόlo*), *nolūi*, *nol-*
le (ἀνώμ.), δὲν θέλω.

nomēp, *īnis*, οὐ. ὄνομα. *sine no-*
minibus ἀνευ ὄνομάτων, (ἀνευ
δηλώσεως ἐκάστοτε τοῦ ὄνόματος).
suo nomine *ἰδ.* *suis*.

nomīno, 1. ὄνομαζω.

nōn, οὐ, οὐκ, ὅχι, δέν.

nonaginta, ἀριθμ. ἐνενήκοντα.

nonnīhil, ἔστιν ὅ τι, τί. *nonnīhil*
temp̄ris τὶ χρόνου, χρόνον τινά.
οὐσ. *nonnulli*, *ōrum*, ἀ. τινές.

nōnus, ἔνατος.

notitīa, αε, γνῶσις, γνωριμία.

nōto, 1. σημειῶ, ἀναγοάφω C 3,4. A
18,2. ἀναφέω, μνημονεύω A 28,3.

novem, ἐννέα.

novus, νέος.

nox, *noctis*, νύξ.

nubo, *psi*, *ptum*, 3. (καλύπτω διὰ
πέπλου). 2) ἐπὶ γυναικός· alicui
λαμβάνω τινὰ σύζυγον (ὑπανδρεύ-
μαι).

nullus, (γεν. *nullīus*, δοτ. *nullī*,
κλπ.) οὐδεὶς C 2,4. A 6,3. 14,3.
18,2. 2) οὐσ. οὐδεὶς Hn 5,1.

πυτ, (μύρ. ἐρωτημ.) εἰ, ἄν...

numērus, i, ἀ. ἀριθμὸς A 12,4. 2)
δύναμις Hn 2,1.

numquam, ἐπίρρο. οὐδέποτε.

nunc, ἐπίρρο. νῦν, τώρα.

nuntīo, 1. (ἀν)αγγέλλω.

nuptīae, *ārum*, μόνον κατὰ πληθ.
(ἐκ τοῦ *nubo*), γάμος.

nūpta, *μτχ.* *ἰδ.* *nubo*.

O

οβ πρόθ. μετ² αἵτ. διὰ + αἵτ.,
ἔγενα.

ob-dūco, 3. (προσάγω). 2) *obduc-*
tā nocte (ἐνν. *c a e l o*) ἐξαπλω-
θείσης τῆς νυκτὸς (ἐπὶ τοῦ οὐρα-
νοῦ) νυκτὸς ἐπιγενομένης, ὑπὸ τὸ
σκότος τῆς νυκτὸς (ἐν νυκτὶ σκο-
τεινῇ).

obductus, *ἰδ.* *obduco*.

obiēci, *ἰδ.* *obicio*.

običio (πρόφ. *objicio*, οβ καὶ
jācio), *iēci*, *iectum*, 3. (προβάλ-
λω). 2) τε ἀντεπέξερχομαι, ἀντι-
τάσσομαι. 3) *obiciar* ἀντιτάσσο-
μαι. *quo repentinō visu obiecto*
οὐ (=τούτου δὲ) τοῦ ἀποσδοκή-
του θεάματος ἀντιταχθέντος, διὰ
τῆς ἀντιτάξεως τοῦ αἰφνιδίου τού-
του φαινομένου.

obītus, *īns*, ἀ. (*ob-eo*), θάνατος.

ob-sēcro (*ob καὶ sacro*), 1. *ἐξορ-*
κίζω, ἰκετεύω· *ἰδ.* *oro*.

ob-sēquor, 3. ἀποθετ. (ἐπομαι).
2) *studiis* (δοτικὴ)=εῖμαι (ψ υ χ ῆ)

καὶ σώματι) ἀφιερωμένος εἰς τὰς μελέτας, ἐπιδίδομαι.
observantia, ae, (ἱερτὴ εὐλάβεια), μετὰ σεβασμοῦ συμπεριφορά, ἐπιφυλακτικότης (ἀποχὴ ἀπὸ πάσης πολιτικῆς καὶ διοικητικῆς θέσεως).
obses, **obsidēs**, ἀ. διμηρος.

ob-sidēo (ob καὶ **sēdeo**), **sēdi**, **sessum**, 2. πολιορκῶ.

obstinatīo, **ōnis**, ἰσχυρογνωμοσύνη. **tacitura** **obstinatione** διὰ τῆς σιωπηρᾶς ἰσχυρογνωμοσύνης, διὰ τῆς ἐπιμόνου σιωπῆς.

obtestatīo, **ōnis** (ἐπιμαρτυρία). **obtestationes patris** **oī** τοῦ πατρὸς ἔξορκισμοί, αἱ (θεομαὶ) ἴκεσίαι (παρακλήσεις) τοῦ πατρός.
obtīgi, lđ. **obtingo**.

ob-tīnēo (ob καὶ **tēnēo**), **tinūi**, **tentum**, 2. κατέχω, κατάλαμβάνω A 6,4. 2) διατηρῶ A 1, 1.

ob-tingo (ob καὶ **tango**), **tīgi**, —, 3. (ἐφάπτομαι). 3) τυγχάνω τινί, κλήρῳ δίδομαι.

obtrectatīo, **ōnis**, (κακοήθης) ἄμιλλα, κακεντρεχῆς ἀνταγωνισμός.
obvīam, ἐπίρρο. (εἰς ὑπάντησιν). 2)
obviam **venio** ἀντεπεξέρχομαι, ἀντιτάσσομαι. lđ. καὶ **venio**.

occasīo, **ōnis**, εὐκαιρία.

oc-cīdo (ob καὶ **caedo** κόπτω), **cīdi**, **cīsum**, 3. ἀποκτείνω (ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης). **Hamilcāre** **oc-cīso** τοῦ Ἀμίλκα φονευθέντος, μετὰ τὸν φόνον τοῦ Ἀμίλκα.

occupatīo, **ōnis**, ἀσκολία, ἐνασχόλησις.

oc-cūpo (ob καὶ **cāpīo**), 1. κατέχω. **sum occupatus in apparando** (ἐνν. **be11u m** ἢ **c op i a s**) εἴμαι ἀπησχολημένος περὶ τὸ παρασκευάζειν (τὸν πόλεμον ἢ τὰς πολεμικὰς δυνάμεις), περὶ τὴν πολεμικὴν παρασκευήν. **occupo saltūs** (αἰτ. πληθ.). κατέχω τὴν κλεισώρειαν. **octoginta**, ὅγδοήκοντα.

ocūlus, i, ἀ. ὁφθαλμός.

odīum, ii, οὐ. **μīσος**. **odium** **paternum** τὸ (παρὰ) τοῦ πατρὸς ἀληρονομικὸν μῖσος.

of-fendo, **ndi**, **nsum**, 3. προσκρούω, (πειράζω).

offensīo, **ōnis**, σύγκρουσις, δυσαρέσκεια, δυσαρέστησις,

officīum, ii, οὐ. 1) (προθυμία εἰς τὸ ἔξυπηρετεῖν), ἔξυπηρετικότης, καλωσύνη A 2, 6. 2) ἔφεσις τοῦ ποιῆσαι τὸ καθῆκον, συναίσθησις τοῦ καθήκοντος, ἐπίγνωσις, καθῆκον A 6,5.

o-mitto (ob καὶ **mitto**), 3. παραλείπω (ἐν τῇ διηγήσει).

ommis, ε πᾶς **Hn** 2,1. 9,2. 2) ὅλος, διλόκληρος **Hn** 3,1. 9,3. A 3,2. 14,3.

opēra, ae, (ἔργασία, προσπάθεια). 2) **cuius operā** (ἀφαιρ.) οὖς τῇ ἐνεργείᾳ, (παροτρύνσει, ὑπαιτούτη) **Hn** 7,3. 3) δρᾶσις, ὑπηρεσία C 1,1.

operīo, **rūi**, **rtum**, 4. καλύπτω. **spēpāzō**.

opīnor, 1. ἀποθ. νομίζω.

oppīdum, i, οὐ. πόλις.

op-plēo, ēvi, ētum, 2. πληρῶ, (γεμῖτω).

opplētus, ἴδ. oppleo.

op-prīmo (ob καὶ πρέμο), pressi, pressum, 3. (καταπιέζω). 2) καταβάλλω, ἀφανίζω.

op-pugno (ἐντονώτερον τοῦ obsidéo), 1. πολιορκῶ.

ops, (ἐν τῷ ἐνικ. ἀριθμῷ μόνον ἐν τῇ γεν. opis, αἰτ. opem καὶ ἀφαιρ. ope) πληθ. opes (γεν. opum), δύναμις, ἰσχὺς, Ἡп 10,2. 2) βούθεια Ἡп 1,3. 3) χοηματικὰ μέσα, περιουσία A 2, 3, 4.

optīmus (ὑπερθετ. τοῦ bonus), ἄριστος, ἔξαιρετος, ἔξαισιος, ἐπιτηδειότατος, ἐπιδεξιώτατος.

oratīo, ὅπις, λόγος, διμιλία (σύντομος) A 22,1. 2) λόγος γραπτὸς C 3,3.

orātor, ὄρις, ἀ. ὁρήτωρ.

orbis, is, ἀ. (κύκλος). 2) orbis terrarum ἡ οἰκουμένη.

ordīno, 1. κατατάσσω κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν (ἀντὶ ordīne enūmēro) ἐν (χρονολογικῇ) διαδοχῇ καταγράφω.

ordo, ordīnis, ἀ. τάξις A 18,3. 2) τάξις, θέσις, (ἐν τῇ κοινωνίᾳ) A 13, 6. ordo equester ἡ ἵππας τάξις, ἡ τάξις τῶν ἵππεων, ἡ ἵππικὴ τάξις.

orīgo, gīnis, (γένεσις). Πληθ. Origines «Ἄρχαί» C 3,3. 2) γένος, οἰκογένεια A 1,1. 3) familiarum, γενεαλογία, γενεαλογικὸν δένδρον A 18,2.

oriōr, ortus sum, orīri, 4. ἀποθ. (ἀνατέλλω, προκύπτω). 2) oriōr a+ἀφαιρ. (ἢ καὶ ἀνευ τῆς α προθέσ.) κατάγομαι ἀπό... —notans quis a quidque (=et a quo) ortus (ἐνν. es set) quos honores (cepisset) quibusque temporib⁹ cepisset (honores) ἀναφέρων τίς [ῆτο] (πῶς ὠνομάζετο) [καὶ] ἀπὸ ποίου κατήγετο, ποίας ἀρχᾶς (τιμητικὰ ἀξιώματα κατέλαβε) καὶ κατὰ ποίους χρόνους (πότε) κατέλαβεν (αὐτὰς) A 18,3.

oris, ἴδ. os.

ornātus, (κεκοσμημένος). 2) ἔξωπλισμένος, σεσαγμένος (μὲ πυρίσκον).

orno, 1. (κοσμῶ). 2) κλεῖσι, λαμπρύνω.

oro, 1. δέομαι, παρακαλῶ. oro atque obsēcto θεῷ μῶς ἵκετεύω, (ξειροπίζω). ἴδ. obsecro.

ortus, ἴδ. orior.

ōs, ὄρις, οὐ. (στόμα) 2) (φωνητικὸν ὄργανον), προφορά.

oscūlor, 1. ἀποθ. (κατα)φιλῶ.

os-tendo, n̄di, ntum, 3. (ἐπι)δεικνύω Ἡп 11,2. 2) δηλῶ Ἡп 12,5.

ostentatīo, ὅπις, μεγαλαυχία, καύχησις, ἐπίδειξις (μ α τ α i a).

otīum, ii οὐ. (ἀπραγμιοσύνη). 2) (ἥ μετὰ τὸν πόλεμον ἐπερχομένη ἡ συχία) «Ἄσφαλεια καὶ γαλήνη», εἰρήνη (ἀντίθ. bellum).

P

pacī, δοτ. τοῦ rax.

paene, ἐπίρρημα σχεδόν.

palam, ἐπίρρημα. (φανερώς), ίδ. facio.

par, paris, ὅμοιος, ὁ αὐτός, ἵσος.

pari modo καθ' ὅμοιον τρόπον,
δηλ. (χρονολογικῶς) C 3, 4. par
non sum ἵσος δὲν εἰμαι, (ἀριθμη-
τικῶς εἶμαι κατώτερος). par principibus (δοτ.) ὅμοιος τοῖς μεγά-
λοις, (τ. ἔ. ἐγγύως εὐτὸν στάσιν κατὰ τὰς σχέ-
σεις αὐτοῦ πρὸς τοὺς μεγάλους).—
par... ac ὅμοιος... ἦ, ὅμοιος...
καί, ὅμοιός τινι...—in pari peri-
culo sum εἰμαι ἐν μέσῳ (ἐν κατα-
στάσει) ὅμοιού κυνδύνου Hm 2, 1.
pārēo, τρι, —, 2. (φαίνομαι). 2)
ὑπακούω, πείθομαι.

pārō, 1. bellum παρασκευᾶσθαι πό-
λεμον, παρασκευᾶσθαι πρὸς πό-
λεμον.

pars, partis, μέρος, τμῆμα A 2, 3.
2) πλευρά Hn 12,3. 3) κόμμα A
2,2. partes Sullānae (Cinnānae)
ἡ μερίς, τὸ κόμμα τοῦ Σύλλα (τοῦ
Κίννα). partes optīmae τὸ ἀρι-
στοκρατικὸν (τ. ἔ. τὸ Συγκλητικὸν)
κόμμα ἥτοι οἱ optimātes (γεν.
τιμ).

parum, ἐπίρρημα. ὀλίγον. non parum
ὄχι μικρόν, ἵκανως, ἀρκούντως.

passus, Hn 13,3. A 2,4. ίδ. patior.

passus, ūs, ἄ. βῆμα. (ὅωμ. βῆμα
= 5 πόδες, δηλ. 1,48 μέτρου. Ἐ-
πομένως milia (οὐδ. πληθ. τοῦ
mille) passuum decem χιλιάδες

βημάτων δέκα=10 δωμ. μίλια,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

δηλ. 14800 μ., ἥτοι 15 περίπου
χιλιόμετρα.

patē-faciō, 2. (ἐκ τοῦ pateo καὶ
facio ἀνεῳχθαι ποιῶ), ἀνοίγω.
loca καθαρίζω τὸ ἔδαφος (τὴν πε-
ριοχὴν ὀστε νὰ γίνη βατή), ἀνοί-
γω δρόμους, ὀδοποιῶ τὰ ἄβατα.
patefēci, ίδ. patefacio.

pātēo, τρι, —, 2. ἀναπέπταμαι.
honores patent τὰ ἀξιώματα ἀ-
ναπέπτανται (εἶναι προσιτά), ἢ
πρὸς τὰς τιμὰς ἄγουσα εἶναι ἐ-
λευθέρα (ἀνοικτή).

pater, tris, ἄ. πατήρ. 2) πληθ. ὡς
τιμητικὴ προσωνυμία τῶν συγ-
κλητικῶν (οἱ πατέρες τοῦ ἔθνους).
patres conscripti (=senatores),
ίδ. conscriptus. pater familiās
(familias εἶναι ἀρχαῖος τύπος τῆς
γενικῆς ἑνικοῦ ἀντὶ familiae), ἄ.
δ οἰκοδεσπότης, ὁ οἰκογενειάρχης.
paternus, πατρικός, τοῦ πατρός.
pātīor, passus sum, pāti, 3. ἀποθ.
ὑποφέρω, ἀνέχομαι A 15, 1. 2) ἐ-
πιτρέπω, (παρα)δέχομαι Hn 13,3.
A 2,4.5.

patrīa, ae, πατρίς.

páucus (προβλ. παῦ-ρος, σχεδὸν
μόνον κατὰ πληθ. ἀριθ.), ὀλίγοι
(τὸν ἀριθμόν).

páulum, ἐπίρρημα. μικρόν, ὀλίγον.
paulum modo, ὀλίγον μόνον.

pax, pacis, (εἰρήνη). 2) σύναψις
εἰρήνης, συνομολόγησις εἰρήνης
A 18,2.

pecunīa, ae, χρήματα, περιουσία.

pecunīōsus, πολυχρήματος, εὐκατάστατος.

pedester, stris, stre, πεζικός, τῆς ξηρᾶς.

pedisēquus, i, ἀ. ὁ ἀκόλουθος (δοῦλος ἀκόλουθῶν ἢ συνοδείων τὸν κύριον ἔξερχόμενον [γαλλ. 1 a-q u a i s].

pello, pepūli, pulsum, 3. ὡθῶ, ἔξωθῶ. 2) τρέπω εἰς φυγήν, ἀποκρούω, νικῶ.

pendo, pependi, pensum, 3. (σταθμῶ, ζυγίζω). 2) πληρώνω.

pepūli, iδ. pello.

per, πρόθ. μετ° αἵτιατ. : διὰ (γεν.):
a) τοπικῶς Ην 4, 2. per lumbos, κατὰ τὰ ίσχία. β) πρὸς δήλωσιν τῆς αἵτιας: per senatum ἐνεκα τῆς συγκλήτου, κωλυούσης (μὴ ἐπιτρεπούσης) τῆς συγκλήτου.

peraeque, ἐπίρρο. πάνυ ἐξ ἵσου, (πάνυ δμοίως), κατὰ κανόνα, κανονικῶς.

per-āgo, 3. ἐπιτελῶ, φέρω εἰς πέρας. rebus peractis τῶν πραγμάτων εἰς πέρας ἀχθέντων (μετὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐπιχειρήσεων) propositum φέρω εἰς πέρας τὸν σκοπόν τὴν (ἀπόφασιν). consulatu peracto τῆς ὑπατείας περατωθείσης (μετὰ τὴν λῆξιν τῆς ὑπατείας).

perceptus, iδ. habeo.

per-cīp̄io (per-cāp̄io), cēpi, cēptum, 3. (καταλαμβάνω). 2) γνωρίζω, ἐκμανθάνω.

per-dūco, 3. (διάγω). 2) ἄγω Ην 4,3.

peregrinatio, ὅnis, ἀποδημία, διατριβὴ ἐν ξένῃ χώρᾳ.

per-ēo, iī, ītum, īre, ἀπόλλυμα, ἀποθνήσκω.

per-fūgio, fūgi, —, 3. καταφεύγω. **perfunctus**, iδ. perfungor.

per-fungor, functus sum, 3. ἀποθ. (ἐπιτελῶ). 2) laboribus (ἀφαιρ.) ὑφίσταμαι, ὑπομένω (περνάω) μόχθους.

pericūlum, i, οὐ. κίνδυνος.

peritūrus, iδ. pereo.

perītus, ἔμπειρος.

per-mitto, 3. (ἀφίνω τινὰ νὰ διέλθῃ). 2) rem arbitrio (δοτ.) καταλείπω τι εἰς τὴν κρίσιν (τινός), ἔξαρτῶ τι ἀπό τινος (προσώπου).

perpetūo, ἐπίρρο. διηνεκῶς, ἀδιαλείπτως, καθ' ὅλον τὸν βίον.

perpetūus, (διηνεκής), ὅλος. C 1,3. 2) odium perpetuum μῆσος διαρκές, ἀδιάλειπτον, ἀσβεστον Ημ 4,3.

per-scrībo, 3. γράφω, ἴστορῶ (λεπτομερῶς, διεξοδικῶς, ἀκριβῶς).

persecūtus, iδ. persēquor.

per-sēquor, 3. ἀποθ. διώκω ἀκαταπαύστως, ἀγωνίζομαι διηνεκῶς Ημ 1,4. 2) (ἐνν. scripturā γραφῆ) ἐκθέτω, ἐγγράφως (κατὰ γρονθολογικὴν σειράν) περιγράφω, πραγματεύομαι, C 3,4. 5.

per-suādeo, āsi, āsum, 2. πείθω.

persuasēram, Ἰδ. persuadeo.
 (pertaedet), pertaesum est, 2.
 ἀπόσ. (κόρος ὑπάρχει). 2) το
 negotii suscepti κόρος, ἀηδία, ἀ-
 νία (βαρεμός) ἔλαβε με τοῦ ἀνα-
 ληφθέντος (ὑπὸ ἐμοῦ) ἔργου, ἐγ-
 καταλείπω ἐξ ἀνίας τὸ ἀναληφθὲν
 ἔργον.

per-terreo, rūi, rītum, 2. κατα-
 πλήττω, καταπλάσσω.

perterrītus, Ἰδ. perterreo.

pertinacīa, ae, τὸ ἐπίμονον, ἐπι-
 μονή.

per-tinēo (per-tēneō), tinūi, (ten-
 tum), 2. (διατείνω). 2) συνεισφέ-
 ρω, συντελῶ, ἀφορῶ, ἀποσκοπῶ.
 per-turbo, 1. ταράττω, εἰς ταραχὴν
 φέρω, εἰς ταραχὴν ἐμβάλλω.

per-vēnīo, 4. ἀφικνοῦμαι. perve-
 nīo ad desperationem περιέρχο-
 μαι (φθάνω) εἰς ἀπελπισμόν, ἀ-
 πελπίζω, (ἀπελπίζομαι).

per-verto, 3. (ἀναστρέψω). 2) per-
 verto mores διαστρέψω, δια-
 φθείρω τὰ ἥθη.

petiērim=petiverim, Ἰδ. peto.

pēto, īvi καὶ ii, ītum, 3. (δῷμῶ,
 προβλ. πέτομαι, πί-π[ε]τ-ω). 2)
 peto ut παρακαλῶ νά... 3) διευ-
 θύνομαι εἰς Ην 4,2. 4) honores
 θηρεύω τὰ ἀξιώματα. salutem
 fugā ζητῶ τὴν σωτηρίαν διὰ τῆς
 φυγῆς. 5) petor καταζητοῦμαι.

piētas, ātis, (εὐσέβεια, αἴσθημα
 ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ πρὸς πάν-
 τας εἰς τοῦτο ὅφελεται, ἦτοι :

πρὸς θεούς, πατρίδα, γονεῖς καὶ
 στενοὺς συγγενεῖς). 2) σεβασμός,
 εὐσέβεια, ἡ πρὸς τοὺς συγγενεῖς
 ἀγάπη A 5,1. ἡ πρὸς τοὺς γονεῖς
 ἀγάπη A 17,1.

plebes ἔι, ὁ λαὸς (ώς τάξις, ἐν
 ἀντιθέσει πρὸς τοὺς πατρικίους
 καὶ τὴν σύγκλητον). Ἰδ. tribunus.
 plerīque, pleraeque, plerāque, οἱ
 πολλοί, ἡ πλειονότης.

plerūmque, ἐπίρρο. ὃς ἐπὶ τὸ πλεῖ-
 στον, κατὰ μέγιστον μέρος.

plumbum, i, οὐ. μόλυβδος.

plurīmus, ὑπερθ. (τοῦ plus) πλεῖ-
 στος.

plūs, plūris, (συγκρ. τοῦ multus)
 πλείων, πλέον. plures (ἀρρ.) ar-
 mati μέγας ἀριθμὸς ὀπλισμένων.
 2) plus ὃς οὐσ. οὐδέτε. (μετὰ γεν.):
 plus salis πλέον κομψότητος, πε-
 ρισσοτέρα κομψότης. 3) ὃς ἐπίρρο.
 πλέον.

poena, ae, ποινή.

Poenus καὶ συνήθ. πληθ. Poeni,
 ōrum, καὶ ἐπίθετον Poenīcus
 (ἰδὲ Πίνακα ἴστορ. καὶ γεωγραφ.).
 ἀντὶ Punīcus=Karthaginiensis
 (προβλ. poena [ποινὴ] — pūnio,
 moenia—mūnio).

poëta, ae, ἀ. ποιητής.

poëtīcē, ēs, (αἰτ. -ēn), (ἐλληνικὴ
 καὶ ὁμαϊκὴ) ποίησις.

poëtīcus, ποιητικός, ἀφορῶν(εἰς...).

pol-līcēor, cītus sum, 2. ἀποθετ.
 ὑπισχνοῦμαι, δίδω ὑπόσχεσιν.

rompa, ae, πομπή. rompa funē-

ris πομπὴ κηδείας, μεγαλοπρεπῆς κηδεία (ταφή).

pōno, posūi, posūtum, 3. (τίθημι). 2) principem (τάτω τινὰ) ἀρχηγὸν (ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρατοῦ). pono castra στρατοπεδεύω. rono statuam ἴδρυω, ἀνεγείρω ἀνδριάντα.

popūlus, i, ἀ. λαός, δῆμος.

porto, 1. κομίζω (κουβαλῶ).

possessio, ōnis, κτῆσις (ἴδια κτῆμα ἀκίνητον).

possem, πρτ. ὑποτακτ. τοῦ possūm.

possum, potūi, posse, δύναμαι. ut omnes honores quos possent (ἐνν. h a b ē r e) haberent ὅστε νὰ ἐπεδαψιλεύσωσι πάσας τὰς τιμὰς ἀς ἡδύναντο (νὰ ἐπιδαψιλεύσωσιν).

post, πρόθ. μετ° αἰτ., μετὰ + αἰτ. 2) ἐπίρρο. ἔπειτα· multo post πολλῷ (πολὺ) ὕστερον.

postēā, ἐπίρρο. ὕστερον, μετὰ ταῦτα.

posteāquam, σύνδ. ἀφοῦ = postquam.

postērus, ὕστερος, ὕστεραιος.

postquam, σύνδ. μετὰ προμ. δριστ.=ῶς, ἀφοῦ. 2) μετὰ ὑπερσυντ. δριστ.=ὕστερον ἥ, ἀφοῦ.

postūlo, 1. ἀπαιτῶ, ζητῶ τι Hn 2,4. 2) ἀπαιτῶ, (μετ° αἰτ. καὶ ἀπομφ.) Hn 12,3.

posuero, id. rono.

potens, ntis, (δυνάμενος). 2) ὑπερρ. potentissimus, μέγα δυ-

νάμενος, μεγίστην ἐπιρροὴν ἔχων (ἀσκῶν).

potentia, ae, ἵσχυς (προσωπικὴ ἐπιρροὴ ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἵσχυν τῶν νόμων), αὐθαδεσία.

potēram, πρτ. δριστ. τοῦ possūm.

potestas, atis, δύναμις, ἵσχυς A 6,1. 2) ἔξουσία (τοῦ τιμητοῦ) C 2,3. 3) sum in potestate meā εἶμαι αὐτεξούσιος, δὲν ἔξαρτωμαι ἀπὸ ἄλλου. alicui potestatem sui facere παρέχω λαβὴν τοῦ ἑαυτοῦ μου πρός τινα, ἀφίνω τὸν ἑαυτόν μου νὰ καταληφθῇ ὑπό τινος.

potius, ἐπίρρο. συγκρ. μᾶλλον. ὑπερρ. potissimum, μάλιστα, κατὰ προτίμησιν, κατὰ πρῶτον Hn 11,6. ἀκριβῶς, κατ° ἔξοχήν A 3,3.

potuēro, id. possūm

potuisse, προμ. ἀπομφ. τοῦ ὁ. possūm.

praebeō (prae καὶ hābeo), būi, bītum, 2. (παρέχω). 2) me eadem diligentia (ἀφαιρ.). δεικνύω δμοίαν περίσκεψιν (κατὰ λέξιν: παρέχω ἔμαυτὸν δμοίας περισκέψεως).

praeceptum, i, οὐ. διδασκαλία, δόγμα A 17,3. 2) διαταγή, ἐντολή. praecēpto (ἀφαιρ.) μετὰ γεν.: κατὰ διαταγήν (τινος).

prae-cēprio (prae καὶ cēprio, προλαμβάνω). 2) ut διατάσσω... νά.

praecipue, ἐπίρρο. δλως ίδιατέρως, ἔξαιρέτως.

- prae-dīco, 3. προλέγω A 16,4.
- prae-dīco, 1. ἀναφέρω, μνημονεύω.
- praedīum ἱ, οὐ. κτῆμα, γεωκτησία.
- praeesse, ἵδ. praesum.
- praefectūra, ae, ἀξιώμα ἐν τῷ στρατῷ παρεχόμενον ἐν τῇ διοικήσει ὁμαϊκῆς ἐπαρχίας ὑπὸ ἀνθυπάτου ἢ στρατηγοῦ εἰς ὅμω. ἐπεῖς, διοίκησις, ὑπαρχία.
- praefectus, i, ἀ. ἐπιτηρητής, ἐπόπτης (ἐν Καιρῷδόνι). Ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸν censor ἐν Ἄριμῃ.
- praefūi, ἵδ. praesum.
- praemīum, ἱ, οὐ. βραβεῖον, ἀνταμοιβή.
- praes, praedis, ἀ. (ἢ ὑπὲρ ἐργολίπτου τινὸς παρὰ τρίτου διδομένη εἰς τὸ δημόσιον ἐγγύησις).
- 2) ὁ (ἀξιόχρεως) ἐγγυητής.
- prae-scrībo, 3. (προγράφω). 2) ἐκ τῶν προτέρων παραγγέλλω, προδιαγράφω, διατάσσω.
- prae-sens, ntis, παρόν· ἵδ. praesum.
- prae-sidīum, ἱ, οὐ. (φρουρά, στρατός). 2) πληθ.=castra náutica.
- praestitisse, ἵδ. praesto.
- prae-sto, stīti, stītum, 1. ὑπερβάλλω, ὑπερτερῶ, ὑπερβαίνω Hn 1,2. A 3,3. 18,5. 2) ἐκτελῶ, πραγματοποιῶ, ἐκπληρῶ A 15,1.
- prae-sūm, fūi, esse (προίσταμαι).
- 2) ἀναλαμβάνω διοίκησιν, διοικῶ.
- praeesse coepit (praefuit) ἥρξε.
- 3) protestati προίσταμαι ἔξουσίας, διευθύνω (διοικῶ) ἀρχήν, ἀξιώμα.
- praeter, πρόθ. μετ' αἰτ. πλήν, ἐκτὸς Hn 3,4. A 14, 3. 2) παρὰ+αἰτ.
- 3) κατ' ἔξαίρεσιν, ἐκτὸς A 1,3.2,4.
- praeter-ēā, ἐπίρρ. ἐκτὸς τούτων, πρὸς τούτοις, πλὴν τούτου.
- praeter-ēō, ἱ, ἕτα, ἕτε, παρέρχομαι. 2) ἀφίνω ἀμνημόνευτον.
- praeterībo, ἵδ. praetereo.
- praeterquam ἐπίρρ. ἐκτὸς, πλήν.
- praeterquam quod ἐκτὸς ὅτι.
- praetor, ὄρις, ἀ. (πραίτωρ) στρατηγὸς (τὸ ὑπατον πολιτικὸν ἀξιώμα ἐν ἐπαρχίᾳ).
- praetūra, ae, στρατηγία.
- prēces, γεν precum, (κατὰ πληθ.) δέησις, παράκλησις.
- prēmo, pressi, pressum, 3. (πιέζω), καταδιώκω (πεισματωδῶς), πρόσκειμαι. 2) premor valetudīne κατατρύχομαι (πιέζομαι) ὑπὸ τῆς ἀσθενείας, (παλεύω μὲ τὴν ἀρρώστια).
- pretīum, ἱ, οὐ. (τιμή). 2) ἀργύριον, χρήματα.
- (prex), ἵδ. preces.
- prīdīē, ἐπίρρ. τῇ προτεραιά. prīdie Kal(endas) Aprīles τῇ προτεραιά τῶν καλανδῶν τοῦ Ἀπριλίου (=τῇ 31 Μαρτίου).
- prīmo, ἐπίρρ. πρῶτον, κατ' ἀρχάς.
- prīmūm=prīmo, ὁ ἵδε.
- prīmus, πρῶτος.
- prīnceps, cīpis, ἀ. (ἄρχων), πρῶτος Hm 3,3. 2) ἀρχηγός, ἐπὶ κε-

φαλῆς Ηπ 2, 6. ἡγεμών Α 20, 5.
 3) μέγας, σπουδαῖος, διακενούμενος Α 17, 3. 4) πληθ. principes οἱ πρόκριτοι (πολῖται), οἱ μεγάλοι Ηπ 9, 3. A 3, 1. 4) principes οἱ πρωτεύοντες, οἱ μεγάλοι πολιτικοὶ ἄνδρες Α 16, 4. 19, 2.

principātus, ūs, ἀ. ἡ πρώτη τάξις, τὰ πρωτεῖα Α 5, 4 (κυρίως ἐν τῷ δημοσίῳ βίῳ) C 2, 2.

prior, ἀ. καὶ θ., prius, οὐ. (γεν. priōris) συγκρ. πρότερος.

pristīnus, πρότερος.

prius, ἐπίρρ. συγκρ. πρότερον.

priusquam, σύνδ. ποὶν ἦ, ποίν.

privātus, i, ἀ. ὁ (ἄνευ δημοσίου ὑπουργήματος) ἰδιώτης.

privignus, i, ἀ. ὁ πρόγονος, (πρόγονός).

pro, πρόθ. μετ' ἀφαιρ.: κατὰ + αἰτιατ., πρὸς + αἰτιατ., ἐν σχέσει πρός...

probab̄lis, ε (εὔλογος, πιθανός).
 2) δόκιμος.

probo, 1 (δοκιμάζω). 2) ἐπιδοκιμάζω, ἐγκρίνω.

procurat̄io, ūnis, (ἐπιμέλεια). 2)
 διοίκησις, δημοσία ὑπηρεσία.

pro-cūrō, 1. negotia φροντίζω περὶ τῶν ὑποθέσεων.

prodītus, ἵδ. prodo.

pro-do, dīdi, dītum, 3. (προσφέρω). 2) memoriae (δοτ.) παραδίδω τι τῇ μνήμῃ (τῇ ἴστορίᾳ, τοῖς ἐπιγιγνομένοις). memoria pro-

dīta est εἴδησις διεδόθη.

pro-dūco, 3. (προάγω). 2) dolo (ἀφαιρ.) in proelium προάγω διὰ δόλου, δελεάζω πρὸς μάχην. 3) vitam μηκύνω (παρατείνω) τὴν ζωήν.

productus, ἵδ. prodūco.

proelīum, ūi, οὐ. (συμπλοκή). 2) μάχη. navale proelium (ναυτική μάχη), ναυμαχία.

profectus, ἵδ. proficiscor.

professus, ἵδ. profiteor.

proficiscens (ἀντὶ profecturus= μέλλων νὰ πορευθῇ) Ηπ 2, 3. ἵδ. proficiscor.

pro-ficiscor, fectus sum, proficisci, 3. ἀποθ. πορεύομαι Ηπ 2, 3. βαδίζω ἐναντίον 5, 1. 8, 1. in castra εἰς τὸ στρατόπεδον (εἰς τὸν πόλεμον), ἐκστρατεύω.

profitēor (pro-fāteor), fessus sum, 2. ἀποθ. ὅμοιογῶ, λέγω.

pro-flīgo, 1. καταβάλλω, κατανικῶ.

pro-fūḡio, 3. προσφεύγω. 2) δομο φεύγω ἐν τῆς πατρίδος. 3) καταφεύγω Ηπ 7, 6.

progressus, ūs, ἀ. πρόοδος, προκοπή.

pro-hīb̄eo (pro-hābeo), būi, bītum, 2. ἀπείργω. transītū (ἀφαιρ.) ἀπείργω (ἀπὸ) τῆς διαβάσεως, ἐμποδίζω τὴν διάβασιν.

prolābor, lapsus sum, lābi, 3. ἀποθ. (πρόσω δλισθαίνω). 2) ἐπὶ κτιρίου: εἴμαι ἔτοιμος νὰ καταργεύσω, (ἀπειλῶ κατάρρευσιν).

pro-mitto, 3. (καθίημι). 2) ὑπισχνοῦμαι, δίδω ὑπόσχεσιν.

pro-nuntiō, 1. ἀνακηρύττω. 2) ἀπαγγέλλω, ἀπομνημονεύω.

1. propāgo, 1. (διαδίδω, μεταφυτεύω). 2) fines imperii ἐπεκτείνω τὰ δορια τοῦ βασιλείου.

2. propāgo, ḡnis, (βλάστημα ἀμπέλου). 2) πληθ. γενεαλογία (οἰκογενείας), γενεαλογικὸν δένδρον (στέμμα οἰκογενειακόν).

propatulūm, i, οὐ. προαύλιον, αὐλή.

propētē, ἐπίρρ. ταχέως, ἐν σπουδῇ. propinquus, ἐγγύς ὁν, πλησιόχωρος.

propīus, ἐπίρρ. (συγκρ. τοῦ prope ἐγγὺς) μετ' αἰτ., ἐγγύτερον.

pro-pōno, 3. (προτίθημι). 2) quaestione m προβάλλω, (προτείνω) ζήτημα. remedia προτείνω (όριζω) φάρμακα.

propositum, i, οὐ. (τὸ προκείμενον), σκοπός.

propter, πρόθ. (μετ' αἰτ.), ἐνεκά, διὰ + αἰτ.

pro-rumpo, rūpi, ruptum, 3. (ἐξορμῶ). 2) tanta vis morbi pro-rūpit τοσαύτη δομὴ τῆς νόσου ἐπέπεσε, μετὰ τοσαύτης δομῆς ἐνέπεσεν, ἔξεδηλώθη ἡ νόσος.

pro-sēquor, 3. ἀποθ. προπέμπω.

prosperītas, ātis, εὐτυχία A 19, 3. prosperitas valetudīnis ἀκμὴ εὐρωστίας, καλὴ (ἄκρα) ὑγεία.

pro-sp̄c̄io (pro-sp̄sio), spexi,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

spectum, 3. (προορῶ). 2) βλέπω μακράν, παρατηρῶ.

pro-ut, ἐπιρρ. «καθ' ὅ», ὥς, καθάπερ.

provīdēo, 2. (προνοῶ). 2) λαμβάνω πρόνοιαν, (προφυλακτικὰ μέτρα), ἐπινοῶ πανουργίαν.

provinciā, ae, ἐπαρχία.

proxīmus ὑπερθ. (τοῦ propior), ἐγγύτατος, πλησιέστατος Hn 11,4.

2) προσεχῆς Hn 3,2.

prudentiā, ae, εὐφυΐα, πρόνοια, περίσκεψις, ψυχοαιμία. 2) τέχνασμα Hn 11,7.

publīco, 1. (δημοσιῶ). 2) bona δημεύω τὴν περιουσίαν.

publīcē, ἐπίρρ. (δημοσίᾳ). 2) ἐν δύναμι τῆς πολιτείας A 3,1. δημοσίᾳ ἀποφάσει, ἐπισήμως Hn 3,1. 3) διὰ λογαριασμὸν τοῦ δημοσίου A 2,4. 3, 1.

publīcus, δημόσιος, τοῦ κοράτους. puer, eri, ἀ. παῖς, νεανίας, 2) δοῦλος (ἀσχέτως ἡλικίας, πρόβλ. «παῖς», γκαρδόν) Hn 12,4. 12, 5. A 13,3.

puerīlis, e παιδικός.

pueritīa, ae, παιδικὴ ἡλικία.

puerūlus, i, ἀ. μικρὸν παιδίον.

pugna, ae, μάχη, πόλεμος.

pugno, 1. πολεμῶ. pugno pugnam πολεμῶ πόλεμον. hāc pugnā pugnatā ταύτης τῆς μάχης πολεμηθείσης, ταύτης τῆς μάχης γενομένης, (μετὰ τὴν μάχην ταύτην).

pulchrē, ἐπίρρ. καλῶς, ἐπιδεξίως.

pullūlo, 1. (βλάστανω [φ ο ν τ ώ-

νω] ἐπὶ τῶν βλαστῶν τῶν δένδρων καὶ ἐπὶ τῶν νεοσσῶν). 2) διαδίδομαι.

pulsus, ἵδ. pello.

puppis, is, πρύμνα.

puris, γεν. τοῦ pus.

pus, puris, οὐ. πύον.

puto, 1. νομίζω.

Ω

quā, ἐπίρρο. (ἐννοεῖται viā ἡ partē δι' ᾧς ὁδοῦ, δι' οὗ μερούς), ὅπου.

quācumque, ἐπίρρο. ὅπουδήποτε.

quaero, sīvi, sītum, 3. ζητῶ, θέλω.

Hn 11,2. 2) quaero ab aliquo ἐρωτῶ τινα, ζητῶ νὰ μάθω παρά τινος.

quaesīvi, ἵδ. quaero.

qualis, e, ὅποῖος. hoc quale sit τοῦτο ὅποιον (ὅποιας σπουδαιότητος ἢ σημασίας) εἶναι...

quaestio, ὅnis, ζήτημα.

quaestor, ὄris, ἀ. ταμίας.

quam, ἐπίρρο. ἡ (μετὰ τὰ συγκριτικὰ καὶ τὸ alias) clarus quam possent λαμπρότερον ἡ ὅσον θὰ ἥδυναντο A 1,3. 2) aliud acroama quam (ἀντὶ τοῦ praeter = ἐκτὸς) anagnostem ἄλλο ἀκρόα μα ἐκτὸς τοῦ ἀναγνώστου. 3) μετὰ ὑπερθετικῶν: quam plurimas... serpentes ὡς πλείστους ... ὅφεις, ὅσον τὸ δυνατὸν περισσοτέρους Hn 10,4. quamdū, ἐπίρρο. ἐφ' ὅσον (χρόνον)

Hn 5,4. 13,3. A 3,2. 2) (ὅ)πόσον χρόνον A 20,1.

quamquam, σύνδ. εἰ καί. 2) ἀλλ ὅμιως, ἐν τούτοις, ἄλλως τε A, 16, 2. 20,1.

quam-vis, σύνδ. (ὅσον θέλεις). 2) καὶ ἔάν.

quanto, ὅσῳ. tanto—quanto τοσούτῳ—ὅσῳ, τοσοῦτον—ὅσον.

quantum, οὖσ. οὖ. καὶ (αἰτ. ἐνικοῦ), ὡς ἐπίρροημα, ὅσον A 19,1.

quantus, πόσος A 20, 5. 2) (ἥλικος) πόσον μέγας Hn 5,4.

qua-re, ἐπίρρο. δι' ὅ, ἐνεκα, ὅθεν.

2) ἐν βίῳ Κάτωνος (2,3) κεχωρισμένως, διότι εἶναι δύο λέξεις.

qua-re (ut eā re) ίνα διὰ τούτου τοῦ πράγματος.

quartus, τέταρτος.

quaterni, nae, πα (γεν. quaternum), ἀνὰ τέσσαρας, τέσσαρες.

-que ἐγκλιτ. τε, καὶ. 2) ἀλλὰ Hm 1, 2.

quemlibet, αἰτ. τοῦ quilibet, ὁ ἵδε.

quēo, quīvi, —, (quīre), 4 (μετ' ἀρνήσεως καὶ ἀπομφ.) δύναμαι.

querimoniā ae, παράπονον, μεμψιμοιρία, ἀφοριὴ παραπόνων.

qui, quae, quod. ἀντων. ἀναφ. ὅς, ἡ, ὁ Hm 1,5. Hn 3,1. 5,4. 7,3. 8,4. 11,3 C 3,4. A 1,4.

2,5. 3,1. 5,4. 6,5. 14,3. 15,3. 16,3. 17,2. 18,3. 18,5. 20,3.

2) ἀντὶ συνδ. qui=et is ἡ sed is ἡ is autem ἡ is enim ἡ is igitur, cuius=huius enim διό-

τι τούτου Α 2,2. quā=et eā
Α 15,2. quibus = iis igitur Α
18,4.—Μεθ' ὑποτ. α) πρὸς δήλω-
σιν τοῦ ἀποτελέσματος: qui=ut
is ὥστε οὗτος Ην 5,4. 11,3. Α
5,1. 5,4. 14,2. 18,2. 2) πρὸς δή-
λωσιν σκοποῦ: qui=ut is ἵνα
οὗτος. Ην 7,2. 7,5. 7,7. 12,2. Κ
2,3. γ) πρὸς δήλωσιν αἰτίας: qui=
cum is ἐπειδὴ οὗτος Ην 1,3. 12,
2. Α 6,4.

quicquam, ἴδ. quisquam.

quidem, ἐπίφρ. γε, τῇ ἀληθείᾳ,
μάλιστα. 2) τοὐλάχιστον Α 14, 1.
quilībet, quaelībet, quodlībet
(ἐπιθετικῶς ἢ quidlībet οὐσια-
στικῶς) ὅστις θέλει (κατὰ λέξιν :
ὅστις ἀρέσκει), ὅστισδήποτε, πᾶς
τις, ὁ τυχών. quemlībet amplis-
simum triumphum πάντα τινὰ
μεγαλοπρεπέστατον θρίαμβον.

qui^η, σύνδ. ὅστις δέν, ὥστε δέν,
ὅστις (ἥστε) νὰ μή... 2) χωρὶς νὰ
Α 2,2. 20,1.

quīni, ae, a, (γεν. quinum), ἀνὰ
πέντε, πέντε.

quinque, πέντε.

quinquīens, πεντάκις.

quintus, πέμπτος.

quis, quid ? τίς; τί; Ην 12,5. Α
17, 1. 18, 3.

quisquam, quidquam (ἢ quic-
quam), γεν. cuiusquam, δοτ.
cuiquam, τίς, τί.

quisque, quaequē, quidque (οὐ-

σιαστικῶς, καὶ quodque ἐπιθετι-
κῶς), ἔκαστος, πᾶς (τις).

quisquis, quidquid (ἢ quicquid)
(πᾶς) ὅστις, ὅστισδήποτε.

quīnī, ἴδ. queo.

quīd, ἐπίφρ. ὅπου, εἰς ὅποιον μέ-
ρος Ην 9,1. 2) πρὸς ἐπίτασιν τοῦ
συγκριτικοῦ: (καὶ) διὰ τοῦτο Ην
10,2.

quo^ηad, σύνδ. ἔως, ἐφ' ὅσον (χρό-
νον).

quod, ὅτι, διότι. 2) δέ: quod nisi
ἔὰν δὲ μή.

quodam-mόdo, ἐπίφρ. τρόπον
τινά.

quonīam, σύνδ. ἐπειδὴ (βεβαίως),
ἐπειδὴ (τώρα πλέον), ἐπειδὴ (λοι-
πόν).

quόque, ἐπίφρ. ωσαύτως, καί, ἔτι,
προσέτι. 2) tum quoque ἀκόμη
τώρα (τὴν στιγμὴν αὐτήν).

quotānnis (κυρ. ἀφαιρ. τοῦ quot
aupi ὅσα ἔτη εἶναι), ἐπίφρ. κατ'
ἔτος.

quotienscumque, ἐπίφρ. διάκις καί,
διποσάκις καί, διποτεδήποτε.

R

ratīo, ὅnis, (λογαριασμός). 2) σχέ-
διον, ὅδος, μέσον Ην 10,3. 3)
(λογικὸς καὶ φρόνιμος) ὑπολογι-
σμός, μεμετρημένη καὶ λογικὴ
χοήσις τοῦ χρήματος Α 14,3.

ratus, ἴδ. reor.

recēpi, ἴδ. recipio.

re-cīp̄io (τε καὶ cāp̄io), cēpi,

ceptum. 3. (ἀνακομίζομαι). 2) : me, ἐπανέρχομαι Hn 11,2. 3) ὑποχωρῶ Hn 11, 4.

re-cūso (τεκαὶ causa=δὲν δέχομαι, ἀρνοῦμαι), 1. illud recusavit ne postularent ἡρούμηθη (δὲν ἥθελησε) νὰ ἀπαιτήσωσιν, ἀπέκρουσε τὴν ἀπαίτησίν των ἐκείνην ὅπως..., τὸ μόνον ὅπερ παρεκάλεσεν ἦτο νὰ μή...

reddidi, lđ. reddo.

red do, dīdi, dītum, 3. ἀποδίδω Hn 7,2. 2) ἀποκαθιστῶ Hm 2,5.

3) καθιστῶ, ποιῶ Hn 2,1. A 19,4.

red-ēo, ūi, ūtum, ūre, ἐπιστρέφω. 2) numquam in gratiam redeo οὐδέποτε εἰς καλὴν φιλίκην συνεννόησιν (συμφιλίωσιν) ἐπανέρχομαι, οὐδέποτε συμφιλιοῦμαι (τ. ἔ. οὐδέποτε ἥρισα).

redīi, lđ. redeo.

redītus, ūs, ū. (ἐπάνοδος). 2) πρόσοδος, ἔσοδον, εἰσόδημα.

re-fēro, rettūli, relātum, referre. me ἀποσύρομαι, ἐπαναπλέω.

re-fīcio (re καὶ fēcio), fēci, fec-tum, 3. (πάλιν ποιῶ). 2) res reficiuntur τὰ πράγματα (αἱ συνθῆκαι) βελτιοῦνται (καλυτερεύονται), ἡ κατάστασις τῶν πραγμάτων βελτιοῦται. 3) ἐπισκευάζω A 20, 3.

regnum, i, o ū. βασίλειον.

relictum, lđ. relinquo.

religiōse, ἐπίρρο. (μετὰ θρησκευτι-

κῆς εὐλαβείας), μετὰ συνειδητῆς περισκέψεως (σταθμήσεως).

relinquo, līquī, lictum, 3. καταλείπω. scriptum (οὐδ. μτχ.) γραπτῶς καταλείπω, ἀναγράφω, īstɔ-qō (=*memoriae prodo* [iđ. *prodo*]). 2) arma καταθέτω τὰ ὅπλα.

relīqui, ūrum, ū. οἱ λοιποί, τὰ λείφανα Hn 6,4. **relīqua** τὰ λοιπά A 19,1. 3) nihil **relīqui facio**, lđ. facio.

relīquus, λοιπός, ὑπόλοιπος. 2) οὐσ. lđ. facio A 21,5.

remedīum, ūi, o ū. φάρμακον, (*γιατρικό*).

re-mīgро, 1. ἐπανέρχομαι.

re-mitto, 3. (ἀποπέμπω). 2) ἀποδίδω, ἀπολύω.

remōtus, lđ. removeo.

re-mōvēo, mōvi, mōtum, 2. ἀπομαρύνω Hn 2,4. 2) ἀποκρούω, ἀπωθῶ Hm 2,4. 3) ἐκποδῶν ποιοῦμαι (*παραμερίζω*) Hn 10,3,

re-nōvo, 1. ἀνανεῶ.

re-nuntīo, 1. ἀναγγέλλω.

rēor, rātus sum, ūri, 2. ἀποθνομίζω. ratus (μτχ. προμ. μετὰ σημασ. ἐνεστῶτος), νομίζων, ἐν ὃ ἐνόμιζεν, ἐπὶ τῇ lđέᾳ ὅτι...

repentē, ἐπίρρο. ἐξαίφνης, ἀποσδοκήτως.

repentīnus, alφnīdīos, ἀποσδόκητος.

re-pērīo, reppēri, repertum, 4. ἀνευρίσκω Hn 11,3. 2) ενρίσκω

C 3,2. causam bellandi ενρίσκω

Ψηφιοποιηθήκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

αἰτίαν τοῦ πολεμεῖν (πολέμου).
τέρο, ψι, ptum, 3. (ἔρπω). 2)
βαδίζω ἔρπων, (βαδίζω τετραπο-
δητί).

τε-ρόνο, 3. καταθέτω (ῶς περίσ-
σευμα).

reppéri, id. reperio.

re-prímo, pressi, pressum, 3. ἐπέ-
χω, [σταματῶ τι].

requíro, (re-quaeρo), quisīvi,
quisītum, 3. ξητῶ πληροφορίας
(περὶ τυνος πράγματος).

τῆς, τεῖ, πρᾶγμα. in omniisbus re-
bus ἐν πᾶσι τοῖς πράγμασιν, ἐν
παντί. Συχνάκις πρὸς περιγραφὴν
προηγούμενης ἐννοίας ἢ προτά-
σεως C 2,3. Hn 1,3. 7,7. A 16,3.
2) πράγματα, συνθῆκαι, σχέσεις,
Hn 1,4. 3) αἰτία, ἀφορμή, μέσον,
C 2,2. 3,3. A21,1. 4) ἐπιχείρησις
(ἔργολαβία) A 6, 3. 5) πληθ. res
τὰ χρήματα, ἡ περιουσία Hn 10,1
res familiāris, id.familiāris. 6) τὰ
ἄριστα (πράγματα) A 13,1. id. utor.
7) res domesticae οἰκιακὰ ὑποθέ-
σεις. 8) res mandata τὸ ξητηθέν,
ὑπόθεσις δι' ἥν παρακαλεῖται τις.
II. πρᾶξις, ἔργον Hn 11,6 C 3, 4.
A 18,2 17,1. Κυρίως πολεμικὰ
ἔργα C 3,3. res gestae πρᾶξεις,
συμβάντα, κατορθώματα. res ma-
ximae κυριαρχικὴ ἔξουσία, ὑψί-
στη δύναμις.

III. res Graecae (Italīcae) ἐλ-
ληνικὴ (ἔωμαϊκὴ ἢ τῶν Ιταλικῶν
πόλεων) ίστορία.

res-publīca (γεν. καὶ δοτ. rei pub-
licae, αἰτ. rem publicam ἀ-
φαιρ. re publicā), τὸ κοινόν, ἡ
πολιτεία, τὸ κοάτος C 2, 2. 2,4.
A 3,2. 6,2. e re publicā (συμφώ-
νως) πρὸς τὸ συμφέρον (ἐν τῷ
συμφέροντι) τῆς πολιτείας A 6,2.
2) ἡ πολιτική, ὁ πολιτικὸς βίος A
6,1. id. versor.

res-scisco, —, —, 3. πληροφοροῦ-
μαι, μανθάνω.

re-servo, 1. me διατηρῶ, (διαφυ-
λάττω) ἐμαυτὸν (ἐν ζωῇ).

re-sisto, stīti, (stītum), 3. ἀνθί-
σταμαι Hn 3,1. 5,4. 2) ne (μενδ̄
ὑποταπ.) ἀντιτείνω νὰ μή...

re-spondēo, spondi, sponsum,
2. ἀποκρίνομαι. mihi responde-
tur, εἰς ἐμὲ ἀπόκρισις δίδεται (ἀ-
ποκρίνονται), λαμβάνω τὴν ἀπάν-
τησιν.

responsum, i, oὖ. ἀπόκρισις, ἀ-
πάντησις.

restīti, id. resistō.

re-stitūo (re-stătūo), tūi, tūtum,
3. (πάλιν ἀνορθῶ). 2) ἀνακτῶμαι,
(κερδίζω ἐκ νέου).

re-tīnēo, tinīi, tentum, 2. (οὐκ
ἐῶ ἀπελθεῖν). 2) παρατείνω.
sensit... neque sibi diutius vi-
tam esse retinendam ἐνόησεν
(ἀντελήφθη)... δτι δὲν ἔπειτε (δὲν
ἥτο δυνατὸν) ἐπὶ μαρτύρεον χρό-
νον τὸν βίον ἔαυτῷ νὰ παρατείνῃ.
3) (γνωρίζω νὰ) διατηρῶ A 20,5.
rettīli, id. refero.

revertor, reversus sum (καὶ **reverti**), **reverti**, 3. ἀποθ. ἐπιστρέφω.

revōco, 1. ἀνακαλῶ. **patriam defensum** (α' ὕπτιον) **revocatus tīn** πατρίδα ἵνα ὑπερασπίσῃ ἀνακληθεῖς.

rex, regis, ἄ. (βασιλεὺς). 2) **reges «βασιλεῖς»** (ὕπατον ἀξιώμα τῶν δύο ἐν Καρχηδόνι ἀνωτάτων ἀρχόντων), σωφέται (καιροχθόνιστή schofet).

rīsus, ūs, ἄ. γέλως, καγκασμός.

robustus, (δρύινος). 2 **opibus (ἀφαιρ.) minus esse robustum** (ἐβλεπεν δτι ἦτο) ὅχι τόσον ἰσχυρὸς κατὰ τὰς δυνάμεις (ἐβλεπεν δτι δὲν εἶχεν ἀρκούσας δυνάμεις).

rogātū, (ἀφ. τοῦ **rogātus** αἴτησις). μετὰ γεν. —**τῇ παρακλήσει** (τινός).

rōgo, 1. (ἔρωτῶ). 2) παρακαλῶ, παρακλητικῶς ζητῶ (προβλ. τὸ τοῦ Εὐαγγελίου «ἔρωτῶ» = παρακαλῶ) **Hn 7,3.** παθητ. **quidquid roga-** **batur** ὅ τι παρεκάλει τις αὐτὸν **A 15,1.**

ruber, bra, brum, ἔρυθρός.

rustīcus, ἀγροτικός.

S

sacrifico 1. θύω, θυσιάζω.

saepē, ἐπίρρο. πολλάκις.

sāl, sālis, ἄ. (ἄλας). 2) καλαισθησία (γοῦστο), κομψότης.

saltus, ūs, ἄ. ὅρος δασῶδες, δρυμός **Hn 3,3. 3,4.** Πληθ. ὑψώματα

σχηματίζοντα στενόν κλισάροια

στενὸν πέραμα (πέρασμα), διαβάσεις **Hn 4,3.**

salus, ūtis, σωτηρία. 2) ἀνάρρωσις (ἔξι ἀσθενείας) **A 21,6.**

salutāris, e, σωτήριος.

sanc̄io, nxi, nctum, 4. (κυρῶ π.χ. νόμον). 2) **necessitudinem (καθιερῶ)** συνδέω, συνάπτω (ἔτι στενώτερον) τὸν δεσμοὺς τῆς συγγενείας.

sanctus, ἱερός. ὑπερθ. **sanctissimus λίαν ἱερὸς θεωρούμενος.**

sano, 1. θεραπεύω.

sapiēntia, ae, φρόνησις, σύνεσις.

sarmentum, i, oñ. (κλών, βλαστός), πληθ. φρυγάνων δέσμη, φρύγανα.

satis, ἐπίρρο. ὡς ἐπίθ. ἢ οὖσ. 1) **ἐξαρκῆν, ἴκανός.** hoc unum satis erit dictum (hoc unum dictum erit satis) τοῦτο μόνον λεχθὲν θὰ εἰναι ἴκανόν. 2) **ἄλις, ἀρκετόν.** satis habeo μετ' ἐνεστῶτος ἀπρφ. = ἀρκοῦμαι (εἴμαι εὐχαριστημένος) νά...

satis-fācio, 3. (ἴκανὸν ποιῶ τινα).

2) μετ' αἰτιατ. καὶ ἀπρφ. = πείθω τινὰ δτι..., δίδω ἐπαρκῆ ἐξήγησιν δτι...

sáuc̄ius, τετραυματισμένος.

scapha, ae, σκάφη, μικρὰ (ὅρθοτ. μικρός) λέμβιος.

scilicet, ἐπίρρο. (ἐκ τοῦ sci(re) licet εἰδέναι ἔξεστι), δηλονότι, δηλαδή.

sc̄io, sc̄ivi καὶ sc̄ii, sc̄itum, 4. γιγνώσκω, γνωρίζω.

scr̄ibō, ps̄i, pt̄um, 3. μάρφω, ali-

quid de pace scriptum est περὶ τῆς εἰρήνης ἐγράφη τι (τὸ περιεχόμενον τοῦ ἐγγράφου ἀφεώρα εἰς τὴν σύναψιν τῆς εἰρήνης). scribo alicui ἢ ad aliquem, γράφω τινί, ἢ πρός τινα.

scriptum, ἵδι. scribo καὶ relinquō. se ἢ sēsē, ἔαυτόν, ἔαυτήν, ἔαυτό, ἔαυτοὺς κλπ.

sēcum=cum se μεθ' ἔαυτοῦ, μεθ' ἔαυτῶν κλπ.

secundus (ἐκ τοῦ sequor ἔπομαι), δεύτερος. 2) εὔνοις. secundā fortūnā ἀγαθῇ τύχῃ, ὑπὸ εὐτυχεῖς συνθήκας, εὐτυχῶς.

secūtus, ἵδι. sequor.

sed, σύνδ. ἀλλά.

se-dēcim, δέκα καὶ ἕξ, δέκα ἕξ.

se·grēgo, 1. (ἀπαγελάζω). 2) ἀποκλείω.

se-iungo (πρόφ. sejungo), nxi, nctum, 3. διαχωρίζω, διζέω.

semel, ἐπίορ. ἀριθμ. ἅπαξ (μιὰ φορά) ...

semper, ἐπίορ. ἀεί, πάντοτε.

senātus, ūs, ἀ. σύγκλητος. 2) ἡ ἐν τῇ συγκλήτῳ ἀρόσατις. Hn 7,6. senatus populusque Romanus, ἡ δωμαϊκὴ κυβέρνησις, τὸ δωμαϊκὸν κράτος (ἡ βουλευτικὴ καὶ νομοθετικὴ ἔξουσία τῆς Πόμπης).

senectus, ūtis, γῆρας. extrēma ἢ summa senectus βαθύτατον γῆρας.

senex, senis (ἢ τῷ sen(ic)is)

ἐπίθ. πρεσβύτης, ἐν βαθεῖ γήρατι C 3,3. A 16,1. 2) συγκρ. senior γέρων πως C 3,2.

seni, δοτ. ἐνικοῦ τοῦ senex A 16,1. seni, senae, sena, ἀνὰ ἔξ, ἔξ A 2,6. sensi, ἵδι. sentio.

sententia, ae, γνώμη. 2) ex sententiā κατὰ γνώμην (κατ' εὐχήν, ἐπιτυχῶς).

sentio, sensi, sensum, 4. αἰσθάνομαι A 21,4. 2) ἀντιλαμβάνομαι, ἐννοῶ Hn 2,2.

separātim, ἐπίορ. ἵδια, (χωριστά). sepelio, pelivi, pultum, 4. θάπτω, ἐνταφιάζω.

septem, ἑπτά.

septuagesimus, ἑβδομηκοστός.

septuaginta, ἑβδομήκοντα A 21,1.

sepultus, ἵδι. sepelio.

seque (se καὶ -que=et se), Hn 11,7.

sēquor, cūtus sum, sēqui, 3. ἀποθ. ἀκολουθῶ. castra alicuius ἀκολουθῶ τὸ στρατόπεδόν τινος, συνεκστρατεύω μετά τινος. aliquem in provinciam (ώς βοηθὸς) συνοδεύω τινὰ μέλλοντα νὰ ἀναλάβῃ τὴν διοίκησιν δωμαϊκῆς ἐπαρχίας.

sermo, ūnis, ἀ. (όμιλία, λόγος). 2) γλῶσσα. Craeco sermone ἐλληνικῷ λόγῳ, ἐλληνιστί.

serpens, ūtis, (ἐνν. bestia) ὄφις, (γεν. πληθ. serpentium).

servio, īvi, ītum, 4. (εἴμαι ἢ μητροῦ φίς δοῦλος). 2) paci ὑπη-

φετῶ τῇ εἰρήνῃ, (στρέψω πᾶσαν τὴν προσοχήν μου εἰς..., ἐργάζομαι ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, τίθεμαι δλος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς εἰρήνης). 3) ἐπιμελοῦμαι, φροντίζω, προνοῶ ὑπὲρ... Α 6,5.

serviundum, ἀντὶ **serviendum**.
ἰδ. **servio**.

serviūlus, i, ἄ. (τὸ ὑποκοριστικὸν περιφρονητικῶς), δοῦλος.

sestertius, ii, ἄ. (ἐκ τοῦ *semis* [= semi - a s ἡμιασσάριον] καὶ *tertius* ἐνν. π u m m u s τρίτον ἡμιασσάριον, δύο καὶ τὸ τρίτον ἡμισυ = τρίτον ἡμιασσάριον, πέντε ἡμιασσάρια, τ. ἔ. τρία ἡμίσεος δέοντα == 2 1] 2 ἀσσάρια), σηστέοτιος ὁ ωμαϊκὸν ἀργυροῦν νόμισμα ἔχον βραδύτερον 4 ἀσσαρίων ἀξίαν, περίπου 0,25 τῆς προπολεμικῆς δραχμῆς. 2) **sestertiūm**, ii, οὐ. (κυρίως γεν. πληθ. τοῦ *sestertius*, ἀντὶ *centēna milia sestertiūm* (= *sestertiōrum*) μετὰ ἀριθμ. πολλαπλασιαστ. ἐπιρρήματος = 100.000 σηστέοτιοι περίπου 25.000 δρχ.). Κατὰ ταῦτα *in sestertio centiens sestertiūm* = 10.000.000 σηστέοτιοι ἢ τοι 2.500.000 περίπου δρχ. *in sestertiō viciens* = περίπου 500.000 δρχ. Ιδὲ *in*.

setiūs (καὶ *seciūs* συγκρ. τοῦ *secus* = ἄλλως ἢ ὅσον πρέπει), ἐπίρρημα τοπον. περιεισεις *eo setiūs* οὐδὲν ἵττον ὅμως.

sevērē, ἐπίρρημα. αὐστηρῶς.

severītas, ἀτις, αὐστηρότης, σοβαρότης.

sex, ἔξι.

sexaginta, ἕξήκοντα.

sī, σύνδ. εἰ, ἐάν, ἂν.

sīc, ἐπίρρημα. οὔτως, οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, ὥδε. 2) οὔτω, τόσον Α 1,4. 3) τόσον μόνον, ἐπὶ τῷ δρφ... Α 6,4.

significo, 1. δηλῶ.

signum, i, οὖ σημεῖον, τεκμήριον, ἀπόδειξις. 2) **signum pugnae** τὸ σημεῖον (τῆς ἐνάρξεως) τῆς μάχης. **silva**, ae, (ὕλη, δάσος). 2) κῆπος σύνδενδρος, (πάρκο).

similitūdo, dīnis, διμοιότης.

simul, ἐπίρρημα. διμοῦ Ηπ 6,4. 2) συγχρόνως Ηπ 2,4. 7,2. 9,5. 13,3.

simiūlo, 1. (ἀπεικάζω). 2) προσποιοῦμαι, [καμάνομαι].

simultas, ἀτις, (ἄμιλλα). 2) ἔλλειψις διμονίας, διχόνοια, διαφωνία, παρεξήγγησις.

sine, πρόθ. μετ' ἀφαιρ. ἄνευ.

singulāris, e, (μόνος). 2) ἔξαιρετος, διαφέρων πάντων.

singūli, ae, a, ἔκαστος. *in singulos menses* καθ' ἔκαστον μῆνα, μηνιαίως. **singulis** (δοτ.) ἔκάστω, κατὰ κεφαλήν.

socer, ἕρι, ἄ. πενθερός.

societas, ἀτις, (κοινωνία). 2) συμμαχία.

solēo, **solītus sum**, 2. (ὅμημα ἡμιαποθετικόν), εἴωθα, συνηθίζω.

solītus, id. **soleo**.

soll-ers, rtis, (sollus [=totus]
καὶ ars), ἔμπειρος, ἐπιδέξιος.

solum, ἐπίσης. μόνον.

solvo, lvi, lūtum, 3. λύω. naves
τὰς ναῦς, (τὰ πληριώσια τῶν νεῶν),
ἀπαίρω. 2) epistūlam λύω (ἀ νοίγω)
ἐπιστολήν.

soror, ὄρις, ἀδελφή.

sors, sortis, κλῆρος C 2,1. non
pro sortis necessitudine οὐχὶ
συμφώνως πρὸς τὸν στενὸν δε-
σμὸν (ὑπηρεσιακὴν σχέσιν) τὸν
διποῖον δ κλῆρος εἰλέν δοίσει (με-
ταξὺ αὐτῶν).

sortē, ἀφαιρ. τοῦ sors.

specimen, mīnis, οὐ. (δεῖγμα),
2) ἀπόδειξις, τεκμήριον.

sperārat,=sperav̄rat, ἰδ. spero.

spēro, 1. (ἐκ τοῦ spes), ἐλπίζω.
spēs, spēi, ἐλπίς. 2) ἴδιοτελεῖς
σκοποί A 6,5.

splendīdē, ἐπίσης. λαμπρῶς.

splendīdus, λαμπρός, ἀξιοπρεπῶς
ζῶν, ἀξιοπρεπὴ παράστασιν ἔχων.
sponsālia, ὕψη, οὐ. πληθ. μη-
στεία, ὑπόσχεσις γάμου, ἀρραβώνες.

statim, ἐπίσης. εὐθύς.

statūa, ae, ἀνδριάς.

statūo, ὕπη, ūtum, 3. (ἴστημ). 2)
ἀποφασίζω.

stipendīum, ὕπη, οὐ. (φόρος ἐκ τοῦ

stips [τὸ εἰσφερόμενον κέρδημα, ἔρα-
νος] καὶ pendo [=τίνω, πληρώ-
νω]. 3) (ἡμερήσιος) στρατ. μισθός.
stirps, pis, (στέλεχος). 2) ἡ πρώτη
γενεαλογικὴ καταγγελία, γένος, γενεά.

sto, stēti, stātam, 1. ἔστηκα. pa-
ri fastigio (ἀφαιρ.) ἵσταμαι ἐπὶ
τοῦ αὐτοῦ (ἐπὶ τοῦ διοικοῦ) κοινω-
νικοῦ ἐπιπέδου (βαθμοῦ). 2) mihi
stat+ἀπρφ.=ἔχω στερράν ἀπό-
φασιν νά... (εἶμαι ἀποφασισμένος).
studēo, dūi.—2. (σπουδάζω). 2)
προθυμοποιοῦμαι, ἐπιθυμῶ, προσ-
παθῶ, (κοιτάζω νά..., πασχί-
ζω νά...).

studīosus, (ἐπιμελής). 2) studiō-
sus litterarum σπουδάζων περὶ^{τὰ}
τὰ γράμματα, φίλος τῶν γραμμά-
των, φίλος τῶν ἐπιστημῶν.

studīum, ὕπη, οὐ. σπουδή, ζῆλος A
1,4. 2) studia principum αἱ τά-
σεις (αἱ προσπάθειαι, κομματικοὶ
ἀνταγωνισμοί), τὰ πολιτικὰ πάθη
τῶν μεγάλων ἀνδρῶν A 16, 4. 3)
(πληθ.) ἡ μετὰ μεγάλης θελήσεως
διαρκὴς πρός τι ἐνασχόλησις τοῦ
νοῦ. studia litterarum ἡ περὶ^{τὰ}
τὰ γράμματα (τὰς ἐπιστήμας)
σπουδή. 4) αἱ σπουδαί, αἱ κλίσεις
(ἀπόμινι τινὸς) A 2, 2.

stultē, ἐπίσης. μωρῶς, ἀνοίτως.

suavītas, ātis, (ἡδύτης). 2) sua-
vitas oris atque vocis γλυκύτης
τοῦ λεκτικοῦ καὶ (τοῦ τόνου) τῆς
φωνῆς, καλὸν λεκτικόν (γαλλιστὶ^{dictiōn}).

sub, πρόθ. μετ² ἀφαιρ. ὑπὸ+αἰτ.
subēgi, ἰδ. subigo.

sub-īgo (sub καὶ āgo), ēgi, ac-
tum, 3. ὑποτάσσω.

subītō, ἐπίσης. αἴφνης, ἀπροσδοκήτως

sub-lēvo, 1. (ἀνακουφίζω). 2) καθιστῶ δυνατόν, διευκολύνω.

sub-scrībo, 3. (ὑπογράφω). 2) συνυπογράφω ὡς συγκατήγορος τὴν καταγγελίαν τοῦ κυρίου κατηγόρου, «κλητήρῳ ἐπιγράφομαι».

sub-texo, χῦι, xtum, 3. (συνυφαίνω). 2) παρενείρω, παρεμβάλλω.

sub-urbānus, προάστειος, πλησίον τῆς πόλεως (‘Ρώμης) κείμενος.

suc-cēdo (sub καὶ cedo), 3. (ὑπέρχομαι). 2) alicui διαδέχομαι (τινα ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ).

suc-cumbo, cubi, cubitum, 3. (κατακλίνομαι). 2) ὑπείκω, ἔνδιδω, ὑποκύπτω. succumbente patriā=si succumbēret patriā ἐὰν ἦταν οἱ πατοὶς ἥθελεν ἐνδώσει (ἥθελεν ὑποκύψει).

suffectus (μτχ. τοῦ sufficiar), ἐπικατασταθείς, ἐπικατάστατος στρατηγός, δ εἰς ἀντικατάστασιν ἄλλου (ἀποθανόντος) ἐκλεγείς.

sui, sibi, sē ἢ sēsē, ἔαυτοῦ, ἔαυτῆς, ἔαυτῶν κλπ.

sum, fui, esse, εἶμαι. sum alicui aptissimus προσαρμόζομαι τινι, (προσκολλῶμαι τινι). sum alicui iucundissimus (εἶμαι τινι εὐαρεστότατος), εἰς ἄκρον (καθ' ὑπερβολὴν) ὑπό τινος ἀγαπῶμαι. sum in pari periculo (εἶμαι ἐν μέσῳ

[ἐν καταστάσει]) διμοίου κινδύνου, διμοίως κινδυνεύω. numerus erat viginti milium δ ἀοιδὺς ἢ τὸ

εἴκοσι χιλιάδων, (ἀνήρχετο, συνεποσῦτο εἰς...). sum adversus aliquem εἶμαι ἐναντίον (ἢ ἀντίπαλός) τινος. sum in amicitiā cum alīquo εἶμαι ἐν φιλίᾳ (φιλικῶς διαβιῶ) πρός τινα. sum eādem mente εἶμαι (ἐμφροσῦμαι) τῶν αὐτῶν διαμέσεων, ἔχω τὰς αὐτὰς διαμέσεις. sunt in suā potestate εἶναι ἐν τῇ ἑαυτῶν ἔξουσίᾳ (εἶναι αὐτεξούσιοι). sum optimarun partium εἶμαι τοῦ ἀριστοκρατικοῦ κόμιματος. continentis est εἶναι (ἴδιον) οἰκονόμου. est signum continentiae εἶναι σημεῖον οἰκονομίας, (προδίδει οἰκονομίαν). est signum diligentiae εἶναι σημεῖον ἐπιμεμελημένης φιλοπονίας. aliquid est indicio (δοτ.) εἶναί τι τεκμήριον (χρησιμεύει πρὸς ἀπόδειξιν). reliquum est ut... ὑπόλοιπον εἶναι (ὑπολείπεται) νά...

summa, ae, (τὸ δλον). 2) summa imperii ἀρχιστρατηγία Ην 3,1. 3) κοσμοκρατορία, ἡγεμονία Ην 8,3. **summus** καὶ suprēmus (ὑπερθ.), ἀνώτατος, ὑπατος. summas amphoras opēgit καλύπτει τὴν ἐπιφάνειαν (τὸ ἄνω μέρος) τῶν ἀμφορέων. Id. καὶ summa.

sumo, mpsi mptum, 3. λαμβάνω. sumpsi, Id. sumo.

sumptuōsus, δαπανηρός, φιλοδάπανος, σπάταλος Α13,5. πολυδάπανος πολιμένος πολυτελής Α 14,3.

sumptus, ūs, ἀ. δαπάνη, ἔξοδα. 2)

δαπάνη εἰς (πολυτελεῖς κατασκευάς)

A 13,2.

supellex, supellectīlis, οἰκοσκευή
(ἔπιπλα κλπ.).

superārat=superavērat.

superārim=superavērim.

superesse, ἵδ. supersum.

superior, ἀ. καὶ θ., ūs, οὐ. (γεν.
ἰστις' συγκρ. τοῦ supērus) πρότε-
ρος, παρελθών C 1,4. Hn 4,4. 2)
ἰσχυρότερος, κραταιότερος Hn 8,4.
3) ὑπέρτερος, νικητής Hm 1,2.
Hn 1,2.

supēro, 1. (εἴμαι ὑπεράνω). 2) ὑ-
περορῶ, ὑπερβάλλω. Hn 1,1. 3)
νικῶ, καταβάλλω. classe «ναυσι-
κρατῶ», ναυμαχίᾳ νικῶ Hn 11,7.
4) superor ὑπερτεροῦμαι, εἴμαι
(ἀριθμητικῶς) ἀσθενέστερος.

superstes, st̄tis, ἐπιζῶν. sum
superstes alicui ἐπιβιῶ, ἐπιζῶ
τινι, ζῶ μετὰ τὸν θάνατόν τινος.

super-sum, περισσεύω, ὑπολείπο-
μαι. 2) temporibus (δοτ.) ἐπι-
βιῶ, ζῶ μετὰ τὴν πάροδον τῆς
κρίσεως (τῆς νόσου).

suprā (ἐκ τοῦ superā parte), ἐ-
πίqq. ἀνωτέρω.

suprēmus=summus.

sus-cīp̄io (sub [su(b)s] καὶ cā-
p̄io), cēp̄i, ceptum, 3. (ὑποστη-
ροῦ). 2) negotium ἀναλαμβάνω,
ἀναδέχομαι ἔργον. inimicitias ἐ-
πισύρω ἔχθρας. bellum ἐπιχειρῶ
(ἀποδύμαι εἰς) τόλμουν.

suspicio, ūnis, ὑποψία.

sus-tīnēo (sub [=su(b)s] καὶ te-
nēo), tinūi, tentum, 2. (βαστά-
ζω). 2) vim hostium ὑπομένω
(ἀποκρούω) τὴν δρμὴν τῶν πολε-
μίων.

sustūli, ἵδ. tollo.

suis, ἔαυτοῦ. 2) suae res ή ἴδια
αὐτοῦ περιουσία. suo nomine
accēsare ἴδιῳ αὐτοῦ ὀνόματι κα-
τηγορεῖν (εἶναι δέ μόνος, δέ κύριος
κατήγορος εἰς ποινικὴν δίκην). 3)
οὐσ. sui, ūrum, ἀ. οἱ οἰκεῖοι, οἱ
συγγενεῖς A 17,2. 20,1.

T

tabellarīus, ūi, ἀ. κῆρυξ γραμμα-
τοφόρος, δέ κομιστής.

taciturnus, σιωπηρός, σιωπηλός.
talīs, e, τοιοῦτος. 2) οὗτοι μέγας
A 5,4.

tam, ἐπίqq. οὕτω, τόσον πολύ.
tam... quam τόσον... δσον.

tamen, δμως.

tamquam, ἐπίqq. (ῷσπερ, ώσεί).
2) ἀντὶ τοῦ tamquam si. Hn 2,2.
(μὲ ὑποτακτ.).

tanto (ἀφαιρ. τοῦ tantus μετὰ τοῦ
antecēdo), τοσούτῳ, τοσοῦτον.

tantum, ἐπίqq. (τόσον πολύ). 2) τό-
σον μόνον, ἀπλῶς Hn 10,5.

tantus, τοσοῦτος Hn 13,2. C 3,2.
A 15,2. 18,6. 2) τόσος, οὕτω πο-
λύς, οὗτοι μέγας A 14,2. hic tan-
tus vir οὗτος δέ μέγας ἀνήρ.

tectum, i, οὐ. (στέγη). 2) οἰκος,
οἴκημα.

temērē, ἐπίρρο. (τυχόντως, ἀλογίστως). nullus dies... temere οὐδεμία σχεδὸν ἡμέρα=όχι εὐκόλως, A 20,2 (ἰδ. intercedo).

templum, i, οὐ. ναός.

temporibus, ἵδ. tempus.

tempus, ὥρις, οὐ. χρόνος. tempore reliquo ἐν τῷ μέλλοντι χρόνῳ. suo tempore ἐν τῷ οἰκείῳ χρόνῳ, ἐν χρονολογικῇ τάξει A 18,2. 2) εὐκαιρία Hn 2,3. 3) πληθ. οἱ χαλεποὶ καιροί, ἢ κρίσις τῆς ἀσθενείας A 22,2.

tenēo, nūi, ntum 2. (χρατῶ). 2) aram ἐπιθέτω τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ βιωμοῦ (ώς οἱ χριστιανοὶ ἐπὶ τοῦ ἴεροῦ Εὐαγγελίου). 3) κατέχω Hm 1,5. 4) principatum eloquentiae χρατῶ τὰ πρωτεῖα (τὰ σκῆπτρα) τῆς εὐγλωττίας, εἶμαι δὲ πρῶτος ὁγήτωρ. me uno loco διαμένω ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ. 5) ἐμμένω, πραγματοποιῶ, ἔκτελῶ A 15,2.

tenesmos, i, ἀ. κωλυκή νόσος μετὰ τάσεως πρὸς ἀφόδευσιν, «τεινεσμός».

tento, 1. (ψηλαφῶ). 2) δοκιμάζω, ἀποπειρῶμαι A 1,2. 3) κλητεύω, ἐνάγω C 2,4.

terni, ae, a, ἀνὰ τρεῖς, τρεῖς. terrena milia (ἐνν. sestertium)=3.000 σηστέρτιοι, περ. 750 δρχ.

terra, ae, γῆ, ἡπειρος, ξηρά.

terror, ὥρις, ἀ. τρόμος.

tertīō, ἐπίρρο. τὸ τρίτον, (τρίτην φοράν).

tertius, τρίτος.

testamentum, i, οὐ. διαθήκη.

testimonium, ᾧ, οὐ. τεκμήριον, ἀπόδειξις.

testis, is, ἀ. μάρτυς.

tīmor, ὥρις, ἀ. φόβος.

tollo, sustuli, sublatum, 3. (αἴρω). 2) ἀπάγω, ἀποκομίζω Hn 9,4. 3) ἀφαιρῶ ἐκ τοῦ μέσου, ἀναιρῶ, ἔξολομθεύω Hn 5,3.

totus (γεν. totius, δοτ. toti), ὅλος, διλόκληρος, πᾶς. totā Africā ἀνὰ τὴν Ἀφρικὴν ὅλην.

trādō (trans-do), dīdi, dītum, 3.

παραδίδω. non sua esse virtutis arma adversariis tradere (εἰπεν δτι) δὲν εἶναι ἔδιον τῆς ἑαυτοῦ ἀρετῆς (ἑαυτοῦ τῆς ἀξιοπρεπείας) τοῖς πολεμίοις τὰ ὅπλα νὰ παραδώσῃ. 2) (ἐπὶ διδασκάλου) διδάσκω, παραδίδω (προφορικῶς). A 1,3.

trā-dūco(trans-dūco), 3. διαβιβάζω.

traduxi, ἵδ. traduco.

traiēci, ἵδ. traicio.

trā-īcō (πρόφερε trajicō), iēci, iectum, 3. διαβιβάζω.

tranquillitas, ēatis, ψυχικὴ γαλήνη, ψυχικὴ ἡρεμία.

tranquillo, 1. καθησυχάζω, γαληνῶ. tranquillatis rebus ἀφοῦ τὰ πράγματα (τὰ πολιτικὰ μίση) καθησύχασαν (κατηννάσθησαν), ἀφοῦ ἔγινεν ἡσυχία.

trans-éo, īte, διαβαίνω, διαπερῶ.

transīi, ἵδ. transeo.

transitus, ūs, ἀ. δίοδος.

trecenti, ae, a, τριακόσιοι.

tribūnus, i, ἀ. (φύλαρχος). 2) tribunus militum χιλίαρχος. Ἐκαστος λεγεών εἶχεν 6 ἐκ περιτροπῆς διοικοῦντας χιλιάρχους. tribunus plebēi (γεν. τοῦ plebes) δήμαρχος.

tribūo, būi, būtum, 3. (νέμω). 2) litteris (δοτ.) nonnihil temporis ἀφιερῶ χάριν τῶν γραμμάτων χρόνον τινὰ (μέρος τι τοῦ χρόνου). 3) παρέχω, χορηγῶ A 19,3. 4) cum tribūi (ἀπόμφ. τοῦ tribuor) vidērent ἐπειδὴ ἔβλεπον ὅτι ἀπεδίδετο, (ὅτι ἐπερεπε νὰ ἀποδοθῇ), ὅτι ὠφείλετο, ὅτι προήρχετο ἐκ... A 6,5.

tridūnum, i, οὐ. τριήμερον.

triennium, i, οὐ. τριετία.

triginta, τριάκοντα.

triticum, i, οὐ. σῖτος.

triumphus, i, ἀ. θρίαμβος. Ὁ θρίαμβος ἦτο ἡ μεγίστη τῶν ἀμοιβῶν τῆς στρατιωτικῆς ἀξίας. Ἐψηφίζετο ὑπὸ τῆς Συγκλήτου τῷ ἐπιστρέφοντι νικητῇ καὶ τροπαιούχῳ στρατηγῷ, ὅστις ἐπὶ κεφαλῆς τῶν λεγεώνων εἰσίρχετο ἐν ποιμῃ εἰς τὴν Ἀράβην καὶ ἀνήρχετο εἰς τὸν ναὸν τοῦ Καπετωλίου Διός.

tuēor, tuītus ἢ tūtus sum, 2. ἀποθ. (προβλέπω). 2) φυλάττω. valetudinem φυλάττω τὴν ὑγείαν μου (προσπαθῶ νὰ ἀναρρώσω). tuli, iδ. fero,

tum, ἐπίρρο. τότε. tum quoque καὶ τότε (ἀκόμη).

tumultus, ūs, ἀ. (ταραχή). 2) (αἴφνιδία) στάσις, (ἐπανάστασις.)

U

ubi, ἐπίρρο. ὅπου, ἐνθα Hm 1,2. Hn, 12,3. 2) ubi, σύνδ. χρον. ὡς, εὐθὺς ὡς Hn 8,2. 11,2.

ullus, γεν. ullius, δοτ. ulli, (προηγουμένης ἀρνήσ.) τίς, οὐδείς.

ultimus, (ὑπερθ. τοῦ ἀχρήστου ulter, ultra, ultrum), ἔσχατος A 20,4. 2) ἀρχαιότατος, ὁ πλέον ἀπομεμαρυσμένος A 1,1.

unquam, (προηγουμένης ἀρνήσ.) ποτέ, οὐδέποτε.

undē, ἐπίρρο. ὅθεν, δπόθεν.

undique, ἐπίρρο. πανταχόθεν.

universus (ἐκ τοῦ (upus versus), δμοῦ, πᾶς. 2) πληθ. πάντες, σύμπαντες.

upus (γεν. upius, δοτ. upi) εἰς Hn 3,3. 12,1. 2) εἰς, μόνος Hn 1,2 (ἀντίθ. multi). 3,4. 3) ὁ εἰς, ὁ μὲν Hn 3,3. 4) εἰς καὶ ὁ αὐτὸς Hn 12,3. 5) ὑπὲρ πάντα ἄλλον (ὡς ἐπιτατ. τοῦ ὑπερθ.) A 3,3.

urbānus, ἀστικὸς (τῆς Ἀράβης).

urbs, urbis, πόλις. 2)=Ἀράβη Hn 5,1. C 2,2. A 20,1 (πρβλ. ἀστυ =Ἀθῆναι· Πόλις=Κων]νούπολις· Πόντος=Εὔξεινος Πόντος).

usque, ἐπίρρο. (διηγεωῶς). 2) μετ' ἄλλης προθ. (τοπικῶς) usque a rubro mari ἀπὸ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης. 3) χρον. usque ad μέχρι

Hn 2,5.7,1. C 2,4. 3,4. A 16,3.
usūra, ae, (χρῆσις). 2) (ώφελεια
ἀπὸ δεδανεισμένου κεφαλαίου), τό-
κος.

usūs,-īs, ἀ. χρῆσις, χρησιμοποίη-
σις (τοῦ χρήματος) A 14,3. 2) usūs
benevolentiaque (ἰδ. bene-
volentia) A 20,5. 3) usu (ἀφαιρ.)
vēnit διὰ τῆς χρήσεως (διὰ τῆς
συνήθους τῶν πραγμάτων φορᾶς)
πράγματι συμβαίνει ἢ (ἐὰν τὸ usū
εἶναι δοτ. πτώσεως = usui) ἔρ-
χεται εἰς χρῆσιν, πράγματι συμ-
βαίνει, ἐπακολουθεῖ=fieri solet
(εἴωθε γίγνεσθαι=λαμβάνει χώ-
ραν) Hn 12,3. quae nunc usu ve-
niunt (ὅσα νῦν συμβαίνουσι) τὰ
σημερινὰ γεγονότα A 16,4.

usus (sum), id. utor.

ὕτ I ἐπίρρ. ὡς, ὥσπερ. 1) ἐν πα-
ρενθετικαῖς προτάσεσι πρὸς σα-
φεστέραν ἀνάπτυξιν C 1, 1. ut
tum erant tempora καθὼς τότε
ἦσαν οἱ χρόνοι, ὅσον διὰ τὴν
ἐποχήν του (διότι ἐπὶ Νέπωτος τὸ
χρῆμα δὲν ἦτο ἄφθονον). παρα-
δείγματος χάριν A 18,3. 21,5.
22,4. 2) ut—sic καθὼς—δύμοιώς

Hn 7,4. 3) ἐπὶ χρόνου: ὡς, εὐθὺς
ὡς (συνήθ. μετὰ προκ. ὅριστ.) Hm

2,1. Hn 7,4. C 1,2. A 21,5.—
II σύνδ. μεθ' ὑποτακτ. 1) πρὸς
δήλωσιν ἐνεργείας, ἀκολουθίας
κλπ. ἢ προηγ. δεικτικῶν = ὧστε
(νά) ... Hm 1,4. 1,5 2,1. Hn
2,2. 4,3. 10,5. 12,1. A 1,3. 2,6.

15,1. 18,1. 2. 20,3. 21,1. 21,2.
21,3. 21,5. 2) πρὸς δήλωσιν σκο-
ποῦ· ἵνα Hn 2,1.

ütter, utra, utrum, πότερος.

utereque, utrāque, utrumque (εν.
γεν. utriusque, δοτ. utrīque) ἐ-
κάτερος, ἀμφότεροι. Καθ' ἐνικὸν
ἀριθμόν: Hn 4,4. A 14,2. 20,5.
2) οὐδ. ἐν. ὃς οὐσιαστικόν· quod
utrumque ὅπερ ἐκάτερον (τούτων
δὲ τῶν δύο ἐκαστον). Πληθ. utrī-
que (ὅταν ἐκατέρωθεν εὐρίσκωνται
οἱ ἀντίπαλοι) Hn 11,1 (ἄλλα καὶ
ἐπὶ δύο μόνον) Hn 4,2.

uti, ἀπομ. τοῦ utor.

utilitas, atis, χρησιμότης, ὠφέλεια.
utor, ūsus sum, ūti, 3. ἀποθ.

χρῶμαι. aliquid doctore χρῶμαι
τινὶ διδασκάλῳ, ἔχω τινὰ (ὧς) δι-
δάσκαλον· beneficio (ἀφαιρ.) δέ-
χομαι (λαμβάνω) τὴν τιμήν. om-
nibus optimis rebus (ἀφαιρ.)
ἀπολαύω τῶν εὐγενεστάτων ἀπο-
λαύσεων τοῦ βίου. prosperitate
valetudinis ἀπολαύω ἀκρας (ἔξαι-
ρετον) ὑγείας. patre usus est di-
ligenti πατέρᾳ ἔσχεν οἰκονόμον.
2) τηρῶ A 14,2.

utprōte, (ὧς δυνατόν [ἐστιν]). 2) ἄτε
+μετοχῇ.

utrius, id. utor.

utrobīque, ἐπίρρ. ἐκατέρωθι, ἀμ-
φοτέρωθι (καὶ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ).

utrum(εἰσάγει τὸ πρῶτον μέλος πλα-
γίας ἐρωτήσεως), πότερον. utrum
-an πότερον (ποιῶν ἐκ τῶν δύο)—ἢ.

V

valens, ntis, (ὅμωμαλέος). 2) ἵσχυρός (ἐπὶ προσώπων) Ηn 6,2. (ἐπὶ πόλεων) Ηn 2,4.

vālēo, lui,—,2. (ὑγιαίνω). 2) εἴη μαι δυνατός, ἵσχυρός Ηn 10,2. 3) ἔχω δύναμιν (ἐπιφρονίν) 5,3.

valetūdo, dñnis, κατάστασις ὑγείας (εὐρωστίας), ὑγεία A 21,1.5. 2) νόσος τῶν (δρυμαλιῶν), δρυμαλιά Ηn 4,3.

vallum, i, οὐ. (περι)χαράκωμα, πρόχωμα.

var̄ius, ποικίλος.

vas, vasis, οὐ. (ἀρχαιότ. vasum, ὅθεν). ὁ πληθ. μόνον κατὰ τὴν β' κλίσ. vasa, ὄρυμα, σκεῦος, ἀγγεῖον. vates, tis, ἀ. μάντις, προφήτης.

-ve, ἐγκλ. (ἐν τέλει λέξεως) ἦ, A 18,6.

vectīgal, ālis, οὐ. φόρος, τέλος (κυρίως εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς ἐμπορευμάτων).

vehor, vectus sum, 3. δροῦμαι. 2) in nave δροῦμαι ἐπὶ νεώς, πλέω.

vēl (κυρίως προστακτ. τοῦ volo=λαβὲ κατὰ προτίμησιν) σύνδ. ἦ. vel—vel ἦ—ἦ, εἴτε—εἴτε.

vellem, παρατ. ὑποτακτ. τοῦ volo.

velleme (εἶναι δύο λέξεις: vellem πρ. ὑπ. τοῦ volo καὶ -nē).

velum, i, οὐ. ἴστιον (τῶν πλοίων).

velut, ἐπίρρο. ώς, ὕσπερ, καθάπερ.

venenātus, δηλητηριώδης, ιοβόλος.

venēnum, i, οὐ. δηλητήριον, ιός.

Ψηφιοποιηθήκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

veniō, vēni, ventum, 4. ἔρχομαι, ἀφικνοῦμαι. 2) venio obviam alicuius, ἔρχομαι εἰς ὑπάντησιν τινος, ἀντιτάσσομαι τινι (ἐχθρικῶς). 3) venio usu, id. usus.

venter, tris, ἀ. γαστήρ, κοιλία (κοιλίας ἀπολαύσεις, καλοφαγία). ventus, i, ἀ. ἄνεμος.

verbōsus, πολυλόγος, διεξοδικός.

verbum, i, οὐ. λόγος, λέξις. pluribus verbis (ἀφ.) διὰ πλειόνων λέξεων, ἐν ἐκτάσει. 2) λόγος (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ἔργον) A 5,2.

verē, ἐπίρρο. ἀληθῶς, δικαίως.

verēor, veritus sum, 2. ἀποθ. (αἰδοῦμαι). 2) vereor περιθοῦμαι μή, δὲν θέλω νά... Ηn 2,1. 3) asperitatem alicuius «αἰδοῦμαι», εὐλαβοῦμαι, σέβομαι (μετὰ σεβασμοῦ ἢ εὐλαβείας) φέρομαι πρὸς τὴν τραχύτητά τινος. 4) aliquem σέβομαι τινα A 15,1.

verō, σύνδ. δέ, ἀλλά.

versor, 1. ἀποθ. (στρέφομαι), διάγω, διατρίβω. in Sabīnis ἐν τοῖς Σαβίνοις τ. ἔ. ἐν τῇ κώρᾳ τῶν Σαβίνων. in re publicā πολιτεύομαι, λαμβάνω ἐνεργὸν μέρος ἐν τῇ πολιτείᾳ (ἐν τῇ πολιτικῇ), δοῶ ὡς πολιτικὸν πρόσωπον.

versūra ae, (στροφή). 2) δάνειον.

versūram facere νέον δάνειον, δανείζομαι id. καὶ facio.

versus, ūs, ἀ. (αὖλαξ). 2) στίχος, ποίησις.

verto, rt̄i, rs̄um, 3. στρέφω. ver-

το puppes ἀνακρούω πρύμναν,
στρέφω τὰς πρύμνας πρὸς τὸ μέ-
ρος τῶν πολεμίων ὥνα φύγω, τρέ-
πομαι εἰς φυγήν, ὑποχωρῶ.

verus, ἀληθής. si verum est ut,
ἐὰν ἀληθὲς εἶναι δτι..., ἐὰν ἀλη-
θεύῃ δτι .., ἐὰν εἶναι γεγονὸς δτι...
veto, τύι, tūtum, 1. (κωλύω). 2)
vetor + ἀπομφ.= κωλύομαι νά...
ἀπαγορεύεται εἰς ἔμε νά...

vetustas, ἀτις, παλαιότης, πολυε-
τία, πολυκαιρία, πολυχρονιότης.

vetustus, παλαιός, ἀρχαῖος.

via, ae, ὁδός.

vicesimus, εἰκοστός.

vicīens, ἐπίρρο. εἰκοσάκις.

vicissem, id. vinco.

victus, id. vincō.

vīdēo, vīdi, vīsum, 2. βλέπω,
παρατηρῶ, ἀντιλαμβάνομαι A13,5.
2) μετ' ἀρνήσεως, δὲν γνωρίζω.
Hn 11,6. Παθ. 1) φαίνομαι. vi-
detur potuisse φαίνεται δτι ἡ-
θελε δυνηθῆ, φαίνεται δτι θὰ ἡ-
δύνατο Hn 1,2. 2) θεωροῦμαι,
(περνῶ γιά) Hm 1,2. 2,5. C
3,4. A 3,1. 15,2.

viginti, εἴκοσι.

villa, ae, ἔξοχη οἰκία, ἔπαυλις.

vinco, vīci, victum, 3. νικῶ.

vir, viri, ἄ. ἀνήρ. 2) πληθ. στρα-
τιῶται, ἀνδρες.

virgo, gīnis, παρθένος. virgo
filia νεαρὰ παρθένος.

virtus, ūtis (ὅ τι ἀπατεῖται παρ-
ἀνδρὸς καὶ πεοιποιεῖ τιμὴν καὶ

εὐγένειαν εἰς τὴν ψυχὴν καὶ τὸ
σῶμα αὐτοῦ). 2) = virtus bel-
licia ἀρετὴ πολεμική, ἀνδρεία Hm
1,4. Hn 1,1. 3) δραστηριότης,
ἰκανότης, Hn 1,2. 4) ἀρετή, χα-
ρακτήρ, ἀξιοπρέπεια Hm 1,6.—
Πληθ. 1) αἱ ἔκαστοτε γενναῖαι
πράξεις, τὰ ἡρωϊκὰ ἔργα, τὸ ἔν-
δοξον παρελθόν Hn 12,5. 2) ἀτο-
μικὴ ἀξία C 2, 4.

vis, αἰτ. vim, ἀφ. vi. Πληθ. vires,
virīum, virībus, κλπ. (βία). 2) ὁρ-
μή Hn 11,4. 3) φορά, σφοδρότης A
21,3. 4) ἔφοδος, προσβολή Hn 3,2.
visum īri, μέλλ. παθ. ἀπομφ.
(id. videor).

visus, ūs, ἀ. θέαμα.

vīta, ae, (ἀντὶ τοῦ vivīta, βιο-τί)
βίος, ζωή.

vitīum, ii, οὐ. (κακία). 2) σφάλ-
μα, λάθος, ἀμάρτημα (φταιξιμο).
vito, 1. (ἀπο)φεύγω.

vivo, vixi victum, 3. ζῶ. vivo
afluentius διάγω (ζῶ) πολυτελέ-
στερον (εὔμαρέστερον, ἐν ἀφθό-
νοις). vivo cum aliquo ζῶ μετά
τινος, σχετίζομαι πρός τινα.

vivus, ζωός, ζωντανός. 2) = vi-
vens. Hannibale vivo= Hanni-
bale vivente τοῦ Ἀννίβα ζῶντος,
ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Ἀννίβα.
vix, ἐπίρρο. μόγις, μόλις. quod vix
credendum sit ὅπερ (=καὶ τοῦτο)
μόλις δύναται νὰ εἶναι πιστευτόν,
ὅπερ ἡθελέ τις δυσκολευθῆ νὰ
πιστεύσῃ.

vixi, ἵδ. vivo.

vōco, 1. (καλῶ). 2) καλῶ, προσκαλῶ (ἴδιᾳ εἰς δεῖπνον).

γόλο (ἐκ δύο. Φελ- ὅθεν ἔλδομαι), vol-ūi, velle (ἀνώμ.), θέλω, ἐπι-

θυμῶ. 2) καθορίζω Α 19, 1. volūmen, mīnis, οὐ. (ἔλιγμός).

2) βιβλίον, σύγγραμμα C 3,5. A 18,1. 3) τόμος, βιβλίον (ός

τμῆμα ὅλου) A 16,3.

voluntas, ātis, (βούλησις), «προ- αίρεσις» πρόθεσις, σκοπός.

vox, vocis, (λέξις, φωνή), τόνος τῆς φωνῆς.

vulgas, i, οὐ. (ὄχλος). 2) πλῆθος, τὸ κοινόν, (δ κόσμος) ἵδ. edo.

vultus, ūs, ἄ. (σχῆμα προσώπου). 2) πρόσωπον, ἔκφρασις προσώπου.

¹ Επιμελητὴς ἐπὶ τῶν τυπογραφικῶν δοκιμίων ὁ φιλόλογος ΖΑΦ. ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ

Στοιχειοθεσία - Ἐκτύπωσις: N. B. ΔΕΛΗΔΗΜΗΤΡΗ Μάγειρ 18-Τηλ. 54.552

Βιβλιοθεσία: Κ) ποαξία ΓΕΡΠΤΡ. Σ XΡΗΣΤΟΥ καὶ Υἱὸς—Δ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ Α.Ε.

Ψηφιοποιηθήκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

024000018091

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

